

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI MITROPOLII A UNGRO-VLAHIEI

6-7

IUNIÉ-IULIÉ

ANUL XVI

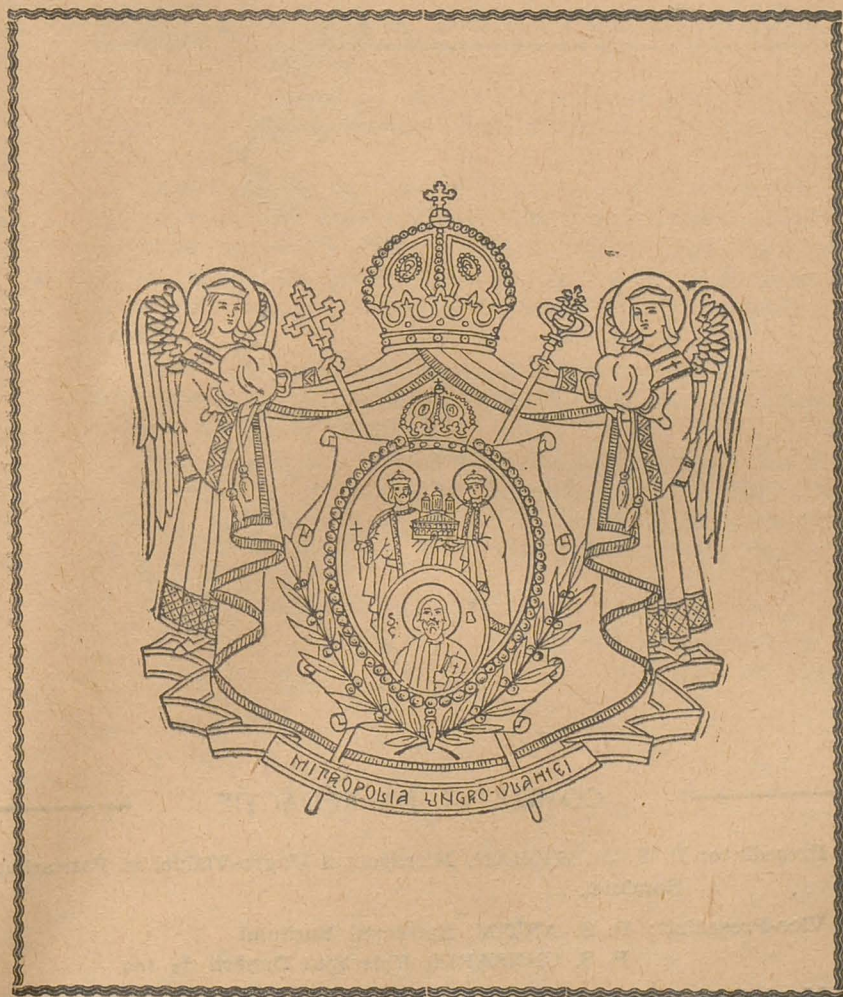
1957

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI MITROPOLII A UNGRO-VLAHIEI

APARE LUNAR SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

Redacția și Ad-ția : Sectorul Social-Cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor
Str. Patriarhiei Nr. 21 — Raionul Nicolae Bălcescu.

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: P. F. JUSTINIAN, Mitropolitul Ungro-Vlahiei și Patriarhul României.

Vice-Președinți: P. S. ANTIM, Episcopul Buzăului
P. S. CHESARIE, Episcopul Dunării de Jos.

Membri: P. S. THEOCTIST, Episcop Vicar; P. C. Pr. AL. IONESCU,
Vicar al Mitropoliei; P. C. Pr. M. BOGHIU, Vicarul Eparhiei
Buzăului; P. C. Arhim. IERONIM MOTOȘ, Vicarul Eparhiei
Dunării de Jos.

Redactor responsabil: P.C.Pr. Stan C. Dimancea, consilier administrativ
al Mitropoliei.

INTRU MULȚI ANI, PREA FERICITE PĂRINTE !

Au trecut nouă ani, de când Providența divină a încredințat cîrmuirea Bisericii Ortodoxe Romine Prea Fericirii Sale Părintelui Patriarh Justinian Marina.

Răstimpul acesta înseamnă puțin pentru viața unui om — și cu atât mai puțin pentru viața unui așezămint duhovnicesc, a cărui istorie se întinde peste secole. Și totuși, arhipăstorirea Prea Fericirii Sale, orientată dintru început cu hotărîre și clarviziune, se conturează încă de pe acum ca una din paginile cele mai frumoase din tot trecutul istoriei noastre bisericesti.

Este privilegiul oamenilor excepționali să descifreze fără greș semnele vremii și să rezolve problemele care se pun misiunii lor, spărgînd tiparele înguste ale timpului.

Fire dinamică, temperament viu și răscolitor, om al faptei, inezestrat în chip deosebit cu instinctul datoriei, Părintele Patriarh a știut să pună la temelie patriarhatului Prea Fericirii Sale tot ceea ce conștiința luminată și o inimă iubitoare pot să dăruiască pentru desăvîrșirea unor opere de mare proporții.

În ziua alegerii, Patriarhul de astăzi al Bisericii Ortodoxe Romine făcea mărturisiri ca acestea: «Biserica este chemată să purifice, să înnoiască și să înobileze viața omenească, propovăduind dreptatea și omnia, tuturor muncă pasnică, cinste și ordine; să imputernicească sufletul norodului dreptcredincios cu țaria iubirii, a solidarității și a unirii».

În ziua învestiturii, formulînd obiectivele unui patriarhat croit pe dimensiunile realităților sociale și bisericesti, din țara noastră. Prea Fericirea Sa le-a conturat într-acest chip: «După un program bine chibzuit și cu un corp de îndrumători bine pregătiți, clerul nostru trebuie îndrumat, orientat și convins pentru apostolatul social cerut de oamenii vremurilor noi; ...păstrînd regulile canonice și monahale, Biserica Ortodoxă Romînă trebuie să-și reorganizeze pe alte baze clerul monahal, care trebuie să fie în slujba luminii, culturii și ajutorului societății; ...trebuie revizuit arsenalul de misiune al clerului, pentru a ajuta la năzuințele lui pe omul cel nou, pe omul păcii; ...Biserica trebuie să se preocupe și de formarea clerului ei de mir și monahal în viitor, reorganizînd întitutiile pentru formarea acestuia, astfel ca el să poată corespunde tuturor năzuințelor și nevoilor poporului dreptcredincios, un cler cu drag de muncă pentru propășirea Bisericii și Patriei».

Și tot atunci, cu prilejul așezării Sale pe Scaunul de Întîistătător al Bisericii noastre strămosesti — la 6 iunie 1948 — Părintele Patriarh Jus-

tinian își completa programul de activitate arhipăstorească cu un nou obiectiv: readucerea la sinul Bisericii mame a fraților greco-catolici, răpiți cu silnicie și viclesug, cu două veacuri și jumătate în urmă, de Roma papală și curtea imperială de la Viena.

Toate aceste obiective, socotite atunci ca îndrăznețe și irealizabile, de oameni din lăuntrul și din afara Bisericii, sînt astăzi fapte care dau conținut bogat și autentic unor nobile strădunțe, peste care s-a așezat cununa cea nevastă a împlinirilor.

Obiective noi au prins viață cu trecerea anilor.

Astfel, Biserica Ortodoxă Română a militat pentru reinvierea spiritului de ecumenicitate în lumea ortodoxă. Au fost rețuate legăturile tradiționale cu aproape toate Bisericile Ortodoxe surori. Am fost cercetați la noi acasă de căpeteniile bisericești de peste hotare, — și tot așa, prin ierarhii Bisericii noastre, am făcut popasuri străvechi la Moscova și la Sofia, la Damasc și la Belgrad.

În țară, au fost stabilite raporturi de conlucrare pe bază de respect reciproc și egalitate, cu toate cultele religioase, în probleme privind progresul social și menținerea păcii.

Biserica Ortodoxă Română și-a dat o nouă legislație, așezată pe temelii canonice și tradiționale. Vechile orinduieli și practici administrative provinciale au dispărut. Norme unice sînt aplicate astăzi în toată Biserica Ortodoxă Română, — clerici și mireni contribuind deopotrivă la bunul mers al treburilor acestei Instituții divine.

Canonizarea sfinților români constituie, desigur, o mare biruință spirituală a Ortodoxiei românești, din vremea patriarhatului Prea Fericirii Șale, Părintelui nostru Justinian. Revărsările de evlavie ale neorodului dreptcredincios, vădite cu prilejul proclamării solemne a canonizărilor din toamna anului 1955 vor rămîne de neuitat pentru contemporani și se vor transmite tot așa de vii generațiilor viitoare.

Pentru Arhiepiscopia Bucureștilor, Patriarhul Justinian Marina este, înainte de toate, marele constructor al Eparhiei, exemplu viu de muncă, de organizare și de înfăptuire. Nevoia de a zidi este o trăsătură caracteristică a temperamentului său. L-am auzit spunînd cîndva: «Cînd oare, mă voi putea lecu de patima asta?»

Patima aceasta l-a îndemnat să aducă înnoiri multor așezăminte bisericești din Capitala țării, precum: Biserica Sfîntul Spiridon-Nou, Mînăstirea Plumbuita, Schitul Maicilor. Tipografia Cărților Bisericești, clopotnița Catedralei și Palatul Patriarhal. Iar lucrările monumentale de la Mînăstirea Dealului, unde a fost refăcută ctitoria lui Radu cel Mare, — și de la Mînăstirea Cîrocgra și Ghighiu, se alătură ca cele mai alese pozoabe ale unei slujiri arhipăstorești epocale.

Prea Fericirea Sa Părinte nostru Justinian, Patriarhul Romînișii, Mitropolitul Ungro-Vlahiei și Arhiepiscopul Bucureștilor, se află astăzi în plină desfășurare a energiilor sale creatoare. Ii dorim mulți și fericți ani, pentru tot mai binele Sfîntei noastre Biserici și al Țării noastre dragi.

Preotul STAN C. DIMANCEA

† JUSTINIAN

DIN MILA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA CLERULUI ȘI POPORULUI DREPTCREDINCIOS, PATRIARH AL ROMÂNIEI, LOȚIITOR AL SCAUNULUI DIN CEZAREEA CAPADOCHIEI, MITROPOLIT AL UNGRO-VLAHIEI ȘI ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,

IUBITULUI NOSTRU CLER ȘI POPOR DREPTCREDINCIOS,

Har și pace de la Dumnezeu, iar de la Noi arhipăstorească binecuvântare.

«Pentru buna înlocuire a văzduhurilor și pentru îmbelșugarea roadelor pământului, Domnului să ne rugăm!»

(Știh din Ectenia mare).

*Cucernici Părinți și
Iubiții mei fii duhovnicești,*

Ogoarele țării sînt gata de seceriș. Sub îmbrățișarea caldă a razelor de soare, pe întinderi de pămînt aproape nesfîrșite, holde aurii își leagănă spicul greu de rod. Priveleştea aceasta desfată ochiul și umple de bucurie inima plugarilor de pretutindeni.

După ani și ani de recolte slabe sau numai mijlocii, iată acum, așteptînd să fie strînsă în hambare, pentru îndestularea tuturor, rodirea fără pereche a țarinilor. Auzită și împlinită a fost, anul acesta, ruga de totdeauna a Bisericii, înălțată către ceruri în numele milioanei de țărani care trudesc pe ogoarele Patriei noastre scumpe, cu gîndul la «buna înlocuire a văzduhurilor și îmbelșugarea roadelor pământului».

Iubiții mei fii suflatești,

Țărănimea satelor noastre a sădit la vreme semințe bune, în pămînturi lucrate cu rîvnă și cu pricepere, — după toate bunele rînduiri ale unui meșteșug vechi, îndrumat astăzi de luminile unei științe agricole noi. Iar noi prețuim, cum nu se poate mai bine, munca și priceperea acestei țără-

nimi în lucrarea pământului sînt al țării. Palmele bătătorite de coarnele plugului și fața arsă de soare a muncitorilor de pe ogoare ne impun totdeauna respect și prețuire. Căci munca ogoarelor e grea și se desfășoară în luptă cu multe împotriviri ale firii. O știm bine aceasta, și tocmai pentru aceea ne vom pleca totdeauna fruntea în fața vredniciei plugarilor țării noastre, care — prin truda lor — scot din brazdele pământului «piinea noastră cea de toate zilele». Dar cuvîntul Scripturii ne spune că «Dumnezeu face să crească» (I Corinteni III, 7). Se cade, atunci, să nu uităm, în ceasurile de bucurie pe care ni le prilejuiește recolta frumoasă din acest an, — și ceea ce datorăm lui Dumnezeu, care «a adăpat brazdele pământului, a înmulțat bulgării lui, l-a desfundat prin ploile sale și a binecuvîntat roada lui» (Psalmul LXIV, 11).

O vorbă veche romînească spune însă, că «Dumnezeu dă, dar în hambar nu bagă». Rodit-au cîmpurile cu îmbelșugare anul acesta, dar hambarele nu sînt încă pline. Pînă ce boabele spicelor să se prefacă în piine, tot mai este nevoie de munca brațelor omului. Culesul roadelor cere muncă, pricepere și rionă, — cel puțin tot atît de mult precum au cerut-o, pregătirea ogoarelor, alegerea semințelor, semăntatul și celelalte osteneți de pînă acum pentru îngrijirea tuturilor culturilor.

Înainte noastră stă acum în primul rînd, seceratul și treieratul. Cunoșcătorii hanelor rîndușii ale unei plugării luminate spun că seceratul în pîrgă aduce spor de producție. Bobul de grîu și de secară este atunci mai plin și mai greu, iar făina lanurilor recoltate în pîrgă este mai spornică și mai gustoasă. Se zice, că fiecare zi de întîrziere peste data cea mai potrivită de recoltare în pîrgă, atrage după sine o scădere de producție la hectar cu 11 pînă la 40 kilograme. În țara noastră, sînt cultivate cu grîu și secară, multe sute de mii de hectare, milioane. A socoti cineva, cîte suflete ar putea să fie hrănite numai cu ceea ce se pierde din pricina acestei întîrzieri?

Pierderi în recoltă putem avea și de la spicele rămase pe cîmp după secerat. Clăi întregi pot să se adunate pe urma secerătorilor, din fiecare țară mai întinsă de grîu și secară. Socotite și acestea la milioanele de hectare cultivate cu aceste plante, ușor putem înțelege, că fiecare spic, lăsat în mîriște și călcat în picioare, înseamnă mai puțină piine pentru oameni și mai puține grăunțe pentru celelalte vietăți, din ograda țăranului, care îi fac traiul mai indestulat și mai frumos.

Vă îndemn, pentru aceea, iubiții mei fii suflatești din lumea satelor, să puneți la inimă toate bunele sfătuiri ce vi se dau de Cîrmuitorii Statului nostru, în vederea stringerii roadelor cîmpului fără pierderi, prin recoltatul în pîrgă al păioaselor și prin curățirea terenurilor de oel din urmă spic de grîu, care n-a fost prins în snopii mari și grei ai secerătorilor.

O bună recoltă este legată însă nu numai de seceratul în pîrgă, dar și de treieratul la vreme. Lucrarea aceasta trebuie făcută la cîteva zile după seceriș — și să nu dureze prea mult. Cînd grîul stă vreme îndelungată în clăi, recolta poate fi împuștinată din mai multe pricini. Bobul va pierde din greutate, iar ploile — dacă e să vină — îl vor face să incolțască. Păiele vor fi și ele înegrite și puterea lor de hrană pentru vite va scădea.

Pentru a nu cunoaște astfel de necazuri, plugarii noștri sînt dator să-și unească puterile și vrednicia. Mai mult decît ori care altă muncă plugărească, treieratul cere întovărășire gospodărească. Griul trebuie adunat de pe cîmp repede și adus la batoza de treierat fără întîrziere. Oamenii se unesc, în acest scop, în cete, în întovărășiri de muncă. Treieratul nu este o treabă ușoară, pe care s-o poți face de unul singur. Își trebuie vite și care multe — și tot atîtea brațe de muncă. Nici un gospodar nu le poate avea pe toate acestea laolaltă. Se cere atunci unirea puterilor și a vrednicilor.

Vă indemn și la aceasta, iubii mei fii suflatești din lumea satelor. Nu pregețați, ca treieratul să fie făcut la vreme, astfel ca ultimul sноп de griu să treacă prin batoză pînă la 30 august în regiunile de șes și nu mai tîrziu de 30 septembrie în regiunile de deal. Lucrînd așa, veți dobîndi răsplata ce vi se cuvine pentru toate celelalte munci de pînă la recoltă, și din plîndtatea hambarelor voastre se va indestula atunci fara toată.

Bunul gospodar privește totdeauna înainte. El nu se culcă niciodată pe așternutul unei singure recolte, ori cit de bogată ar fi ea. Munca lui nu se sfîrșește, pentru aceea, cu treieratul. Din dragoste pentru vitele sale de muncă, el va însămîna cultura de nutreț în mîriști; iar pentru asigurarea unei bune recolte și în anul ce vine, nu-și va da odihnă trupului pînă ce nu va desmîriști ultima palmă de pămînt din farina sa.

Nutrețul recoltat dîn însămînțările în mîriști va fi insilozat cu grijă, căci el este hrana cea mai bună pentru vacile de lapte. Nu vom putea avea lapte și unt pentru copiii noștri, dacă vom continua să hrănim vacile numai cu paie și coceni uscați. Și iarăși, nu putem nădăjdui la o buna recolta în anul agricol ce vine, dacă nu răsturnăm de pe acum, îndată după seceriș, brazdă adîncă și îngustă, în toate pămînturile de pe care s-au ridicat clăile de griu, de orz și de secară, — și culturile de mazăre.

Cucernici Părinți și
Iubiții mei fii duhovnicești,

Bătrînii noștri obișnuiau să nu gustă din pîinea cea nouă, pînă ce nu împărșeau trecătorilor, la răscrucea drumurilor, «colacul lui Dumnezeu». Prin această faptă, ei săvîrșeau deodată două lucruri: cel dintîi era mulțumirea datorată lui Dumnezeu, pentru imbelșugarea de roade cu care încununase truda și așteptarea lor încrezătoare; cel de al doilea, voiau să arate că nu te poți simți indestulat, și amară este pîinea din care mîncîci numai tu, în vreme ce semenul tău n-are cu ce să-și astîmpere foamea.

Frumos obicei și îndăjtoare pildă!

Să dăm, deci, iubii mei, lui Dumnezeu, ceea ce I se cuvine: mulțumită pentru toate binefacerile ce a revărsat în acest an asupra noastră, bucurîndu-ne inima prin întocmirea cea bună a văzduhurilor și prin imbelșugarea roadelor pămîntului. Și să nu uităm pe cei care n-au în hambare nimic, chiar în acest an de imbelșugată rodire a pămîntului. Din prișosul celor avuși, să se sature săracii toți, precum ne-a poruncit-o Domnul; și să aibă din destul: copiii din internatele școlare, bolnavii dîn spi-

tale, soldații din cazărmi, muncitorii din fabrici și uzine, locuitorii orașelor. În felul acesta, «celor cu mult nu le va prisosi și celor cu puțin nu le va lipsi», precum a zis Scriptura (II Corinteni VIII, 15).

Bunul Dumnezeu să binecuvinteze și anii ce vin cu recolte cit mai bogate, și să răsplătească tuturor, după sîrguința și bunătatea inimii fiecărui.

Cu inimă de părinte, vă îmbrățișez pe toți și mă rog Celui Atotputernic să vă dăruiască: pace, sănătate și spor bun întru toate. Amin!

+ Justuianu

PATRIARHUL ROMÂNIEI

Dată în reședința noastră din București în ziua de 1 iulie 1957.

ÎNDRUMĂRI PASTORALE SCHIȚE ȘI PREDICI

LA ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

După strălucita Sa Inviere din morți, Mântuitorul Hristos a petrecut încă patruzeci de zile pe pământ, întărind pe Sf. Apostoli și pe aceia care-L cunoscuseră și-L iubiseră. Trupul Său, deși se asemăna trupului de mai înainte de Inviere, avea puteri noi, supranaturale și ascunse, iar viața Sa părea acum și mai tainică, și mai supraomenească.

Cine va putea descrie bucuria ucenicilor, bucuria Sfintei Fecioare, mama Sa, bucuria rudelor și a prietenilor din acel timp?

După turburarea, întristarea și zdrobirea pricinuită de răstignirea Stăpînului, iată se arătase ziua strălucitoare și plină de bucurie a Invierii! Copleșiți de această negrăită bucurie, Sfinții Apostoli spun lui Toma: «Am văzut pe Domnul» (Ioan XX, 24). Inimile ucenicilor Luca și Cleopa erau arzînd de bucurie, atunci cînd în lumina dimineții a amurgului, în faptul serii, într-o casă din Emaus, li s-au deschis ochii și au recunoscut pe însuși Invățătorul, frîngînd înaintea lor pâinea!

Se vor împărtăși ei ucenicii și toți care cunoscură pe Mântuitorul, de vederea Stăpînului lor pururea, în mijlocul lor? Așa credeau ei atunci. Și, totuși, fără ca ei să prevadă nimic, în a patruzecia zi de la Inviere, s-a petrecut evenimentul minunat al Înălțării Mântuitorului la cer.

Sfinții Evangheliști Marcu și Luca, precum și cartea numită Faptele Apostolilor, ne descriu acest eveniment care încoronează viața și activitatea pămîntească a Mântuitorului, în cuvinte simple, care reușesc însă, să ne redea înfățișarea reală a faptului minunat petrecut în fața ochilor uimiți ai Apostolilor.

În această zi, Mântuitorul plecase cu ucenicii spre Betania, unde înviase pe Lazăr, cam la 3-4 km. de Ierusalim, apoi s-a întors către Muntele Măslinilor, care se afla la aproape un kilometru și jumătate de Ierusalim. Aceasta era distanța permisă iudeilor s-o facă în zi de Sabat, după Legea lui Moisi.

În depărtare se mai zăreau de sus, de pe munte, turlele strălucitoare și zidurile albe ale templului, precum și acoperișurile caselor mai înalte din cetatea Ierusalimului, Cetatea Sfântă, ce se pierdea învăluită în pîcla unui nor de praf care o înconjura pînă departe. Dar sus pe Muntele Măslinilor era atîta liniște și pace!

Era una din frumoasele zile de Mai, cînd adierile blînde ale vîntului de primăvară, cu unduire ușoare, legănau crengile bine înfrunzite și încărcate cu roadele încă crude ale pomilor, iar în furnzișul lor păsărelele nevinovate înfiripau neturburate, cîntecele lor fermecătoare!

Florile caracteristice ținuturilor calde revărsau pretutindeni în aer, parfumului lor îmbătător. Pe alocuri, norii aurii de razele soarelui apăreau pe bolta înaltă a cerului, ca niște insule îndepărtate. În această atmosferă de liniște, frumusețe și măreție, Mîntuitorul avea să arate încă odată Apostolilor, slava Sa dumnezeiască.

Sf. Luca ne spune că Apostolii, neștiutori încă de cele ce aveau să se petreacă, l-au pus lui Iisus întrebarea: «Doamne, oare în vremea aceasta vei așeza Tu din nou împărăția lui Israel?». Iar Mîntuitorul le-a răspuns: «Nu este lucrul vostru să știți vremurile sau soroacele pe care Tatăl le-a pus într-a Sa atotputerniciei!» (Fapt. Apost. I, 6-7).

Apoi, Domnul Iisus a ridicat mîinile a binecuvîntare; și pe cînd îi binecuvînta, în timp ce ei aveau ochii ațintiți spre El, s-a despărțit de ei și s-a înălțat la cer, iar un nor l-a ascuns din ochii lor (Luca XXIV, 5-52; Fapt. Ap. I, 9, 10), așa precum altădată, în ziua Schimbării la Față, un nor strălucitor îl învălui și l-a ascuns. Sf. Luca, în cartea sa, Faptele Apostolilor, mai adaugă și acest amănunt: pe cînd Apostolii stăteau cu ochii pironiți la cer, privind încremeniți de uimire la Iisus, care se înălțase în fața lor li s-au arătat doi bărbați îmbrăcați în alb, care le-au zis: «Bărbați galileeni, de ce stați și vă uitați spre cer? Acest Iisus care s-a înălțat la cer din mijlocul vostru va veni în același fel cum l-ați văzut mergînd la cer» (Fapt. Ap. I, 11).

Apoi Apostolii s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare și stăteau în templu și laudau și binecuvîntau pe Dumnezeu (Luca XXIV, 52-53).

În această zi strălucită, cînd creștinătatea prăznuiește Înălțarea Domnului, se cuvine să ne ridicăm și noi cu ochii minții, pe Muntele Măslinilor, și pironindu-ne ochii împreună cu Apostolii la Iisus, care se înalță la ceruri, se meditam și noi la însemnătatea și rostul acestei sărbători în viața fiecăruia din noi.

Înțeleptul Solomon spune în Cartea Proverbelor (XXX, 19), că trei lucruri nu poate să înțeleagă omul: **urma corăblei pe mare, urma șarpelui pe stîncă și urma vulturului pe cer**. Dar astăzi, faptul cel mai minunat, care uimește înțelegerea noastră, este că prin Înălțarea Sa, Iisus se înfățișează înaintea Tatălui, în plinătatea persoanei Sale, adică împreună cu firea dumnezeiască, El suie la Tronul cel veșnic și firea noastră omenească, restructurată, glorificată și înnoită de însăși una din persoanele Sfîntei Treimi, de Iisus, Fiul lui Dumnezeu. «O, adîncul bogăției, înțelepciunii și științei lui Dumnezeu, strigă Sf. Apostol Pavel. Cît de nepătrunse sînt judecățile Lui și cît de neînțelese căile Lui!» (Rom. XI, 33).

În adevăr, dacă stăm și gîndim mai adînc, înțelegem din Sf. Scriptură, că la creația cea dintîi a omului, firea omenească, înainte de căderea ei în păcat, putea ajunge la îndumnezeire, dar nu se învrednicise să fie îmbrăcată chiar de una de persoanele Sfîntei Treimi. Acum înțelegem noi marea iubire de oameni a lui Dumnezeu.

Căci Fiul Său, cel Unul Născut, n-a îmbrăcat firea cea dintâi a omului care putea ajunge la desăvârșire, ci firea omului celui căzut, ca s-o înnoieze, s-o restaureze, s-o înnoiască și s-o ridice din nou, pentru a fi părtașe în noua ei înfățișare, la mărirea cea pururea fiitoare și nevestejită a Dumnezeirii, bucurându-se de bunurile cele nepieritoare.

Prin primirea firii omenești în persoana Sa, Iisus Hristos e creatorul unei umanități noi.

Firea omenească cea căzută în păcat, din pricina căreia Îngerii Domnului păzeau paradisul, — ca Adam cel căzut să nu mai poată intra înlăuntru, — astăzi, curățită de păcat, înnobilită și glorificată prin Învierea Fiului lui Dumnezeu, stă înălțată de Iisus de-a dreapta Tatălui, mai presus de Heruvimi și Serafimi. Firea omenească, nevrednică altădată de paradisul cel pământesc, se face astăzi părtașe de paradisul cel ceresc, de Ierusalimul cel de Sus.

Lucifer, căpetenia celor răi, se rușinează văzînd pe Stăpînul înălțînd firea omenească în sînurile Tatălui. El, care de la început a fost fiul pierzării și pierzător de oameni.

Astăzi, îngerii și toate puterile cerești se bucură, pentru că prin înălțarea firii omenești la Tronul Tatălui cel dătător de lumină, cerul cu pămîntul se unește.

Astăzi se împlinesc cuvintele lui Iisus: «De acum veți vedea cerurile deschise și pe îngerii lui Dumnezeu urcîndu-se și coborîndu-se peste Fiul Omului» (Ioan I, 51).

Dar lucrul cel mai minunat este că prin înălțarea Mîntuitorului, firea omenească este ridicată la o cinste mai mare decît a îngerilor. Ne spune aceasta însuși Sf. Apostol Pavel, în Epistola către Evrei, II, 5: «Nu unor îngeri a supus Dumnezeu lumea viitoare», iar în Epistola I către Corințeni, adaugă: «Nu știți că noi vom judeca pe îngeri (I Cor. XV, 2). De aceea, sărbătoarea Înălțării Domnului, reprezintă pentru mîntuirea lumii, încoronarea lucrării lui Dumnezeu și a Fiului Său, pentru a readuce lumea în lumina cea nepieritoare a lui Dumnezeu cel veșnic. Firea noastră omenească străbate astăzi cerurile, stă mai presus de îngeri, mai presus de Hruvimi și Serafimi, se bucură de nespasă cinste și mărire. Stă în Persoana Fiului lui Dumnezeu, de-a dreapta lui Dumnezeu, împreună cu Sfîntul Duh.

*

Minunată este această priveliște care se înfățișează ochilor noștri duhovnicești!

Stînd de-a dreapta Tatălui, Iisus este acum solul poporului mîntuit, este mijlocitorul mîntuirii noastre către Dumnezeu. El este marele Păstor. Arhiereul cel mare care a străbătut cerurile și dă binecuvîntarea. Iisus Mijlocitorul se întoarce cînd spre Tatăl, rugîndu-L pentru nevoile și necazurile noastre, cînd spre rugăciunile Sfintei Fecioare și ale Sfinților, cînd spre rugăciunile noastre ale celor de pe pămînt, trimițînd prin puterea Sfîntului Duh revărsarea bogată a harului Său. Căci El, neconținut privește rugăciunile noastre care se înalță către El, rugăciunile noastre de cerere și ajutor, de mulțumire, de laudă și preamărire.

Prin Înălțarea Mîntuitorului la cer, omenirea începe o viață nouă cu Hristos și în Hristos, condusă de puterea nevăzută a Sfîntului Duh. De acum, omenirea nu mai stă sub legea păcatului, ci sub legea harului dumnezeiesc.

Hristos este însă nu numai o Persoană divină, ci una din persoanele Sfintei Treimi, consubstanțial Tatălui și Fiului. Trupul omenesc al lui Hristos cel glorificat trăiește veșnic în Hristos, și prin El, participă la viața dumnezeiască a întregii Sfinte Treimi. De aceea, noi oamenii, participând cu firea noastră omenească la Trupul lui Hristos, sîntem adoptați de Dumnezeu Tatăl ca fiii Săi proprii, către care ne rugăm pururea **«Tatăl nostru care ești în ceruri»** (Matei VI, 9).

Prin Trupul lui Iisus cel preamărit, am devenit cetățenii lumii cerești, cetățenii împărăției lui Dumnezeu. Astfel, viața fiecărui creștin se lărgește în mod infinit și stăruind în sfințenie, devine viața în trupul cel glorificat al lui Iisus.

În acest înțeles, Sf. Apostol Pavel a putut scrie în Epistola către Evrei, X, 39: **«Noi nu sîntem fiii îndoielii ca să pierim, ci fiii credinței, ca să ne ciștigăm sufletul»**.

Dar, poate, în sufletul vreunui din ascultătorii de azi a rămas această idee: Dumnezeu Fiul s-a înălțat, a părăsit lumea. La acest gând, parcă un sentiment de întristare și de apăsare învăluie sufletele noastre. Păstrăm poate, unii dintre noi, în colțul tainic al sufletului nostru, ceva din simțămintele Apostolului Toma, care n-a putut crede în Domnul cel înviat, decît numai după ce l-a pipăit cu mîinile sale. Parcă am vrea și noi în ziua Invierii, cu Maria Magdalena să îmbrățișăm în roua dimineții, în grădina mormîntului de pe Golgota, picioarele Mîntuitorului.

Dar, dacă Mîntuitorul s-a înălțat și nu se mai află în lume, toate acestea nu mai sînt cu putință. Și fiecare ne simțim inimile strînse de o copleșitoare întristare.

Să nu ne turburăm în zadar! **«Pentru ce vă turburați?»,** ne spune Mîntuitorul. **«De ce se ridică astfel de gânduri în cugetele voastre?»** (Luca XXIV, 36).

În adevăr! **Cum nu vom crede noi că Hristos este totdeauna în lume, El care împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh este pururea în lume și a creat cu Tatăl și cu Duhul, și cerul, și pămîntul?** Căci Dumnezeu cel necuprins de timp și de spațiu, care sînt valori sau categorii după care se orientează mintea omenească în judecățile ei, Dumnezeu care a adus toate din neființă la ființă, este în tot locul, umbrește cu puterea Sa marginile universului, cuprinde totul și puterea Lui este nemărginită. Numai puterea omului este mărginită.

«Ai cuprins tu cu privirea întinderea pămîntului?» (Iov, XXXVIII, 18), se adresează Dumnezeu omului, în cartea Iov; **«Știi tu unde este drumul care duce la locașul lumînii?»** (Iov 38, 19); **«Cunoști tu legile cerului?»** (XXXVIII, 33). Insuși Domnul Iisus ne-a asigurat, după ce a binecuvîntat pe Sf. Apostoli și le-a poruncit să predice Evanghelia la toate popoarele, zicînd: **«Și iată, Eu sînt cu voi pînă la sfîrșitul veacurilor»** (Matei XXVIII, 20), iar altădată a spus: **«Unde sînt doi sau trei adunați în numele Meu, și Eu sînt în mijlocul lor»** (Matei XVIII, 20).

Iisus Mîjlocitorul, care s-a înălțat astăzi la ceruri, nu este despărțit de noi, oamenii. El s-a făcut pentru scurtă vreme fratele nostru, luînd chip de om, apoi a înălțat firea noastră, suind-o la Dumnezeu Tatăl. Iisus e mereu printre noi, e în mijlocul nostru și neconștient se dăruiește lumii prin Sfintele Taine. Dar mai ales, se dăruiește prin Taina Sfintei Cuminenări, prin care ne unim cu Hristos, și sîntem pururea cu Hristos. În chipul acesta, Hristos este mai legat de noi ca pe vremea cînd, învăluit

În strălucirea Dumnezeirii, trecem cu Sfinții Apostoli, prin holdele aurite de grâu și, El, Dumnezeu, se hrănea cu pâinea țarinelor noastre.

Prin neconținuta Sa dăruire lumii, Hristos ne pregătește zilnic pentru înălțarea noastră la Dumnezeu Tatăl. «**Căci nu avem aici cetate stătătoare**, ne spune Sf. Apostol Pavel, **ci o căutăm pe aceea ce va să fie**» (Evrei XIII, 14). Și tot așa, prin înălțarea Sa la ceruri, Mântuitorul ne-a și pregătit calea suferinței noastre la Dumnezeu, cu care vom trăi împreună în veșnicie.

*

Să mulțumim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să ne ridicăm și noi astăzi cu ochii minții pe Muntele Măslinilor, și după ce am privit pe Iisus care s-a înălțat, am înțeles mai bine drumul glorios pe care l-a rezervat Dumnezeu fiecăruia din noi, care slujim Lui și urmăm poruncile Lui.

Să nu dăm uitării niciuna din făgăduințele lui Dumnezeu. Căci, ne spune Sf. Apostol Pavel: «**Cum vom scăpa noi, dacă stăm nepăsători față de o mintuire așa de mare?**» (Evrei II, 3).

Privind pe Domnul care s-a înălțat astăzi de la noi, suind la mărirea Tronului celui veșnic, firea noastră omenească, să fie și inimile noastre arzând, cum ardeau inimile Apostolilor Luca și Cleopa pe drumul Emausului, să cadă de pe ochii minții noastre solzii, cum au căzut de pe ochii pămîntești ai Sfîntului Apostol Pavel pe drumul Damascului și să ne învrednicim să vedem cu ei prin credință, gloria și strălucirea pe care a rezervat-o Dumnezeu cel nemărginit firii noastre mărginite, în neșpusa Sa bunătate. Iar în așteptarea viețuirii veșnice împreună cu El, pentru cîtă vreme ne vom mai învrednici să petrecem restul vieții pe pămînt, să ascultăm cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel, care ne spune: «**Să luăm seama unui altuia, ca să ne îmbărbătăm la dragoste și la fapte bune**» (Evrei X, 24).

Pr. I. RAMUREANU .

LA SCHIMBAREA LA FAȚĂ A DOMNULUI IISUS

Una din minunile Mîntuitorului Hristos, săvîrșite asupra Sa, asupra naturii, sau a oamenilor, este Schimbarea Sa la Față, pe care Biserica noastră o prăznuiește în fiecare an la 6 august.

Ne aducem aminte că într-o zi, Domnul Hristos vestise ucenicilor patimile și moartea Sa, după care avea să învieze. Auzind acestea, Apostolul Petru a luat la o parte pe Mîntuitorul și i-a zis: «**Milostiv fii Ție, Doamne; să nu-Ți fie aceasta!**» Cu alte cuvinte, L-a sfătuit să se împotrivească patimilor și morții; să se ferească de primejdie. Dar Domnul i-a răspuns: «**Mergi înapoia Mea, Satanol Smînteală îmi ești, că nu cugești cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor!**» (Matei XVI, 22-23).

Această muștrare făcută lui Petru, ne învață că Domnul Hristos, cu voia Sa, a pățimit și a murit; cu voia Sa a primit de la Tatăl Ceresc misiunea de a se întrupa și a muri pentru mîntuirea oamenilor, și cine

L-ar fi împiedicat de la aceasta, ar fi fost dușmanul izbăvirii de păcat a lumii, dușmanul împăcării omului cu Dumnezeu.

La șase zile dela această întâmplare, se petrece și minunea Schimbării la Față a Domnului, arătând importanța ei și învățăturile pe care să le tragem din ea.

Mîntuitorul Hristos a luat cu Sine și pe Apostolii Petru, Iacob și Ioan și i-a dus pe un munte înalt. Acest munte este muntele Tabor, care se află în Palestina, și anume între Nazaretul de altădată și orașelul Nain, adică în Galileea.

Faptul că Mîntuitorul a luat cu Dînsul numai trei ucenici, nu este lipsit de semnificație. Petru a fost luat, ca fiind unul dintre cei mai sîrguitori Apostoli, și care trebuia să aibă mai tîrziu o intensă activitate de propovăduitor al Evangheliei. Iacob a fost luat, pentru că avea să fie primul dintre Apostoli, care va suferi martiriul, la anul 42, iar pe Ioan l-a luat fiindcă era cel mai tînăr, dar și cel mai iubit de Domnul.

Această alegere a acestor trei Apostoli mai închinăuie și altceva, și anume cele trei virtuți teologice: credința, nădejdea și dragostea, fără de care nimeni nu se poate mîntui. Ele deschid, deci, ușile raiului, tuturor celor care le au și le practică.

Cei trei ucenici trebuiau să fie pe Muntele Tabor, martorii unei minuni, ai unui eveniment de mare importanță, care avea să le dovedească încă odată, Apostolilor și prin ei lumii, dumnezeirea Domnului Hristos. Căci iată ce se petrece acolo, după cum ne istorisește Sfînta Evanghelie: «El s-a schimbat la Față înaintea lor și a strălucit fața lui ca soarele, iar hainele Lui s-au făcut albe ca lumina. Și iată, s-au arătat lor Moise și Ilie, vorbind cu El» (Matei XVII. 2-3).

Așa dar, Domnul Iisus își schimbă deodată înfățișarea: El strălucește ca soarele, vrînd să arate lumii cum vor fi trupurile oamenilor după învierea din morți, la judecata de apoi, în împărăția cerurilor, — trupuri transfigurate, nestricăcioase. Dar numai ale celor care vor fi vrednici de această împărăție, nu și ale celor care vor merita osînda cea veșnică.

Această Schimbare la Față a Domnului a avut ca martori, nu numai pe cei trei Apostoli, ci și alți doi martori cerești, din lumea sfinților, și anume pe Moise și Ilie. Primul, pentru însemnătatea ce a avut-o în păstrarea credinței monoteiste la poporul evreu, precum și în istoria acestui popor: eliberarea lui din robia Egiptului, primirea Legii pe muntele Sinai, scrierea cărților sfînte în număr de cinci, etc., iar al doilea, pentru că a fost un prooroc neînfricat, care nu s-a temut să meargă înaintea regelui Ahab și să-l mustre pentru închinarea la idoli.

În jurul Fiului lui Dumnezeu se împreunase cerul și pămîntul: cei ce trăiseră în Vechiul Testament, erau acum alături de cei care se învredniciseră să trăiască în Noul Testament, lingă Acela ce fusese dorit de cei dintîi. Cei dintîi văzuseră pe Fiul lui Dumnezeu în cer, în slavă, lingă Tatăl Ceresc, iar ceilalți, Apostolii, îl văzuseră pe pămînt, ca Învățător și făcător de minuni.

Evenimentul era atît de frumos, privestea atît de fermecătoare, atît de plăcută, căci și muntele căpătase strălucire din strălucirea Mîntuitorului, încît Petru nu s-a putut opri să spună: «Doamne, bine este nouă să fim aici. De volesti, să facem aci trei colibe: Tie una și lui Moise una, și lui Ilie una».

Aceste cuvinte ne arată două lucruri: întâi că Apostolii cunosc pe cei doi prooroci, și al doilea, că gândul lor se îndreaptă numai către Domnul Hristos și cei doi bărbați sfinți; pentru că ei doresc să construiască colibe. Cît despre ei, putea să stea în aer liber, în vînt și în arșiță, numai să rămîna în locul acela, pe munte, alături de Mîntuitorul, de Moise și de Ilie, atît de plăcută era priveliștea.

Ce vorbea însă Domnul Hristos cu Moise și Ilie? Nici unul din Apostoli n-a spus. Doi din ei — Petru și Ioan — au scris cărți, dar nicăieri n-au spus aceasta. Nici în Sfînta Tradiție nu aflăm ceva în această privință. Desigur, au procedat astfel, fiindcă au fost opriți de Mîntuitorul să spună, cînd s-au pogorît de pe munte. Putem însă bănuî că Domnul Hristos a vorbit cu cei doi prooroci, despre apropiatele Patimi ale Sale, despre moartea Sa pe Cruce, pentru izbăvirea lumii de păcat, pentru împăcarea omului cu Dumnezeu.

Dar încă o împrejurare face ca ucenicii să se minuneze și mai mult; să se cutremure chiar, și să cadă cu fețele la pămînt: «Iată, un nor luminos i-a umbrît, și iată un glas din nor, zicînd: Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru care am binevoit; de Aceasta să ascultați».

Ca și la botezul Domnului, se aude același glas. Este glasul Tatălui Ceresc, care mărturisește în fața celor ce erau acolo, că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu. Norul cel luminos nu era altceva decît Sfîntul Duh, pogorît pe munte în această înfățișare, astfel că pe muntele Tabor se aflau cele trei Persoane ale Sfîntei Treimi, așa cum fuseseră și la botezul Domnului Iisus. Deosebirea este că la botez, Sfîntul Duh era prezent sub forma unui porumbel pogorît asupra Fiului lui Dumnezeu.

Tatăl Ceresc a binevoit ca, înainte ca Fiul Său să meargă la patimi, să dea lumii încă o dovadă despre dumnezeirea Sa, și în același timp un îndemn de a asculta de El. Dar noi știm cum cea mai mare parte din lumea pentru care s-a jertfit Fiul lui Dumnezeu, în loc să dea ascultare învățăturilor Sale, le-a nesocotit și le nesocotește încă, mergînd pe căi greșite, continuînd să trăiască în păcat și să se facă, astfel, părtași osîndeî veșnice.

Cei trei Apostoli care nu putuseră suferi lumina orbitoare a norului, și care — mai ales la auzul glasului venit de sus, se spăimîntaseră și căzuseră cu fețele la pămînt — au stat așa pînă ce Mîntuitorul Hristos i-a atins și le-a zis: «Sculțați-vă și nu vă temeți». Atunci ei s-au ridicat, dar n-au mai văzut pe munte decît pe Domnul Iisus; Moise și Ilie pleaseră în locul de unde se coborîseră: la cer.

Minunea se consumase!

Ei rămîneau cu o nesușă și înfricoșată amintire a unui eveniment tainic din viața pămîntească a Mîntuitorului.

«Și coborîndu-se din munte, le-a poruncit Iisus, zicînd: Nimănui să nu spuneți vedența aceasta, pînă cînd Fiul Omului va învia din morți» (Matei XVII, 9).

În smerenia Sa, Domnul Iisus nu voiește ca ceea ce ucenicii văzuseră pe munte, să se afle de popor, înainte de îndeplinirea misiunii Sale. El nu voiește să împiedice cu nimic suferințele și moartea Sa. Dovada dumnezeirii Sale de pe muntele Taborului se va adăoga mai tîrziu la alte dovezi, pentru ca lumea să înțeleagă cine a fost Cel răstignit pe Cruce, cine le-a tămăduit bolnavii și le-a înviat morții, cine le-a dat cele mai minunate învățături folositoare mîntuirii sufletului și cine s-a înviat pe Sine și s-a înălțat la cer.

Am văzut să schimbarea la Față a Domnului Hristos, pe muntele Taborului, în fața lui Moise și Iie, precum și a celor trei ucenici, ne

1. Că trupurile noastre la învierea cea de apoi, vor fi așa cum a fost arată trei lucruri de mare importanță, și anume:

al Mântuitorului, cind s-a schimbat la Față: strălucitoare, nesticăcioasă, așa după cum ne învață și St. Apostol Pavel: «**Căci trebuie ca acest corp nesticăcios să se îmbrace în nesticăciune, și acest corp muritor să se îmbrace în nemurire**» (I Corint. XV, 53).

2. Că Mântuitorul Hristos este Fiul lui Dumnezeu cel iubit, în sensul că El a fost născut din Tatăl mai înainte de veci, iar nu creat, cum este fiecare din oameni. El este Cuvîntul «**care nu din sine, nici din poftă trupească, ci de la Dumnezeu s-a născut**» (Ioan I, 13).

3. Că adevărata credință este aceea care învață închinarea la Sfînta Treime, la cele trei Persoane dumnezeiești: Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, care nu sînt decît un singur Dumnezeu, în trei Persoane, în trei ipostase, fiecare din ele avînd însușiri deosebite, dar toate avînd și însușiri comune, fiecare fiind egală cu celelalte și toate trei avînd aceeași substanță dumnezeiască, adică de o ființă: deși deosebite, aceste trei Persoane sînt însă unite și nedespărțite. De aceea, creștinul trebuie să cinstească pe Dumnezeu în Treime, și Treimea în unime, nici amestecînd persoanele, nici despărțind ființa.

În afară de aceste învățături, trebuie să ne gîndim că schimbarea la Față a Domnului ne mai dă un îndemn, și anume de ordin practic, moral. Dacă El s-a schimbat la Față, pentru a dovedi dumnezeirea Sa, avem și noi datoria să procedăm la o schimbare a ființei noastre, a purtărilor noastre, pentru a dovedi că urmăm învățatura Lui cea sîntă.

Aceasta schimbare se impune cu auz mai mult, cu cit vedem că viața noastră nu corespunde deloc cu preceptele Sfîntei Evanghelii, pe care avem datoria să le urmăm. Noi trăim în păcate felurite: egoismul, desfrînarea, lăcomia, cleveirea, înșelăciunea, mîndria, invidia, răutatea și multe altele sînt cele mai obișnuite dintre păcate. Unele din ele ne-au devenit atît de obișnuite, încît nici nu mai cugetăm că sînt lucruri firești, lucruri de care nu trebuie să ne mai despărțim.

Nu ne întrebăm deloc: unde vom ajunge cu aceste păcate? Ce urmări vor avea ele pentru viața noastră de dincolo? Uitam ce spune Apostolul despre faptele trupului: desfrînarea, necumpătarea, vrăjitoria, certurile, zavisturile, mîniile, dezbinările, ereziile, pisma, uciderea, beția, și altele — anume că «**cei ce fac unele ca acestea, nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu**» (Galateni V, 21).

Aceasta înseamnă că trebuie să părăsim purtarea noastră cea potrivnică învățaturii lui Dumnezeu, să părăsim pe omul cel vechi, păcătos, și să ne îmbrăcăm în omul cel nou, omul cu adevărat creștin, care împlinește voia lui Dumnezeu, care vrea să fie desăvîrșit și sfînt, care vrea să facă parte din împărăția cea cerească și veșnică.

Pentru aceasta, trebuie să părăsim păcatele în care trăim. Să părăsim egoismul, mîndria, minciuna, invidia, lăcomia și toate celelalte. Să trăim cum ne învață Biserica noastră dreptmăritoare. Să ne prefacem duhovnicește, și să trăim o viață nouă: o viață cu Hristos. Numai prin această transformare a vieții noastre pămîntești, vom putea să fim la o altă cu îngerii și cu sfinții, în împărăția cea veșnică, întemeiată de Mîntuitorul Hristos Amin!

Prof. TOMA CULCEA

LA DUMINICA A IX-A DUPĂ RUSALII

«Doamne, scapă-mă»
(Matei, XIV, 30).

Sfânta Evanghelie din Duminica trecută ne-a arătat puterea Domnului Hristos asupra elementelor firii, săturînd în pustiu, în chip minunat — cu cinci pîini și doi pești — aproape cinci mii de bărbați, în afară de femei și copii, iar la sfîrșitul mesei s-au ridicat douăsprezece coșuri pline cu fărîmituri.

Sfînta Evanghelie de astăzi ne înfățișează o minune și mai mare, făcută de Domnul Iisus asupra elementelor firii, și anume: **umblarea minunată a Domnului Hristos pe valurile înfuriate ale mării Tiberiadei din Galileia.**

Pe scurt, minunea s-a petrecut astfel: După săturarea mulțimilor în pustie, cu cinci pîini și doi pești, și după liberarea lor, spre seară, Mîntuitorul s-a suit în munte, adică pe o înălțime care se ridica în partea de răsărit a lacului Ghenizaret, ca să se roage în singurătate. Sfinții Apostoli plecaseră cu corabia spre partea de apus a mării Tiberiadei, sau lacul Ghenizaret, dar — după cum ne spune Sf. Evanghelist Marcu — abia putură să ajungă în mijlocul mării (Marcu VII, 48), iar după Sf. Evanghelist Ioan, ei nu făcuseră decît 25-30 de stadii (Ioan VI, 19), adică 4½ sau 5½ km., căci vîntul le sta împotriva și se luptau puternic cu valurile. Lacul Ghenizaret nu avea mai mult de 9 km. în lățime, și pe vreme bună se putea străbate dintr-o parte în cealaltă, în două-trei ore de plutare.

Un vînt puternic s-a năpustit asupra mării. Furtuna și valurile provocate de vînt purtau corabia în voia soartei; întunericul îi cuprinsese de-a binelea. Așa s-au luptat Sfinții Apostoli cu valurile în corabia aceasta, care de fapt era o luntre mai mare, aproape toată noapte.

La straja a patra din noapte, — ne spune Sf. Evanghelist Matei, — adică — după socoteala împărțirii timpului de noapte la cei vechi, — cu trei ore înainte de a se face ziuă, sau, mai bine zis, în ultimele ceasuri ale nopții, Iisus, văzînd pe Sf. Apostoli «**că se chinuiesc cu vîslirea**» (Marcu VI, 48), a mers la ei, venind pe valurile mării, «**și voia să treacă pe lângă ei**», ne spune Sf. Evanghelist Marcu (VII, 48). Dar ei, crezînd că este vreo nălucă, sau apariție, s-au spăimîntat și au început să strige. Iisus a vorbit însă îndată cu ei și i-a liniștit, zicîndu-le: «**Indrăzniți, Eu sînt; nu vă temeți**» (Matei XIV, 27, etc.). Atunci Petru, răspunzînd, a zis: «**Doamne, de ești Tu, poruncește-mi să viu la Tine pe apă**». Și Iisus i-a zis: «**Vino!**» (Matei XIV, 28-29).

Petru a coborît din corabie și mergea pe valuri, apropiindu-se de Iisus. Dar văzînd că se întetește vijelia, s-a temut și începu să se cufunde, apoi, cuprins de frică, strigă: «**Doamne, scapă-mă!**» (Matei XIV, 30). Iar Iisus, întinzîndu-i cu blîndețe mîna, i-a zis: «**Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?**» (Matei XIV, 31). Probabil că Iisus nu s-a urcat cu Petru imediat în corabie și au mai umblat pe mare încă multă distanță, spre a-i dovedi slăbiciunea sau puținătatea credinței lui, deoarece Sf. Evanghelist Ioan (VI, 21) ne spune că ucenicii «**voiau să-l ia în corabie, însă îndată corabia a sosit la țărnu! la care se duceau**». Cînd, deci, corabia se apropiase de țărnu, Iisus și Petru se suiră în corabie, și îndată a încetat furtuna. Această minune a deschis inimile Sf. Apostoli, I s-au

închinat și I-au zis: «**Cu adevărat, Tu ești Fiul lui Dumnezeu** (Matei XIV, 33).

Minunat este tabloul pe care ni-l pune în fața ochilor Sf. Evanghelist de azi! Mîntuitorul sus pe munte, în asfințitul soarelui, în faptul serii, rugîndu-se în singurătate și liniște desăvîrșită lui Dumnezeu Tatăl, iar jos, la picioarele muntelui, Sfinții Apostoli pe o luntre șubredă, în mijlocul valurilor înfuriate ale Mării Tiberiadei.

În adevăr. Minunate sînt serile la munte, mai ales vara! Sus pe munte parcă cerul e mai aproape de noi și ne-am depărtat cu totul de viltoarea și fierberea vieții. Dumnezeu a binecuvîntat țara noastră cu un lanț de munți dintre cei mai frumoși, încît aceia dintre noi care ne-am urcat pe munte, putem înțelege mai ușor farmecul liniștei de pe înălțimile din apropierea mării Tiberiadei din Galileia.

Cînd ai ajuns pe munte, te învăluie o liniște desăvîrșită. Doar freamătul frunzelor copacilor se mai aude, cînd sînt copaci, și murmurul izvoarelor care alegă la vale. Ecoul trist al unei melodii din fluier sau caval, îmbinat cu sunete de acioaie și tălângi, se pierde undeva în depărtare printre poienile cu flori. Pe poienile înverzite scînteierea soarelui dinspre asfințit se revarsă în valuri colorate, cînd roșii aprinse, cînd gălbui, iar umbrele lungi ale brazilor joacă și ele în adierea domoală a vîntului de seară. Pășărelele ciripesc, chemîndu-și în triluri duioase pușorii, spre a se adăposti împreună în timpul nopții. Apoi, deodată, de sub sprînceana cerului, se ridică un colț de lună, aruncînd peste toată întinderea o lumină palidă și liniștită, care umple totul de taină și vrajă. Atunci, parcă sufletul fiecăruia din noi care a simțit aceasta e copleșit de atîta măreție, încît aripile gîndului ne îndeamnă să ne suim cu mîntea la Dumnezeu și, în șoaptă de rugăciune, să-I mulțumim pentru această negrăită armonie și frumusețe a firii.

În acest moment fericit, sufletul nostru ne îndeamnă să mărturisim împreună cu profetul David: «**Mare este Domnul nostru și mare este puterea Lui și înțelepciunea Lui este nemăsurată**» (Ps. CXLVII, 5). De aceea, Sf. Vasile cel Mare, cutremurat de frumusețea întocmirii lumii, mărturisește că această lume naturală «**este o școală a sufletelor cugetătoare și un institut al cugetării de Dumnezeu**» (Omilia I la Hexaïmeron, după Ilie Miniăt, trad. Pr. Fecioru, p. 6).

Firește, și marea își are poezia ei. Dar să ne închipuim o biată luntre de pescari pe o noapte furtunoasă, cuprinsă din toate părțile de un întuneric beznă, în mijlocul valurilor învolburate. Norii negri parcă se apropie și se unesc cu adîncurile întunecoase ale mării; deasupra întuneric, dedesubt adîncimea întunecoasă a mării, care te îngrozește. Valurile înfuriate se zbat ca într-un cazan uriaș și mugesc asurzitor, aruncînd o spaimă și mai mare în suflete, iar vasul pe care plutești, ca o coajă de nucă, e azvîrlit cînd într-o parte, cînd în alta, de parcă într-o clipă va fi înghițit de adîncuri. Chiar marile vapoare de astăzi, cu toată forța și greutatea lor, pot ajunge, pe timp de furtură, jucăria valurilor turburate, și cu atît mai mult șubreda luntre de lemn pe care se aflau Apotolii pescari în mijlocul mării înfuriate a Tiberiadei.

Cît de grăitor este pentru ochii sufletului nostru acest tablou impresionant. Iisus, sus pe munte, în singurătate, în liniștea și pacea muntelui se roagă Tatălui pentru Sfinții Apostoli, să-i aibă în paza Sa, se roagă pentru lume, iar jos, în mijlocul mării înfuriate, corabia Apostolilor care

se luptă în întunericul adânc, cu elementele înfuriate ale firii. Ai crede că din moment în moment luntrea se va preface în țandări, sau va fi sorbită spre adincuri, dar de sus, Stăpînul și Invățătorul stă de veghe. Cîtă învolburare și grijă în mijlocul valurilor mării! Cîtă pace, liniște și siguranță, sus pe munte! Jos, în mijlocul mării, Apostolii, întristați și înspăimîntați, se luptă cu furtuna mării, și sînt tot mai abătuți, gîndindu-se că poate Invățătorul i-a părăsit, suindu-se pe munte, iar pe ei i-a lăsat singuri, în bătaia valurilor mării.

Dar Domnul, atotcunoscător al gîndurilor, al intențiilor și frămîntărilor omenеști cele mai ascunse, nu i-a părăsit, și atunci cînd ei nu se așteptau, li se arată mergînd liniștit pe valurile înfuriate, înconjurat de strălucirea Sa dumnezeiască. Atunci Sf. Apostoli au fost zguduiți de două simțămînte contrarii: unul de încredere că sînt salvați, iar altul de spaimă și neîncredere că poate e vreo nălucă, vreo apariție, și au început să strige de frică.

*

Uimiți de puterea și minunea Mîntuitorului de a merge pe timp de furtună pe valurile mării către Sf. Apostoli, mirați și de curajul și puterea lui Petru de a coborî din corabie pe un asemenea timp și a merge o vreme pe valuri, căci minunea a fost îndoită, mai întii cu Hristos și apoi cu Petru, ne întrebăm cu toții: **De ce Petru, la început, a avut curaj, s-a dat jos din corabie și păsea cu siguranță peste valuri? Fiindcă, la început, a avut credință tare în Domnul Iisus, în puterea Lui dumnezeiască. Cînd, însă, în sufletul lui Petru, fie din cauza vijeliei care aproape te răsturna, fie din cauza valurilor înfuriate care mugeau, se frămîntau și alunecau în toate direcțiile, a pătruns îndoiala și teama ca nu cumva arătarea Mîntuitorului să fie vreo nălucă sau vreo închipuire, a început să se cufunde. Pe măsură ce credința îl părăsea, în aceeași măsură puterile îl părăseau, trupul se afunda în apă, și a mai avut doar puterea să strige din mijlocul valurilor care-l împresurau: «Doamne, scapă-mă!». Deci, să reținem acest fapt deosebit pentru viața noastră creștinească: **Credința în Iisus ne aduce scăparea, ne aduce mîntuirea.****

*

Nu numai în timpul nostru, ci aproape în toate timpurile, înțelepții și scriitorii multor popoare, și mai cu osebire Profеții Vechiului Testament, precum și numeroși Părinți și scriitori bisericеști, au comparat zbuciumul și frămîntarea acestei lumi, cu zbuciumul și fierberea valurilor mării.

Cu mii de tentacule și ispite, farmecul amăgitor al acestei lumi ne atrage și ne lipsește de ea, apoi, după ce am gustat din plăcerile și ispitele lumii și ale vieții acestea se ridică împotriva noastră, întocmai ca valurile mării. Ce nu ne atrage? Ne atrage bogăția înșelătoare a lumii de aici, ne atrage strălucirea și duceața ei aparentă, care ne leagă cu strășnicie de plăcerile vieții, ca și cum acestea ar dura o veșnicie, și uităm că sîntem trecători, că chiar în propriile noastre case sîntem ca niște musafiri; ne atrage dorința și pofta de mărire, căci mulți dintre noi rîvnim cu aprindere să fim în primele rînduri ale măririlor omenеști, și uităm că Domnul Hristos ne-a învățat să ne înfrînăm și să ne smerim, spunîndu-ne: «Cine dintre voi vrea să fie întiiul, să fie slujitorul vostru» (Matei XX, 27).

Da! Atracția cea mare a lumii acesteia trecătoare, farmecul ei orbitor și amăgitor, ne face să ne pierdem cumpătul, ne face să ne depărțăm de Dumnezeu, să ne slăbim, sau chiar să ne pierdem credința în El, și atunci valurile vieții se ridică tot mai amenințătoare împotriva noastră și ne împresoară. Căci și noi ne putem scufunda în furtuna și valurile propriilor noastre patimi și păcate. Și atunci, ispitele care ne-au atras, și plăcerile pe care le-am gustat ni se par amare și vrem să scăpăm de ele. Atunci, cu un suspin adânc, cu mare căință, înconjurați de primejdiile propriilor noastre păcate și pe punctul de a ne scufunda, ne aducem aminte de unicul nostru sprijin, de Dumnezeu, și strigăm ca și Petru din mijlocul valurilor: **«Doamne, scapă-mă!»,** sau ca profetul David, muștrați de conștiință, ne sculăm în miezul nopții și din așternutul patului nostru strigăm către Dumnezeu: **«Miluiește-mă, Dumnezeule. după mare mila Ta»,** sau văzîndu-ne cu totul părăsiți și singuri, zicem, cum a spus, cu altă ocazie, Sf. Petru: **«Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții veșnice (Ioan VII, 68).**

Fericiți dintre noi sînt aceia care mai au încă puterea să strige după ajutorul lui Dumnezeu, după ajutorul Domnului Hristos, și Domnul va asculta în grabă strigătul lor și-i va scoate din necaz și strîmtoare, dar mulți nu mai au nici această putere, cad în viltoarea patimilor, se afundă și se înecă.

*

Strigătul acesta al Sfîntului Petru, de **«Doamne, scapă-mă»,** e strigătul oricărei ființe creștine către Dumnezeu, cînd e lăsată în hotarele propriilor ei puteri, cînd părăsește și trăiește departe de Legea și de poruncile lui Dumnezeu. În înțeles mai înalt și mai adînc, acesta a fost strigătul întregii umanități de la creație și pînă la venirea lui Hristos, care, din pricina patimilor și a păcatului în care se zbătea, nu se mai putea mîntui prin propriile ei puteri, și ridica ochii către cer, așteptînd de acolo mîntuirea.

Este și strigătul nostru al nenumăratelor generații de creștini, care ne rugăm neîncetat Domnului, ca și părinții și strămoșii noștri, să ne miluiască, să ne ajute iar pe un plan mai înalt, ne rugăm să ne ajute să trăim prin credință, după învățătura Lui, ca apoi să trăim cu o fire îndumnezeită și nepieritoare, împreună cu Dumnezeu în veșnicie.

Este în sufletul nostru un dor ascuns, dar continuu după Dumnezeu, după mîntuirea în Dumnezeu. Fericitul Augustin, un mare scriitor bisericesc, de neam roman, din veacul al V-lea, văzînd această frămîntare a sufletului nostru, acest neastîmpăr și această lipsă de mulțumire a omului, în orice situație ar fi el, oricît de strălucitoare, a exclamat: **«Ne-ai făcut pe noi, Doamne, să tindem către Tine, și neliniștit este sufletul nostru, pînă nu se va odihni în Tine»** (Confessiones, Cartea I, cap. I). Și această împlinire a dorului sufletului omenesc de a ajunge la Dumnezeu se face chiar din această viață, prin credință, așa cum credința i-a dat putere Sfîntului Petru să iasă din corabie, să meargă pe valuri ca să ajungă la Hristos.

Invățătura noastră creștinească e o lege spirituală, sfîntă, dată nouă de Dumnezeu prin Fiul Său Domnul Iisus Hristos, și e păstrată în Sf

Scriptură și Sf. Tradiție; este, deci, o învățătură dumnezeiască dată de sus, care nu se poate înțelege atît prin cuvînt și rațiune, ci se trăiește prin credință și se arată prin faptele credinței.

După dumnezeiescul Apostol Pavel, credința este aceasta: «**încredințarea despre lucrurile nădăjduite și adevărarea celor nevăzute**» (Evrei XI, 1), iar în Scrisoarea a II-a către Corinteni, adaugă: «**Noi nu ne uităm la cele ce se văd, ci la cele ce nu se văd, căci cele văzute sînt trecătoare, iar cele nevăzute sînt veșnice**» (II Cor. IV, 18).

Credința noastră în Dumnezeu, în lucrarea Fiului lui Dumnezeu și în puterea sfințitoare și lucrătoare a Sfintului Duh în lume, ne aduce mîntuirea, adică eliberarea de păcate și trăirea după sfințenia lui Dumnezeu, înnobilarea și restructurarea firii noastre omenești prin îndumnezeirea ei, ajungerea la cunoștința adevărului și trăirea veșnică împreună cu Dumnezeu. Pentru ca să dobîndim mîntuirea, credința noastră ne cere să respectăm dragostea de Dumnezeu, de aproapele nostru și de noi înșine; ne învață să muncim cu cinste, pentru a ne agonisi pîinea cea de toate zilele, ne învață smerenia, înfrînarea de la poftă și ferirea de păcate, pentru a ne păstra curăția sufletului și a trupului nostru, spre a-i păstra liniștea și pacea lăuntrică, ne învață să păstrăm pacea și buna înțelegere cu toți oamenii și să ne rugăm pentru pacea a toată lumea, ca în liniște să ne putem exercita împlinirea frumoaselor virtuți creștine.

De aceea, Sf. Apostol ~~Pavel~~ ^{Petru} privind la demnitatea numelui de creștin, la chemarea sfîntă a creștinilor, numește pe creștinii care și respectă cu vrednicie datoriile lor, «**neam ales, preoție împărătească, popor sfînt, națiune agonisită de Dumnezeu..., poporul lui Dumnezeu**» (I Petru II, 9-10).

Respectînd poruncile lui Dumnezeu, creștinul se pregătește prin credință și faptele credinței, în viața care se vede, pentru viața care nu se vede, dar care ne așteaptă.

*

Pregătirea noastră prin credință pentru dobîndirea împărăției lui Dumnezeu, pentru mîntuirea noastră, începe de cînd ne naștem și continuă pînă cînd adormim întru Domnul.

Fiecare din noi își are primăvara vieții lui, cu anii aurii ai copilăriei, cu bucele pe față, cu surîsul pe buze, sau cu lacrimi în ochi, mîngiați și învăluți de privirile dăruoase ale părinților noștri, încrezători în norocul și fericirea noastră în viață. Apoi vine tinerețea și anii de maturitate, vara vieții noastre, cînd toate puterile sufletului și ale trupului sînt în floare, apoi, atunci cînd nici nu gîndim, boala, bătrînețea și suferințele de tot felul, apar pe pragul vieții noastre. Atunci sîntem în toamna vieții, și într-o zi, ne luăm zborul pentru călătoria cea mare.

Problema cea mare a existenței este și va rămîne pururea, problema marii întîlniri dincolo de veacul de acum, cu Mîntuitorul nostru Hristos, care ne-a răscumpărat cu Sîngele Său, pentru o viață îndumnezeită și veșnică, față de care vom da socoteală de toate faptele noastre pămîntești.

Să ne pregătim prin credință pentru această mare întîlnire. Iar în ceasurile noastre de îndoială, de neputință și oboseală, să chemăm ajutorul Lui, ca Sf. Apostol Petru, în mijlocul valurilor, zicînd: «**Doamne, mîntuiește-ne!**». Se poate ca Domnul să cheme la El pe unii dintre noi în

primăvara vieții, pe alții în vara vieții, iar pe alții în toamna vieții, căci odată, fiecare din noi va trebui să plece.

Pentru cine are credință, învățătura lui Hristos cu privire la mântuirea noastră, se rezumă în aceste cuvinte: «**Cel ce crede în Mine, va fi viu, chiar de va muri**» (Ioan XI, 25). Să ne rugăm lui Dumnezeu ca să putem străbate și noi marea învolburată a vieții, iar în ziua marii întâlniri cu El, când vom ajunge la limanul cel neînviat, unde este lumina cea neînserată și pururea fiitoare a Dumnezeirii, să-I putem și noi spune, ca Sfinții Apostoli, după potolirea furtunii pe marea Tiberiadei: «**Cu adevărat, Tu ești Fiul lui Dumnezeu**». Amin!

Pr. I. RAMUREANU

MEDITAȚII*)

I.

Vă propun să medităm astăseară împreună asupra următoarelor verșete din a doua epistolă sobornicească a Sfințului Apostol Petru:

«Punînd toată sîrguința, adăugați la credința voastră virtutea, iar la virtute cunoștința, la cunoștință înfrînarea, la înfrînare răbdarea, la răbdare evlavie, la evlavie iubirea frățească, iar la iubirea frățească dragostea. Căci dacă aveți acestea și sporesc în voi, ele nu vă vor lăsa nici trîndavi, nici sterpi în cunoștința Domnului nostru Iisus Hristos. Căci cine nu are acesea este orb, nevăzînd departe și a uitat de curățirea păcatelor lui de demult. Pentru aceea, fraților, siliți-vă cu atît mai virtos să faceți temeinică chemarea și alegerea voastră, căci făcînd aceasta nu veți greși niciodată» (II Petru I, 5-10).

Cîte cuvinte, iubiți studenți, atîtea gînduri adînci și adevărate, atîtea teme de meditație prelungită. «Punînd toată sîrguința — spune Sf. Apostol Petru — adăugați la credința voastră virtutea, iar la virtute cunoștința». Apostolul cere deci de la început sîrguința. Și într-adevăr, fără sîrguință nu putem face mare lucru. Sînt în noi puteri nebănuite puteri de care ne mirăm noi înșine adesea și care nu sînt desțelenite, nu sînt puse în mișcare decît printr-un gest eroic de sîrguință de depășire de noi înșine.

Puneți deci toată sîrguința — spune Apostolul — și punînd sîrguință, «adăugați la credința voastră virtutea, iar la virtute cunoștința». Este așa de adevărat că uneori nu există corespondența necesară între credință și virtute, între virtute și cunoștință! De cîte ori nu vedem oameni care își mărturisesc credința, dar această credință nu rodește în ființa lor virtutea, nu se transformă într-un aluat care să dospescă toată frămîntătura făpturii lor. În ființa acestor oameni este o ruptură. Credința lor rămîne în sferele mai înalte ale minții, dar străfundurile lor sufletești nu sînt răscolite de energile năcreate ale Harului divin.

«Adăugați la credința voastră virtutea — spune Apostolul — iar la virtute cunoștința». Intr-adevăr, de câte ori nu vedem oameni virtuoși, dar care fac greșală după greșală, neștiind îndrumările unei adevărate vieți creștinești. Credința unor astfel de oameni este neluminată, este lipsită de cunoștință, este superstițioasă cel mai adesea, iar virtutea lor nu capătă adâncimea necesară, nici semnificația înaltă creștină, a faptelor virtuozitate. Este o virtute la care nu s-a adăugat cunoștința.

«La cunoștință», spune mai departe Apostolul, adăugați «înfrînarea, la înfrînare răbdarea, la răbdare evlavie, la evlavie iubirea frățească, iar la iubirea frățească dragostea». Observați cu cită pătrundere adâncă a vieții duhovnicești Apostolul își gradează învățătura, cerind întâi credință luminată și roditoare de virtute, apoi arătând etapele prin care se realizează viața sfântă: înfrînare, răbdare, evlavie, iubire frățească; dar nu se oprește numai la aceasta și cere dragostea însăși, virtutea supremă a dragostei universale, de Dumnezeu și de oameni, virtute care mistuie în om tot putregaiul și îl ridică, pe treptele nevăzute ale spiritului, pînă la asemănarea cu Dumnezeu. Este dragostea căreia Sfântul Apostol Pavel îi închină minunatul imn din I Corinteni dragoste care este mai de preț chiar decît credința și decît nădejdea.

Ajuns la această virtute, Sfântul Apostol Petru se oprește, ca la culmea cea mai înaltă a recomandărilor sale, și spune: «Dacă aveți acestea și sporesc în voi, ele nu vă vor lăsa nici trîndavi, nici sterpi în cunoștința Domnului nostru Iisus Hristos». Cu alte cuvinte, cine are credință luminată, izvoritoare de virtute; cine știe să se înfrîneze, să rabde atunci cînd știe că la capătul răbdării obține o mare biruință morală; cine trăiește în duhul evlaviei; cine iubește pe orice om ca pe un frate; cel care are toate acestea, și ele sporesc în el acela nu mai poate rămîne «trîndav», nici «sterp» în cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos. Acela se mistuie de dorința de a face să sporească în sine virtutea și de a duce cu sine la Dumnezeu pe toți oamenii; iar, ca răsplată a strădaniei sale, nu rămîne «sterp» de cunoașterea lui Dumnezeu, ci gustă încă de pe acum bucuria supremă, hărăzită în ceruri celor drepi de a cunoaște îndeaproape pe Dumnezeu. Pătruns de acea iubire sfîntă, care a fluturat pe buzele Sfîntului Apostol Ioan pînă în clipa morții sale, cel ce iubește cu iubire sfîntă pe toți oamenii cunoaște pe Dumnezeu, căci «Dumnezeu este iubire» (I Ioan, IV, 8).

«Cine nu are aceasta — spune mai departe Sfîntul Apostol Petru — este orb, nevăzînd departe și a uitat de curățirea păcatelor lui de demult». Intr-adevăr, cine nu are virtuțile recomandate de cel mai încercat dintre Sfinții Apostoli, este orb, nu vede departe, nu are perspectiva necesară ca să distingă valoarea de nonvaloare, este stăpînit de orbenie duhovnicească, mai rea decît cea fizică, și uită de curățirea păcatelor sale, mai de mult sau mai de curînd. Acela nu privește lucrurile din viața aceasta prin prisma veșniciei și nu-și dă seama cît de scurte și trecătoare sînt zilele pămîntești ale omului. Iar orbenie mai mare decît aceasta nu există.

«Pentru aceea, fraților — spune mai departe Sfîntul Apostol Petru — siliți-vă cu atît mai virtuos să faceți temeinică chemarea și alegerea voastră, căci făcînd aceasta nu veți greși niciodată».

Aceste cuvînte, mai ales, iubiți studenți, aș dori să formeze obiectul meditației voastre de astă seară înainte de culcare: «Siliți-vă să faceți

temeinică chemarea și alegerea voastră!» Așa ne învață Sfântul Apostol Petru, bănuind parcă unele șovăieli, unele îndoieli, unele rezerve în hotărîrea noastră de a ne consacra întru totul servirii lui Hristos, după ce am crezut un moment că avem într-adevăr o chemare, o alegere, o misiune înaltă și sfântă de împlinit. Apostolul, care a avut el însuși îndoieli și ezitări, căderi și ridicări, înainte de a primi puterea harică la ziua Cincizecimii, știe ce ne trebuie pentru ca să facem temeinică, în ființa noastră, chemarea prin care am ajuns aici și alegerea care a făcut din noi niște oameni consacrați servirii lui Dumnezeu. El știe că fără sîrguință, fără credință luminată și roditoare de virtute, fără înfrînare, răbdare și iubire, noi nu corespundem înaltei noastre chemări, sîntem orbi, nu cunoaștem pe Dumnezeu așa cum trebuie și nu-l servim așa cum se cuvine. De aceea ne cere să ne simim să facem «temeinică» în ființa noastră chemarea și alegerea cu care am fost chemați și aleși, împlinind cu stăruință virtuțile pe care ni le recomandă el. Căci altfel, este păcat și de strădania noastră făcută numai pe jumătate, este păcat și de nădejdea ce s-a pus în noi și mai ales este păcat pentru miile și milioanele de suflete însetate de Dumnezeu, care așteaptă de la noi lumina credinței, pildă de virtute, îndemn și ajutor pentru a-și asigura propria lor mîntuire.

Cine nu ia în serios suvințele Sfîntului Apostol Petru, cine nu se strălucește să împlinească virtuțile pe care le cere el, cine nu caută să se înalte cît mai sus și să vadă departe, cine preferă să rămînă orb, acela este un trădător al chemării și alegerii ce s-a făcut în persoana lui. Acela în zadar caută să se înșele pe sine sau să înșele pe alții; conștiința sa nu-l va ierta, iar pe alții nu-i va înșela.

Iar dacă ni se pare totuși că ne-am pus pe umeri un jug prea greu, dacă ni se pare că Sfîntul Apostol Petru ne cere prea mult pentru ca să ne facem vrednici de chemarea noastră, nu avem dreptul să disperăm. Indurarea lui Dumnezeu este mare și El pe cele slabe le întărește și ce este de lipsă plînește, dar numai acolo unde este sîrguința despre care vorbește Sfîntul Apostol Petru și fără de care nici Dumnezeu nu acordă ajutorul Său.

Să rugăm deci pe Dumnezeu, în acest moment de reculegere, să ne deschidă El, cu puterea sfîntului său Har, ochii minții, pentru ca să ne dăm seama de lipsurile ce ne țin încă la mare distanță de împlinirea adevăratei noastre chemări și alegeri.

Să rugăm pe Dumnezeu ca să ne sporească El, prin puterea sfîntului său Har, sîrguința și virtuțile necesare, pentru ca să ajungem a cunoaște așa cum trebuie pe Domnul nostru Iisus Hristos și să putem privi, de pe înălțimea învățăturii Lui, dincolo de măruntele nimicnicii ale vieții, zările însoțite ale veșniciei.

Să rugăm pe Dumnezeu, ca să ne ajute El, prin Harul său cel sfîntitor și întăritor, ca în clipa cînd vom închide ochii pentru totdeauna să avem conștiința împăcată că ne-am străduit să facem temeinică și roditoare chemarea noastră, iar dacă n-am izbutit mai mult, să nu ne fie nouă spre piere veșnică. Amin.

II.

În meditația de astăseară, aș vrea să mă apropii o clipă de sufletul acelora dintre voi, care, deși au luat hotărîrea solemnă de a servi pe Dumnezeu din toate puterile ființei lor, au totuși frămîntări, îndoieli, mo-

mente de deznădejde, momente în care slăbește în ei certitudinea interioară cu care au pășit pragul acestei școli. Aș dori să nu fie printre voi nici unul dintre aceștia și cuvintele mele de astăseară să rămână de prisos, ori cel mult să pună o piatră în plus la edificiul certitudinii voastre interioare. Dar experiența mea proprie de elev seminarist și de student teolog, precum și cei mai bine de 20 de ani de asistenție și profesorat de teologie, mă îndreptățesc să cred că nu unul dintre voi ci mai mulți și poate că tocmai dintre cei mai zeloși, nu sînt nicidecum străini de acele momente de tulburare, provocate de o lectură, de o conversație sau de altceva, și care le dă impresia că s-a năruit totul în adîncul sufletului lor, că se clatină însăși temelia edificiului interior: credința în Dumnezeu. Pentru aceia care au astfel de tulburări, chiar dacă ar fi numai unul, merită să consacram nu o meditație, ci un șir întreg de meditații, toate meditațiile unui an școlar căci, după divina pildă a Domnului nostru Iisus Hristos, nu turma celor nouăzeci și nouă de oi trebuie să absoarbă toată atenția noastră, ci oia cea încurcată în mărăcinișuri și expusă la rătăcire, din proprie neexperiență sau din lipsa de sîrguință a păstorilor ei.

Imi dau seama de gingășia problemei pe care o pun, dar nu cred că ne este îngăduit nouă, profesorilor să ocolim la infinit o astfel de problemă. Noi sîntem datori să ne interesăm de sănătatea trupească și sufletească a studenților noștri și nu trebuie să-i lăsăm să se epuizeze în zbcium, fără să căutăm a-i ajuta să iasă din impasul în care, eventual, s-ar găsi. Acelora deci dintre voi, care, din diferite pricini, trăiesc momente de zbcium sufletec, de nesiguranțe și îndoieli, acei care mă adresez astăseară și rog pe Dumnezeu să-mi fie într-ajutor pentru a le putea fi de vreun folos.

Voi cei care vă prelungiți veghea pînă tîrziu în noapte asaltați de întrebări la care vi se pare că nu se poate răspunde, voi cei care simțiți parcă deschizîndu-se înaintea voastră o prăpastie fără fund, voi cei care căutați cu îndîrjire să vă lămurii tainele lumii și ale vieții, dar vă simțiți incapabili să le rezolvați și vă cuprinde deznădejdea, aflați că voi nu sînteți pe un drum greșit, ci tocmai pe drumul care, pînă la urmă, duce la Dumnezeu. Însăși această tulburare a voastră, însăși această nevoie de lămurire lăuntrică și de certitudine este semnul îmbucurător că în voi lucrează o putere deosebită care vă face să nu fiți mulțumiți cu starea în care vă găsiți și vă împinge să năzuiriți la o înțelegere mai justă a lucrurilor, la un punct de vedere mai înalt asupra lumii și a vieții la certitudini desăvîrșite în materie de credință. Voi sînteți privilegiați tocmai prin această tulburare a voastră, care atinge mai profund numai sufletele alese, și nu trebuie să desnădăjduiți. Atunci cînd simțiți nevoia de a vă depăși pe voi înșivă într-un elan generos, atunci cînd dați lupta interioară cu cele mai chinuitoare îndoieli, atunci sînteți mai aproape de Dumnezeu, atunci sînt mai prezente în voi îmberile transcendente, care nu lucrează prin constrîngere, ci prin aceste nevoi interioare de depășire și de certitudini religioase. Greșeala pe care o faceți voi și pe care am făcut-o și noi la vîrsta voastră este aceea de a căuta pe Dumnezeu mai mult pe alte căi decît pe aceea pe care se poate ajunge mai sigur la El. Se poate ajunge la Dumnezeu și privind în afară, contemplînd creatura pentru a proslăvi pe Creator, dar este mai bine să ne retragem în liniște în adîncul ființei noastre și acolo să vedem dacă nu cumva Dumnezeu ne grăiește mai limpede decît în cerul înstelat. În adîncul ființei noastre vom descoperi o nevoie de depășire a vieții animalice, o exigență morală de realizare

a persoanei noastre umane, un îmbold spre cunoașterea adevărului, spre realizarea binelui, spre simțirea frumosului. Și cu cât ne lăsăm mai mult furați, tîrîți de această nevoie interioară de realizare de noi înșine cu atît mai mult putem fi încredințați că Dumnezeu este aproape de noi și că nu mai este departe clipa certitudinilor interioare și a liniștirii. Dumnezeu, se spune în Faptele Apostolilor, «nu este departe de fiecare dintre noi, căci în el avem viață, ne mișcăm și sîntem» (Fapt. Apost., XVII, 27-28). Și tot acolo se spune că Dumnezeu «dă tuturor viață și suflare și toate» (Fapt. Apost., XVII, 25).

Intr-adevăr, nicăieri nu se poate simți mai bine prezența lui Dumnezeu, decît în viața omenească, în adîncul sufletului omenesc, și sub forma aceasta a unei îmbieri spre o realizare cît mai deplină a personalității noastre omenești și spre depășirea de noi înșine în direcția valorilor celor mai înalte: adevărul, binele și frumosul. Dacă am izbutit să facem măcar odată experiența hotărîtoare a acestei exigențe interioare de realizare și depășire de noi înșine, înseamnă că am fost în acel moment obiectul unei îmbieri mai stăruitoare a harului lui Dumnezeu, «căci — spune Sfîntul Apostol Pavel — Dumnezeu este cel care lucrează în voi și ca să voiți și ca să săvîrșiți» (Filipeni, II, 13). Și tot Sfîntul Apostol Pavel spune în altă parte că «Duhul vine în ajutor, slăbiciunilor noastre... și însuși Duhul se roagă pentru noi cu suspinuri negrăite» (Romani VIII, 26).

Nu este suficient însă iubiți studenți, să fi plecat odată, în trecut, urechea la chemările transcendente din adîncul sufletului vostru pentru ca apoi totul să meargă de la sine, tulburările să se risipească, certitudinile să apară, liniștea, pacea să se înscăuneze în sufletul vostru și toată existența să prindă înțelesuri mai înalte pentru voi. Este nevoie să mergeți întru întîmpinarea acelei exigențe morale personalizatoare, pe care ați simțit-o odată în adîncul sufletului vostru să vă lăsați absorbiți din ce în ce mai mult de această exigență morală, gustînd din ce în ce mai din plin bucuria adevărată și profundă a realizării de voi înșivă. În limbaj teologic aceasta se cheamă o colaborare din ce în ce mai stăruitoare și mai entuziastă cu harul lui Dumnezeu, care vă lucrează pe dinlăuntru, fără constrîngere prin liberă colaborare, pentru sporul vostru duhovnicesc și pentru înălțarea voastră cu o treaptă mai sus pe scara înaltă, la capătul căreia, sus de tot, stau cei ce au atins sfințenia.

Și care ar fi cel mai bun mijloc pentru a face această sublimă experiență a lucrării lui Dumnezeu în adîncul sufletului vostru? Nici vorbă că nu poate fi alta decît aceea a rugăciunii. În momentul în care simțiți nemulțumire de starea în care vă aflați, în momentul în care v-a cuprins neliniștea și disperarea de a nu fi ceea ce ați dori să fiți, în acel moment căutați de vă retrageți într-un loc liniștit și încercați să vă rugați cam în felul următor, așa cum am găsit într-o prea frumoasă carte:

«Eu nu sînt nimic, nu știu nimic. Știu numai că sînt năpădit de tot felul de nevoi, de suferințe, de neștiință, de nesiguranță, de spaimă. Dar caut să-mi găsesc drumul, mă îndrept înlăuntru sufletului meu spre un ideal de viață duhovnicească din ce în ce mai înaltă și mai curată; vreau binele, chiar fără să-l cunosc; tinjesc după ceva mai înalt și nădăjduiesc; mă rog fierbinte, îmi deschid sufletul, mă încredințez lui Dumnezeu, al cărui îmbold inspirator îl simt înlăuntru inimii mele; vreau lumina, o chem, știu că în adîncul său tainic ea este viață și iubire, am încrederea

că ea îmi va răspunde, și mă învoiesc dinainte la tot ce ea îmi va cere» (Edouard Le Roy, *Le problème de Dieu*, Paris 1929, pp. 311-312).

O astfel de rugăciune este iubiți studenți cel mai bun început pentru căutarea lui Dumnezeu cu șanse maxime de a-l și găsi. De altfel, cei care îl caută pe Dumnezeu pot să fie siguri că l-au și găsit. «Tu nu m-ai fi căutat, dacă nu m-ai fi găsit», spune cu atîta adîncime și frumusețe de exprimare genialul căutător de Dumnezeu Blaise Pascal. Cel care îl caută pe Dumnezeu îl caută pentru că L-a și găsit, pentru că crede în El chiar fără să-și dea seama și fără să știe că tocmai această căutare constituie lucrarea tainică a lui Dumnezeu în adîncul sufletului său. Unii dintre voi — o știu prea bine — doresc să li se demonstreze existența lui Dumnezeu cu argumente deplin convingătoare sau ca Dumnezeu însuși să li se facă cunoscut prin fenomene exterioare extraordinare. Așteptarea aceasta rămîne însă adesea zadarnică, deoarece argumentele raționale, chiar cînd sînt foarte convingătoare, constituie o cale ocolită și avem impresia că nu ne fac să simțim aproape de noi pe «Dumnezeu cel viu», după care însetează sufletul nostru; iar fenomenele extraordinare, chiar cînd Dumnezeu binevoiește să le înfăptuiască, și le înfăptuiește destul de des, nu le prind semnificația decît cei care au trecut prin experiența Dumnezeului «simțit în adîncul inimii», cum spune același Blaise Pascal și cum spun toți cei care ca el, cu spaimă și cutremur, își caută în Dumnezeu echilibrul interior și salvarea din naufragul spiritual.

Nu vă mai temeți deci, iubiți studenți, de frămîntările și tulburările voastre sufletești, de căutările voastre deznădăjduite și de sentimentul tragic al prăbușirilor interioare. Vedeți în aceste tulburări mai degrabă semnul unei alegeri al unei hărăziri pentru o mai înaltă treaptă de desăvîrșire sufletească; vedeți în ele adierea harului divin îmbietor spre desăvîrșirea duhovnicească și socotiți pe cei lipsiți de astfel de tulburări ca mai puțin privilegiați decît voi, ca sortiți mediocrității duhovnicești. Căutați pe Dumnezeu, cu ardoare, acolo unde sînteți mai siguri că-l găsiți, în adîncul sufletului vostru, și nu vă împotriviți cu nimic îmbierilor transcendente. Faceți primii pași întru întîmpinarea ajutorului ce vă vine de sus, de la Părintele luminilor, și pașii următori vor continua cu elan crescînd. Rugați pe Dumnezeu să sporească neconținut în adîncul sufletului vostru îmbierile harului Său sfințitor. Rugați-vă lui Dumnezeu pentru voi și pentru colegii voștri. Rugați-vă lui Dumnezeu și pentru noi, cei care ne străduim să vă îndrumăm pentru că puterea rugăciunii voastre ne susține și pe noi. Uniți-vă rugăciunea voastră cu aceea a Bisericii lui Hristos, în sînul căreia se poate face cea mai desăvîrșită experiență a Divinului, pentru că în ea trăiește, veșnic prezent, Dumnezeu devenit om, Domnul nostru Iisus Hristos, în care și prin care fiți siguri că veți dobîndi toate certitudinile, toată liniștea și toate bucuriile launtrice după care însetează sufletul vostru tînăr. Amin.

III.

De două săptămîni împlinesc, zi de zi, sarcina de a supraveghea serviciul divin și predicile pe care le țin preoții cursiști din seria XXVI-a. Mărturisesc că n-am primit cu dragă inimă această sarcină, știind că ea îmi va răpi mult timp prețios și mai ales fiind încredințat că eu însumi n-am dat dovadă pînă acum de cine știe ce pricepere și măiestrie în îm-

plinirea sfințelor slujbe și în predicarea cuvîntului Domnului. Dar acum sînt mulțumit că am avut prilejul să iau contact mai de aproape cu preoții tineri din Capitală și să învăț multe lucruri folositoare.

În tot acest timp însă gîndul mi-a fost îndreptat mai mult spre voi, iubii studenți, văzîndu-vă, cu ochii minții, preoți, mîine, în sfînta noastră Biserică, împlinind lucrul pe care îl împlinesc astăzi preoții cursiști. Și neconținut mî-a fost strînsă inima, la gîndul că, poate, noi profesorii, nu facem tot ce am putea face pentru ca să deveniți slujitori desăvîrșiți ai Domnului nostru Iisus Hristos. Fiecare sîngăcie a vreunui preot cursist în împlinirea serviciului divin și fiecare lipsă în predica vreunuia dintre aceștia le-am raportat la voi, la pregătirea voastră, la nevoia ca voi să nu repetați greșelile lor și să nu dați credincioșilor prilej de sminteală. N-a fost zi în care să nu-mi amintesc de îndemnul pe care Sfîntul Apostol Pavel îl dă lui Timotei: «Fă lucru de evanghelist, împlinește desăvîrșit slujirea ta» (II Tim. IV, 5) sau, după altă versiune: «Fă lucru de binevestitor, fii cu toată inima la slujba ta».

Da, iubii studenți, în aceste cuvinte simt că se rezumă porunca ce stă asupra voastră și a noastră. Să facem lucru de evangheliști, lucru de binevestitori, și să împlinim desăvîrșit slujirea noastră, să fim cu toată inima la slujba noastră. Dumnezeu ne-a înzestrat deosebit pe fiecare. Nu avem toți înfățișare plăcută, nu avem toți mințe ascuțită, nici grai ales, nici glas de mari cîntăreți. Dar poate avem una din aceste însușiri sau cît ceva din fiecare. Oricum, Dumnezeu nu ne-a argisit atît de mult încît să putem spune că nu avem nici una din însușirile care se cer unui binevestitor al cuvîntului Domnului sau unui săvîrșitor al cultului divin. Dar, oricît de puțin am fi înzestrați pentru această îndoită slujire, un lucru nu trebuie să ne lipsească nicidecum — un lucru fără de care, oricîte însușiri ne-ar fi hărăzit Dumnezeu, n-ar fi folositoare la nimic. Este vorba de «inima» cu care împlinim slujba noastră. «Fii cu toată inima la slujba ta», ne spune Sfîntul Apostol Pavel, și știm cu toții cîtă «inimă» a pus el în slujirea Domnului nostru Iisus Hristos, cît zel, cîtă osteneală, cîte sacrificii. Nu zace, desigur, în ființa fiecăruia dintre noi cîte un zelos misionar ca Sfîntul Apostol Pavel, dar toți sîntem în stare să punem în slujirea lui Dumnezeu mult-puținul cu care El ne-a înzestrat. Pentru aceasta însă trebuie să avem conștiința clară a misiunii noastre și voința necesară de a împlini din toate puterile ființei noastre slujirea căreia ne consacram. Odată ajunși la acest punct culminant, totul se luminează în jurul nostru. Cele mai neînsemnate fapte ale noastre, toate vorbele, toate gesturile noastre poartă pecetea consacării unei înalte serviri. Lucrul acesta se vede, se simte de la distanță în preotul sau în viitorul preot, care înțelege să facă lucru de evanghelist și să fie cu toată inima la slujba sa.

Iubii studenți, perindarea de preoți cursiști prin Institutul nostru va fi fost pentru voi prilej de îndelungate reflecții cu privire la ce este și ce trebuie să fie preoția. Sînt încredințat că adesea inima voastră tînără, generoasă, entuziastă, a sîngerat în contactul brutal cu unele scăderi omenești ale preoților cursiști. Sînt încredințat că neexperiența voastră a judecat cu asprime maximă unele greșeli ale acestora, greșeli în care s-ar putea să cădeți și voi cînd viața vă va pune în împrejurări similare. Din astfel de scăderi și greșeli ar trebui însă ca să aveți mai mult de cîștigat decît de pierdut. În orice caz, nu trebuie să judecați preoția după unii preoți, cum nu trebuie să judecați nici o profesiune după unii slujitori

ai ei. Este adevărat că slujirea preoțească este deosebită de toate celelalte slujiri, ca una ce este închinată lui Dumnezeu însuși. Este adevărat că scăderile și greșelile preoției sar în ochi mai mult decât ale oricăror alți slujitori și contrastează cu înălțimea idealului pe care preoții îl servesc. Dar nu trebuie să împingeți prea departe asprimea judecării voastre și veți vedea, că, mai târziu, îmi veți da dreptate. Sînt împrejurări de viață, sînt situații în care preotul, chiar avînd bunăvoința, chiar dîndu-și seamă de înălțimea idealului preoției și de puținătatea vredniciei sale personale, se zbate între dorință și neputință, între ceea ce Sfîntul Apostol Pavel socotea că este legea morală a minții sale și cealaltă lege, a trupului, care luptă împotriva legii minții. În judecata pe care o aruncați asupra preoților, vă rog insistent să țineți seamă de cazul vostru personal, de gradul în care vă împliniți cu strictete îndatoririle voastre studentești, morale și mai ales pe cele de viitori preoți. Nu pierdeți niciodată din vedere numeroasele îndemnuri și pilde biblice care se referă la obligația noastră de a nu judeca pe alții înainte de a ne judeca pe noi înșine. Exigența noastră exagerată față de alții și îngăduința exagerată față de noi înșine, cred că trebuie considerate ca păcate, și încă nu dintre cele ușoare.

Ziceam însă că din scăderile și greșelile altora și mai ales din cele ale preoților aveți și de învățat; aveți chiar foarte mult de învățat. Dacă unii preoți cursiști n-au făcut dovada că au pus suficient la inimă porunca Mîntuitorului și a Sfinților Apostoli de a fi propovăduitorii Evangheliei, cu timp și fără timp; dacă unii dintre ei au dovedit neîndemînare la alcătuirea și rostirea predicilor și catehezelor; dacă alții au împlinit cu prea puțină pricepere și tragere de inimă serviciile liturgice; dacă în fine alții n-au făcut să transpire din toată ființa lor evlavia, smerenia, bunătaea, curătenia sufletească și spiritul de jertfă, care sînt semnele vădite ale unei consacrări depline în slujirea Domnului nostru Iisus Hristos, toate acestea nu trebuie să fie pentru voi motive de descurajare, de revoltă sau de aruncare cu piatra. Toate acestea trebuie să fie motive de auto-control, de auto-examinare și de aspră cenzurare a propriilor voastre fapte, a propriilor voastre gînduri și simțiri. Dar mai ales ele trebuie să fie motiv de o și mai îndrjită consacrare servinii lui Hristos, cu toată puterea ființei voastre. Mai ales că perindarea preoților cursiști pe la Institutul nostru vă va fi pus în față și adevărate figuri de preoți, care în realitatea vieții și a faptelor, nu în visurile voastre generoase tinerști, săvîrșesc o admirabilă operă de cinstire a lui Dumnezeu și de servire a aproapelui. Cînd vîrsta și perspectiva mai largă a ieșirii voastre în cîmpul vieții trăite vă vor da puțința să apreciați mai just strădania și jertfele nenumăraților preoți care fac un adevărat apostolat printre credincioși, veți înțelege mai bine ceea ce vă spun eu acum și veți regreta, poate, unele judecăți aspre pe care le veți fi formulat asupra preoților în timpul studenției voastre.

Nu vreau, iubiți studenți, să vă rețin mai mult. Sînteți în preajma examenelor. Vă doresc spor la muncă și bucurii alese de pe urma muncii depuse. Dar nu uitați un lucru, nu uitați porunca Sfîntului Apostol Pavel, care este și a Domnului nostru Iisus Hristos și a Bisericii Lui: atît acum, cît și mai târziu, ca preoți, siliți-vă să îndepliniți desăvîrșit slujba voastră, faceți lucru de evangheliști, de binevestitori, fiți cu toată inima la slujirea

voastră, ca să nu vă judece și pe voi alții cu asprime, ca să nu fiți motiv de zmințeală pentru cei ce vor veni în urma voastră și mai ales pentru a avea conștiința împăcată că ați făcut tot ce ați putut pentru ca trecerea voastră prin viață să nu fie o pură zădărnicie, ci o picătură din oceanul de muncă și jertfă prin care se pregătește mult doritul «pământ nou» și «cer nou», despre care ne vorbește Cartea noastră Sfântă. Amin!

Diac. Prof. EMILIAN VASILESCU

MEDITAȚIE LA DUMINICA A ȘAPTEA DUPĂ PAȘTI.

Biserica drept-slăvitoare de pretutindeni prăznuiește pe cei trei sute opt spre zece sfinți Părinți de la întiiul sobor a toată lumea creștină din cetatea Niceei. Aceștia au apărat credința cea adevărată împotriva defăimătorilor arieni, care tăgăduiau dumnezeirea Mântuitorului, păstrînd învățătura pravoslavnică, potrivit căreia cele trei fețe ale Sfintei Treimi sînt una după ființă, împreună egale și veșnice. Intr-un cuget și o simțire, credincioșii ortodocși de pretutindeni pomenesc cu evlavie pe acești făclieri ai adevărului dumnezeesc, care după chipul lui Hristos s-au făcut; îi laudă ca pe locuitorii suprafirești ai cerului, ca pe îngerii în trup, cei plini de frumusețe duhovnicească și de adevăr descoperit de Dumnezeu, zicînd: «Pre trîmbițele Duhului cele de taină, pre purtătorii de Dumnezeu Părinți astăzi să-i laudăm. Pre cei ce au cîntat în mijlocul Bisericii o armonioasă cîntare de teologie, mărturisind o Treime neschimbată, o ființă și o dumnezeire; pre surpătorii lui Arie și pre apărătorii ortodocșilor, pre cei ce se roagă totdeauna Domnului să miluiască sufletele noastre»¹). Praznicul lor este mare pentru noi, creștinii de astăzi, fiindcă ei sînt buchețele de raze ale Mîntuitorului, sînt manifestarea acestei sfințenii ascunse a Lui, sînt mireazma florilor virtuților, în care a înflorit frumusețea duhovnicească. Ei s-au apropiat de idealul înfățișat lumii de Mîntuitorul (Mat. V, 48): «Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru cel ceresc este desăvârșit». Ei au împlinit îndemnul Apostolului care sfătuește pe Filipeni: «În petrecerea voastră, în lume purtați-vă în chip vrednic de Evanghelie... Ca să fiți fără de prihană și fără de răutate, fii ai lui Dumnezeu, neîntinați, în mijlocul unui neam sucit și destrămat, întru care străluciți ca niște luminaători în lume!» (Filipeni, I, 27, II, 15).

Intr-adevăr dacă cerul s-a unit cu pămîntul, pentru ca «Fiul Omului» să sfințească pe fiii oamenilor, această viață îndumnezeită poate fi trăită de fiecare creștin adevărat; dar Modelul unic al acestei vieți se resfrînge mai cu putere în sfinții săi, — oameni și ei — avînd slăbiciunile noastre. Ei au avut însă puterea să învingă toate ispitele, să depășească toate suferințele lăuntrice și să prefacă îndoielile în siguranță și tristețea în bu-

1. Mărire glas 6, la Vesperina Mare.

curii în așa fel încît să se poată spune despre ei că în afară arătau numai putere; slăbiciunile și frămîntările lor rămîneau taine cunoscute numai de Dumnezeu, de duhovnic și de prieteni, pentru care ele puteau fi numai prilej de zidire duhovnicească și nu de cădere²). Fiecare dintre ei puteau spune cu Sfîntul Apostol Pavel, că «nu mai sînt eu cel ce trăiește ci Hristos trăiește în mine». Fiecare năzuia la starea aceasta de desăvîrșire încît să se poată spune despre el ceea ce spunea Sfîntul Ioan Gură de Aur despre Apostolul Neamurilor: «inima lui Pavel era inima lui Hristos». Facem cu evlavie pomenirea sfinților Lui, pentru că cu toții sîntem chemați la urcușul pe înălțimile ozonate ale sfințeniei; de fapt, însă, această povară și această cinste e primită numai de cei rîvnitori spre desăvîrșire, de cei sfinți. Aceștia sînt cei aleși. Ei retrăiesc viața lui Hristos pe pămînt, în mortificările și înălțimile ei de negrăit — murind și înviind cu El, în viața harică. Ei s-au nevoit să ascundă pe Iisus înlăuntrul lor, — cum ziceau însoțitorii unui mare rîvnitor la cele de sus despre năzuințele lui. Iar din plinătatea celor ascunse acolo au țîșnit faptele și cuvintele lor, darurile și înfăptuirile lor, așa cum dintr-un vas de alabastru plin de mirul cel cu bun miros se răspîndesc miremele prea alese învăluind toate cele ce se apropie de ele.

Dar darurile sînt felurite și deosebite sînt și lucrările unora dintre sfinți căci zice Apostolul, «Darurile sînt felurite, dar Duhul este același. Și felurite sînjiri sînt, dar e același Domn. Și lucrările sînt iarăși felurite, dar e același Dumnezeu care lucrează în toți. Ci fiecăruia Duhul în arătarea lui îi dă spre folosul tuturor (ceva)... Toate acestea, însă, le lucrează unul și același Duh, împărțind fiecăruia deosebi, după cum hotărăște...»³).

Facem pomenirea cu laudă a celor trei sute optsprezece sfinți Părinți de la Niceea. Care a fost misiunea lor deosebită? Ce le-a dat lor Duhul deosebit, spre folosința creștinătății de pretutindeni și de totdeauna? Care a fost nota lor deosebită în această simfonie dumnezească de cugătare, simțire și înfăptuire în Biserica cea drept-credincioasă a Mîntuitorului lumii?

*

Trei ni se par notele caracteristice ale Sfinților Părinți pe care îi sărbătorește Biserica ortodoxă de pretutindeni; trei sînt învățăturile deosebite pe care ni le învață cu cuvîntul, cu fapta și cu întreaga lor viață acești sfinți pururea pomeniți în cer și pe pămînt. Intii aceea că orice creștin adevărat este și trebuie să fie mărturisitor al credinței sale; al doilea, că adevărul se dă Bisericii în totalitatea ei și el se mărturisește în sobornicitate; și al treilea, că pentru această mărturisire se cere sfințenia, al cărei model și putere își au izvorul în Mîntuitorul, a cărui înfăptuire omenească cît mai desăvîrșită o aflăm la El și la Sfinții Apostoli și la Sfinții Părinți, urmașii săi.

1. Sfinții Părinți de la Niceea au fost **mărturisitori** ai credinței lor. Religia creștină era îngăduită în imperiul roman deabia de doisprezece ani; Sfinții ierarhi care au luat parte la acest întii sobor a toată lumea trecuseră prin epoca ultimelor prigoane păgîne. Credința multora dintre ei fusese pusă la încercare în acele vremi cumplite, în care ea se păstra cu prețul vieții. Iar după edictul de la Milan (din 313), cînd Creștinismul și-a căpătat libertatea, trebuiau să apere adevărata învățătură împotriva

2. După cuvîntul celor vechi: «Foris pugnae, intus timores».

3. I Corinteni, XII, 4-7, 11.

blasfemiei ariene. În centrul rezistenței ortodoxe se află diaconul Atanasie căruia Biserica i-a dat numele de Sfântul Atanasie cel Mare și «Părintele Ortodoxiei». Dar cu ce preț! De cinci ori a fost exilat și din cei patru zeci și cinci de ani de episcopat aproape jumătate i-a petrecut în exil, în suferințe, lipsuri și în consecință, în primejdie de moarte. Și el este o pildă, în între multe asemenea!

Continuarea luptei împotriva Arieniilor va prilejui răspunsul demn pe care-l va da mai târziu Sfântul Vasile cel Mare guvernatorului Modest: «În zadar mă ameninți cu confiscarea averii, căci nu vei găsi la mine decît aceste haine purtate și cîteva cărți. De exil nu mă tem, căci tot pămîntul este al Domnului, căruia îi servesc. De moarte iarăși nu mă înfricoșez, căci «ea mă va uni mai degrabă cu Dumnezeuul meu în fericirea cerească, pe care o doresc atît de mult»⁴).

Această tărie în apărarea adevărului în vîrtejul vieții a fost adeseori pecetluită cu moartea. De aceea mărturisirea adevărului a fost legată totdeauna de o răspundere mare în creștinism; e un legămînt în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Prin ea comunicăm altora viața noastră launtrică, credința neclintită, printr-o convorbire prietenească sau printr-o declarație răspicată, solemnă, printr-un cuvînt limpede, sobru ori plin de viață, din tot sufletul și din tot cugetul nostru. De aceea, zice Psalmistul, «În adunările cele mari am vestit dreptatea ta, căci: Doamne, Tu o știi, n-am pus îngrădire împrejurul buzelor mele»⁵). Iar sfîntul Apostol Pavel ne îndeamnă astfel: «Învățați-vă și povățuiți-vă pe voi cu toată înțelepciunea!» (Coloseni, III, 16).

Sfînții Părinți pomeniți de Sfînta noastră Biserică s-au socotit pe pămînt soli ai Mîntuitorului, după cuvîntul Apostolului: «Noi solim pentru Hristos ca și cum Dumnezeu v-ar îndemna prin noi. Rugăm-vă, în locul lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu!» (I Corinteni, V, 20). Dar din scrierile și faptele fiecăruia dintre Sfînții Părinți se vede smerenia în care au primit misiunea de martir, mărturie și mărturisitor al lui Hristos. Fiecare parcă și-a pus întrebarea: Cine sînt eu ca să mă învrednicesc de a fi martor al adevărului lui Dumnezeu și împreună lucrător cu El? Prin ce am meritat cinstea, pe care n-o au nici îngerii din ceruri? Profetul Isaia zicea el însuși: «Domnul cel care din pîntecele maicii mele m-a urzit ca să-i slujesc... — căci așa am fost eu cinstit în ochii Domnului și Dumnezeul meu fost-a puterea mea — mi-a zis: de aceea te voi face lumina popoarelor, ca să duci mîntuirea mea pînă la marginea pămîntului!» (Isaia, XLIX, 1, 6).

Mîntuitorul prevestește pe ucenicii săi: «Cînd va veni Duhul Sfînt asupra voastră veți lua putere și îmi veți fi mie martori... pînă la marginea pămîntului!» (Fapte I, 8). Cea mai puternică apolojie a creștinismului se face prin întreaga sa viață. Mîntuitorul a spus tuturor ucenicilor săi: «Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor încît văzînd el faptele, voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru care este în ceruri» (Mat. V, 16). Într-adevăr, oricare dintre noi vrea să facă dovada dumnezeirii creștinismului, să arate pentru ce sîntem creștini, o poate face arătîndu-se omul sfînt despre care vorbește Evanghelia. Cea mai convingătoare dovadă va fi viața noastră întregă. Apoi înfrîurirea unui suflet asupra altuia este

4. Prof. Ioan Mihălcescu, *Istoria Bisericească Universală pînă la 1054*, ed. IV-a (București, 1932), p. 185.

5. Psalmul XC, 10-11, traducerea Galaction—V. Radu.

ceva a cărui putere nu se poate măsura. Cea mai pătrunzătoare predică e legătura de la suflet la suflet. Un singur suflet poate schimba atmosfera morală dimprejurul lui prin singura lui iradiere. Mai este nevoie să adăugăm ceva despre înfruirea de necalculat a unui cuvânt spus la timp? În cartea Proverbelor se spune: «Moartea și viața sînt în puterea limbii». Gînditu-ne-am noi la puterea aproape infinită pe care o avem, prin limba noastră, chiar cei mai modești și mai puțin înzestrați dintre noi? Gînditu-ne-am noi că prin ea sîntem adevărați creatori și că, așa zicînd, putem, oarecum să creăm iadul și raiul în sufletele omenești, cu ea? Cîteodată este deajuns un simplu cuvînt spus cînd trebuie, dar inspirat, ca să înfrumusețăm ziua cuiva, să facem parcă să răsară soarele în calea lui și să sădim bucuria în viața lui. Dar este deajuns, deasemenea, un singur cuvînt ca să împlîntăm acolo cuțitul descurajării, al tristeții, al îndoelii. De aceea, să rugăm pe Dumnezeu să sfințească cele ce ies din gură și, fiindcă ea vorbește din prisosul inimii, să ne rugăm să ne dea puterea de a arăta și celorlalți că sîntem plini de prezența și de iubirea Lui; să coboare cerul în inimile noastre și să-L aducem și noi, prin cuvintele și întreaga noastră viață în viața celorlalți.

Sfîntul Evanghelist Marcu istorisește că Domnul s-a miniat atunci cînd a văzut că fariseii n-au zis nimic în fața unei minuni săvîrșită de El. Tăcerea în fața Domnului este și o aprobare, dar mai ales e semnul unei lașități. Mîntuitorul venea la ei ca trimis al lui Dumnezeu, dar smerenia Lui, contrasta cu Mesia descris de tradițiile populare. Și cu toate că se poate înțelege tăcerea și ezilarea Iudeilor în fața profetului necunoscut, care nu împlinea nădejdele răzbuțătoare ale veacului și totuși Mîntuitorul nu-i aprobă: «Dacă vor tăcea aceștia, pietrele vor striga», răspundea El fariseilor care-i cereau să impună tăcerea celor ce strigau în Duminica Stîlpărilor.

Sfînții Părinți de la întîiu: sobor de la Niceea n-au tăcut ci au mărturisit adevărata credință cu prețul vieții lor! Mărturisirea nu mai este un fel de istorisire a unei împliniri exterioare pentru noi. Ea se înțelege ca un legămînt, vrednic de toată încrederea, un legămînt de credință făcut în toată credincioșia ființei, persoanei noastre. Orice mărturie are astfel un caracter moral, presupunînd o credință, căreia vrei să fii credincios. Dai mărturie despre un act, faci o atestare despre el. Mărturia angajează adînc; s-ar tăgădui pe el cel ce tăgăduiește o realitate al cărei martor este cu ființa lui. De aceea, pentru creștin mărturia se explică prin legăturile ei cu o realitate mai înaltă, în care are credință și căreia a făcut legămînt să-i fie credincios în așa fel încît dacă o tăgăduiește se tăgăduiește pe sine însuși. Contrariul mărturiei e contrariul credincioșiei: renegarea sau trădarea. Martorul absolut e Iisus Hristos; renegatul e Iuda. Cel ce mărturisește, dă o atestare, știe că în joc este o valoare morală, care are legătură strînsă cu însăși ființa lui. Dar nu dai mărturie unui adevăr demonstrativ, căci îl știi. Ci, după pilda vie a Mîntuitorului și a celor ce l-au urmat pe calea cea strîmtă, trebuie să mărturisim adevărul cu orice preț, cu orice risc; mărturia noastră privește o realitate, o prezență.

Sfînții Părinți sînt prăznuiți de întreaga Biserică pentru că au dat mărturie adevărului. Pilda lor rămîne vie în fața noastră și în acest scop Sfînta noastră Biserică ne-o reamintește în fiecare an în această Duminică, numită «Duminica Sfînților Părinți». În Sfînta Evanghelie cetită astăzi Mîntuitorul spune despre ucenicii săi: «Cuvintele, pe care Mîi le-ai dat, (Părinte), le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat

că de la Tine am ieșit și au crezut că Tu m-ai trimis... Mult nu mai sînt în lume și eu vin la Tine, Părinte Sfinte; păzește-i întru numele Tău, pe care Mi i-ai dat ca să fie una, precum sîntem și noi... Arătat-le-am numele Tău și-l voi arăta ca iubirea cu care iubitu-m-ai să fie întrînșii și Eu întru ei». (Ioan, XVII, 8, 11, 26). Iar Sfînta noastră Biserică îi laudă după vrednicie cîntîndu-le: «Ca și cum ați fi fost cu aripi ați venit să ajutați Cuvîntului de Dumnezeu fericitorilor, că de la marginile lumii v-audunat pe voi Duhul Sfînt să strigați: Binecuvîntat ești Dumnezeuul Părinților noștri... Luminători prea luminați ai adevărului lui Hristos v-ați arătat lumii pe pămînt duple adevăr, Prea Fericitorilor Părinți, topind eresurile celor hulitori cu limbi bîrfitoare, și stingînd amestecăturile cele în chipul vîpăii ale celor cu rele socotințe. Pentru aceasta, ca niște ierarhi ai lui Hristos, rugați-vă să ne mîntuim noi»⁶⁾).

2. A doua mare învățătură a Sfinților Părinți, e aceea că adevărul dumnezeesc se dă Bisericii în totalitatea ei și se mărturisește în sobornicitate. La Sfînta Liturghie auzim de fiecare dată pe preot zicînd: «Să ne iubim unii pe alții ca într-un gînd să mărturisim» — «pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh...» completează poporul dreptcredincios. Această mărturisire a credinței se face deci în Biserica noastră în duhul iubirii. Sfînta Evanghelie de astăzi, de la Ioan, XVII, 1-13, ne-a dat începutul cutremurătoarei rugăciuni a Domnului pentru sine, pentru Apostoli și pentru creștinii din toate timpurile, pe care El o adresează Părintelui Ceresc înainte de prinderea Lui. Din ea se vede că Mîntuitorul a venit pe pămînt ca să ne aducă viața veșnică. «Iar viața veșnică aceasta este, continuă Domnul, ca să te cunoască pe Tine, singurul, adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos, pe care l-ai trimis» (v. 3). Cunoașterea aceasta suprafirească ne vine prin iubire, precum am amintit. Trebuie să intrăm în acest organism suprafiresc, care e Biserica, pentru ca să trăim în el din viața dumnezeiască și astfel să cunoaștem cu adevărat cele dumnezeiești: Gustați și vedeți că bun este Domnul! Așa se fac toți membrii Bisericii una prin iubire, prin credință, prin adevăr, prin sfințenie: «Sfințește-i pre ei întru adevărul Tău; cuvîntul Tău este adevăr». Așa se roagă Domnului mai departe: «Dar nu numai pentru aceștia mă rog, ci și pentru cei ce vor crede întru Mine după cuvîntul lor, ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte întru Mine și Eu întru Tine, ca și ei să fie în Noi...» (v. 17, 20, 21).

Cum se întîmplă acest lucru? Adevărul s-a dat Bisericii; ea îl trăiește în înțelegerea întregii Tradiții de întreaga Biserică. În Biserica noastră, drept-măritoare, nu un om, nici mai mulți, se învrednicesc să înțeleagă adevărul, ci întreaga Biserică. În duh creștin, orice trebuie săvîrșit în smerenia, care este ca aerul și apa pentru viețuitoare; este mediul și atmosfera care dă putința tuturor virtuților să se dezvolte: «Putem osteni cu generozitate în lupta virtuții, să postim, să priveghem și să practicăm orice fel de asceză, totul este în zadar dacă nu luptăm să ne facem o inimă fără răutate, simplă, dreaptă, smerită, dulce. Numai într-o astfel de inimă se răspîndește, respiră și locuiește, ca într-o locuință plăcută Duhului dumnezeesc». Ava Dorotei, trăitor prin veacul al V-lea a spus: «smerenia desăvîrșită izvorăște din împlinirea poruncilor. Dacă într-un pom cresc poame multe, crăcile se apleacă de greutatea lor; dar craca fără

6. Mărirea de la cîntarea a VII-a a canonului de la Utrenia (după Sinaxar) și *Procesionia* (clas 4) de la Utrenia.

roade se înalță în aer și caută drept în sus. De asemenea sînt pomi care nu dau roade cît timp crăcile lor cresc în sus.

Așa e și cu sufletul nostru: dacă se pleacă dă roade, și cu cît rodește mai mult, cu atît se pleacă mai mult. De aceea, cu cît sfinții se apropie mai mult de Dumnezeu, cu atît mai mult își recunosc păcatele. Așa, Avraam, cunoscînd pe Dumnezeu s-a numit pe sine «Pămînt și cenușe»; Isaia, cînd a văzut pe Dumnezeu cel Prea Înalt a strigat: «Sînt un tâlhar și un necredincios»⁷⁾.

Această smerenie se arată și în formularea și apărarea credinții. Ea se primește de întreaga Biserică al cărei organ autoritar este sinodul Bisericii de pretutindenț sau ecumenic. În acest chip insul singuratic se încadrează în sobornicitate, eul său se topește în noi; conștiința lui se îmbogățește cu conștiința sobornicească, a tuturor dreptcredincioșilor din toate timpurile. Deci chiar dacă ar fi pe treapta ierarhică cea mai înaltă în Biserică insul singuratic nu poate formula el o învățătură, căci poate greși. În Biserică dreptmăritoare totul se face în comun, în Duhul sobornicității: cultul sau adorarea lui Dumnezeu se face în comun, cu rugăciunea și cîntarea comună; mîntuirea se dobîndește tot în comun. De aceea un mare cugetător la cele duhovnicești ne povățuiește așa: «Nu zice: La ce folosește altuia rugăciunea mea, dacă el însuși se roagă și Hristos mijlocește pentru el. Dacă te rogi, se roagă în tine Duhul iubirii. Dacă ești membru al Bisericii, atunci rugăciunea ta e necesară pentru toate membrele ei. Dacă mîna ta ar zice că sîngele ei nu folosește restului corpului și că nu trebuie să-i dea propriu-i sînge atunci mîna s-ar usca. Tot astfel și tu ești de trebuință Bisericii, cîtă vreme ești în ea; dacă renunți, însă, la comuniune, atunci ești mort pentru ea și nu mai ești membru al ei... Cel ce cadă singur cade, dar nimeni nu se mîntuiește singur. Cel ce se mîntuiește o face în Biserică și în unire cu toate celelalte membre ale sale. Dacă crezi, ești în comuniune de credință; dacă iubești, ești în comuniunea iubirii; dacă te rogi, ești în comuniunea rugăciunii. De aceea nimeni nu trebuie să se sprijine numai pe rugăciunea sa și fiecare, cere mijlocirea întregii Biserici, nu doar că se îndoieste de mijlocirea unicului Mijlocitor, Iisus Hristos, ci cu convingerea că toată Biserica este în nesfîrșită rugăciune pentru membrele sale. Se roagă pentru noi toți îngerii și Apostolii și martirii și Patriarhii și cea mai presus de toți, Maica Domnului nostru și această sfîntă unire e adevărata viață a Bisericii»⁸⁾.

Această sobornicitate a Bisericii se arată în chipul cel mai puternic însă în faptul că Biserica lucrează în comun, începînd cu parohiile și continuînd cu eparhiile și apoi cu întreaga Biserică. În fruntea ei stă Sfîntul Sinod; iar Biserica Ortodoxă de pretutindenți se conduce după hotărîrile sinoadelor a toată lumea creștină, în care se adună păstorii supremi și dascălii ei de pretutindenți. Cel dintîi sobor a toată lumea este acela pe care-l sărbătorește Biserica Ortodoxă de pe tot pămîntul. Cei trei sute opt spre zece Părinți adunați la Niceea, în Asia Mică de azi, în anul 325, au stabilit definitiv învățătura cea descoperită, împotriva blasfemiilor eretice, care turburau pacea Bisericii în vremea aceea. Ei au arătat același duh sobornicesc, în care toți, într-un cuget și o simțire învăță aceeași învățătură și trăiesc din aceeași viață dumnezeiască. De

7. **Ava Dorotei, Cuvinte**, Migne P. G., LXXXVIII, col. 1695.

8. **Alexei Homiacov, Unitatea Bisericii**, în «Oestliches Christentum», Documente publicate de Nicolai v. Buhnov și Hans Ehrenberg, voi. II. «Philosophie» (München, 1925), pp. 23.24 v. 21).

aceea Sfânta noastră Biserică îi laudă în cîntări ca aceasta: «Pomenirea de astăzi cea de preste an, a purtătorilor de Dumnezeu Părinți, care s-au adunat din toată lumea în luminata cetate a Niceei, adunarea ortodocșilor, ca niște evlavioși cu credință să o prăznuim. Că aceștia învățătura cumplimientoi Arie, cea fără de Dumnezeu, cu evlavios gînd o au surpat și din Biserica Ecumenică sinodicește l-au izgonit. Și pe toți i-au învățat a mărturisii spre Fiul lui Dumnezeu de o ființă cu Tatăl, împreună veșnic și fiind mai înainte de veci, alcătuiind aceasta foarte lămurit și cu bună credință, în Simbolul credinței. Pentru aceasta urmînd și noi dumnezeescuilor lor învățături, crezînd cu tărie, slujim Tatălui și Fiului și Duhului Sfînt, Treimeii celei de o ființă într-o Dumnezeire»⁹⁾).

3. În sfîrșit, Sfinții trei sute opt spre zece Părinți de la Niceea sînt pildă de **sfințenie**. Despre fiecare dintre ei s-a putut spune cu Apostolul: «A rămas neclintit ca unul care a văzut pe nevăzutul Împărat» (Evrei, XI, 27).

Intr-adevăr, scopul ultim pus de Mîntuitorul nevoițelor omenesti este «Fiți desăvîrșiți!» iar măsura acestei desăvîrșiri este Modelul ultim, adică Dumnezeu însuși: «Fiți desăvîrșiți precum Tatăl vostru cel ceresc desăvîrșit este!».

Această desăvîrșire dumnezească, este sfințenia. Ea nu presupune imitarea unora dintre virtuțile cutărui sau cutărui sfînt; ci e o încordare continuă, zi de zi, clipă de clipă de a trăi sfințenia lui Dumnezeu însuși.

Dar sfințenia lui Dumnezeu ar fi putut părea oamenilor prea departe și cu neputință de imitat; de aceea Sfințenia nevăzută s-a făcut văzută, iar Cuvîntul s-a făcut trup și pildă nouă întru toate. El, Dumnezeu, coboară din înălțimea cerurilor ca să ne arate cum să trăim pe pămînt o viață dumnezească: «Cel ce m-a văzut pe mine a văzut pe Tatăl meu!» De aceea Golgota și Taborul domină și stăpînesc viața creștinului. Și pe măsură ce faptul Intrupării, care, pentru creștin este centrul istoriei religioase, se depărtează în timp, cu atît mai vie trebuie să fie dorința fiecărui creștin de a întări această viață dumnezească. Aceasta însemnează a fi sfînt și spre aceasta s-au străduit din toată ființa și cu toate puterile lor Sfinții Părinți pe care-i prăznuște astăzi Biserica creștină. Ceea ce deosebește această sfințenie a lor este o cunoaștere desăvîrșită a Cuvîntului lui Dumnezeu și trăirea în Duhul Fericitilor. Ei au mers pînă la capăt pe calea cea strîmtă și cu suferințe, pentru a ajunge la adevărul care i-a făcut cu adevărat liberi. Asemenea Mîntuitorului, care ne-a iubit pe toți și ne-a iubit pînă la sfîrșit și ei l-au iubit pe El, și pe semenii pînă la sfîrșit.

În felul acesta sfințenia creștinului adevărat, nu e numai o imitație, ci e mai mult, e chiar prelungirea tainică a acestei vieți a lui Hristos pe pămînt, adică, după cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel: «Nu mai sînt eu cel ce trăiește, ci Hristos este cel ce trăiește în mine!» Pentru aceasta El nu numai că s-a făcut ca unul dintre noi, ci a voit mai mult, adică sa ne dea și să ne facă și pe noi ceva din El: «Eu sînt viața, voi mlădițele!» Dacă, după învățătura Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți, Biserica este plinătatea trupului lui Hristos, atunci noi, creștinii, sîntem ca vițele altoite pe trunchiul acesta, în care circulă seva dumnezească a dumnezeescului Har. Hristos a fost răstignit pe lemnul crucii, pentru ca prin rănile sale să fim altoiți la Botez și părtași la viața Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh.

9. Mărire a Părinților (glas 4), de la Stihovna Vecerniei Mari.

Chemarea noastră este trăirea în Hristos, așa încît viața noastră să fie o prelungire a celeia a Lui, pînă la statura bărbatului desăvîrșit.

Aceasta au făcut sfinții, aceasta trebuie să facă orice creștin. La chemarea lui Dumnezeu el răspunde: Iată-mă Doamne! Nevoințele lui de clipă de clipă urmăresc să săvîrșească ceea ce ar face Hristos în locul său! Hristos este totul; în fiecare clipă sfinții se întrebă: Ce gîndește Iisus, ce vrea și ce iubește El? Și răspunde: Iată-mă Doamne! Aceasta însemnează părăsirea plăcerilor prezente și sigure pentru bucurii duhovnicești: îndepărtate și amestecate cu suferință, dintr-un viitor, îndepărtat, atestate numai de credință. Aceasta e starea de sfințenie, pe care o laudăm în această sărbătoare.

Dar ea nu e lipsită de primejdii, de păreri greșite, de exagerări, uneori de închipuiri fără temei, ba chiar de ispite și înșelăciuni diavolești.

De aceea, alături de Biblie, cu învățăturile ei descoperite, avem Sfînta Tradiție și Biserica¹⁰).

Cei care ne nevoim să trăim după învățătura descoperită, și sîntem încredințați că năzuințele noastre au fost încununate cu ajutorul lui Dumnezeu, să ținem seama de două lucruri: Întîi de nevoia continuă de smerenie, pentru că pînă la sfîrșitul vieții noastre putem trece prin atîtea încercări și ispite încît nu se știe dacă ne vom putea menține pe aceleași culmi de sfințenie. Al doilea, de bucuria de a fi părtași la sfințenia de care s-au învrednicit în așa de mare măsură sfinții. Dacă n-o avem, vina este a noastră; iar ceea ce avem cu toții o datorăm faptului că sîntem membre ale Bisericii — Trupul tainic al Domnului —, adică ale unei comunități sfînte. Peste sfinții ei vedem lumina slavei răsfrînte de pe crucea de pe Golgota și de pe înălțimile muntelui Tabor și ea este deapurur o chemare pentru noi. Zicem că ne împărtășim și noi din această sfințenie, pe care a revărsat-o Fiul Omului în lume, prin haruri peste haruri, iar sfinții au arătat-o după puterea fiecăruia dintre ei de primire a harului.

Condiția sfințeniei, adică a vieții creștine în toată plinătatea și frumusețea ei cu Hristos este însă o continuă mortificare, adică o moarte cu Hristos, pentru ca să înviem cu El. Sfinții ne vorbesc fără încetare despre «războiul cel nevăzut» pe care ori ce creștin trebuie să-l ducă cu Hristos împotriva ispitelor, împotriva patimilor și a păcatelor și înclinărilor rele de tot felul.

Iată cum ne povățuiește Sfîntul Nicodim Aghioritul să aducem o jertfă mentală desăvîrșită: «Pentru aceasta, zice el, două lucruri trebuiesc: unul, să-ți unești jertfa cu jertfele făcute de Hristos, față de Tatăl; altul, voința și inima să-ți fie deslipită de iubirea întregii zidiri. În ce privește înția condiție, se știe că Fiul lui Dumnezeu nu numai pe sine și lucrurile sale, ci și pe noi cu ale noastre lucruri ne-a adus Cerescului Părinte. Incît jertfele noastre, pentru a putea fi plăcute lui Dumnezeu, trebuiesc făcute cu iubirea și cu nădejdea jertfelor lui Hristos. În ce privește cealaltă condiție, înainte de a face jertfa, socotește dacă are nevoie de vreo alipire. Căci de ar fi aceasta, trebuie să te deslipești pe cît posibil de orice iubire, să năzuiești la Dumnezeu, ca El cu dreapta Sa să te deslipească complet și astfel, deslegat și slobod de orice lucru, să te poți aduce dumnezeesții lui mării. Dacă vei face jertfa aceasta curată — ceea ce vei cunoaște din greutatele ce ți se vor ridica, atunci din pămîntesc devii negu-

10. Vezi Pr. Plus, *La Sainteté Catholique*, (Paris 1928) pp. 10 sq.

țator evanghelic și fericit. Căci vei fi al lui Dumnezeu și El va fi al tău. Pentru că El este tocmai Părintele celor ce se ridică de la creaturi și de la sine, se dau cu totul și se jertfesc dumnezeieștii Lui mării. Acum vezi un fel puternic de a birui pe toți vrășmașii tăi. Căci dacă jertfa zisă te va uni cu Dumnezeu, devii tot al Lui, și El tot al tău! Și atunci ce vrășmași și ce putere te va putea vătăma vreodată? Iar când voiești a-l aduce ceva din al tău, post, rugăciune, încercare de răbdare și alte lucruri bune, cum am spus întii întoarceți mîntea la jertfa adusă de Hristos Tatălui, la postirile, rugăciunile, răbdarea și celelalte lucrări ale Lui, apoi cu îndrăzneala puterilor lor, adu-I pe ale tale. Datoria păcatelor tale ispășite de Iisus față de Tatăl nu o poți împlini decît astfel. Aruncă o privire cuprinzătoare asupra tuturor păcatelor tale și uneori asupra fiecărui păcat și dîndu-ți bine seama că din parte-ți, din cauza păcatelor nu poți împlîni mîntia lui Dumnezeu nici a împăca dumnezeiasca-I dreptate, ești silit a năzui la viața și patima Fiului Său, meditănd la cîte ceva, de pildă cînd postea, se ruga, ori își vărsa sîngele. Acolo unde era nevoie să împlînzească pe Tatăl pentru păcatele tale, Hristos îi aducea jertfe ca și cum I-ar fi zis: Iată, Părinte veșnic, că împac după a Ta voie din destul dreptatea pentru păcatele și datoriile acestui rob al Tău. Dumnezeiasca Ta mărire să se mulțumească a-l ierta și a-l primi în numărul celor aleși. Atunci adu aceste rugăciuni jertfă Părintelui și roagă-L să te slobozească de toată datoria prin puterea lor» ¹¹⁾.

Iată de ce viața întregă a creștinului este și trebuie socotită un urcuș spre zările sfințenie, în care zi de zi omul se consacră lui Dumnezeu. În locul pe care el îl ocupă în Biserică, printre semenii lui, oricît de modest ar fi el. Căci printre sfinți și chiar printre autorii Bibliei avem personaje din toate clasele sociale, de la împărați pînă la simpli ciobani.

Izvorul sfințeniei este Harul dumnezeesc care se arată în darurile sfințului Duh, în virtuțile cardinale și mai cu deosebire în cele trei virtuți teologice, credința, nădejdea și iubirea. Aceste trei virtuți din domeniul suprafiresc corespund puterilor sufletului din om. Trebuie acest har îndumnezeitor pentru această răbdare necurmată, care pătîmește și primește cu bucurie toate suferințele și toate încercările, care niciodată nu murmură, ci primește totul cu recunoștință din mîna lui Dumnezeu; trebuie aceste daruri pentru statornicia în virtute în mijlocul ispitelor celor mai violente, pentru a ne feri de căderi și a ne păzi în stare de har, pentru a păstra încredere și un curaj necîntît în toate nenorocirile. «In toate acestea, scrie Apostolul Neamurilor, sîntem mai mult decît biruitori, prin Acela care ne-a iubit, pentru că sînt încredințați că nici moartea, nici viața... și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru» (Rom. VIII, 37-39).

Unele suflete sînt ca de ceară, fără resorturi lăuntrice, care se lasă ușor mulate; altele sînt argiloase; suferința le poate usca; altfel, însă au o viață puternică: suferința le poate da la iveală puterea sufletească, le-o înflorește. Cîteodată o primăvară timpurie face ca pomii înfloriți să lupte împotriva frigului întîrziat. Rodul unora e distrus. Dar din alți pomi zboară numai florile prea gingașe, ca simple iluzii. Iar pe ramuri rămîn cele mai rezistente, care, întărite de această rărire, care le dublează partea de sevă, căldură și lumină, pot realiza mai bine făgăduința lor. Tot astfel

viața lăuntrică a creștinului, scăpată printr-o lovitură brutală de ori ce gânduri: ușuratece, de nevoițe egoiste, de plăcerile deșarte, fără rost, de preocupările de prisos, câștigă prin lucrarea harică în frumusețe și în rodnicie, în serios și în hotărâre în adâncime și în altă înțelegere a lumii și a vieții. Devine ca o piatră prețioasă și strălucitoare, pentru că a fost lucrată mult; seamănă cu vasul de alabastru din Evanghelie, care răspîndește parfumul său suav numai după ce s-a spart¹²).

*

La praznicul celor trei sute opt spre zece Sfinți Părinți e bine să ne amintim că sfinții prin viața lor de curăție și de tărie morală și religioasă ne ajută să ne unim cu Dumnezeu.

Pentru îndrumarea noastră pe calea aceasta și pentru deșteptarea cugetului nostru, Biserica noastră a stabilit câte un sfânt sați mai mulți, care să patroneze, să ocrotească ziua respectivă și să fie astfel ca un bold în conștiința credinciosului. Ca să arate însemnătatea acestui patronaj al sfinților pentru fiecare zi, un scriitor credincios a scris o poveste cu titlul care — este adevărat — își pierde cu totul frumusețea ei originară într-un rezumat: un om se plictisește de moarte și ca să scape de această plictiseală trebuie să săvârșească un păcat, mare de tot, adică să scrie o scrisoare, — al cărei cuprins nu se spune —, și nimic mai mult. S-a așezat la masă să scrie. Când se uită însă în calendar vede că era Sfântul Nicolae. Curajul îl părăsi îndată: era cu neputință să necinstească ziua Sfântului Nicolae, făcătorul de minuni, care se spune că s-a dus în miez de noapte și a aruncat punga cu bani în casa orfanilor, protectorul naufragațiilor și apărătorul credinței. A amînat deci păcatul pînă în altă zi; dar cînd se uită în calendar, vezu că era ziua Sfântului Ioan Botezătorul. Ah, zise el, cum să păcătuesc chiar în ziua Mergătorului înainte, care se hrănea cu acride și era îmbrăcat în haine de păr de cămilă, chemînd omenirea la pocăință? Ar fi prea de tot. De Sfîntul Ilie îi fu pur și simplu frică; de sfinții Dimitrie, Gheorghe, Emilian, la fel. Apoi încercă în zilele sfinților martiri, apoi în ale mărturisitorilor, ale cuvioșilor, ale ierarhilor și pînă la urmă constată că, așa după cum nu este locșor pe pămînt care să nu fie întretăiere a longitudinii și latitudinii, tot așa nu e în viața unui creștin un singur loc din spațiu și un singur minut din timp în care el să nu se găsească sub ocrotirea specială a sfinților prin învățătura și viața lor. Am amintit trei învățături pe care ni le-au dat acești sfinți ai Bisericii noastre.

Iată, au trecut șasesprezece veacuri și jumătate și cei trei sute opt spre zece Sfinți Părinți sînt pomeniți cu laudă azi de toată creștinătatea ortodoxă. Cei ce s-au smerit cu Domnul lor sînt înălțați astfel împotriva voinții și dorinții lor, în veci de veci, aici pe pămînt și în ceruri. Mai presus de orice să luăm seama la viața lor, care ne arată adevărata măreție a omului în creștinism. Și ei au fost muritori, dar sînt nemuritori acum, fiindcă au pus toată nădejdea lor dincolo de moarte. Nu le-au trebuit decît o groapă în care să-li-se înmormînteze trupul istovit de muncă și de lipsuri, dar nimic nu le împlinea dorul de desăvîrșire, de dăruire de sine pentru fericirea semenilor lor, de cuprins adevărul și de unire cu Iisus Hristos. Neavînd nici un fel de avere ei stăpîneau totul, pentru că erau stăpîni pe

12. Pentru partea aceasta vezi **Paul Fargues, Les belles vertues évangé-
fiques, (Paris, 1930, p. 85.**

ei înșiși și aveau conștiința de a fi fiii Creatorului a toate. Erau mari fără să se îngimfe, pentru că cunoșteau că sint pământ și cenușă și erau smeriți fără să se înjosească pentru că și cunoșteau adevărata măreție.

Erau în siguranță pe pământ, deoarece câștigasem veșnicia. Erau smeriți fiindcă știau că însuși Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat ca să-i îndumnezeiască. Ei ziceau cu Apostolul: «M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește întru mine» (Galateni, II, 20). «Căci viața mea este Hristos, iar moartea îmi este un câștig» (Filipeni, I, 21).

Deși morți, sfinții ne grăiesc cu mai mare putere prin viața și învățătura lor! Să trăim după sfaturile lor cerești și cerul ni se va deschide. Să înflorim unde ne-a semănat Providența! Și după pilda celor 318 sfinți Părinți să ne facem următori ai Domnului, mărturisindu-ne credința cea adevărată în sobornicitatea Bisericii și în duh de sfințenie, de jertfire și de dăruire de sine pentru Dumnezeu și pentru semenii noștri. Așa vom putea cu conștiința împăcată să laudăm pe cei 318 Sfinți Părinți, cu Biserica Ortodoxă de pretutindeni: «Ceata Sfinților Părinți, de la marginile lumii adunându-se, o Ființă și o Fire a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh au învățat și taina Teologiei, luminat, o au dat Bisericii. Pre care laudându-i cu credință să-i ferim, zicînd: «O, dumnezeiască tabără de Dumnezeu grăitori, stele mult luminătoare ale tăriei celei înțeleghătoare, stîlpii cei nesurpați ai Sinodului celui tainic!

Florile raiului cele ca mirul mirositoare! Gurile Cuvîntului cele cu totul de aur, lauda Niceei, podoaba lumii; rugați-vă cu deadinsul pentru suferințele noastre», lui Dumnezeu cel în Treime laudat, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, Amin.

Prof. N. CHIȚESCU

PENTRU APĂRAREA PĂCII

PENTRU INTERZICEREA EXPERIENȚELOR NUCLEARE ȘI ÎNLĂTURAREA PRIMEJDIEI UNUI RĂZBOI ATOMIC

Adunarea de protest a reprezentanților cultelor religioase din Capitală.

Luni 3 iunie 1957, reprezentanții cultelor din Capitală s-au întrunit în aula Bibliotecii Centrale Universitare din Calea Victoriei, pentru a-și manifesta hotărârea totală lor adevărată la acțiunea Consiliului Mondial al Păcii, în legătură cu interzicerea experiențelor nucleare și înlăturarea pericolului unui nou război în care s-ar folosi arme de distrugere și exterminare în masă.

Adunarea a fost prezidată de *P. S. Episcop Antim Nica, Vicar Patriarhal*, la masa prezidiului luând parte reprezentanți ai cultelor din Capitală.

Deschizând ședința, P. S. Antim Nica a arătat în cuvinte alese însemnătatea acestei întruniri interconfesionale, rostind — între altele — cele ce urmează:

*Cinsfite șefe bisericești,
Dragi prieteni ai Păcii,*

Tot mai mult se ridică glasul milioanei de oameni, din toate părțile lumii și de toate credințele și categoriile sociale, cerind să se pună capăt îngrijorării de izbucnire a unui război mondial — atomic.

Noile planuri și pregătiri agresive, manifestate recent în lagărul militarist al țărilor capitaliste, în frunte cu cercurile conducătoare ale Statelor Unite ale Americii, în legătură cu utilizarea energiei nucleare în scopuri de distrugere, — au ridicat iarăși nori de îngrijorare și de încordare în relațiile internaționale, ameninșând din nou pacea lumii.

În această situație, datorită noastră, ca reprezentanți ai cultelor și ca slujitori ai binelui oștesc și ai păcii, clerici și mireni, este să ne înțefim puterile, și alături de toate forțele iubitoare de pace din țara noastră și din lumea întreagă, să manifestăm voința noastră unită și fermă, pentru

încetarea neîntârziată a experiențelor cu armele nucleare și pentru oprirea cursei înarmărilor atomice.

Față de primejdia pentru întreaga omenire, a noilor arme de distrugere în masă și față de urmările funeste ale utilizării lor pentru viața și sănătatea oamenilor și a tuturor viețuitoarelor planetei noastre pe o îndelungată perioadă de vreme, se impune, pentru apărarea intereselor vitale superioare ale omenirii, necesitatea încheierii unei convenții, între marile puteri, pentru încetarea experiențelor cu armele atomice și cu hidrogen.

O propunere în acest sens a fost de curind făcută și stăruitor susținută de U. R. S. S., care a declarat că este gata să treacă la încetarea experiențelor atomice, cu condițiunea ca și celelalte mari puteri să procedeze asemenea.

Propunerea aceasta, merită să aducă o nouă și însemnată contribuție la cauza păcii, a trezit un puternic răsunet în omenire.

Astăzi, opinia publică a popoarelor iubitoare de pace cere tot mai insistent oprirea experiențelor atomice. Glasul de protest al opiniei publice a sutelor de milioane de oameni, față de primejdia experiențelor cu armele ucigătoare în masă va răsună din ce în ce mai puternic și mai hotărât, pentru a antrena și zgudui conștiința tuturor popoarelor lumii și a le trezi voiața de pace.

Acestui glas puternic ne alăturăm și noi, cei de față, împreună cu forțele iubitoare de pace din țara noastră.

Slujitorii cultelor, conștienți de răspunderea și misiunea lor religioasă, înjerează împreună cu credincioșii lor, experiențele cu armele ucigătoare în masă, înțelegând să sprijine și mai departe, cu avânt sporit, toate inițiativele menite a deschide și înfăptui pentru omenire, calea păcii și a progresului.

Sub semnul unor asemenea frământări, și a unor asemenea înalte chemări spre binele omenirii, se ține întrunirea noastră interconfesională de astăzi.

Declar deci deschisă conferința de față a slujitorilor cultelor din Capitală, urind deplin succes în lucrările ei».

După cuvîntul de deschidere, este invitat la tribună P. C. Preot Stan C. Dimancea, Consilier al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, care, în numele clerului creștin ortodox, desvoltă — într-un documentat și luminos referat — tema interzicerii experiențelor nucleare și înlăturarea primejdiei unui război atomic.

P. C. Sa a spus: ...

«Explozia unei singure bombe cu hidrogen poate să aibă consecințe catastrofale, pe teritorii imense, cum nu au avut zecile de mii de obuze și bombe folosite în războaiele mondiale trecute. Pentru aceea, pe toate continentele, în toate țările lumii, se ridică glasul de protest al milioaneilor și milioaneilor de oameni — de la muncitori și țărani, la șefii de guverne, de la simple gospodine, la savanți — laureați ai Premiului Nobel: «Să înceteze experiențele cu arme nucleare! Să fie interzise armele atomice și cu hidrogen! Să se pună capăt primejdiei unui război atomic!» Toți își exprimă îngrijorarea și protestul, pentru faptul că deasupra planetei noastre au început să se adune norii grei ai unui război în care ar fi folosite arme cu o forță de nimicire enormă.

Se naște în mod firesc întrebarea: Cine poartă răspunderea pentru crearea acestei mari primejdii, fără precedent în istoria de multe mii de ani a omenirii? Iar răspunsul este limpede pentru oricine: Cercurile imperialiste agresive, în frunte cu monopolistii americani, care au întelit an de an cursa înarmărilor atomice, sfidând cele mai vitale interese ale popoarelor. Politica acestor cercuri este pusă în întregime în slujba fabricanților de armament, care urmăresc să stoarcă profituri tot mai mari din singele popoarelor, călăuzindu-se după principiul: «cu cât vei distruge mai mult, cu atât vei vinde mai mult».

Făcînd o succintă analiză a situației internaționale, vorbitorul pune în lumină o serie de fapte care primejdiesc pacea lumii, precum: staționarea unor unități americane «cu destinație specială», înzestrate cu arma atomică, pe teritoriul Italiei, Turciei și altor țări care fac parte din grupările militare înjghebate de puterile occidentale; hotărîrea — luată în cadrul conferinței din Bermude — cu privire la livrarea de armament termonuclear cu reacție, de către S. U. A., forțelor armate engleze; legalizarea de fapt a înzestrării forțelor militare vest-germane, în frunte cu foștii generali hitleriști, cu arma atomică. — hotărîre impusă de căpeteniile americane la recenta sesiune de la Bonn a Consiliului N. A. T. O.

Tot alt de primejdioase sînt și «teoriile» care vor să obișnuiască pe oamenii simpli din țările capitaliste cu ideea că un război atomic ar fi de neînlăturat, — ca și teoria că «pregătirea războiului atomic... servește păcii», cum s-a exprimat ministrul de război al guvernului de la Bonn.

Situația aceasta pune în fața mișcării mondiale a partizanilor păcii, în fața tuturor forțelor iubitoare de pace, sarcini de cea mai mare răspundere, de o însemnătate cu adevărat istorică; — iar principala îndatorire a partizanilor păcii, așa cum s-a arătat la sesiunea de la Berlin, din 30 martie — 2 aprilie a. c., a Biroului Consiliului Mondial al Păcii, constă în desfășurarea unei mari campanii pentru încetarea imediată a experiențelor cu bombe atomice și cu hidrogen, ca un prim pas pe calea preîntîpinării războiului atomic.

Pentru întîia oară în istoria mișcării mondiale pentru apărarea păcii, la sesiunea de la Berlin s-a pus un accent deosebit pe urmările nefericite pe care le pot avea pentru omenire exploziile experimentale cu arme nucleare și termonucleare. În cazul că experiențele acestea vor continua, sănătatea și viața oamenilor, mai ales a copiilor, vor fi primejduite timp de generații. De unde vine această primejdie? De acolo, că în urma acestor explozii, atmosfera se îmbibă cu particule de materie radioactivă, aducătoare de boli și moarte. Numeroși savanți cu renume mondial, din diferite țări, au atras atenția, cu toată seriozitatea, că continuarea acestor explozii va avea urmări grave, nu numai în ce privește sănătatea și viața noastră, a celor de azi, dar și a unor generații de urmași.

Semnificative în această privință sînt arătările unor savanți atomiști, de prestigiu internațional, — precum savantul american Pauling, laureat al Premiului Nobel, care a făcut constatarea că 10.000 de oameni au căzut pînă acum victimă leucemiei, provocată de experiențele nucleare — și un grup de savanți englezi care au publicat o declarație în care se arată că o singură explozie cu bomba H, degajînd «stronțiu 90», un element radioactiv, periculos, dă naștere cancerului osos la 1.000 de oameni și va avea urmări grele pentru sănătatea celor mai fragede ființe, a copiilor.

Această perspectivă sumbră în care ni se prezintă viitorul lumii, pur la ordinea zilei necesitatea încheierii neîntirziate a unui acord internațional cu privire la încetarea experiențelor cu bombe atomice și cu hidrogen.

Incheierea unui acord între marile puteri, cu privire la interzicerea experiențelor nucleare, ar deschide drumul și spre soluționarea celei mai spinoase probleme internaționale actuale, — problema dezarmării. Întreaga viață politică internațională ar începe astfel a fi purificată de miasele otrăvitoare ale «războiului rece», pe care se străduiesc să-l reinovie anumiți politicieni din Apus.

Este posibilă, oare, în condițiile actuale, realizarea unui acord pentru oprirea experiențelor nucleare? În prezent, când arma nucleară este fabricată numai în trei țări: S. U. A., U. R. S. S. și Anglia, — este relativ mai ușor să se ajungă la un acord cu privire la măsurile care pot preîntîmpina războiul atomic, decît atunci cînd de această armă ar dispune un număr mai mare de țări. Acordul este înlesnit și de faptul că experiențele cu bombe atomice și cu hidrogen nu pot fi ținute în secret, tot așa cum nu se poate ține secret un cutremur de pămînt. Ele pot fi ușor detectate, în orice parte a globului ar fi efectuate.

Este cunoscută poziția consecventă a Uniunii Sovietice, lupta ei statornică pentru a feri omenirea de distrugerile unui război atomic. Politica Uniunii Sovietice în problema dezarmării și a preîntîmpinării războiului atomic nu este dictată de considerente de conjunctură. Statul Sovietic a cerut interzicerea armei atomice, încă de acum zece ani, cînd nu dispunea de această armă. — și o cere și astăzi, cînd posedă atît arme atomice și arme cu hidrogen, cît și mijloacele de a transporta aceste arme în orice punct de pe glob. Făcîndu-se ecoul dorinții de pace a tuturor oamenilor de bine din lumea întreasă, Uniunea Sovietică militează pentru folosirea energiei atomice în scopuri pasnice, pentru ridicarea pe noi culmi a bunet stări, a nivelului de civilizație și cultură al întregii umanități.

Încă de acum zece ani, de la prima sesiune a Organizației Națiunilor Unite. — Uniunea Sovietică a propus reducerea generală a înarmărilor, interzicerea fabricării și folosirii armei atomice. Iar de atunci și pînă acum, guvernul sovietic a luat numeroase inițiative în aceeași direcție. S-a întîmplat însă că, de fiecare dată, propunerile guvernului sovietic s-au lovit de un zid de neînțelegere al puterilor occidentale.

În cadrul lucrărilor celei de a 11-a sesiuni a Adunării Generale a Națiunilor Unite, cît și cu prilejul lucrărilor de la Londra ale subcomitetului Comisiei O. N. U. pentru dezarmare, Uniunea Sovietică a făcut noi propuneri pentru realizarea unui acord pentru încetarea experimentării armelor nucleare, sau cel puțin pentru suspendarea experiențelor, încetarea lor pe un anumit termen, odată cu instituirea unui control eficace pe teritoriul țărilor care posedă aceste arme și instalațiile necesare fabricării lor.

Încetarea acestor experiențe nu mai depinde, de acum, decît de S. U. A. și Anglia, deoarece U. R. S. S. este singura dintre marile puteri posedînd arme nucleare, care s-a declarat gata să treacă la încetarea experimentării lor, cu condiția ca și ceilalți să facă la fel.

Guvernele Statelor Unite și Angliei au rămas pînă în prezent indiferente față de această arzătoare dorință a popoarelor. În pofida protestului opiniei publice mondiale, guvernul britanic a început seria de explozii

cu arma termonucleară în insulele Christmas, în Oceanul Pacific, iar Statele Unite au reînceput experiențele nucleare în deșertul Nevada, — și conducătorii acestor guverne fac declarații care constituiesc flagrante desconsiderări față de năzuințele popoarelor. Astfel, Președintele Eisenhower, în cadrul unei conferințe de presă, a repetat teoria potrivit căreia, orice măsură pe calea dezarmării trebuie condiționată de rezolvarea celorlalte probleme politice internaționale; iar premierul britanic, Mac Millan, într-un discurs din 22 mai, a denumit bomba cu hidrogen «cea mai mare speranță» și bază a politicii Angliei «de pe poziția de forță».

Se înțelege că asemenea declarații nu oglindesc adevăratele sentimente și păreri ale popoarelor americane și engleze. Se știe că în S. U. A., potrivit datelor unui sondaj efectuat de curând în rândurile opiniei publice, 63% din populație (față de 24% în toamna trecută), se pronunță pentru interzicerea experiențelor cu arma nucleară.

Și totuși, dacă popoarele ar da dovadă de pasivitate, dacă s-ar rezuma să aștepte bunăvoința cercurilor conducătoare, soluționarea problemei acute a încetării exploziilor atomice, ca prim pas pe calea dezarmării, ar fi amînată la nesfîrșit. Este limpede că numai o puternică presiune a opiniei publice mondiale, numai lupta hotărîtă a popoarelor poate determina realizarea acordului pentru interzicerea experiențelor cu arme atomice și cu hidrogen.

Din jericire, opinia publică mondială a încetat a mai fi în zilele noastre un factor pasiv. Nu este de aceea, întîmplător faptul că, într-un timp scurt, încetarea cursei înarmărilor atomice a devenit un obiectiv de luptă al unor forțe sociale și politice considerabile, avîntîntreaga lume. Astfel, ea este cerută cu toată tăria de poporul japonez, care — primul în lume — a simțit consecințele războiului și ale experiențelor atomice; este cerută de partide politice importante, numărînd milioane de membri — cum sînt: social-democrații vest-germani, laburiștii englezi, sau socialiștii italieni; de numeroase organizații oștești și religioase, oameni cu o înaltă autoritate științifică și morală din toate țările, de parlamentele și guvernele unor state ca: India, Indonezia, Ceylon, Birmania, Suedia, etc.

Cu deosebire a răsănat în lumea oamenilor de știință de pretutîndeni, declarația celor 18 atomiști vest-germani, care au avertizat asupra primejdiei înarmării Bundeswehr-ului cu arme nucleare. Apelul acesta a fost comentat de Conducătorul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericirea Sa Părintele Patriarh Justinian, în întîlnirea ce a avut-o cu preoșimea ortodoxă, cu prilejul sărbătorilor Sfințelor Paști, — cînd a spus: «Mișcarea mondială pentru apărarea păcii a înregistrat noi și noi succese, chiar dacă războiul n-a fost întru totul înlăturat din viața internațională. Lumea de pretutîndeni a dobîndit în această vreme conștiința unității sale. Existînd o circulație universală a ideilor generoase, oamenii se vor înfrății, iar presiunea mulțimilor iubitoare de pace asupra guvernelor, a făcut ca o serie de probleme de interes vital pentru omenire, să fie înscrise pe ordinea de zi a marilor foruri internaționale — precum: dezarmarea și încetarea fabricării și experimentării armelor termonucleare. Semnificativ între toate, în această privință, ni se pare avertismentul pe care atomiștii germani l-au dat, în aceste zile, guvernului de la Bonn, în legătură cu hotărîrea ca armata federală să fie dotată cu așa-numitele arme tactice atomice. La 12 aprilie 1957, optsprezece din cei mai de seamă fizicieni atomiști din Republica Federală Germană, scriau guvernului de la Bonn: «Armele tac-

lice atomice au efectul distrugător al bombelor atomice normale. Prin propagarea radioactivității, s-ar putea extermina prin bombe cu hidrogen, populația Republicii Federale încă de pe acum. Nu cunoaștem nici o posibilitate tehnică pentru a apăra mase mari de populație de această primejdie. Credem că o țară mică, așa cum este Republica Federală, se poate apăra astăzi cel mai bine și poate sprijini pacea, renunțând categoric și de bună voie la armele atomice de orice fel»...

Glasul acestor savanți nu poate rămâne fără urmări, pentru o serie de guverne din lumea occidentală, care plănuiesc încă, din umbră, să a-runce omenirea în prăpastia neînțelegerii...

Desprindem din avertismentul acesta încheierea că «pacea, singură pacea poate salva lumea de la distrugere, — și numai sub țlamura ei poate fi asigurat un viitor fericit oamenilor de pe tot întinsul planetei»

În continuarea raportului său, P. C. Pr. Consilier Stan C. Dimancea, în lumina documentelor de la Berlin ale Biroului Consiliului Mondial al Păcii, a analizat sarcinile care stau în fața luptătorilor pentru apărarea păcii în prezenta sesiunii de la Colombo a Consiliului Mondial, convocată pentru 10—16 iunie a. c. P. C. Sa a spus, între altele:

«La sesiunea de la Colombo, va răsuna cu putere, prin glasul reprezentanților săi, voința și hotărârea poporului român de a lupta mai departe pentru apărarea păcii. Solii poporului român, între care se numără și un slujitor al cultului ortodox, Prea Cucernicia Sa Părintele Vicar Alexandru Ionescu, vor duce departe, peste hotarele țării, mărturia puternică a voinței de pace, pe care poporul român o manifestă, prin sprijinul activ dat politicii externe a guvernului său, politică având ca țel participarea la orice acțiune ce ar contribui la promovarea țelurilor păcii.

Au trecut șapte ani, de când, prin Apelul de la Stockholm, partizanii păcii au împiedicat folosirea armei atomice, de către agresorii americani, în Coreea sau Vietnam. Cu atât mai mult astăzi, când balanța raportului de forțe pe arena internațională s-a inclinat mai mult în favoarea apărătorilor păcii, este pe deplin posibil să se obțină interzicerea experiențelor cu armele nucleare și distrugerea acestora, pentru ca în țelul acesta să poată fi zidită fericirea oamenilor de pretutindeni»

După referatul P. C. Pr. Stan C. Dimancea, Consilierul Cultural al Sf-tei Arhiepiscopii a Bucureștilor, au urmat discuțiunile și declarațiunile reprezentanților cultelor, în legătură cu problema interzicerii experiențelor nucleare și înlăturarea primejdiei unui război atomic.

Din partea cultului romano-catolic, a luat cuvîntul *Protopopul Emanoil Kreis*, de la biserica Bărăției din Capitală, care — după ce a reamintit scopul suprem al mișcării partizanilor păcii de a împiedica și de a înlătura războiul ca mijloc de rezolvare a problemelor litigioase pe plan internațional — a subliniat că, după o perioadă plină de nădejde în ceea ce privește destinderea în viața politică internațională, unele cercuri încearcă din nou să întunece această atmosferă, deși voința de pace a popoarelor este de nestăvilit și rezistența contra politicii «de pe poziții de forță» se dovedește incomparabil mai mare ca în trecut. În prezent, voința și dorința tuturor popoarelor lumii este unanimă în a cere categoric interzicerea experiențelor cu arma nucleară. Experiențele cu bomba atomică și cu hidrogen făcute pînă în prezent, au arătat cu prisosință nefastele consecințe produse asupra aerului, apei și pămîntului, dăunînd și asupra orga-

nismului omenesc prin efectele dezastruoase ale substanțelor radioactive persistente pe lungi perioade și adinc vătămatoare pentru om și natură.

«Este de neînchipuit — a accentuat vorbitorul — ce urmări tragice ar avea un război atomic pentru omenire! Milioane de vieți omenesti ar fi distruse și continente întregi pustiite. Nici un popor nu vrea un asemenea război, cu consecințe atât de funeste pentru omenire. De aceea, ne ridicăm cu hotărâre împotriva aceluia care caută să semene discordie între oameni și care încearcă să invenineze atmosfera internațională. Aceasta o facem ca slujitori ai sfintelor altare, ca exponenți ai unor învățături care proclamă ca bun suprem al tuturor oamenilor, «*pacea!*»

În continuare vorbitorul a subliniat că, în calitate de reprezentant al Bisericii romano-catolice, aduce la cunoștință că însuși Papa Pius al XII-lea s-a pronunțat cu fermitate împotriva experiențelor atomice, iar «*Osservatore Romano*» — organul oficial papal — a declarat că între țelurile partizanilor păcii și acelea ale Bisericii romano-catolice nu există deosebiri esențiale.

În încheiere, *Protopopul romano-catolic Emanoil Kreis*, a spus că toate cultele cred în unanimitate că se pot încheia acorduri cu privire la interzicerea experiențelor cu arma nucleară și de aceea activează cu statornicie în mișcarea partizanilor păcii, care este nădejdea cea mai mare a omenirii.

A urmat la cuvînt reprezentantul cultului pentecostal *D-I T. Sandru*, care și-a centrat expunerea pe principiul coexistenței pașnice. Deși, lumea este împărțită în două mari lagăre: lagărul socialist în frunte cu Uniunea Sovietică și lagărul capitalist, în fruntea căruia se află Statele Unite ale Americii, — și în ciuda divergențelor ideologice și a altor divergențe, totuși, popoarele trebuie să găsească mijloace pașnice de înțelegere. Orice om cu mintea întreagă își dă desigur seama că un al treilea război mondial ar constitui o catastrofă nemaipomenită. Folosirea armelor nucleare ar provoca distrugerii îngrozitoare și, în câteva ore, teritoriile unor state întregi ar putea fi transformate în ruine.

Popoarele lumii își dau seama că în prezent pacea poate fi menținută numai cu ajutorul politicii de coexistență pașnică și de întărire a colaborării dintre țări, indiferent de deosebirile existente între sistemele lor politice, economice și sociale. Coexistența nu este numai posibilă, ea este și necesară, deoarece reprezintă singura cale de a trăi în pace. Toate litigiile pot și trebuie să fie rezolvate pe cale pașnică. Nu există problemă care să nu poată fi pusă în discuție și asupra căreia să nu se poată ajunge, în ultimă instanță, la o înțelegere. Principiul coexistenței pașnice trebuie, pînă în cele din urmă, să triumfe în întreaga lume. Această lume nu are altă cale de ales. În fața ei stau numai două căi: ori calea păcii, prin coexistență pașnică, ori calea distrugerii printr-un război atomic.

Principiul evanghelic este principiul păcii și al buneii înțelegeri între toate popoarele, indiferent de sistemele lor politice și economice. Această pace trebuie promovată în relațiile internaționale, lumea trebuind să formeze un singur lagăr: al coexistenței pașnice.

«Cultul pentecostal — încheie vorbitorul — se pronunță în mod hotărît pentru coexistența pașnică între toate popoarele, indiferent de originile lor social-politice. Deservenții și credincioșii acestui cult, cer în mod insistent, să se pună capăt cursei înarmărilor și să se pună capăt ex-

periențelor cu armele nucleare, care — pe lângă faptul că întrețin «războiul rece» — reprezintă și un grav pericol pentru sănătatea întregii omeniri».

În numele clerului și credincioșilor cultului evanghelic-luteran, *D-1 Protoiereu Dr. Bruckner* a rostit o cuvîntare în care a arătat că, după toate indiciile, în prezent se pregătește, cu cheltuieli enorme, un război cu arma atomică, sub îndemnul unor oameni politici și generali fără conștiință și simț de răspundere. Dar, sub nici un motiv acest război nu trebuie să se dezlănțuie. În anul 1956, Generalul Gavin, șeful lucrărilor de cercetări științifice ale armatei americane, a făcut în fața unui comitet al Camerei Reprezentanților, declarația că Statele Unite ale Americii, într-un viitor război atomic n-ar fi în putință de a împiedica înregistrarea a milioane de morți în rîndurile aliaților, întrucît deviația vînturilor ar putea întinde efectele nocive ale radioactivității pînă în Japonia și Filipine, sau pînă în Europa occidentală. Exercițiile de apărare efectuate în S. U. A. și Canada au arătat — conform datelor oficiale, că împotriva unui război atomic — în mod practic — nu există nici un mijloc efectiv de apărare. Față de pericolul care se apropie pe zi ce trece, Asociația Max Plank din Göttingen, la 12 aprilie a. c., a publicat o declarație semnată de 18 fizicieni atomiști germani, în care savanții, — determinați de o înaltă moralitate științifică și din spirit de mare răspundere — subliniază extraordinara putere de distrugere a armelor atomice, avertizînd Guvernul Federal German de a renunța în mod expres și benevol la dotarea trupelor sale cu astfel de arme. Acest apel a avut un puternic ecou în toată opinia publică mondială, fiind susținut și de apelul umanistului creștin, medic, teolog și deținător al Premiului de Pace «Nobel», Albert Schweitzer, difuzat de posturile de radio suedeze în cinci limbi. Efectele radioactive care periclitează sănătatea noastră și a urmașilor noștri pentru multe generații, prin infectarea aerului, apei, plantelor și solului, înpun tuturor oamenilor de Stat, conștiinți de răspunderea ce o au față de popoarele lor iubitoare de pace, îngrijorate de viitorul și bună starea lor, să facă tot posibilul pentru încetarea experiențelor nucleare și înlăturarea unui eventual război atomic. Aceasta constituie o datorie de prim ordin, întrucît în clipa de față, popoarele, organizațiile și oamenii de știință din toate părțile, se află în marș împotriva infectării radioactive a omenirii și a morții atomice într-un eventual război.

«Sînt în măsură a vă comunica — accentuiază vorbitorul — cu bucurie, că Biserica Evanghelică a Germaniei, împreună cu Facultățile de Teologie, s-au declarat împotriva armelor atomice și experiențelor cu bombe atomice, și aceasta în mod clar și fără nici o rezervă».

Dumnezeu nostru este un Dumnezeu al vieții și al păcii și de aceea noi creștinii, din considerațiuni de credință și de conștiință, ne aillăm în rîndurile acelor care voiesc pacea și conservarea vieții. Dumnezeu ne-a dat spiritul, ca — ajutați de el — să ne supunem pămîntul și puterile lui, pentru fericirea generală a oamenilor. Dacă însă spiritul încearcă să abuzeze, folosind puterile tainice ale naturii pentru nimicirea omenirii, aceasta înseamnă o delăimare a lui Dumnezeu.

Din motive de credință, conștiință și umanitate, și Biserica Evanghelică din Republica Populară Romîna urmărește prin scrieri și fapte, încetarea tuturor exploziilor cu bombe atomice, interzicerea de a se înzestra cu arme atomice trupele oricărei țări, un acord cit mai apropiat al marilor

puteri cu privire la dezarmarea generală, soluționarea problemelor internaționale pe calea tratativilor.

Pentru ca declarațiile de azi — încheie vorbitorul — să nu rămână numai în cuvinte lipsite de conținut, noi preoții nu trebuie să oboseim, ci prin predici, conferințe și convorbiri, să atragem atenția enoriașilor noștri asupra pericolelor ce ne amenință prin folosirea abuzivă a puterii atomice, determinând pe fiecare, după puterile lui, să contribuie la salvarea și fericirea lumii.

Prin cuvântul lui Dumnezeu să trezim conștiințele.

Știința numai atunci ne va fi de folos, dacă inimile vor simți ceea ce creștinismul numește iubirea fratelui, iubirea aproapelui!».

A luat apoi, cuvântul *Pr. Sebastian Vlădescu*, din partea clerului ortodox, Protoieria I Capitală, care a rostit următoarele:

«De curind, și intimplător, am luat cunoștință de constatările oamenilor de știință asupra influențelor pe care le exercită și astăzi asupra vieții locale și din împrejurimi, explozia bombei atomice aruncată asupra localității Hiroșima, la sfârșitul războiului trecut, și care a determinat capitularea necondiționată a Japoniei. Oameni irebuniți, oameni schilodiți, oameni care nu mai sînt oameni; noi născuți, cu organele vitale distruse sau atrofiate, copii fără creier, sînt procreați astăzi la Hiroșima, după 12 ani, și numai dintr-o singură bombă, și aceasta cred, în faza ei primitivă de concepție și fabricare. O natură vestejită și o vegetație în pragul dispariției, care trebuie să asigure condițiile de trai ale unor ființe estroptate fizic și psihic, — iată rezultatul influențelor bombei de la Hiroșima.

În fața acestui rezultat, te cutremuri, gîndindu-te la perspectivele sumbre ce se deschid lumii de mîine, de pe urma isteriei răsboinice ce a cuprins cercurile capitaliste și imperialiste, și a pregătirilor pe care acestea le fac pe tărîmul armelor atomice și termo-nucleare, tulburînd de pe acum condițiile de trai ale unei părți din omenire, prin experiențele pe care le fac cu aceste arme.

Toate modurile brutale în care, de-a lungul istoriei, au căutat să se rezolve conflictele și neînțelegerile dintre oameni și țări, au făcut să se adîncească în conștiința omenirii sentimentul puternic că războiul este un blestem care aduce numai distrugeri și dureri nespuse. Din această conștiință a luat naștere, la 26 iunie 1945, la San Francisco, Charta Națiunilor Unite, al cărei preambul ogîndește strigătul și hotărîrea conștiinței umane din acea vreme: «Noi, popoarele Națiunilor Unite, hotărîte de a salva generațiile ce vor veni, de blestemul războiului; pentru a reafirma credința în drepturile fundamentale ale omului și valoarea persoanei umane; spre a promova progresul social și un nivel mai bun de viață în mijlocul unei libertăți mai mari și pentru atîngerea acestor scopuri:

Să unim forțele noastre pentru menținerea păcii și securității internaționale și prin acceptarea principiilor și instituirea unor metode care să asigure că nu se va mai întrebuița forța armată, în afară de apărarea intereselor comune... etc.».

...Și totuși, chiar foarte curînd, o parte dintre aceia care au semnat și s-au angajat în cele de mai sus, au început să agite d'n nou lumea și, în flagrantă contradicție cu principiile Chartei, au început să creeze cele mai înfuneste mijloace de distrugere, experimentate în Oceanul Indian, în pustiu-rile Nevadei și în Pacific.

Printre semnatarii Chartei însă, sînt și guverne — expresie fidelă a popoarelor care le-au ales — care au rămas adinc pătrunse de necesitatea păcii pentru progres, stigmatizînd reaua întrebuițare a descoperirilor științifice, și care luptă cîstit împreună cu popoarele lor, contra războiului cu orice arme și, mai ales cu arme de exterminare în masă. Aceștia sînt reprezentanții și popoarele din lagărul socialismului, păcii și democrației, condus de prima țară socialistă din lume: Uniunea Sovietică, alături de care s-au antrenat toți oamenii cinstiți din lumea întregă, în lupta pentru abolirea războiului și instaurarea unei păci trainice.

În timp ce Apusul promitea generațiilor ce se ridică, și celor viitoare, perspectivele copiilor ce se nasc astăzi la Hiroșima, Răsăritul închină copiii, bucurie și desfătare; în timp ce magnații pieții lumii apusene pregătesc copiii viitorul prin experiențele nefaste din Pacific și Nevada, lagărul păcii creează și produce mai multe dulciuri, mai multe jucării, obiecte vestimentare mai frumoase și o alimentație cit mai îmbelșugată. În lagărul păcii se construiesc locuințe igienice, școli, spitale, creșe, etc., și tot ce poate constitui cheazăia unei vieți de bucurie, libertate și prosperitate. De aceea urim războiul și tot ce poate împiedica munca pentru construirea unui viitor luminos.

În numele clerului creștin ortodox din Circ. I Capitală — încheie vorbitorul — mărturisesc, alături de întregul cler creștin ortodox român, că acestea ne sînt vederile față de situația de față și pentru aceasta cerem să se ia act de adeziunea noastră totală la lupta ce se duce pentru interzicerea experimentării armelor de distrugere în masă, atomice și cu hidrogen și a tot ce constituie un impediment în calea instaurării în lume a unei păci definitive, prietenii și frățietăți între oameni și popoare.

Cultul mozaic din Capitală a fost reprezentat prin alocuțiunea *D-lui Rabîn Dr. Alperin*, care, constatînd febrila experimentare și înarmare cu arme din ce în ce mai distrugătoare, subliniază nefasta utilizare a descoperirilor științifice în materie de dezagregare nucleară, care în loc de a fi folosită în scopuri pașnice, este folosită în scopuri criminale de distrugere.

Uniunea Sovietică, factor puternic al păcii, vine neconținut cu noi inițiative, menite să asigure pacea. Dar, din nefericire, toate aceste mesagii ale conducătorilor Uniunii Sovietice către conducătorii Statelor Unite, Angliei și Franței, au rămas fără nici un răspuns eficace.

Adevăratul motiv al tărăgănării lucrărilor de dezarmare a ieșit la iveală în sesiunea de la Bonn a Consiliului N. A. T. O. Aci s-au luat hotărîri ce deschid calea unei agresiuni contra Uniunii Sovietice și a Statelor socialiste. Conducătorii N. A. T. O.-ului au elaborat un diabolic plan strategic și un sistem complex de măsuri, menite să asigure patronului american, monopolul asupra armei nucleare, în cadrul acestei organizații agresive.

În fața acestei sîmstre perspective, zecile de milioane de victime ale ultimului război, precum și toată omenirea cîstită, cer să nu se mai repete jalea și crimele față de omenire ale monstrului de la Berchtesgaden și ale inspiratorilor săi.

«Credincioșii cultului mozaic se alătură — încheie vorbitorul — luptei pentru reglementarea dezarmării și încetării experiențelor nucleare.

așa cum a propus Uniunea Sovietică, pas important în asigurarea păcii și pentru înfrățirea omenirii.

D-l A. D. Oprișan, din partea cultului adventist, începe cuvântul său reamintind falsa părere pe care au avut-o la început, unii oameni, despre caracterul luptei Uniunii Sovietice contra armelor nucleare. Timpul însă a dovedit cu prisosință că Uniunea Sovietică nu a adoptat atitudinea de luptă contra acestor arme, din slăbiciune sau din motive de inferioritate, ci dintr-un profund imbold umanitarist și dintr-o clară și perfectă viziune a răspunderii față de milenara istorie a planetei noastre. Mareșalul Jukov, cu ocazia vizitei sale în India, a declarat astfel: «Luptăm pentru pace, fiindcă sîntem puternici. Avem o industrie puternică și cea mai mare agricultură colectivizată din lume. Oamenii sovietici sînt devotați cauzei păcii și sînt gata să lupte pînă la capăt pentru interesele patriei lor. Avem o admirabilă industrie de apărare. Avem arma nucleară și termo-nucleară, avem arme teleghidate cu o mare rază de acțiune. Avem o puternică aviație cu mare rază de acțiune. Putem face ca armele atomice și cu hidrogen să ajungă în cele mai îndepărtate colțuri ale globului pămîntesc. Noi nu luptăm însă pentru dezlănțuirea războiului, ci pentru pace».

Potrivit acestei concepții, Uniunea Sovietică a trimis Statelor apusene, substanțiale și sincere mesagii de pace, dar toate s-au lovit de tactica tergiversărilor și discuțiilor sterile, fără a se lua o hotărîre eficientă.

În ciuda tuturor apelurilor victimelor și savanților atomiști, de a se înceta experimentarea acestor arme atomice, guvernele statelor capitaliste continuă aceste experiențe, ignorind protestele unanime ale omenirii. Revista bilunară americană «Reporter» a adus la cunoștință că experiențele cu arma nucleară efectuate în pustii Nevada, din cauza emanațiilor radioactive au adus mari primejdii sănătății unei părți din populația S. U. A. și a provocat moartea a mii de animale. Tot în urma acestor experiențe, agențiile de presă americane au anunțat că o ploaie radioactivă a căzut asupra localității Quincy din statul California, iar Dr. William Newman de la Facultatea de medicină din Rochester (statul New-York) a declarat că atmosfera este pe punctul de a fi saturată cu «stronțiu 90», material radioactiv extrem de primejdios, provenind de pe urma exploziilor atomice și putînd provoca îmbolnăvirea oamenilor de cancer.

Aceste elemente — conchide vorbitorul — constituiesc puternice motive pentru noi, cetățeni pașnici ai R. P. R., să luăm atitudine dreaptă, pronunțîndu-se contra tuturor mijloacelor de ucidere în masă, fie ele clasice, fie ele moderne».

Următorul înscris la cuvînt a fost *Proctul ortodox Const. Nichita*, care, în numele clericilor din circ. II Capitală, a elucidat problema păcii în legătură cu «doctrina Eisenhower».

Această ultimă poziție politică a Statelor Unite ale Americii, numită «doctrina Eisenhower» a atras atenția a sute de milioane de oameni din toate părțile lumii. După eșecul campaniei anglo-franceze din Egipt, care a dat al iveală șubrezenia pozițiilor imperialismului, scoțînd în vileag insuficiența principalilor parteneri ai Statelor Unite din blocul Atlanticului de Nord, Washington-ul încearcă, cu ajutorul unei noi formule, supranumită «doctrina Eisenhower», să cîrpească fisurile grave ale N. A. T. O.-ului și să consolideze sistemul blocurilor militare S. E. A. T. O. și să extindă

asupra țărilor din Orientul mijlociu, angajamentele asumate anterior de către guvernul Statelor Unite. Dar pentru milioanele de oameni din Asia și Africa, este de pe acum evident că această «doctrină» nu a fost generată din dorința de pace, ci de interesele egoiste ale căpeteniilor monopoliste, în primul rând ale magnaților petrolului.

Indărătul acestei «doctrine», care reprezintă o nouă acțiune contra păcii generale și un pas în plus pe calea subminării O. N. U.ului, — se află tendința de a restabili vechile orinduri colonialiste în Orientul apropiat și mijlociu. În felul acesta, cercurile agresive ale Statelor Unite, încearcă să creeze un nou focar de aventuri și provocări militare în aceste regiuni, cu intenția vădită de a agrava situația politică internațională. «Doctrina Eisenhower» ilustrează în chip peremptoriu cunoscuta teză leninistă, potrivit căreia capitalismul intrat în descompunere este în stare să comită orice crimă în încercările sale de a-și menține poziția condamnată la pieire.

Țările socialiste, statele iubitoare de pace din Asia și Africa, sînt ferm hotărîte să zădărnicească tentativele cercurile agresive de a îngreuna atmosfera internațională, alimentînd psihoza războiului. Ele vor răspunde printr-o și mai strînsă coeziune a rîndurilor lor, prin intensificarea luptei pentru apărarea libertății și independenței lor, pentru apărarea păcii generale. Mișcarea pentru pace este de neînvins, pentru că își trage puterea din dorința fierbîntă de pace a popoarelor, iar partizanii ei luptă pătrunși de convingere că în epoca noastră s-au creat toate premisele pentru preîntîmpinarea flagelului războiului.

Sub direcția îndrumare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, slujitorii Bisericii Ortodoxe Romine desfășoară o acțiune susținută pentru apărarea păcii, alături de toți oamenii cinstiți din lumea întreagă.

Din partea cultului baptist a luat cuvîntul *D-l Petre Popa*, care a spus printre altele:

«Există oare o preocupare mai aleasă decît aceea de a ști că glasul tău se unește cu acela al milioanele de guri care apără astăzi pacea la care năzuiesc toți oamenii cinstiți din lumea întreagă, toate popoarele?»

Problema interzicerii experimentării și folosirii armelor nucleare este o problemă a întregii omeniri. Experimentarea acestor arme, chiar dacă se face în anumite locuri îndepărtate, poate dăuna prin efectele ei, întregii lumi.

Încetarea în mod necondiționat a oricărui fel de explozii nucleare și interzicerea producției și folosirii armelor ucigătoare, trebuie să fie miezul acordului pe care trebuie să-l adopte marile puteri, ca energia atomică să fie folosită spre binele și fericirea omenirii și nu spre distrugerea ei.

Ca credincioși bapțiști, care urim războiul ca pe cel mai mare rău ce a adus nenorocire asupra omenirii, ne unim glasul cu al tuturor Bisericilor creștine din familia căror facem parte și cerem ca Dumnezeu să aducă o înțelegere înțeleaptă marilor conducători, spre a zădărnici pentru totdeauna, pericolul unui nou război, și mai cu seamă cel nuclear».

D-l Gheorghe Stănescu, vorbind în numele cultului creștinilor după Evanghelie, după ce mărturisește atașamentul credincioșilor cultului pentru cauza păcii, arată necesitatea de a se pune capăt cu orice preț pericolului folosirii armelor nucleare.

«In ce ne privește pe noi — își încheie vorba — ca creștini, vom lupta din toate puterile pentru victoria păcii, încredințați fiind de îndemnul pe care ni-l dă Sf. Scriptură, și anume: «Urmăriți pacea cu toții»...

Vorbind în numele clerului ortodox din Circ. IV Capitală, *Pr. Dim. Ștefănescu* a spus, între altele, următoarele:

«Pătrunși de un cald optimism creștin, chiriarhii, preoții și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, în frățească și armonioasă colaborare cu reprezentanții și credincioșii celorlalte Biserici și culte, desfășoară o intensă activitate pentru lămurirea poporului asupra pericolului războiului atomic.

În întâlnirea preoțimii Capitalei cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, cu prilejul Anului Nou 1957, Prea Fericirea Sa a spus:

«Anul pe care l-am încheiat nu ne-a făcut parte numai de bucurii. Creștini fiind, simțirea noastră a fost puternic zguduită de ultimele triste întâmplări petrecute pe arena internațională, mai ales în lunile din urmă. În țara vecină a Ungariei a curs sînge nevinovat de copii și femei, incendiile au prefăcut în ruini valori culturale care nu vor putea fi înlocuite niciodată, industria și transporturile, au fost puse în neorînduială, în prag de iarnă oamenii au simțit lipsuri în alimentație și au suferit de frig; iar ceva mai departe, în Egipt, pe pămîntul unei vechi civilizații, două mari popoare europene, amîndouă creștine, Franța și Anglia, au semănat moartea și distrugerea, împreună cu aliatul lor, Statul Israel».

Iar la întâlnirea prilejuită de Sfintele Sărbători ale Învierii, Prea Fericirea Sa s-a adresat preoților cu aceste cuvinte: «Ca preoți, aveți misiunea și puterea de a fâuri suflete omenestii. Vă îndemn să folosiți puterea aceasta, sădind în sufletele credincioșilor pe care îi păstoriți, dragostea de om, prețuirea pentru tot ce poate înnobila viața, duhul înțelegerii și al prieteniei. Doctrina căreia îi slujim — Sf. Evanghelie — este o doctrină a păcii, a egalității și a frăției între oameni și popoare. Dăruiți-vă pentru triumful ei, astfel ca să puteți primi din mîinile Dreptului Judecător cununa de slujitori aleși ai Bisericii Sale».

Astfel, este o cinste deosebită a Bisericii Ortodoxe, care, dintru început, s-a avîntat în lupta binecuvîntată împotriva războiului și pentru stabilirea păcii pe pămînt.

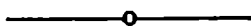
Iubitorii de pace urcă noi trepte spre mult dorita Împărăție a lui Dumnezeu pe pămînt, pentru a cărei venire ne rugăm în fiecare zi, așa cum ne-a învățat Insuși Domnul Nostru Iisus Hristos: «Vie Împărăția Ta, facă-Se voia Ta, precum în cer, așa și pe pămînt!»

Ordinea înscrierii la cuvînt epuizîndu-se, a luat cuvîntul *D-l Gh. Săndulescu*, din partea Comitetului Orășenesc al luptei pentru apărarea păcii. D-sa a făcut o sinteză a tuturor problemelor dezbătute în legătură cu tema principală. În concluzie, D-sa reamîntește slujitorilor tuturor altarelor și amvoanelor din Capitală, datoria de a fi continuu luptători entuziaști pentru apărarea păcii, împletind slujirea de la altar cu acțiunea socială extrabisericească și de luminare, de la credincios la credincios. O sarcină principală a clipei de față este urmărirea cu toată atenția a tuturor manifestărilor, pe plan intern și extern, pentru apărarea păcii și a le aduce la cunoștința maselor. Numai astfel, lupta partizanilor păcii va înregistra noi și importante succese, iar slujitorii cultelor religioase vor auzi sincera lor auziune la cauza păcii și a progresului.

Incheindu-se seria cuvintărilor, adunarea aprobă prin aclamații, propunerea prezidiului, de a se vota o moțiune către Consiliul Mondial al Păcii, în care să se exprime îngrijorarea care a cuprins lumea în fața pericolului folosirii criminale a unei mari descoperiri științifice care ar putea aduce binefaceri neînchipuite dacă ar fi pusă exclusiv în slujba progresului omenirii. Moțiunea exprimă în același timp, și hotărîrea slujitorilor și credincioșilor tuturor cultelor din Capitala R. P. R., de a continua cu zel și mai sporit, lupta nobilă și umanitară în cadrul mișcării partizanilor păcii din lumea întreagă, pentru abolirea războiului în general și în special al celui atomic ce se profilează sumbru la orizont, pentru folosirea dezagregării nucleare în scopul economiei și științei pașnice a lumii și pentru întronarea unei păci trainice și durabile într-un climat de coexistență pașnică sinceră și respect reciproc.

Declarînd închisă adunarea, într-o atmosferă de frățietate în slujba binelui și păcii, P. S. *Episcop Antim Nica* mulțumește, în numele prezidiului pentru înalta ținută în care s-au desfășurat discuțiile și urează tuturor deservențelor cultelor din Capitală, noi și rodnice succese în lupta pentru apărarea păcii, bunul cel mai de preț al întregii lumi.

Pr. IOAN BERBECEANU

ETAPE NOI IN LUPTA PENTRU PACE

Apelul de la Colombo

Este semnificativ faptul că ultima conferință a partizanilor păcii s-a ținut în Extremul Orient. Lumea asiatică, cu popoare de sute de milioane unele, iar altele între 40-60 milioane, care ocupă teritorii uriașe față de suprafețele și spațiile europene și chiar americane, se afirmă tot mai puternic în viața internațională. Aceste popoare angajate ferm în lupta pentru menținerea păcii, vor să dea o lecție de înaltă etică lumii occidentale — care, deși avansată pe linia progresului tehnic, sfredelind cerul cu atîta curiozitate și pasiune pentru cunoașterea științifică — a rămas mereu în urmă în ce privește traducerea în viață a valorilor morale. Poate că este semnificativ pentru istoria contemporană și faptul că toate popoarele Asiei — leagănul omenirii — după ce au cunoscut aproape trei decenii de războaie intestinale, alimentate de nesătula foame imperialistă, stău astăzi pe pozițiile lui Buda, Confucius, a păcii și înfrățirii evanghelice, respingînd cu dezgust soluția brutală a fierului și focului ucigător, ca mijloc de soluționare a diferendelor între state și națiuni.

Biserica nu ar mai corespunde menirii sale și nu s-ar mai conforma învățăturii dumnezeului său Intemeietor, dacă n-ar urmări cu toată atenția aceste fenomene universale de morală politică și socială, dacă n-ar participa cu toată convingerea și zelul slujitorilor și credincioșilor săi, la uriașul efort al partizanilor păcii, în lupta lor pentru înlăturarea norilor negri și amenințători ce se acumulează pe cerul existenței noastre de azi,

căci așa cum ne învață Sf. Grigorie de Nissa, «războiul este o nenorocire obștească».

Biserica Ortodoxă Română, în frunte cu vrednicul ei conducător, Prea Fericitul Patriarh Justinian, cu toți ierarhii, slujitorii și credincioșii săi, sînt prezenți în această luptă, avînd convingerea că se conformează comandamentelor evanghelice, întăriți de duhul nou și dătător de energie, pe care însuși Mîntuitorul l-a insuflat omenirii: «**Pace vă las vouă, pacea Mea dau vouă**».

Dorința arzătoare și continuă a Bisericii noastre, a conducătorilor ei, de a se instaura o pace trainică în lume, se manifestă zilnic, atît în îndemnurile către credincioși, cit și în rugăciunile către Cel Atotputernic, care este «**Dumnezeul dragostei și al păcii**». A făcut o adîncă impresie asupra credincioșilor, îndemnurile Prea Fericitului Părinte Patriarh, cuprinse în pastorală adresată cu prilejul sărbătorii Sfintei Invieri, poate cele mai inspirate și mai calde gînduri care au izvorît din cugetul și din pana sa: «Dar împărăția lui Dumnezeu nu trebuie înțeleasă ca existînd numai dincolo de marginile acestei lumi, — scrie Prea Fericirea Sa. Au nu ne învață Fiul lui Dumnezeu, că pentru aceasta a venit pe lume: «Ca lumea să aibă viață și să aibă belșug?» Au nu ne spune El, că «împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul nostru?». Este deasupra oricărei îndoieli, că Mîntuitorul Iisus Hristos a venit ca să așeze împărăția lui Dumnezeu și în limitele acestei lumi, chemînd pe toți oamenii să guste din fericirea găbită pentru cei blînzi, pentru cei ce flămînzesc și înselează de dreptate, pentru cei milostivi, pentru cei curați cu inima și pentru făcătorii de pace».

Dezvoltînd ideea cuprinsă în apelul de la Berlin, al Consiliului Mondial al Păcii, din 2 aprilie a.c., Intîistătătorul Bisericii noastre spune în pastorală Sa, că din dorința puternică de «a feri de pericol viața copiilor noștri», poporul nostru luptă pentru idealurile care au însuflețit pe străbunii noștri, idealul unei lumi drepte, egale pentru toți fiii pămîntului, o lume fără asuprire, fără obijduiți și dezmoșteniți, care mișcă tot mai puternic resorturile epocii noastre, spre organizarea unei lumi reale, care vrea să trăiască și în care să domnească pacea».

Primul semestru al anului 1957 a fost extrem de activ pentru uriașa armată mondială a luptătorilor pentru pace, iar rezultatele au fost din cele mai strălucite, culminînd cu apelul lansat la Colombo, de sesiunea extraordinară a Consiliului Mondial al Păcii, în noaptea de 16 spre 17 iunie a. c.

Această sesiune a fost hotărîtă de Biroul Consiliului Mondial al Păcii, în ședința de la Berlin din 30 martie—2 aprilie a. c., la care au participat savanții cu renume mondial, atît ei ai cauzei păcii, ca Prof. Walter Friedrich, Prof. Fr. Joliot-Curie, laureat al premiului Nobel și marele fizician englez, Prof. Bernal. Preocuparea de căpetenie a Biroului la aceste ședințe fusese atragerea atenției opiniei publice mondiale asupra primejdiei generale ce prezintă continuarea experiențelor cu bombele atomice, de pe urma exploziilor degajînd în aer emanații de stroțiu, care provoacă la om tumori canceroase și pierderea iremediabilă a globulelor roșii din sînge, pericolul la care sînt expuși în special copiii. Apelul lansat de Birou la Berlin a dat alarma în lumea întregă, îndemnînd la luptă pentru încetarea experiențelor și conchizînd: «Aceasta va permite să fie ferită de pericol viața copiilor noștri. Aceasta va determina guvernele să ajungă la un acord asupra distrugerii armei atomice și a preîntîmpinării războiului.

Dacă în toate țările se vor ridica glasuri de protest, ele vor fi auzite. Mai putem preveni pericolul».

Astfel se explică nerăbdarea și emoția cu care partizanii mișcării mondiale a luptei pentru pace au așteptat întrunirea delegațiilor la conferința convocată la Colombo, în îndepărtata insulă Ceylon, pentru zilele de 10-16 iunie. Zguduită de apelul de la Göttingen din 12 aprilie, al celor 18 savanți atomiști germani, opinia publică din țara noastră și-a întărit hotărârea nestrămutată de a continua lupta împotriva armei atomice. Am fost și sîntem alături de întreaga creștinătate, care, așa cum precizau în scrisoarea lor către profesorii Otto Han, cei nouă fruntași ai Bisericii luterane din Republica Federală Germană, este conștientă de faptul că «înarmarea și folosirea de arme de exterminare în masă nu pot fi justificate în nici un fel».

Plenara lărgită a Comitetului Național pentru Apărarea Păcii, din ziua de 15 aprilie, la care Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată prin însuși Intâistătătorul ei, Prea Fericitul Patriarh Justinian și alți ierarhi, s-a dovedit a fi o acțiune de extremă importanță a mișcării partizanilor păcii din țara noastră, premergătoare a conferinței de la Colombo. Dovadă a maturității politice a poporului român, care la astfel o parte activă, nemaiîntîlnită în istoria sa, la marile curente ale vieții internaționale, este numărul impresionant al celor peste 260.000 de membri organizați în 24.000 de Comitete de luptă pentru pace, răspândiți în toate unitățile și sectoarele de activitate din R.P.R. Rolul Bisericii noastre în această luptă organizată, prin clericii care participă activ, este de mare importanță. Faptul că Prea Fericitul Patriarh a luat cel dintîi cuvîntul la discuțiile pe marginea expunerii făcute la 15 aprilie de D-l Prof. Acad. Mihail Ralea, vicepreședintele Comitetului Național pentru Apărarea Păcii, este deosebit de o dovadă a preocupărilor adînci care frămîntă pe ierarhii și credincioșii noștri, pentru gravele probleme ale păcii și ale fericirii popoarelor, comandament suprem al însuși Intemeietorului Bisericii noastre, Dumnezeu dragostei și al păcii» (II Cor. XIII, 11).

Cu acest prilej, Prea Fericirea Sa a spus:

«Biserica Ortodoxă Română, împreună cu celelalte Biserici Ortodoxe, adunate într-un Congres Pan-Ortodox la Moscova, în 1948, a lansat primul apel către lumea creștină pentru apărarea păcii și pentru împiedicarea pregătirilor de război.

Biserica noastră, consecventă acestei atitudini, pe care pînă acum a păstrat-o neștirbită, așa cum au păstrat-o toți semnatarii apelului conferinței pan-ortodoxe, și-a continuat an de an munca pe linia organizării oerului alături de acțiunile Comitetului Național pentru Apărarea Păcii din R. P. R.

În ceea ce privește îndatoririle pe care le avem cu toții în momentul actual, în fața noilor provocări ale cercurilor agresive din țările imperialiste împotriva păcii și a liniștii lumii, noi nu putem face altceva decît să făgăduim și de data aceasta, în numele Bisericii Ortodoxe Române, în numele celor peste 10.000 de preoți și al credincioșilor ortodocși, că ne vom intensifica și mai mult grija și ardoarea în lupta pentru pace, ne vom intensifica și mai mult lupta pentru a lămuri pe toți credincioșii noștri asupra îndatoririlor de a fi membri acestei armate a partizanilor păcii din țara noastră.

Din întîmplările din Ungaria noi trebuie să tragem o mare învățătură, de care trebuie să ne conducem în aducerea la îndeplinire a programului

de activitate propus de Comitetul Național pentru Apărarea Păcii, aceea de a ne strădui să intensificăm acțiunea noastră de lămurire asupra evenimentelor internaționale, asupra gravității acestor evenimente și în același timp de a lămuri masele de cetățeni cu privire la așezămintele fumoașe și socialiste în funte cu Uniunea Sovietică».

La 10 iunie s-a deschis conferința de la Colombo cu participarea unui număr de 402 delegați din 74 de țări, format din personalități culturale și științifice de mîna întâia, din toată lumea. Delegația noastră a fost prezidată de Academicianul Vasile Mîrza, iar printre membrii săi nu a lipsit nici de astă dată delegatul Bisericii noastre, reprezentată de P. C. Pr. Alexandru Ionescu, Vicarul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, — alături de D-nii Prof. Grigore Geamănu, Acad. Geo Bogza, ș. a.

Temele principale de discuție ale conferinței au fost în legătură cu cele mai arzătoare probleme ce preocupă omenirea în clipa de față și anume: slăbirea încordării internaționale, armistițiul nuclear și dezarmarea. Pe lîngă mesagiile oamenilor de prim plan al vieții intelectuale mondiale, ca de ex. Jean Paul Sartre, cuvîntările participanților au insistat pentru transformarea acțiunii congresului într-o luptă internațională a maselor. Numai masele populare vor putea impune guvernelor din statele capitaliste, adoptarea unei atitudini favorabile realizării dezideratelor mișcării partizanilor păcii. Manifestarea voinței populare, pentru interzicerea experiențelor atomice, manifestată energic într-un moment politic cînd guvernele înșile își manifestă teama de consecințele politicii duse pînă acum, ar avea un mare răsunet și ar duce la rezultate practice imediate.

Vocea activiștilor mișcării și propunerile lor, au căpătat o mare greutate, cînd au fost susținute de savanți cu renume, specialiști în fizica atomică. A trezit un deosebit interes cuvîntarea convingătoare și emoționantă a profesorului englez Arnott, care de două decenii lucrează în domeniul dezagregării nucleare și radioactivității, cunoscător al tuturor pericolelor pe care aceasta le prezintă. În referatul său, cu o stringentă documentare științifică, savantul englez a arătat că experimentarea armelor nucleare reprezintă un pericol pentru securitatea biologică însăși.

Arnott a spus că aceste experiențe nu numai că măresc radioactivitatea naturală a pămîntului, dar că radioactivitatea, eliberată în cantități masive, e de un tip chimic nou și nu se poate prevedea care vor fi urmările. Natura acestor arme nu permite să li se limiteze efectele nici la o singură țară, nici în timp. Ele vor dura mai mult. Acestea sînt arme incontrolabile, în măsura în care noi nu putem ști ce se va întîmpla după explozie. Sînt arme contra umanității, contra întregii vieți, a întregii istorii. Noi trebuie să le considerăm ca ciurma și ca foametea, ca un pericol în fața căruia omenirea întregă, fie ea comunistă sau capitalistă, trebuie să se unească pentru binele comun.

Și el, ca de altfel numeroși vorbitori, a subliniat faptul că Uniunea Sovietică a propus încetarea experiențelor nucleare. **«In Marea Britanie, a spus el, principala noastră sarcină trebuie să constea în a obliga guvernul să accepte propunerile sovietice».**

Deosebit de interesante au fost și declarațiile savantului american, Dr. Linus Pauling, laureat al premiului Nobel, inițiatorul și primul sematar al petiției adresate O.N.U.-lui, pentru interzicerea experiențelor nucleare. Dr. Pauling a spus că deși a fost anchetat de comisiile senatului S.U.A.

din 1950 și pînă azi de mai multe ori, el nu încetează lupta în scopul interzicerii armelor atomice. «Orice ar gîndi toate comisiile senatoriale, — a declarat savantul american — nimeni nu poate să-mi dicteze ce să fac. Eu lucrez cu toate grupările care susțin punctul meu de vedere. Este bine ca oamenii și organizațiile de toate orientările politice să lucreze împreună pentru pace».

Delegații noștri au participat la discuții și declarațiile D-lor Prof. Vasile Mîrza și Gr. Geamănu au trezit un interes deosebit, atunci cînd au arătat că poporul român se declară hotărît, pentru încetarea experiențelor cu arma atomică, pentru dezarmare și tratative între cele două tabere în care este împărțită omenirea astăzi.

Printre documentele cele mai importante lansate de sesiunea de la Colombo a Consiliului Mondial al Păcii, este Declarația cu privire la armistițiul nuclear și la dezarmare. În acest document se evidențiază adevărul de neîgăduit, mizeria generală a maselor din țările capitaliste, este agravată de cursa înarmărilor care înghite resurse uriașe și creează primejdia certă a unui război». Se subliniază că opinia publică din toate țările s-a ridicat energic împotriva continuării experiențelor care intensifică încordarea internațională, subminează independența multor țări și creează riscul, pentru unele țări lipsite de apărare, să devină victime ale războiului atomic. Declarația accentuează că «popoarele cer încetarea experiențelor nucleare, parlamente încearcă să convingă să se facă aceasta. Guverne, printre care cel al unei mari puteri, care ea însăși dispune de arma nucleară, propun să se facă aceasta. În fiecare zi răsună glasuri noi din cercuri cu cea mai mare autoritate. Această propunere poate fi imediat acceptată, deoarece nu există nici un fel de dificultăți în calea controlului asupra înfăptuirii ei.

Prin noi eforturi, popoarele pot obține încetarea imediată a exploziilor experimentale. Incetarea exploziilor va încetini cursa înarmărilor. Această măsură va fi atît de populară, încît nici un guvern nu va putea s-o încalce, fără să atragă asupra sa condamnarea lumii întregi.

Speranțele cărora le-a dat naștere această acțiune și încredere care a reinviat datorită ei, vor înlesni realizarea unui acord cu privire la dezarmarea generală.

Consiliul Național al Păcii salută și sprijină orice acțiuni întreprinse de oricare guvern pentru realizarea unui acord privind încetarea oricăror experiențe cu arma nucleară. Opinia publică din întreaga lume trebuie să exercite presiuni asupra guvernelor care șovăie sau refuză să urmeze această cale.

Consiliul Mondial al Păcii, care s-a întrunit pe continentul care a suferit cel mai mult de pe urma focului atomic adresează din Colombo tuturor guvernelor apelul de a înceta neîntîrziat experiențele nucleare. Consiliul Mondial al Păcii sprijină orice acțiune întreprinsă în această direcție».

Abordarea problemei destinderii încordării internaționale, care pentru unii pare insolubilă, a preocupat conferința, a fost serios discutată și a format subiectul unei substanțiale rezoluții. Se constată că neîncrederea dintre guvernele celor două blocuri, în care este scindată lumea contemporană, înveninează relațiile dintre țări, întetește cursa înarmărilor și duce statele la ruina economică și prin consecință, la mizeria socială. Trebuie cu hotărîre înlăturate obstacolele ce se ridică în calea păcii și concordiei între oameni și națiuni. Glasuri autorizate se ridică de pretutindeni pentru

înlăturarea urii și rivalităților, pentru găsirea unei ieșiri pașnice din impasul actual, care să angajeze omenirea pe calea colaborării și coexistenței pașnice, adoptând cele cinci principii ale conferinței de la Bandung.

Rezoluția face o analiză aprofundată a cauzelor economice și politice care întrețin actualul conflict, denunțând colonialismul, sub diversele lui forme de penetrație, cum este ajutorul condiționat, diferite discriminări și restricții, care sporesc nu numai suferințele, dar și riscul unui nou război. «Nu poate exista o pace adevărată, atît timp cît aspirațiile popoarelor la independență sînt frînte prin forță» — spune rezoluția — «iar eforturile depuse de popoare pentru a obține independența lor economică și politică — drept consfințit prin Charta O.N.U. — constituie o contribuție reală la cauza păcii».

Rezoluția conchide proclamînd legitimitatea luptei pentru pace, care este în același timp o declarație categorică de principii.

«Pacea nu poate fi salvată numai de guverne sau prin eforturile izolate ale unui număr restrîns de indivizi, oricît de importanță ar fi situația pe care o dețin. Pacea va fi salvată de popoare, prin marea mișcare pentru apărarea păcii, cu condiția ca toate popoarele să știe să-și unească eforturile cu cele ale tuturor forțelor vii ale tuturor bărbaților și femeilor din întreaga lume, cărora le este scumpă pacea».

În cadrul congresului s-a mai instituit de asemenea o comisiune care a studiat mijloacele pentru întărirea și obținerea de rezultate imediate și practice în campania mereu sporită pentru dezarmare. Această comisie a făcut o serie de recomandări congresului, rezumate în trei puncte esențiale:

1. Toate mișcările naționale trebuie să-și desfășoare activitatea în legătură cît mai strînsă cu condițiile și cerințele propriilor lor țări;
2. Mișcările naționale ale partizanilor păcii trebuie să colaboreze și să acorde întreg ajutorul pe care-l pot da numeroaselor organizații și persoanelor care năzuiesc spre același scop;
3. Această activitate trebuie desfășurată în așa fel încît să exercite o influență asupra instituțiilor oficiale de răspundere locale, naționale și internaționale, ale căror acțiuni pot avea un rol hotărîtor, pentru ca oamenii care sînt la putere să dea ascultare glasului popoarelor».

Important de subliniat pentru noi, oamenii religiei, adepți ai diferitelor culte, este nădejdea care se pune în influența pe care o exercită asupra opiniei publice organizațiile cultice, în crearea și întreținerea unor curente sănătoase de opinii, care pot duce la realizări capitale, adevărate valori și bunuri spirituale, pentru întreaga societate contemporană. «Ajutorul medicilor, pedagogilor, reprezentanților bisericilor, scriitorilor, cineaștilor și altor oameni care contribuie la formarea opiniei publice, poate avea o uriașă importanță», pentru a determina atît O.N.U., cît și guvernele care posedă arma nucleară, pentru a face primul pas hotărîtor pentru viața însăși a planetei noastre, — încetarea imediată a experiențelor nucleare, pas care poate duce la dezarmarea generală și interzicerea armelor de exterminare în masă.

Documentul capital al conferinței de la Colombo, este însă apelul succint, laconic și convingător, adoptat la închiderea dezbaterilor, în noaptea de 16 spre 17 iunie și adresat opiniei publice mondiale și tuturor guvernelor:

— «Savanți eminenți au avertizat lumea asupra primejdiilor care decurg din continuarea experiențelor cu arme nucleare. Guverne, parlamente, diferite mari organizații din numeroase țări și conducători ai vieții spirituale și religioase cer încetarea acestor experiențe.

Consiliul Mondial al Păcii, care a și început o campanie pe scară mondială pentru a obține un armistițiu nuclear, apreciază această gânditoare mișcare socială ca fiind expresia din ce în ce mai largă a voinței unanime a tuturor forțelor păcii și a tuturor popoarelor.

— În pofida acestor exprimări puternice a opiniei publice, exploziile experimentale continuă să contamineze aerul, pământul, apa și să pună în primejdie viitorul întregii omeniri. Ele reprezintă punctul culminant al cursei înarmărilor, care se defășoară în prezent și ne pot duce în ultimă analiză la războiul atomic.

Cerem ca guvernele vizate să declare imediat armistițiu în ce privește toate exploziile experimentale și să grăbască tratativele pentru a ajunge la un acord cu privire la interzicerea tuturor exploziilor de acest fel.

Propunerile cu privire la limitarea sau înregistrarea experiențelor nu rezolvă problema, deoarece nu vor duce la încetarea experiențelor dimpotrivă, un acord cu privire la încetarea exploziilor experimentale va crea incredere, va îmbunătăți situația internațională, prin slăbirea încordării și în felul acesta va deschide calea spre interzicerea deplină a acestei arme inumane de exterminare în masă și spre dezarmarea generală.

În numele a tot ce este sfânt pentru omenire, chemăm toate guvernele să acționeze pentru a pune capăt imediat acestor experiențe.

Nenumărate milioane de bărbați și femei privesc cu îngrijorare crescândă în viitor. Pe ce cale merge omenirea? Oamenii de știință cei mai competenți din toate țările, recunoscând răspunderea lor ca cetățeni, avertizează omenirea împotriva nenumăratelor calamități care vor amenința actuala și viitoare generații, în cazul continuării experiențelor cu arma nucleară. Conștiința omenirii cere încetarea acestor experiențe. Conștiința tuturor celor ce sînt îngrijorați de soarta omenirii, îi obligă să se alăture eforturilor generale, pentru a atinge acest țel.

Consiliul Mondial al Păcii este gata să ia imediat contact cu toate asociațiile, mișcările, organizațiile, uniunile, grupările și cu persoanele care năzuiesc deasemenea să pună capăt experiențelor cu arma nucleară.

Nici un fel de deosebire de metode, căi sau forme de lucru, la fel ca și divergențele în punctele de vedere și în aprecierea evenimentelor internaționale, nu trebuie să constituie o piedică pentru rezolvarea acestei probleme generale.

Generațiile își vor aminti cu recunoștință de cei care se consacră în aceste momente critice înaltei datorii a apărării omenirii».

Astfel, după șapte zile de lucru, sesiunea de la Colombo a Consiliului Mondial al Păcii a luat sfîrșit și apelul lansat pentru încetarea imediată a experiențelor nucleare îi încununează activitatea cu o operă substanțială.

Cei 400 delegați reprezentanți ai forțelor iubitoare de pace din 74 de țări, exponenți ai diferitelor profesii, concepții și formații intelectuale, au găsit un limbaj comun, înmănunchindu-și ideile în textul apelului.

Pornind din inimile milioaneilor de oameni, acesta va găsi desigur drum și către simțul de răspundere al celorlalte forțe oculte, puteri diavolești ale întunericului, care împing lumea la un dezastru din care nu va fi ieșire pentru nimeni.

Alarma dată de cei 2.200 de savanți americani, care au semnat apelul inițiat de Prof. Linus Pauling, propunerile avantajoase ale lui V. A. Zorin, delegatul sovietic la lucrările de la Londra ale subcomitetului comisiei O.N.U. pentru dezarmare, apelul de la Colombo, au început să-și dea re-

zultate pozitive. Mințile conducătorilor de popoare au început să se limpezească, ochii lor văd mai clar, în sufletele lor își face loc pornirea generală spre pace și înțelegere. Din Washington se anunță că guvernul S.U.A. acceptă o sistare a experiențelor pentru 10 luni. Este prea puțin, totuși este un început, o manifestare anemică, dar semnificativă a voinții de pace și noi știm că Mîntuitorul nostru ne îndeamnă: «Bate și ți se va deschide, caută și vei afla».

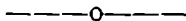
O seamă de guverne și parlamente condamnă continuarea experiențelor și cer oprirea lor definitivă, cum sînt cele ale Indiei, Ceylonului, Japoniei, Birmaniei, Suediei, și Norvegiei, pentru a nu cita decît pe cele din afara lagărului democratic.

Cursa înarmărilor nu mai poate continua, iar cerința popoarelor de a se pune capăt îngrijorărilor legitime ce apasă pe sufletul generațiilor de azi, trebuie să-și producă efectul dorit, iar factorii răspunzători să pornească la luarea de măsuri efective.

Biserica noastră, care prin chemările Sfîntului Sinod a sprijinit întotdeauna acțiunile Mișcării Mondiale pentru Pace, și de această dată se alătură, subscriind Apelul de la Colombo, îndemnîndu-și credincioșii și slujitorii să nu ostenească în lucrarea lor pentru cauza păcii, scumpă inimii Învățătorului nostru.

Sfînta noastră Biserică nu pregetă nici o clipă să lupte în această înclăștare cu forțele răului și ale întinericului, utilizînd arma ei preferată, **rugăciunea**, care pururea a dus-o la izbîndă în numele lui Iisus Hristos, căci așa cum spune Apostolul Neamurilor, «**Pacea lui Dumnezeu, care covîrșește toată mintea, va păzi inimile și cugetele voastre**» (Filip IV, 7).

REDACTIA

LIDICE

Una din marile tragedii care s-a desfășurat, sub privirile popoarelor lumii, în secolul al XX-lea, a fost, pe lângă altele, și aceea de la Lidice, din Cehoslovacia.

Lidice — un sat liniștit, — cade victimă unei doctrine rasiale, care a transformat pe adepții ei în animale de o cruzime, care nu de multe ori a fost înregistrată de paginile istoriei mondiale.

Lidice este, azi, pentru întreaga omenire, pe de o parte, un simbol al morții și distrugerii, pe care le-au aruncat, ca o plagă, asupra multor țări, doctrinari ai urii și terorii, iar pe de altă parte un simbol al vieții și solidarității, al dorului de a trăi, care învinge orice obstacol.

Acest sat este situat la 25 km Vest de Praga. Locuții lui erau țărani, mineri și turnători, care au lucrat în orașul Kladno, din apropiere; mai erau meșteșugari, un învățător, un preot, un negustor, un hangiu și mai puțin de 100 de case; școală, biserică, cimitir...

La 15 martie 1939, cade trăsnetul asupra Cehoslovaciei; ea este ocupată de trupele hitleriste. Mii de patrioți cehi sînt arestați în primele

zile. Hitler înfrințează așa zisu! «Protectorat al Boemiei și Moraviei» și declară Slovacia stat independent, numind în fruntea lui pe Tiszó.

Constantin von Neurath este numit «Protector al Reichului».

Considerat prea slab, pentru a înăbuși mișcarea de rezistență cehă, el este înlocuit, în toamna anului 1941, cu cel mai feros asasin R. Heidrych, general al poliției și Obergruppenführer al S. S.-ului.

Arestările, deportările în lagărele de concentrare, execuții fără judecată, s-au abătut, ca un uragan, asupra Cehoslovaciei.

La 24 mai 1942, Heidrych este victima unui atentat, la Praga. Se decretează legea marțială, urmează arestări și execuții, fără judecată.

Peste 300.000 de luptători cehi au fost masacrați. Peste 600.000 de cehoslovaci au fost întemnițați.

Berlinul oferă un premiu de 10 milioane coroane aceluia care vor denunța pe atentatori; așa zisu guvern al «Protectoratului» oferă alte 10 milioane de coroane.

Poporul tace.

Hitleriștii recurg la crima în masă, pentru a intimida poporul ceh. Lidice a fost invinuit, că populația acestui sat ar fi dat sprijin atentatorilor.

Nici o dovadă de vinovăție.

În noaptea de 9 iunie 1942, locuitorii satului au fost arestați de trupele S. S.

Bărbații, în număr de 192, în frunte cu învățătorul și cu preotul, au fost împușcați; femeile, în număr de 203, au fost duse în lagăre de concentrare.

Din 105 copii, 89 au fost exterminați în camerele de gazare ale lagărului de concentrare de la Chelm (Polonia).

Banii, bijuteriile, etc. au fost încărcate în cufer, clădirile incendiate, apoi minate și aruncate în aer.

Biserica a fost de asemenea distrusă complet, după ce, mai întâi, a fost prădată.

Cimitirul n-a fost cruțat nici el.

Hitleriștii au prădat cadavrele, luându-le dinții de aur și inelele. Osemintele au fost împrăștiate, printre morminte.

Lidice este ras după fața pământului. Trebuie amintit faptul, că preotului Iosif Stemberka i s-a oferit grațierea cu condiția de a se desolidariza de așa zisa vină a parohienilor lui. «Timp de 30 de ani, am trăit cu parohienii mei. Vreau să mor cu ei!» a strigat el călăilor înainte de a fi executat.

Din Lidice n-a rămas nici piatră peste piatră. În 1942, pământul pe care se înălța liniștitul sat Lidice a fost răscolit și împrejmuit cu sirmă ghimpată, pentru ca să rămână pustiu și să servească poporului ceh ca avertisment.

Numele comunei a fost șters de pe hărți, din registrele cadastrale și din acte.

Dar opinia publică mondială democrată și-a dat imediat seama de semnificația tragediei de la Lidice.

Orașe, piețe publice, străzi sau cartiere întregi din orașe mari se numesc de acum Lidice.

La Montevideo, capitala Statului Uruguay, ca și în Statele Unite, s-a ridicat cite un monument în amintirea satului Lidice.

Încă din 1942, a luat naștere «Mișcarea Lidice va trăi».

Se colectează sume de bani în cele 4 colțuri ale lumii și la 15 iunie 1947 se pune piatra fundamentală a noului sat Lidice.

Tineri din 71 de țări au început lucrul pentru construirea șoselei naționale Praga-Kladno, care a fost numită «Șoseaua Națiunilor Unite».

În 1956 erau gata, în noul Lidice, un număr de 150 de case. Ele au fost construite și dotate cu tot confortul modern.

Am văzut Grădina Păcii și Prieteniei, inaugurată în iunie 1955, lungă de 800 m., și lată de 700 m., în care înfloresc 20.000 trandafiri trimiși din toate colțurile lumii.

Deasupra gropii comune a bărbaților din Lidice s-a ridicat o cruce de lemn, simplă, cu o coroană de spini din sîrmă ghimpată și o placă comemorativă, ridicată la 10 iunie -1945, cînd a fost eliberat poporul cehoslovac de armatele sovietice, de față fiind la Lidice colonelul sovietic Pankov, care, cu acest prilej, a pronunțat un discurs în fața unei mulțimi de sute de mii de oameni, veniți să se incline în fața memoriei eroilor de la Lidice.

Într-o casă s-a amenajat un muzeu, în care au fost adunate, cu multă sfîntenie, și sunt păstrate ca reliceve, tot ce a rămas din obiectele celor dispăruți: Lămpile și bluzele minerilor executați la înapoierea lor de la lucru, poarta bisericii, fotografii, legitimații, clopotul școlii și acte ale celor executați, precum și fotografiile copiilor uciși sau dispăruți. Multe din aceste obiecte poartă urmele focului și ale singelui.

La 16 iunie 1957, în fața unei mulțimi nenumărate de cetățeni din Praga și din întreaga Cehoslovacie, în asistența a sute de delegați, soli ai păcii, veniți din întreaga lume, Z. Fierlinger, Președintele Marelui Adunări Naționale Cehoslovace, a rostit, la manifestația de la Lidice, un discurs, în care după ce a expus tragedia poporului cehoslovac din timpul ocupației naziste, a arătat pericolul remilitarizării și înarmării Germaniei Occidentale.

«În Germania Occidentală, în imediata noastră apropiere, armatele de ocupație sînt echipate cu arme termonucleare, care sînt instalate acolo. Armata Germaniei Occidentale trebuie să fie și ea echipată la fel. Aceste arme periculoase vor fi puse în mîinile acelor generali și acelor oameni politici, care, direct sau indirect, sînt responsabili de Lidice, Oradour, Coventry, de miile de sate și orașe distruse în Uniunea Sovietică, de groaznicile torturi îndurate în timpul ocupației naziste de către Polonia și Jugoslavia».

În aceeași zi, l-am ascultat pe episcopul Miroslav Novak în capela Beatelem, din Praga. El a rostit un cuvînt despre Lidice.

«Veniți din diferite țări — a spus el — vorbind diferite limbi, cu opinii politice și credințe religioase diferite, noi suntem neliniștiți în fața aceluiași pericol, care amenință viața de pe pămînt și sîntem, toți, împreună, ca frați și surori. Sîntem oameni normali. Iubim viața, iubim copiii, iubim munca; iată de ce iubim pacea, care este baza și condițiunea a tot ce iubim. Iată de ce activăm pentru o înțelegere mutuală, iată de ce aspirăm la o prietenie reciprocă. Știm că în această epocă atomică, pacea, în deosebi, este indivizibilă. Înlocuim moartea și ura.

Grădina Păcii și Prieteniei înfloresce la Lidice. Grădina aceasta este un simbol. Prietenia este în noi, cei vii... Dragostea este mai puternică decît moartea.

«Dragostea este eternă», sînt cuvinte pe care le-ați ascultat, acum cîteva clipe, în cantata lui Rendel Swingler».

Am plecat din Lidice, privind de departe, crucea simplă, cu coroana de spini de sirmă ghimpată ce se profila pe fondul unui apus de soare roșiatic... culoarea singelui martirilor căzuți pentru libertate, pentru pace, prietenie, buna înțelegere și pasnică conviețuire între popoare, cu respectarea reciprocă a drepturilor fiecăruia.

Și în timp ce la Lidice inimile noastre, ale reprezentanților a nenumărate popoare de pe pământ, băteau mai puternic, undeva, departe, la Colombo, reprezentanții de seamă ai mișcării internaționale pentru pace încheiau lucrările sesiunii asupra mijloacelor celor mai eficiente, prin care se poate pune capăt războiului rece și prin care se poate ajunge la o dezarmare generală.

«Noul sat Lidice, însemnează, umanitate, speranță, dragoste, pace, stilp: rezistenți, capabili să suporte chiar cerul!» Acestea sînt cuvintele rostite de deputatul laburist Dr. B. Stross, Președintele mișcării Britanice «Lidice shallslive!» (Lidice va trăi), cuvinte rostite în dimineața acestei zile.

În umele celor masacrați la Lidice, Oradour, Coventry, Marzabatto, Terezin, Oswiecim, Lublin, Buchenwald, Oranienburg, Mauthausen, etc., lumea întregă ridică glasul ei, iar noi ne alăturăm, ca slujitori ai altarelor, împotriva zăngăniturilor de arme atomice, termouclere, cu hidrogen, etc.

Căci «Azi, una sau două bombe cu hidrogen — a spus academicianul sovietic Țițin, la Lidice — pot distruge pină în temelie, orașe cu milioane de locuitori...

Dar nu numai atât. Iată o nouă viziune apocaliptică, în legătură cu arma atomică:

«Nu orașe, izolate, ci spații vaste, măsurabile în grade de longitudine și latitudine, vor fi aprinse și năpădite de ceață toxică. Nu mii de căpățini, ci sute de milioane de cadavre vor rămînea în urma flagelului atomic...

Arși și inebuniți de groază, sufocați de radiațiile decompozante, milioane de oameni nenorociți vor suporta supliciuul unei morți lente, conștiente, înfiorător de sadică.

Dacă nu cumva, printr-o imprevizibilă deslănțuire a elementelor, planeta, în întregimea ei, va exploda catastrofic, pulverizînd pe învinși ca și pe învingători». (Dumitru Isac, Apocalips și rațiune, Tribuna, Cluj, 26 (1957).

Poporul român, dușman al războaielor, de pe urma cărora a suferit, atât de mult și adept al luptei popoarelor pentru pace și-a trimis delegații Mișcării pentru Pace din Republica Populară Română, la Lidice (Prof. Bălașa Focșeneanu, dr. Dan Foglu, A. Bratu, ziarist, prof. I. Micu și Pr. V. Constantinescu), delegație din care a făcut parte și un cleric al Bisericii Ortodoxe Romine.

Ca mărturie a celor ce am văzut și am cercetat la fața locului, am expus, pe scurt, cele de mai sus, bazat și pe documentele publicate în broșuri, reviste, ziare și fotografii, precum și cele văzute în film la Lidice, cu gîndul că preoțimea și credincioșii Bisericii Ortodoxe Romine, precum și ai celorlalte culte din țară, să poată să-și îndeplinească cu și mai mult elan, sarcinile trasate de forurile conducătoare ale Bisericii sau cultului lor, de a nu rămînea nimeni în afara luptei pentru pace.

Sintem în ajunul împlinirii a 12 ani de la lansarea primei bombe atomice la Hiroșima, de pe urma căreia 200.000 de vieți omenești au pierit în chinuri groaznice.

Sintem în zilele în care omenirea — cu excepția unor conducători de țări, pe cari nu-i preocupă decît interesele lor egoiste — se află într-o unitate de gândire și eforturi, pentru înlăturarea războiului, pentru pacea între oameni și pentru asigurarea unei vieți fericite;

Sintem în clipele în care mamele și toate femeile cu dragoste de copii, — florile frumoase ale omenirii — se alătură, cu toată inima, marii mișcări a popoarelor pentru pace, neprecupețind timpul sau interesele lor familiare, în scopul apărării vieții;

Sintem în vremea în care țări puternice, ca Uniunea Sovietică și altele, prețuiesc scump progresul; și dintre aceste țări o spunem cu mindrie, face parte și țara noastră.

Să ne alăturăm, definitiv, sinceri și cu toată încrederea, eforturilor ce se fac pentru pace, pentru binele, progresul și civilizația omenirii, acestea formînd, pentru noi clericii, preocuparea de orice clipă.

Inchei cu frumoasele indemnuri, din Proclamația femeilor din Lidice», lansată la 16 iunie 1957:

«Să ne protejăm copiii, față de pericolul unui nou război, să ne unim, puternic, cu toți oamenii de bună credință, din lume, să nu dăm înapoi în fața amenințării unui război atomic.

Să denunțăm pe cei ce sprijină războiul, să nu le permitem să declanșeze un nou conflict. Să susținem propunerea Uniunii Sovietice pentru interzicerea armelor atomice și cu hidrogen, pentru încetarea sau oprirea temporară a experiențelor cu aceste arme, ca bază a dezarmării.

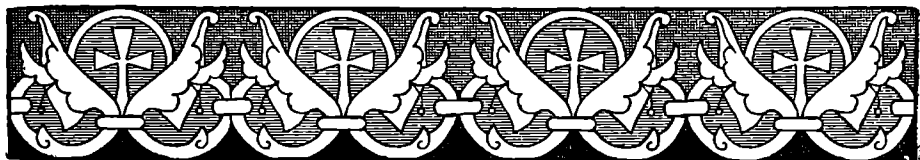
Să susținem propunerile savanților Germaniei Occidentale, ale profesorilor Schweitzer, Joliot-Curie și altor numeroși savanți ai Institutelor Științifice și de Cercetări.

Să ne unim în lupta pentru pace!

A proteja pacea este un lucru posibil, care este în propriile noastre mîni»

Preot VASILE CONSTANTINESCU
Membru în Comitetul Național
pentru Apărarea Copilului

D. G. S. 1925

S T U D I I

MONUMENTE DE ARTĂ RELIGIOASĂ DIN BUCUREȘTI

PROBLEMA PICTURII BISERICEȘTI

Am studiat în articolele anterioare, un număr de opere de artă religioasă din Capitală, picturi murale și icoane, notînd de fiecare dată ceea ce este interesant de observat și formează într-un înțeles mai larg, pecetea monumentului. Nu am urmat ordinea cronologică, într-adins. Am întîlnit astfel, lucrări în spirit «tradițional» legate de arta bizantino-balcanică ori bizantină italienească, a veacului al XVI-lea. În veacul al XVII-lea, și în cea dintîi jumătate a veacului al XVIII-lea, apare o sfioasă manifestare a unei originalități românești care ne apropie, cu deosebire din punct de vedere strict artistic, de arta populară. Mișcarea este urmată de introducerea modernismului apusean, un neo-clasicism de renaștere trecut prin prisma spiritului francez sau italian al veacului al XIX-lea. În intenția noastră stă gîndul de a continua acest «inventar» științific al monumentelor de artă religioasă bucureștene. Voim însă ca acesta să fie folosit drept temei și mijloc principal de luminare a problemei picturii bisericești, cu a cărei formulare și analiză să ne ocupăm chiar de acum.

Prin rivna credincioșilor, cu sprijinul Statului și Inaltei autorități bisericești, an de an se înalță edificii, catedrale, biserici de enorie și paraclise. Cîteva din acestea vădesc rele însușiri de monumentalitate și stil, mai ales în București și orașele mari ale țării. Grija împodobirii cu picturi este precumpănitoare către sfîrșitul clădirii. În principiu, se socotește zugrăvirea monumentului în interior, cu scene și figuri inspirate din Sfînta Scriptură, drept condiție esențială și premergătoare sfințirii. Sf. Patriarhie întretine școli de pictură bisericească, ateliere de studii și șantiere de lucru. Organe de Stat ca acela al Comisiunii Monumentelor Istorice și al Comitetului de Stat pentru Arhitectură și Construcții colaborează strîns cu cele dintîi și cu autoritățile superioare, urmărind realizarea cea mai fericită a decorurilor picturale. Ideea călăuzitoare este aceea a stilului tradițional zis bizantin, întemeiat pe cunoștința monumentelor noastre vechi din veacurile XV, XVI și XVII. Punctul de vedere «artistic» predomină. Maeștrii, pictorii și zugravii tind să îmbrace cuprinsurile bise-

ricești, cu lucruri frumoase, scene evanghelice, subiecte din Vechiul Testament și portrete de artă: ansambluri care să încinte ochiul și să înalțe sufletul, tonalități calde și plăcute, compoziții ordonate și desen înțeles. Ochii tuturor se îndreaptă mai ales către trecut: pe acesta se întemeiază, și realizările lui sînt folosite ori socotite ca ideale. În fapt, pictorii educați în Academia de Arte Frumoase, își adaugă prin eforturile lor și prin mijlocul învățămîntului de artă religioasă ceea ce socotesc sau simt că le lipsește: practica bine stăpînită a procedului picturii murale, «iresce», inspirația de ordin religios și «stilul» tradițional. În această scurtă formulare se cuprinde însă un punct de vedere complex și în parte nehotărît, apar, pe jumătate ascunse, întrebări și îndoieli, asupra cărora este neapărat nevoie să ne dumirim fiecare, și o chestiune de ordin fundamental, aceea a individualității artistice și libertății, pe care nici un artist nu o poate nesocoti fără mare pagubă. Pentru lămuriri limpezi, socotim că e nevoie, înainte de toate, de o scurtă notiță istorică. Ea privește originile picturii creștine sau mai degrabă, originile decorului pictural al monumentelor în lumea creștină. Nelipsită de lucruri noi, ea va cuprinde și principiile, canoane sinodale și opinii ale Sf. Părinți, hotărîtoare în această materie.

ARTA CREȘTINĂ «ANICONICĂ»

Un număr important de biserici creștine înălțate în veacul al IV-lea, al V-lea, al VI-lea, al VII-lea și al VIII-lea, cele mai multe ca atare cu mult înaintea iconoclasmului, au rămas cu pereții lipsiți de pictură murală.

Cea dintîi categorie de monumente lipsite de picturi murale și icoane este formată din bisericile funerare. Cităm în primul rînd necropola veche creștină din Sofia (Bulgaria): încaperile ei datează din veacul al IV-lea sau de la începutul veacului al V-lea, cîteva și din veacul al VI-lea. În întreg cuprinsul n-au fost zugrăvite decît cruci așezate pe centrul bolților sau în mijlocul pereților. Două alte biserici funerare din veacul al V-lea au fost descoperite la Kerci (Panticapeea). În afară de cruci, singurul ornament al pereților, nu aflăm aici decît inscripții care cuprind texte din psalmii 90, 26 și 120. Una din inscripții ne dă și Trisaghionul. Paraclisul din Emesa (Homs) datează din sec. al V-lea; pereții și bolțile sînt complet goale. Centrul bolții este singur însemnat cu monogramul Mintuitorului, încadrat cu cruci și alte monograme ale lui Iisus Hristos, înconjurate de coroane. O cruce mare se vede în firida altarului.

O a doua categorie este formată din biserici de slujbă, care nu sînt funerare. Cităm în primul rînd paraclisul Nr. 19 din Bait, ai cărui pereți nu cuprind decît decoruri de marmore colorate și texte din Vechiul Testament, alături de cruci mari. Paraclisul nr. 20 din aceeași localitate a Egiptului, ne arată crucea însoțită de cuvîntul NIKA. Aci întîmpinăm și portretul unui împărat. În afară de acestea nici un fel de pictură murală. La fel stau lucrurile și cu biserica Nr. 27 unde au fost zugrăvite și cîteva figuri care sînt însă, personificări ale virtuților împrumutate artei păgine antice. În acest din urmă monument, un vultur înfățișează Sf. Treime; capul lui este încadrat de literile alfa și omega, închise în cununi de lauri. Numeroase biserici rupestre (săpate în stîncă) din Capadochia, nu au la rîndul lor pereții împodobiți decît cu cruci și inscripții. Acestea din urmă sînt mai ales rugăciuni de cereri, litanii sau invocații. Basilica celebră a sfîntei Sofii din Constantinopole este și ea un monument aniconic. Pereții sînt aci imbrăcați cu marmore.

Monumentele originale ale Palestinei și Locurilor Sfinte nu au fost, însfârșit, în mare majoritate, decât tot monumente aniconice. La fel și bisericile înălțate în epoca iconoclastă, la Constantinopol, Tesalonic și altele, în veacul al VIII-lea, al IX-lea și mai târziu.

Templele eline erau împodobite cu statui și tablouri. Picturi cu figuri și scene din viața de toate zilele, multe cu înțeles simbolic și «apotropaic», decorau dintr-o adincă antichitate, templele egiptene și acelea ale numeroaselor culturi care domneau în Asia și începuseră să se răspindească, înainte de venirea Mântuitorului și în Europa. Evreii ei înșiși aveau sinagoge cu pereți împodobiți de sus până jos cu picturi murale care înfățișau scene din Vechiul Testament și portrete.

Datorită înriuririi elenismului și culturilor asiatice încetățenite în lumea Apusului și la Roma, precumpănitoare la Roma și în Alexandria Egiptului, întâlnim chiar din al II-lea secol al erei noastre, picturi murale în catacombe. Cele mai vechi și mai importante sînt reprezentări hieratice împrumutate lumii păgine, și înțelese mai ales de aceștia. Vița de vie, bunul păstor, Oranta, mielul, vasul cu lapte, socotit drept hrană euharistică, porumbelul, corabia, fenixul și neștele, sînt simboale împrumutate lumii păgine și legate de culturi asiatice. Prin sincretism, ele au fost adoptate de lumea creștină și legate de scene din Vechiul Testament, la început, și din Noul Testament, mai pe urmă, pentru a reprezenta ideea mîntuirii și a învierii.

În veacul al IV-lea apare un curent nou, favorabil picturii în bisericile creștine și este nespus de interesant să luăm în seamă rațiunile și temeiurile acestui curent. Cea dintîi mențiune o întâlnim în «Omilia la ziua celor 40 de mucenici», opera Sf. Vasile: «Ce ne învață istoria în cuvinte și cu ajutorul auzului, desenul, care este mut, ne explică prin plămăsiuri». Desenul, pictura, apar deci în legătură cu nevoia de a explica și de a învăța lumea; de a explica adevărurile evanghelice și istoria Bisericii. Grigorie de Nisa afirmă același lucru în «Lauda Mucenicii Teodora»: «Cu ajutorul culorilor, artistul ne face să vedem toate acestea ca într-o carte vorbitoare. Fiindcă desenul, zice Sfîntul, știe să vorbească...». Grigorie cel Mare, în Episola 105 trimisă lui Serenus, Episcopul Marsiliei, precizează lucrurile: «*Îngăduim* picturile în biserici pentru ca cei ce nu știu citi să poată desluși, cu ochii, măcar de pe ziduri, ceea ce nu pot citi în cărți». Ideea stăruie dealungul veacurilor și o regăsim în veacul al XIV-lea în statutele pictorilor din Sienna (Italia): «Fiindcă pictura este o artă care lămurește adevărurile sfîntei noastre religii, acelor ce nu știu citi...»

Încă din veacul al VII-lea, sinoadele ecumenice pun lege pentru pictura bisericească: «Icoanele (pictura religioasă) trebuie zugrăvite nu după fantezia artiștilor, ci după legile și tradițiile sfîntei Biserici universale». În cuvinte mai conturate, sinodul de la 787 decide: «Pictorii sînt datori să execute ceea ce Biserica poruncește și cugetă». Într-o scrisoare a Sf. Nil îndreptată către prefectul Olimpiodor, la sfîrșitul veacului al V-lea, scrisoare celebră, aflăm o primă serie de invitații de program pictural: «În absida principală (acolo unde este altarul) pictorul trebuie să zugrăvească chipul crucii, iar pe ziduri, scene din Vechiul Testament și din Evanghelie, pentru ca cei care nu cunosc literile și nu pot să citească Sfintele Scripturi să aibă în minte, privind zugrăvelile, toate faptele mari ale ace-

lora care au slujit cu credință pe Dumnezeu cel adevărat și să fie îndemnați să se poarte la fel în viață».

Fără a înmulți dovezile și fără comentarii întinse, socotim că apare limpede ideea care a întemeiat și călăuzit lungă vreme, din secolul al IV-lea pînă în cel al XIV-lea, pictura religioasă a monumentelor creștine. Auxiliar prețios al slujbei religioase, omiliei și învățaturii, ea a fost chemată să ajute, cu mijloacele ei, compoziția artistică, desenul și culoarea, a ceea ce constituie învățămîntul și tradiția Bisericii lui Hristos. Călăuză rămîne Biserica: arta «urmează» și deslușește pe cei neînvățați; pe cei ce nu știu citi și înțelege din cărți. Foarte curînd, pictura s-a dovedit însă aptă să lămurească multe lucruri și pentru cei ce știu foarte bine citi. Sînt în adevăr idei, în învățătura evanghelică, în Sfintele Liturghii și în Tradiții, care pentru a fi adîncite și înțelese în spiritul lor și cu precizia necesară, cer sforțări intelectuale deasupra chiar a celor de ordine mijlocie. Imaginile au puterea să fixeze atenția și să rețină spiritul de cercetare: ele pot contura fin ideea și, deseori, o pot explica cum nu poate cuvîntul. Istoria picturii creștine și comorile de artă religioasă bizantină și orientală ne oferă un număr important de exemple doveditoare. Cităm în primul rînd Dumnezeiasca Liturghie, scenă inspirată din Sf. Apostoli și din scriitori bisericești care au căutat să adîncească și să pună în lumină înțelesul jertfei Mîntuitorului și temeiul Sfintelor Liturghii.

Maiestatea și ritmul cu care se desfășoară pe pereții absidei principale în unele biserici, pe aceea ai cupolei în alte monumente, aceea scenă în care apar îngeri dăconi și îngeri preoți, serafimi și Mîntuitorul Insuși; dramatismul scenei și imaginea Mîntuitorului coborît de pe Cruce și înfățișat mort pe epitaful purtat pe umeri de îngeri cu lumini și cîntări de îngropare, sînt nu numai nespus de mișcătoare, ci și adînc grăitoare. Mîntuitorul Insuși încredințează epitaful îngerilor preoți care îl poartă în procesiune. Numeroase alte icoane hotărâsc înțelesul adevărurilor evanghelice ori episoade din istoria Bisericii; altele ilustrează imne religioase. Portretele, la rîndul lor, înfățișează chipurile și hotărâsc amintirea proorocilor, apostolilor, părinților Bisericii și eroilor lumii creștine.

În pictura religioasă, fondul este, se vede, precumpănitor. Pictorul este dator, nu numai să înfățișeze un anume program inspirat din cărțile sfinte, și să privegheze și să nu știrbească în nici un chip dogma; convins și cunoscător al învățaturii religioase, el trebuie să ilustreze adevărurile ei cu precizie, stăruind mereu în funcția sa de auxiliar al cuvîntului scris.

Datori sîntem acum însă, să examinăm și cea de-a doua latură tot atît de esențială, aceea a artei propriu zisă.

Pe latura aceasta, două idei fundamentale trebuie lămurite. Cea dintîi privește îndatorirea pictorilor de biserici de a realiza lucrări monumentale, cu un alt cuvînt, arhitectonice. Este o idee complexă care trebuie bine lămurită; cea de a doua, se leagă de personalitatea și independența artistului, puteri și drepturi care nu pot fi stînjinite fără pagubă.

Bisericele sînt monumente de arhitectură și opere de artă. Ele înfățișează ca atare, un ansamblu de linii și de suprafețe, alături de o serie de forme care le constituie ființa. Ele prezintă în acelaș timp un număr de condiții date, care privesc lumina interiorului și perspectivele pe care le oferă. Realizate de arhitect, formele, suprafețele și liniile, trebuie respectate de pictor. Pictura murală își are și ea probleme și condiții proprii,

dependente de subiecțe, de nevoia de a păstra aspectul natural al arhitecturilor și personajelor, ca să le facă să apară clare în ochii privitorilor, așezate fiind la înălțimi diferite și în locurile hotărâte de programul iconografic. Pictorul lucrează în limitele unui cadru, acela al clădirii, cu forme plane și încovoiate, cu unghere de întuneric și suprafețe luminate, cu un sistem de linii, cu bolți și ferestre așezate la locuri hotărâte. Decorul pictural nu poate rătăci în voie și nici să fie realizat în deplină libertate. El se aseamănă într-un chip cu lucrarea de acompaniament în muzică: El «urmează» și evoluează în cadrul dat. Faptul și condițiile acestea pun numeroase probleme. Pictorul bisericesc este un decorator obligat să zugrăvească figuri în picioare, pe suprafețe curbe și acestea trebuie să apară naturale și drepte; să picteze chipuri și expresii pe suprafețe întunecate, pe care el are datoria să le lumineze; să dea privitorului senzația spațiului și sentimentul planurilor de adâncime în care se așează arhitecturile și figurile, așa cum se văd în natură. Și, pentru rezolvarea acestor probleme, el nu are libertate deplină, fiindcă nu are voie să strimbe ori să contrazică liniile edificiului, nu are voie să spargă pereții și nici să creeze găuri de lumină și accidente care să turbure armonia edificiului și realizarea arhitectului. Pictorii bisericești nu sînt pictori de «chevalet», ci pictori de monumente, cunosători ai problemelor ce au de întâmpinat și în care să învingă toate greutățile de care am pomenit. Ei mai sînt obligați, prin însăși natura lucrului lor, să stăpînească cu măiestrie și meșteșugul, procedeele de ordin practic apte să realizeze un decor durabil pe pereții unei clădiri de cărămidă, de piatră sau bolovani și să creeze o pictură armonioasă care să umple interiorul monumentului de lumină și «cîntec». Ei sînt datori să construiască, fiindcă pictura murală este operă de zidar în primul rînd, să ne învețe și să ne farmece.

Cea de-a doua idee fundamentală cere o cercetare atentă.

Insuficiențele picturii murale de gen apusean introduse în țara noastră la începutul secolului al XIX-lea, au apărut limpede, relativ tîrziu și anume la începutul celui de-al XX-lea secol.

Între 1900 și 1914, s-au petrecut în istoria noastră culturală două fapte de seamă. Cel dintîi privește redeșteptarea puternică a dragostei de trecutul țării și în special al artei vechii românești, pe care se poate zice că am început s-o «descoperim». Ideea cercetării acestui trecut a fost susținută cu căldură și cu o stăruință excepțională de Nicolae Iorga. O Comisiune a Monumentelor Istorice, de curînd înființată, a organizat cercetări serioase în acest domeniu, publicînd și un buletin ilustrat, care a grupat și un număr de cercetători pregătiți și entuziaști. Lumea noastră «culturală» a aflat repede de existența unor monumente de artă religioasă, minăstiri, schituri și biserici muntenesti și moldovenesti, interesante din punct de vedere arhitectonic, și împodobite în cel mai pitoresc chip cu picturi murale, în interior, deseori și pe pereții exteriori. Cîteva din aceste documente, legate, la origină, de influența artei bizantine, se disting printr-o reală tendință spre originalitate, așa cum sînt bisericile moldovenesti înălțate de Ștefan cel Mare. Cele mai multe din decorurile murale păstrează, împotriva vremii și a împrejurărilor, o armonie și o prospețime uimitoare, formată din tonuri de smalturi colorate sau de stoffe care au rezistat timp de 400 de ani, uneori ploilor, vînturilor, gerurilor și zăpezilor. Pictura mu-

rală, în adevăratul sens al cuvîntului, investiminteză în chipul cel mai potrivit edificiile și ilustrează cu înțeles scene și figuri din cărțile sfinte. Cîrind au început să fie studiate și procedeele de ordin tehnic folosite de decoratori, unii veniți de aiurea, din Grecia și din Balcani, alții romîni educați și crescuți în mediul nostru. În adevăr, aceasta a dat naștere celui de-al doilea front și anume: creerii unui curent-școală de pictură murală religioasă, inițiat și condus cu cea mai lăudabilă persistență de pictorul Costin Petrescu. Rezultatele au fost apreciabile și au condus în special la convingerea că monumentele noastre religioase trebuiesc decorate în spiritul, cu arta și cu procedeele trecutului nostru bizantino-italienesc, bizantino-balcanic sau bizantino-romîn; în spiritul și cu metodele de lucru ale artei «tradiționale». Nu intrăm în amănunțele și în discuția acestei chestiuni, legată de laturi complexe și de multe probleme. Ne interesează însă, stăruința cu care artiștii noștri caută astăzi să se adapteze unei lumi și unui «duh» care nu mai este al timpului nostru. În adevăr, nimeni dintre aceștia n-a învățat și nu mai învață carte pe ceaslov, ca altădată, și nici nu mai trăiește în umbra bisericii. Străin de cultura și spiritul bisericesc, pictorul cel mai dăruit face eforturi pentru a pătrunde într-o atmosferă de care el este străin, fiindcă nu o cunoaște decît în chip superficial. Intreaga lui formație artistică și intelectuală este de ordin laic și întemeiată pe spiritul Renașterii, modificat ori hrănit de curente artistice mai noi. Pentru ușurarea situației el face apel la «erminii» și se sprijină pe modele vechi pe care le urmează, în deobște, de aproape. Efortul se simte, și inspirația născută din cugetare proprie și din folosirea tuturor mijloacelor artistice este în chip normal, înlocuită de adaptări, imitații și copii ale unor originale alese.

Arta veche și tradiția nu pot rămîne în afară de sfera de cunoștință a decoratorului monumentelor religioase din vremea noastră. Firul tradițional trebuie înodat din nou. Nu se poate renunța la o experiență de sute de ani și nici la spiritul unei arte atît de bine adaptate monumentelor, și hrănite din textele sfinte. Nu se pot ignora procedeele tehnice și meșteșugul unei vremi care se dovedește a fi stăpînit mijloacele de realizare a unei picturi murale rezistente care străbate de-alungul veacurilor, în ciuda intemperțiilor și climei noastre schimbătoare. Nu se poate ignora, în al doilea rînd, caracterul și însușirile arhitecturale ale vechii noastre picturi, considerată în lucrările de seamă ale veacului al XV-lea și veacului al XVI-lea. Nu se poate trece cu vederea spiritul religios și temeiul scripturistic al vechii noastre picturi.

Intr-un cadru hotărît și cu limite clar definite, putem concepe însă o pictură murală religioasă realizată în duhul vremii și cu puterile artistice de astăzi. Pictura arhaizantă, stăpînită de prestigii și înfățișarea unor modele vechi și icoane vechi, stilul bizantino-italienesc, ori bizantino-balcanic, trebuie să rămînă obiect de cercetare arheologică și document. El poate fi luat drept izvor și corector al unei arte noi în care pictorul nu este obligat să renunțe la nimic din ceea ce formează stilul lui și stilul vremii noastre. El are numai o întreită obligație, de care nu se poate desface. Întîi să realizeze un decor religios, judicios și tradițional, inspirat din cărțile sfinte și din învățătura bisericii. Aceasta rămîne călăuză, ordonatoare și veghetoare, fiindcă totul trebuie pictat după litera «cărții» și în duh ortodox. În această materie nu există, nu trebuie să existe licențe artistice și greșeli ca acelea peste care se trece deseori cu multă îngăduință,

greșeli de care nu sînt lipsite multe decoruri interesante și asupra cărora nu vrem să insistăm. Și aceasta, fiindcă nu trebuie uitat principiul fundamental al picturii religioase: zugrăvelile bisericești sînt cartea de învățătură care hotărăște pentru masa credincioșilor, înțelesul și dogma Evangheliei, liturgiilor și istoriei lumii creștine. Carte înainte de toate, carte limpede, fără greșeli și auxiliar al cuvîntului.

În al doilea rînd, pictura religioasă trebuie să fie arhitectonică, veștîmint de completare și subliniere a liniilor, suprafețelor, formelor și luminii cuprinsului bisericesc pe care îl decorează. Cea de-a treia obligație privește sinceritatea și convingerea, însușiri și obligații normale ale manifestării artistice. Fiindcă pictura religioasă este și trebuie să rămînă operă de stil, iar stilul cere personalitate. Eforturile cheltuite în direcția imitării stilului tradițional și epocilor trecute nu trebuie să anihileze și nici să încețoseze, în cit de mică măsură, manifestarea liberă a personalității artistului.

Și aceasta din urmă este legată în chip indestructibil de o anumite formație, de o educație intelectuală și artistică, care este aceasta a timpului nostru; de un spirit care este al vremii. La nimic din acestea nu se poate renunța fără pagubă. Pictura bizantină a evoluat și, sub influențe apuse, a dat naștere stilului bizantino-italian, în care au fost învestmîntate monumente celebre și cîteva din bisericile noastre muntenesti și moldovenești, Biserica Domnească din Argeș, Molenii, Voronețul și Humorul. Pictura bizantină a fost înriurită de arta orientală și a dat naștere stilului balcanic. Acesta a evoluat și, sub înriurirea artei populare, a îmbrăcat cu picturi nespuse de pitorești, Sucevița Moldovei în care se simt și puternice influențe ale artei rusești și Hurezii lui Brincoveanu. Arhaismul poate și trebuie să facă loc manifestării libere a personalității artistice și sincerității. Artă religioasă nu-i obligă să imite, nici să copieze, nici să facă eforturi arhaizante de stil. Cadrul și limitele sînt limpede deîn te, și socotim că înlăuntrul acestora un spirit nou și un artist adevărat poate realiza o operă strălucitoare. Apusul oferă numeroase exemple. În țara noastră sau aproape de noi, cităm opera lui Vasniețov realizată în Soborul din Chișinău și picturile bisericii rusești din Capitală, de care ne-am ocupat în articolul anterior.

Problema necesită precizări și exemple. Acestea vor forma obiectul studiilor următoare.

I. D. ȘTEFANESCU

MONOGRAFIA MINĂSTIRII MĂRCUȚA

Minăstirea Mărcuța se află în partea de răsărit a orașului București. Pentru a ajunge la biserică se merge pe șoseaua Pantelimon, pînă unde, pe stînga, o clopotniță pe care stă prinsă o tabelă cu chenar de lemn, cu inscripția: «SFINTA MINĂSTIRE MĂRCUȚA, CIMITIRUL SFINTEI»

MINASTIRI MĂRCUȚA». stă parcă de strajă unui drum abia desprins din șosea.

Drumul strimt, nepietruit, pe margini cu trottoare din cărămidă și cu salcâmi înfloriți aici, colo, avînd pe dreapta gardul spitalului de adulți «St. Sîncă», pe stînga împrejmuirea unei fabrici de cărămidă, se pierde în vale.

Aspectul exterior și interior al Mînăstirii.

După ce cotește de două ori spre dreapta, drumul ocolește un rînd de flori și se oprește apoi într-o poartă mare de lemn.

E poarta de intrare în curtea mînăstirii. Mare, grea, întărită cu multă fărâșie, dă înfățișarea unei porți de cetate. Stă prînsă într-un zid împrejmuiților, făcut din cărămidă, cu olane pe coamă, susținut din loc în loc de contraforți puternici. Tencuiala zidului, aproape toată căzută, a dat voie timpului să-și sape urme adînci pe cărămizi, pe al căror roșu, mușchiul a așternut în voie, forme fantastice, verzi. În general, acest zid de cetate, inspiră respect pentru vechimea lui, admirație pentru masivitatea din care scurgerea anilor a ștrîbit prea puțin, și un fior de teamă pentru singurătatea care poate fi dincolo de el. Poate că și vecinătățile, în bună parte nelocuite, contribuiesc la nașterea acestor sentimente.

Vecin cu zidul de cetate al mînăstirii, spre miază-noapte, pe un teren accidentat, e cimitirul. Cimitirul pare că a ființat odată cu vechia mînăstire Mărcuța, socotînd că în cuprinsul ei a adăpostit fabrică, tipografie, oști, lazareturi, spitale, ospiciu și astăzi școală.

Crucile cimitirului nu sînt vechi; cea mai veche, care se poate citi, este din 1920. Nu există îndoială că pe la 1920, cimitirul a fost curățat de pietrele și crucile vechi, spre a da locuri noi de mormînt.

Dincolo de cimitir se văd grădini de zarzavat, udațe de apa Colentinei, care lasă mînăstirea pe malul drept; mai departe, în zare, se văd casele satului Dobroești.

Spre apus, este cariera fabricii de cărămidă, cu al cărei fost patron, Sfîntescu, conducerea mînăstirii a avut prin 1936—1938. înverșunate judecăți și anchete, pentru a apăra de expropriere locul cimitirului. Doar spre miazăzi se aude oarecare mișcare: sînt internații de la școala de corecție, despărțiți prin îngrădiri anume făcute, de internatele pentru corecție din curtea mînăstirii.

Lăsînd în afară doar cimitirul, despărțită de freamătul vieții de azi, mînăstirea — din care au rămas doar: bisericuța, casa preotului și clădirea școlii de corecție-fete — stă singuratică, în zidul ei de cetate.

Curtea mînăstirii este despărțită în două de un perete de zid de aproape 2,50 — 3 m. înălțime, gros de două cărămizi, cu poartă mare de lemn ca la intrare, și cu clopotnița deasupra ei. Clopotnița este păstrată, cu turlă, și are o inscripție cu litere latine, pe marmoră albă, spre biserică.

Tot spre biserică, în stînga porții, este rezervată o cămăruță mică de tot, pentru paznicul bisericii; înjghebare care parcă a fost făcută mult în urma clopotniței.

În prima curte, măsurată — să tot fie 40 × 40 m., este așezată pe stînga, cu fața către miazăzi, locuința preotului și acareturi. Curtea a doua, are aproape 100 × 40 m. În dreapta ei, cu fața către miazănoapte, e o clă-

dire cu etaj; este despărțită de restul curții cu un gard înalt de lemn și a adăpostit o școală de corecție pentru minore. Tot în curtea a doua, în mijlocul ei se găsește biserica Mărcuța. Ca prezentare e simplă. Are fațadă din cărămidă aparentă; doar pridvorul e tencuit și văruiț. Ocupă o suprafață lungă de cca. 12 m. și lată de 6 m. Planul e în formă de cruce. Fațada, mai evidentă în compoziția decorului, prezintă un pas important în evoluția plasticeii stilului românesc, abia încheiat prin sec. XVI¹).

Firidele din ambele cîmpuri sînt construite din stîlpi verticali, formați din două coloane subțiri, rotunjite, alăturate; pe ele se reazimă arcele firidelor, care sînt construite din cărămizi simple, drepte, duble, compuse din două arcuri concentrice, de $\frac{1}{2}$ cărămidă lățime fiecare și așezate în planuri diferite: arcada inferioară mai retrasă și cea exterioară mai în față. Arcadele exterioare se reazimă la locul de întîlnire cu cele vecine, pe o cărămidă orizontală așezată în lung, care formează un mic capitel, peste ambele coloane subțiri, alăturate.

La cîmpul inferior se vede cum cadrul cu profilul rotunjit al firidei, format prin cele două colonete, continuă și pe latura inferioară a firidei, care este așezată direct pe briul bisericii; briul este simplu, compus din cărămizi rotunjite, așezate pe muchie, fără zîmți orizontali, care-l încadrează deasupra și pe dedesupt.

Socul este cu ieșitură destul de pronunțată.

Ferestrele sînt înguste și au chenare săpate în piatră, din sec. XVIII²).

Cornișele au dispărut aproape, probabil în acea vreme cînd s-au su-prainălțat zidurile bisericii. Din ele s-au putut reconstitui, în parte, cînd s-a cercetat mai îndeaproape zidăria rămasă sub tencuială³). Furca, așezată pe naos, e joasă și are acoperișul înalt. În stînga bisericii, în dreptul pronaosului, se vede o săpătură. Este locul pe unde s-a voit să se facă loc de scurgerea apei de la noii botezați. La o mică adîncime, s-a dat de o zidărie veche, rămasă îngropată cine știe de cînd, probabil vreo temelie de-a bisericii și săpătura a rămas pe loc.

Din fața bisericii pornește o potecă de bolovani de piatră, adînciți în pămînt, care conduce în afara curții. Biserica are în față pridvor (tindă) închis și pătrat. Peretele este din stîlpi de cărămidă, de 0,75 m. grosime. La intrare, deasupra ușii, este o inscripție zugrăvită cu galben pe lemnărie, în litere grecești și latine. Ușa dinspre pronaos este împodobită cu chenar săpat în piatră, ca la ferestre. Deasupra ei, este săpată în piatră, o pisanie în litere cirilice; deasupra ei, sînt zugrăviți Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil, patronii bisericii. Zugrăveala este mult stricată de ciocnituri cu piatră (urme lăsate de prezența alienaților în curtea bisericii).

Pereții din tindă sînt văruiți; în dreapta ușii dinspre pronaos este un dulap cu cărți și arhiva.

Pardoseala e din cărămidă.

Biserica este împărțită în trei: pronaos, naos și altar. Pereții au grosimea de 1,10—1,15 m. și sînt de la fondarea ei⁴).

1. Ghika Budești, Arh.; Vechiul stil românesc din veac. XVI, de... art. în Bul. Com. Mon. Ist. an. XXIII (193), fasc. 63—66.

2. Ilie Remus și V. Brătulescu, Minăstiri și biserici din jud. Ilfov.

3. N. Iorga, art. în Bul. Com. Mon. Ist., an. XV (1903), fasc. 1, pp. 50—60.

4. Pr. M. Dumitrescu, Istoria a 40 biserici și minăstiri din România, Buc. 1899, voi. 1, p. 31.

Pronaosul este dreptunghiular, cu două ferestre spre miazăzi și una spre miazănoapte. Stranele, în bună stare. Pe pereți sînt zugrăviți ctitorii minăstirii: la stînga, aga Alex. Ipsilante, cu doamna lui, Ecaterina. Au coroane pe cap. Țin biserica pe brațe. Biserica are două turle, cu pat și pridvor deschis, cu doi stilpi. Lîngă ei, un boier și o jupîneasă⁵⁾.

Tot în stînga, spre ușa, e zugrăvit Constantin Ipsilante, cu doamna lui, Elisabeta, fără coroane pe cap. Țin biserica cu o turlă, fără pat.

În dreapta ușii, e zugrăvit Grigore Matei Ghica, cu mina întinsă spre biserica zugrăvită deasupra ușii. Biserica are o turlă, fără pat, cu pridvor deschis. Lîngă el, e doamna lui, Joița, cu coroană pe cap, și multe inele pe degete. Lîngă ei, cîinci copii. Se pot identifica astfel: Scarlat, Matei și trei fete, din care una e Ruxandra⁶⁾.

Pe peretele dinspre miazăzi, de la dreapta la stînga, este o fereastră; apoi e zugrăvit primul ctitor, Dan. Imediat lîngă el, în locul unde ar fi putut să fie zugrăvită doamna lui, Vlada⁷⁾, este o fereastră. O fi fost zugrăvită în acest loc doamna Vlada, însă pentru a da mai multă lumină în pronaos, o fi fost ulterior spart peretele și s-a făcut în locu-i fereastră.

Bolta pronaosului pare să fi fost calotă sferică, rezemată pe arcuri laterale și pe console; ele se văd și astăzi dar sînt probabil din altă epocă, deoarece acest mod de construcție nu se mai întilnește în veacul al XVI-lea, însă deseori în epocile următoare⁸⁾.

Naosul are sinuri laterale. Pe pereți sînt pictați — de o parte Sf. Mucenic Dumitru, iar de cealaltă parte, Sf. Mare Mucenic Gheorghe. Restul pereților este spălat și dat cu var, pentru a fi zugrăvit.

Pe pereți sînt agățate cîteva icoane. Unele din ele au însemnări grecești. Biserica e pardosită cu scîndură.

Între pronaos și naos nu este despărțitură, cum se vede în multe din bisericile vechi. Este probabil să fi fost despărțitura, poate chiar din zid pînă prin veacul al XVII-lea, cînd se va fi modificat și transformat biserica, în urma vreunui cutremur sau incendiu, cum s-a făcut în nenumărate cazuri, la toate bisericile vechi⁹⁾.

În sinul drept al bisericii se află o piatră de mormînt, cu o însemnare și data «1846».

Catapeteasma este joasă, din lemn, și are trei uși. Deasupra ușii din mijloc este icoana cu «Cina cea de Taină». Mai sînt icoanele împărătești. Cele două din mijloc, sînt argintate. Lipsesc icoanele praznicale și ale apostolilor.

Altarul este spre răsărit și are forma semicirculară. Spre deosebire de planul obișnuit al bisericilor noastre ortodoxe, aici diaconiconul este așezat la miazănoapte, deci la stînga ei și în locu-i, la dreapta, este o firidă simplă. Pe pereți sînt pictați Sf. Trei Ierarhi și Arhidiaconul Ștefan. Picturile sînt bine păstrate. Nu este pomelnic la proscomidie.

5. N. Iorga, Studii și documente cu privire la Istoria Romînilor, vol. 5, Buc. (Socec), 1903, pg. 1.

6. N. Iorga, Inscricții din bisericile romînești, adunate, adnotate și publicate de..., vol. 1, f. 1. Buc. (Minerva) 1905, pg. 1.

7. N. Iorga, Ins. din bis. rom., ad. adn. și publicate, vol. 1, f. 1, Buc. (Minerva), 1905, pg. 83.

8. Ghika Budești, Vechiul stil romînesc din veac. XVI, art. în Bul. Com. Mon. Ist. an. 23 (1930), fasc. 63—66, pg. 29.

9. Ibidem.

Istoricul minăstirii Mărcuța.

«In marginea Bucureștilor, pe aceeași vreme, la 1587 Dan Logofătul începu o minăstire, pe care o isprăvi numai nepoată-sa Vișana, fiica lui Marcu Armașul, sau Mărcuța, după care și minăstirea se zice a Mărcuței, sau Mărcuța»¹⁰⁾.

Minăstirea Mărcuța, cu o vechime de peste 360 ani, a fost ridicată din temelie, de vornicul Dan, pe la 1587, în zilele domnitorului Mihnea al II-lea Turcitul, în a doua domnie a sa (1585—1591)¹¹⁾.

În o inscripție, Dan a fost găsit vel-logofăt și în documente vistier și vornic. Se vede că, atunci cînd a făcut biserica, a fost logofăt, apoi vistier și în urmă vornic, numere care i s-a păstrat mai mult¹²⁾.

O biografie a vornicului Dan nu se găsește. În câteva documente se întilnește doar amintit și numele lui, în desfășurarea întimplărilor din acea vreme. El face parte din Divan numai sub Mihai Viteazul, ca vistier¹³⁾ dar nu mare vistier, pentru că se ridicau dese neînțelegeri între domnitor și vistier, din care pricină, vistierul urmărea înlăturarea de la tron a lui Vođă Mihai¹⁴⁾.

Se cunosc faptele din 1593, cînd vistierul Dan, avînd cea mai de frunte casă din București, a adăpostit pe Emirul de la Iaurin, care venise cu multă oaste turcească, pentru a prăda și a ucide pe domnitor; Mihai, prînzînd de veste, i-a atacat noaptea cu oaste și tunuri, prădînd și omorînd oastea turcească; a produs și mari stricăciuni caselor vistiernicului Dan¹⁵⁾.

După această întimplare, legăturile între domnitor și vistier n-au mai fost bune: domnitorul va fi socotit pe vistier părtaș al planurilor emirului, iar vistierul se va fi supărat pe domn pentru paguba și rușinea de a fi pus domnitorul tunurile asupra casei lui.

Legăturile dintre domni și vistier, mai mult sau mai puțin bune, au continuat aproape doi ani. La 13/23 august 1595, Mihai Viteazul s-a luptat cu Turcii pe plaiurile Călugărenilor. Deși biruitor, nu a dus lupta pînă la capăt, pentru că avea oaste puțină și obosită și «...unii dintre boieri, izvoarele vorbesc despre Dan vistierul și Mirăslău logofătul, erau nemulțumiri și după un păcătos obicei, gata să trădeze»¹⁶⁾.

Nu mai incăpe îndoială că în urma acestor întimplări, neînțelegerea dintre domnitor și vistier s-a tot adîncit, încît pe la 1598, vistierul Dan a fost fugar în Moldova și a cerut polonilor, prin hatmanul Ioan Zamoiski «ca domn nou și bun pentru biata țară romînească»¹⁷⁾, pe Simion Movilă,

10. *N. Jorga*, Istoria bisericii romînești și a vieții religioase a romînilor, vol. II, Văleni de Munte, 1909, pg. 146.

11. *N. Jorga*, Istoria Bisericii Romînești și a vieții romînilor, vol. II, Vălenii de Munte, 1909, pg. 83-84.

12. *Ion Brezoianu*, Minăstiri zise închinare și călugării streini, Buc. 1861, pg. 66.

13. Danciu din acea epocă e altul; atunci trăia și Danciu din Brîncoveni, tatăl lui Matei Basarab, cf. *N. Jorga*, Inscripții din bisericile romînești, ad. adn. și public. de..., Buc. 1905, vol. I, pg. 83—84.

14. În acel an, 1594, mare vistiernic era Teodosie Ruteanu cf. *N. Jorga*, Studii și documente cu privire la Istoria romînilor, vol. V (cărți, zapise și răvașe), Buc. 1903, pg. 259, Nr. 27.

15. *Gh. Șincai*, Chronica romînilor și a mai multor neamuri, tom. II (anii 1440—1614), ed. II, Buc. 1886, pg. 395—396.

16. *C. C. Giurescu*, Istoria romînilor, cl. VIII, Buc. 1941, pg. 249.

17. *I. Hurmuzachi*, Documente privitoare la istoria romînilor, supl. II, vol. L., Buc. 195, pg. 489.

fratele lui Eremia Movilă, domnul Moldovei din acea vreme. În cerere, pe lângă vistierul Dan, mai iscălesc Vintilă Clucerul și alții¹⁸).

De aceea, poate, Simion Movilă, luând scaunul muntean (oct. 1600—3 iulie 1601), a făcut vornic pe logofătul Dan¹⁹).

Curind pierzind domnia, Simion Movilă a fugit în Moldova, întovărășit de Dan, mitropolitul Eftimie și mai mulți boieri, dintre acei care părăsiseră pe Mihai Viteazul.

Pentru a doua oară în refugiu²⁰), Dan, găsit în documente polone: «Dan Danilovic velick logofăt», împreună cu mitropolitul Eftimie, cu «velic logofăt Teodorie, spătar Ianki, velic armaș Kriste, komis Andreiko, sluger Tudor, postelnic Banul, logofăt Fierea, dvornic Oancea, dvornic Șerban, armaș. Barbul», etc., au cerut la 1603 din nou ajutorul Poloniei, pentru a readuce pe Simion Movilă la domnie²¹).

Nu au reușit să-l mai ducă domn în Țara Românească; l-au ajutat să ia mai tirziu domnia Moldovei (1606—1607).

Vornicul Dan a rămas în Moldova, și se crede că tot pe acolo a murit²²).

Cit vor fi fost de bine intenționate actele vornicului Dan în schimbările pe care a voit să le aducă în țară, nu se poate ști, pentru că documentele dau puține informații.

Ce se știe sigur, e că vornicul Dan a fost foarte bogat și că a ridicat din temelie minăstirea, numită dintru început «Minăstirea vornicului Dan», apoi «Mărcuța».

Vornicul Dan a ales locul minăstirii în partea de răsărit a orașului București, la o depărtare de 3/4 milă²³) pe drumul care ieșea din oraș prin bariera Moșilor, pe malul drept al apei Colentina, pe un deal frumos²⁴).

Se zice că acolo ar fi fost un izvor de tămăduire; alții susțin că era o fântină cu apă foarte bună de băut.

A pus minăstirea sub protecția Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil și «... a înzestrat-o cu moșiile Bălaciului, Cărățeșii, Găujanii și moara după apa Colentinei, cu vii și țigani, ca să fie pomenire lui și femeii sale Vlada, și părinților lui»²⁵).

Tot pe atunci, un Aliver Gelepu i-a dăruit drept zestre, moșia Boleasca, și un Dragomir, mai multe pogoane de vie²⁶).

La aproape 40 de ani de la ridicarea ei, la 26 octombrie 1631 «minăstirea vornicului Dan»²⁷) a suferit multe stricăciuni în urma unor lupte care s-au dat între Aga Matei din Brincoveni și Radu Vodă, feciorul lui Alexandru Vodă, în apropierea ei și a Dudeștilor²⁸).

18. Ibidem, pg. 490.

19. N. Iorga, Studii și documente, Buc. 1903, vol. V, Nr. 16, pg. 177.

20. I. Hurmuzachi, Doc. priv. la ist. rom. vol. II, Buc. 1895, pg. 264—265.

21. Ibidem.

22. N. Iorga, Inscriptii din bis. rom. ad. adn. și public. de..., Buc. 1905, vol. I, pg. 84.

23. C. Moisil, Bucureștii vechi, pg. 18.

24. N. Iorga, Conducător istoric la bisericile din București și împrejurimile imediate, Buc. 1935, ed. II, pg. 19.

25. I. Brezoianu, Monastiri zise închinat și călugării streini, anul 1861, Buc. pg. 66.

26. Idem, pg. 66.

27. Ibidem (notă).

28. Gh. Ionescu-Gion, Istoria Bucureștilor, Buc. 1899, pg. 580.

Luind domnia țării, Aga Matei, a devenit domnitorul Matei Basarab (1632—1654), a rezidit și înfrumusețat minăstirea Mărcuța, cum a făcut de altfel cu cele mai multe din minăstirile țării.

Reparațiile și înfrumusețările n-au fost de lungă durată. Sub domnia lui Constantin Șerban (1654—1658), urmașul lui Matei Basarab, seime-nii și dorobanții s-au răsculat din nou (prima oară cu puțin înainte de moartea lui Matei Basarab) au ucis 15 boieri și au jefuit pînă și bisericile²⁹).

Se crede că și «minăstirea vornicului Dan» a căzut pradă răsculaților, pentru că abia fusese reparată și înfrumusețată de Matei Basarab, și pe la 1680 i s-au făcut după cum vom vedea mai departe, nci reparații.

O nepoată a vornicului Dan, anume Vișana, fata armașului Marcu (de la acest Marcu se crede că a luat minăstirea numele de Mărcuța³⁰), frate cu Dan, a făcut oarecari reparații minăstirii³¹) și prin actul său din anul 1679, a închinat-o metoh Mitropoliei din București, cu toate moșiile și ndoarele ei³²).

Aceasta³²) «...pentru ca să caute mitropolia de minăstirea părinților ei, să puie călugărași acolo spre facerea oficiului divin, cum se cade la sfînta biserică și să se pomenească numele ei și al părinților și străbunilor ei, și acolea la minăstire și la sfînta mitropolie, ca să le fie veșnică pomenire, pentru care a dat un act la mină mitropolitului Chir Teodosie, spre a-și avea urmarea...»³⁴.

La sfîrșitul actului, pe lîngă iscălitura Vișanei și a altora, mai figurează la mărturii și iscăliturile episcopului Ștefan, episcopului Grigorie al Buzăului, marelui ban Neagoe, marelui vornic Badea și alții³⁵).

Actul dedicării a fost apoi întărit de Șerban Cantacuzino (1678—1688), domnitorul din acel timp, prin hrisovul domnesc din acel an «...ca să fie această minăstire metoh la sfînta mitropolie, și să respecte mitropolitul după vremi, cele așezate de jupineasa Vișana în actul de danie și de închinare, scris cu mare blestem și afurisenie, ca nimeni să n-aibe treabă a se atînge de această minăstire sau de moșiile ei, fără numai să aibă a o cîrmui și a o stăpîni mitropolia»³⁶).

Închinarea minăstirii Mărcuța la Mitropolia Bucureștilor este întărită în februarie 1680 și de patriarhul Dositei al Ierusalimului și a toată Palestina, aflător atunci în Țara Romînească³⁷).

De aci înainte, minăstirea vornicului Dan, se găsește în documente și inscripții sub numele de «Mărcuța».

În urma închinării, mitropolitul Chir Teodosie a învelit minăstirea și a făcut în dreapta chiliile pentru călugări³⁸).

Mai tîrziu, sub domnia lui Grigore al II-lea Ghica, (1733—1735) a fost mitropolit al Ungrovlahiei, Ștefan. În activitatea desfășurată, mitro-

29. C. C. Giurescu, Istoria romînilor, Buc. 1941, cl. VIII, pg. 274—276.

30. N. Iorga, Conducător istoric la bisericele din Buc. și impr. imed., Buc. 1935, pg. 20.

31. N. Iorga, Inscriptii.... vol. I, pp. 83—84.

32. Pr. M. Dumitrescu, Istoria a 40 bis. și mon. din Romînia vol. I, Buc. 1899, pg. 28.

33. Ibidem.

34. Ibidem.

35. Pr. M. Dumitrescu, Ist. a 40 bis... pg. 28.

36. I. Brezoianu, Min. zise înch... pg. 67.

37. Arhiv. Stat. Minăstirea Mărcuța, pg. I, doc. 1.

38. C. Alessandrescu, Dicționar geografic al jud. Ilfov, Buc. 1892, pg. 258.

politul Ștefan a fost incurajat de domnitorul țării, care — prețuind puterea de muncă a mitropolitului — l-a susținut și în cheltuielile de reparații a lăcașurilor sfinte, printre care a fost reparată și minăstirea Mărcuța³⁹).

Minăstirii Mărcuța i-au făcut slovn (pridvor), i-au zugrăvit interiorul, i-au împodobit ușa și ferestrele în partea exterioară cu chenar săpat în piatră și i-au pus deasupra ușii o inscripțiune cu litere chirilice săpate în piatră⁴⁰). Tot atunci i-au mai clădit în fața pronaosului pridvor deschis, pe stilpi de cărămidă, cu totul tencuit, și au înconjurat-o cu un puternic zid de cetate cu două porți, în care — pină mai anii trecuți se vedeau niște găuri sistematice, probabil pentru aruncarea cu arem⁴¹).

Pe poarta de la răsărit intra poporul; pe poarta de la apus intrau boierii; deasupra acesteia din urmă au ridicat o clopotniță⁴²). Urmele ei se văd și astăzi.

Mai târziu, pentru bunul mers al minăstirii, alt domnitor, Constantin Mavrocordat (1744—1748) a trimis, la 21 iunie 1745, o carte ispravnicilor «pentru a lăsa să ia minăstirea Mărcuța, clacă într-un an, 12 zile de la locuitori»⁴³).

În 1779, mitropolitul Grigore — care mai făcuse biserica Oborul Vechi din București — întorcându-se din Rusia, unde fusese trimis în misiune, a oferit minăstirea Mărcuța domnitorului fanariot, Alexandru Ipsilante (1774—1782), cu tot avutul și moștile ei ca «gratificație»⁴⁴).

În primăvara anului când a fost oferită, s-au făcut minăstirii noi reparații și înfrumusețări. Ca urmare cererii mitropolitului, guvernul a trimis ordin ispravnicilor de Prahova «...ca să îndatoreze pe vărarii din acel județ să facă o sută cincizeci de mii oca de var, pentru trebuințele minăstirii Mărcuța, metohul sfintei mitropolii»⁴⁵).

Tot atunci s-a mai trimis încă un ordin ispravnicilor de Prahova și Vlașca «...pentru trebuincioasa chereștea, ca să o trimeată la minăstirea Mărcuța, ce este metoh al sfintei Mitropolii, îndată ce o vor găti»⁴⁶).

După materialul comandat, se înțelege ușor că s-a făcut minăstirii o reparație serioasă. Cum, abia trecuseră 46 de ani de când mitropolitul Ștefan o reparase sub Grigore al II-lea Ghica, și o înfrumusețase, înseamnă că în acest scurt timp pentru năruirea unei biserici, minăstirea a suferit stricăciunile vreunui cutremur puternic. Pentru înfrumusețarea minăstirii, în afară de reparația făcută, i s-au ridicat încă o turlă cu pat de pronaos și i-au făcut pat și celelalte turlă, care era mai dinainte ridicată pe naos.

Aceșt pat înainte, pentru înfrumusețarea bisericii, se vede în zugrăveala de pe peretele din pronaos, în care domnitorul Alexandru Ipsilante ține pe brațe biserica cu două turlă cu pat, spre deosebire de ceilalți doi

39. C. C. Giurescu, *Istoria modernă a rominilor*, curs ținut în 1940—1941, Buc. 1941, pg. 157.

40. *Pr. M. Dumitrescu*, *Ist. a 40 bis...* vol. I, pg. 29.

41. C. *Alessandrescu*, *Dict. geogr...* pg. 259.

42. *Pr. M. Dumitrescu*, *Ist. a 40 bis...* pg. 29.

43. *Arhiv Stat. Min. Mărcuța*, pg. 1, doc. XVII.

44. *Pr. Gr. Musceleanu*, *Art. în calendar pe 162, pg. 83*, cf. *Pr. D-trescu*, *Ist.*

a 40 bis. pg. 30.

45. *Pr. M. D-trescu*, *Ist. a 40 bis.* pg. 30.

46. *Ibidem*.

ctitori, unul înaintaş şi unul următor lui, care ţin biserica cu o turlă fără pat.

În această vreme, începuse molima ciumei în ţările vecine şi apoi la noi. Cum, pe la minăstiri se făceau lazareturi pentru carantina celor ce veniseră cit de puţin în contact cu un molipsit, s-au separat biserica şi chiliile de restul curţii, lăsată pentru lazaret, printr-un perete înalt, de zid, gros de două cărămizi, cu poartă mare de lemn, ca la intrare, şi cu clopotniţă păstrată deasupra. Astfel, acum spre răsărit era o poartă de intrare şi spre apus erau două porţi, prin care se trecea pentru intrarea la biserică.

Separăţia lazaretului de minăstire a înlesnit acesteia din urmă să-şi ducă mai departe, nestingherită, viaţa religioasă.

Pentru pomenirea reparaţiilor şi înfrumuseţărilor mai sus arătate, s-a aşezat pe clopotniţa nou ridicată, cu faţa către biserică, o placă de marmură albă, cu stema familiei Ipsilante, iniţialele domnitorului şi anul 1779.

Tot în 1779, luna septembrie, domnitorul Alexandru Ipsilante — prin hrisovul ce există în arhiva Ministerului Justiţiei, condica Nr. 2, a daruit minăstirii cinci sălaşe ţigani de vatră, din ţigani domneşti (adică ai satului), sub vătăşia lui Tudoran vataful din Proeşti, zicind: «...că, precum alţi răposăţi, domni de mai înainte, au fost volnici de au dat şi au închinat la sfintele şi dumnezeieştile monastiri, pe aceste teme afioriseşte şi numitul acestei monastiri pomenitele mai sus, sălaşe de ţigani să le aibă ohavnice»⁴⁷).

Alexandru Ipsilante a mai daruit minăstirii Mărcuţa, cu acelaşi hrisov, «...din moşia domnească (a satului) ot oraş sud la lomiţa, două mii stinjeni moşie, care sînt tot într-un hotar cu alţi două mii stinjeni, ce sînt afiorisiţi de răposatul Alexandru I Ghica Vv., minăstirii Sf. Spiridon Nou, pentru că dupa cum răposatul Alexandru I Ghica Vv. şi alţi domni de mai înainte ca oblăduitori, volnici fiind a da şi inchina la sfintele locaşuri aşa şi dinsul afioriseşte aceşti două mii stinjeni moşie acestei monastiri, să-şi ia venitul în orice ar rodi pe dinsul, iar pe sătenii ciţi vor fi locuitori în vechea silişte a tirgului oraşului, să nu-i supere de clacă, ci să dea numai dijmă şi numai monastirea să vindă vin şi rachiu. Asemenea şi moşiile Tatinele şi Dărăşti sînt făcute donaţie minăstirii tot de numitul domn»⁴⁸).

Deci la 1779, s-a ridicat dreptul de clacă al minăstirii Mărcuţa asupra locuitorilor satului înfiinţat la 21 iunie 1745, de către Constantin N. Mavrocordat, adică după 34 ani.

Molima ciumei care a bîntuit pe la 1779, pe vremea cînd s-a ridicat zidul de separăţie a minăstirii de restul curţii lăsată pentru lazaret, a reînceput după aproape zece ani.

Sub ocupaţia austriacă (15 noiembrie 1789 — 4 august 1795), prinţul de Coburg, comandantul trupelor austriace a cerut să se clădească la minăstirea Mărcuţa şi Pantelimon, cite un spital mare de cite 1000 paturi⁴⁹). Un asemenea spital cerea mult material, deci multă cheltuială şi mult timp.

47. I. Brezoianu, Mon. zise înch. pg. 68.

48. Ibidem, pg. 60.

49. Dr. Pompei Gh. Samarian, Medicina şi farmăcia în trecutul românesc, vol. III, pg. 112, Buc. 1938.

Vrerea prințului nu s-a împlinit pentru că molima nu a ținut mult. Au rămas la amândouă minăstirile, spitalele mici existente⁵⁰).

Pe la 1789, a stat pentru odihnă, în minăstire, D-rul Dimitrie Caragea. Acesta ieșise doctor în 1760 și la 1 mai 1784 a fost numit medic al orașului⁵¹). A fost cel dintii medic comunal, medic al serviciului public pentru săracii Bucureștilor. Cu el a început serviciul sanitar al Bucureștilor, și dacă se socotește bine, tot cu el se poate afirma că s-a început organizarea serviciului sanitar al țării⁵²).

Intimplările se scurgeau sub greaua epocă a fanarioților (1716—1821), care a avut amestec și în viața bisericească a țării: precum se știe, mitropolitul Grigore a oferit minăstirea Mărcuța, la 1779, domnitorului Alexandru Ipsilante, grec de origine. El sau urmașii lui, toți greci de origine, au închinat-o metoh minăstirii grecești Halchis⁵³). În documente se găsesc pe la 1800, egumeni trimiși de minăstirea Halchis, minăstirii metoh Mărcuța⁵⁴). Se pare că egumenii trimiși aveau prea mare grijă de a aduna cât mai mult din averile minăstirii. În februarie 1801, episcopii chiriarihicești ai minăstirii Mărcuța interveniră pe lângă minăstirea Halchis, împotriva egumenului Damian, care probabil nu mai contenea cu pretențiunile⁵⁵).

Epoca fanarioță și ciurma sau întovărășit citva timp aproape din decadă în decadă. Fanarioții secau țara de averi, iar ciurma... ce-i mai răminea: viețile omenești!...

Tot pe la 1800, după ce a trecut molima cumei, s-a făcut în localul fostului lazaret de la minăstirea Mărcuța, fabrică de testemeluri. Fabrica a fost înființată de Stănuță sin Tudorachi⁵⁶).

Pe la 1813, cheltuielile țării fiind prea mari din pricina vreunei molime sau război, s-a cerut minăstirii Mărcuța să ajute din veniturile ei spitalul înființat la podul Grozăvești. Cererea scrisă la 26 iulie 1813 de către banul Radu Golescu și banul Grigore Brincoveanu într-o anafora⁵⁷) au trimis-o domnitorului Caragea, care a aprobat-o⁵⁸).

Minăstire Mărcuța era destul de înzestrată, așa încît ajutorul cerut pentru spitalul de la podul Grozăvești nu i-ar fi fost apăsător. Egumenii greci, veniți de la minăstirea Halchis, și cu toți grecii în general, erau în acele vremuri nemulțumiți de suzeranitatea turcilor. Pîlcuri de nemulțumiți începuseră a se aduna în amindouă țările românești, organizînd «Eteria», mișcarea de eliberare a grecilor de sub jugul turcesc⁵⁹). Conducerea mișcării a luat-o Alexandru Ipsilante; el era fiul lui Constanțin Ipsilante, fost domnitor al țării (1802—1806) mazilit de turci.

Tot în martie 1821, cu cîteva zile înainte, se așezase la Cotroceni Tudor Vladimirescu cu tabăra lui de 10.000 de panduri.

50. Ibidem, vol. III, pg. 112.

51. Ibidem, pg. 10.

52. Ibidem, pg. 41.

53. *Arh. Stat. Mîn. Mărcuța*, pg. 1, doc. 3.

54. Ibidem.

55. Ibidem, pac. 1, doc. 6.

56. *Dr. P. Gh. Samaritan, Med. în trec...* vol. 3, pg. 137.

57. Ibidem, pg. 140.

58. Ibidem, pg. 142.

59. *C. C. Giurescu, Ist. Rom. cl. VIII*, pg. 340.

Căminarul Sava, însărcinat de turci cu paza oraşului, profitând de prezenţa taberelor revoluţionare, s-a dedat la tot felul de abuzuri, favorizând pe greci.

Pentru a înăbuşi mişcarea lui Ipsilante, turcii trimiseră pe chehaiba-beiu, loceţitorul paşei din Silistra, cu oaste. Auzind că turcii trec Dunărea, Alexandru Ipsilante s-a retras cu eteriştii spre Tirgovişte. Tudor Vladimirescu, a cărui mişcare era tocmai împotriva grecilor, pînă la noi lămuriri, s-a retras şi el cu pandurii spre Piteşti⁶⁰). Căminarul Sava, s-a întărit provizoriu cu arnăuţii lui în minăstirea Mărcuţa, unde consingeniul lui, egumeni greci de la minăstirea Halchis, i-au dat tot ajutorul.

Turcii au urmărit pe Sava, l-au atacat, s-au luptat şi l-au ucis⁶¹).

În urma acestei lupte, minăstirea a suferit multe stricăciuni. Se crede că atunci a fost năruită turla de pe pronaos. Fabrica de ţestemeluri a fost de asemenea distrusă⁶²). Reparaţii imediate nu s-au făcut. Despre infrumuseţări, desigur nu a mai fost vorba.

Şi așa, minăstirea Mărcuţa a venit în ajutorul şcolilor abia înfiripate, cu diferite sume de bani; dîndu-le între 1824—1831⁶³). A mai ajutat între 1828—1831 băneşte casa privigherii, casa lazaretului şi spitale⁶⁴).

În afară de aceste dăruiri, minăstirea Mărcuţa a împrumutat Mitropolia cu bani^{65, 66, 67, 68}).

Fără îndoială că minăstirea Mărcuţa, cu moşiile şi privilegiile pe care le avea, a fost în acele vremi o minăstire bogată. Aceasta, pentru că odată cu dăruirile şi împrumuturile mai sus amintite, mai îndeplinea şi ordine urgente de la stpînire, costisitoare ei. Astfel, prin 1828 — 1829, s-a făcut în minăstire, spital mare, ca pentru 1000—1200 paturi⁶⁹). Mult nu a servit ca spital pentru că egumenul a primit la 17 iunie 1828, ordin de la «Comisia cercetării bolnavilor», pentru a face loc familiilor ce vor sta în minăstire şi astfel, s-a făcut iar lazaret pentru o nouă epidemie de ciumă care ameninţa să devină catastrofală⁷⁰). Cum numărul bolnavilor sporea şi lazaretul devenise neîncăpător, susnumita comisie trimise la 24 iunie 1828, un alt ordin către egumeni: «...spre a deşerta hanul minăstirii de pe podul Beilicului — (azi Calea Şerban Vodă) — spre a face loc familiilor ce vor veni»⁷¹).

În acea vreme, Divanul ţării, la 3 decembrie 1828, a cerut minăstirii Mărcuţa să facă «...o moară cu un cal pentru măcinatul pîinii»⁷²).

Egumenul din acel timp Pahomie, a fost zorit să ducă porunca la îndeplinire şi la 19 decembrie 1828 a făcut zapisul de învoială cu Niculaie Maiman Başa, pentru zidirea unei mori⁷³).

60. Ibidem, pg. 341

61. Ibidem.

62. *C. Moisil*, Bucureştii vechi.

63. *Arh. Stat. Mîn. Mărcuţa* pac. 1, doc. 18, 19, 20, 23, 33, 36, 49, 56, 61 şi 70.

64. Ibidem, doc. 41, 43, 65 şi 66.

65. Ibidem, doc. 2.

66. Ibidem, doc. 50.

67. Ibidem, doc. 60.

68. Ibidem, pac. 1, doc. 72.

69. *Dr. P. Gh. Samaritan*, *Med. în trec.*, vol. II, pg. 29.

70. Ibidem, vol. III, pg. 24.

71. *Arh. Stat. Mîn. Mărcuţa*, pac. 1, doc. 40.

72. Ibidem, pac. 1, doc. 44, 45 şi 46.

73. Ibidem, doc. 47.

După încetarea molimei, minăstirea Mărcuța a rămas ruinată și sincuratecă. În primăvara anului 1831, s-au făcut minăstirii oarecare reparații, pe care «Divanul săvirșitor al principatului» i-a cerut să și le plătească⁷⁴). Reparațiile ar fi putut să fie plătite de stat, pentru că minăstirea rămăsese în seama statului (închinarea ei ca metoh minăstirii Halchis, fără îndoială că au șters-o turcii sub ocupația turcească (2 mai 1821 — 21 iunie 1822)⁷⁵) urma zaverii grecești împotriva-le.

Pe la 1863, obșteasca adunare de atunci, prin referatul nr. 125, anul 1836, întărit de domnitorul Alexandru II Ghica Vv., cu oficiul Nr. 306 din același an, recunoaște dreptul familiei Ipsilante, după care îi și încredințează minăstirea cu averile ei⁷⁶).

Constantin Ipsilante, fost domn al țării, fiul lui Alexandru Ipsilante, ctitorul minăstirii Mărcuța de la 1779 și tatăl lui Alexandru Ipsilante, conducătorul Eteriei de la 1821, a reparat minăstirea, făcându-i-se nou ctitor. După biserica pe care o ține în brațe, împreună cu soția lui, — în zugrăveala de pe peretele din pronaos — Constantin Ipsilante a lăsat minăstirea cu un turn, fără pat, pe naos. După aceeași pictură, se dovedește că nu a fost domn cînd a ctitorit-o, pentru că nu sînt zugrăviți cu coroană pe cap, nici el, nici doamna lui, Ecaterina.

La 1846, murindu-i un fecior, l-a îngropat în biserică în sinul drept. Deasupra are o piatră de mormînt, cu inscripția în grecește.

Cu puțin înainte de a fi dăruită minăstirea lui Constantin Ipsilante, la cîțiva ani după 1834⁷⁷), deci la scurt timp de la reparația de la 1831, s-au adus la minăstire bolnavii alienați de la minăstirea Malamuci, probabil în localul spitalului clădit la 1828—1829. Spitalul minăstirii Mărcuța devenind prin trecerea anilor impropriu și neîncăpător, s-a mutat la 1924, în localul aihume clădit, «Spitalul central de boli nervoase». Astfel, minăstirea Mărcuța a adăpostit aproape 100 de ani, bolnavi alienați.

Prezența alienaților în minăstire i-a adus multe stricăciuni; bolnavii lăsați liberi în curtea minăstirii au spart geamurile, aruncînd cu pietre pe unde nimerea... Ciocnirile de piatră se văd și azi pe ziduri și pe icoana hramului din pridvorul bisericii. Slujba religioasă era turburată de prezența alienaților. Deseori călugării și preoții au fost loviți de ei. Dreptcredincioșii începuseră să părăsească biserica și se duceau la bisericile din apropiere: Pantelimon și Sf. Niculae-Capra.

După secularizarea averilor minăstirești din 1864, statul cheltuia cu întreținere a minăstirii Mărcuța, 1762 lei anual și la 1891, minăstirea a fost redusă la biserica de mir, administrîndu-se de către un preot îngrijitor⁷⁸).

La 1895, biserica Mărcuța se găsește filiala bisericii din comuna Pantelimon. Tot filială se găsește în expunerea situației din pricina ruinii⁷⁹).

Biserica Mărcuța a fost sortită să cunoască toate încercările. Sub ocupația germană (ianuarie 1917 — octombrie 1918) biserica a fost prădată — între altele — de un obișcît de preț: nemții i-au luat clopotul dă-

74. Ibidem, doc. 67.

75. C. C. Giurescu, Ist. Rom. pg. 429 (cl. VIII)..

76. I. Brezoianu, Min. zise inch. pg. 60.

77. Dr. P. Gh. Samarian, Med. în trec., vol. III, pg. 66.

78. «Vocea Bisericii» Nr. 14 și 15 an. II, 15 nov. 1895, pg. 8, art. publ. în... cf. Alessandrescu C. Dicț. pac. 259.

79. Academia Romîna, cendica 1457 pg. 140.

ruit de Alexandru Ipsilante la 1779, în dangățul căruia se auzea: «Ip-si-lan-te», iar localul ruinat al bisericii, l-au folosit drept... grajd⁸⁰).

După ce s-a mutat ospiciul de alienați în localul propriu, Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale a instalat în localul fostului spital clădit la 1829, căminul pentru reeducarea minorilor și în clădirea fostelor chilii din curtea mănăstirii⁸¹) a instalat căminul pentru reeducarea minorelor. Căminele erau separate între ele de un gard înalt de lemn. Ambele instituții erau subvenționate de stat.

În curtea bisericii erau adunate pietrele vechi de mormint, cu prilejul curățirii cimitirului. Oameni rău voitori le-au furat pe la 1928, desigur pentru a le vinde cine știe cui și unde⁸²).

Se pare că aceasta a fost ultima nelegiuire adusă mănăstirii Mărcuța.

La 1932 mănăstirea Mărcuța s-a desprins de biserica Pantelimon, căreia îi fusese filială, devenind iar biserică de mir.

Un dreptcredincios, I. Balășe, a cerut autorizația fostului președinte al Comisiei Monumenelor Istorice, N. Iorga, de a aduce îmbunătățiri bisericii. Astfel, la 1934, I. Balășe a dăruit bisericii un clopot, instalat azi la intrarea din șosea, a instalat lumină electrică, a făcut lemnăria ferestrelor — cu care ocazie a închis și pridvorul cu ferestre —, i-a mai făcut strane și dulap de cărți și arhivă, și icoana Sf. Arhangheli Mihail și Gavril. În amintirea reparațiilor făcute, s-a scris deasupra ușii care dă în pridvor, pe lemnăria ei, cu vopsea galbenă, o însemnare în grecește și românește, numele lui Balășe și anul 1934.

În afară de cele amintite, biserica a mai fost reparată și de către stat. Astfel, i s-a făcut catapeteasma, balcon pentru corul religios, s-a pardosit cu scindură naosul și pronaosul, s-au spălat pereții și s-au văruiți pentru a fi zugrăviți.

Astăzi, biserica Mărcuța este biserică de mir. Duminică, biserica este plină de dreptcredincioși, care ascultă cu smerenie sfânta slujbă.

Zguduită de cutremure, prădată de păgini, distrusă de războaie și minți bolnave, biserica Mărcuța a durat de-a lungul veacurilor. Ținând piept vremurilor grele și necruțătoare, ea a adăpostit lazareturi, oști, spitale, tipografie, fabrică și institute de corecție. Mănăstirea Mărcuța și-a îndeplinit și-și îndeplinește cu prisosință numirea creștină de «Casă a Domnului».

INSCRIȚII

La biserica Mărcuța se găsesc următoarele inscripții:

1. *Pisania de la 1733*, scrisă cu litere chirilice săpate în piatră, este așezată deasupra ușii prin care se intră spre pronaos și are următorul cuprins: «*Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și a Sfintei — (i)ntului D(u)lui ziditu-s-au această sf(i)niță mănăstire după apa Colintinii, unde să cinstește și să prăsnuiește hramul sfinților ingeri, însă den temelii ei, de Dan Vel L(o)go(ță)t cînd era cursul anilor 7095 (1587), care, după întimplarea vremilor rămînd la mare lipsă și văzînd cîtoroi că nu vor să o chivernisească, venit-au jupîneasa Vișana, jata lui Marco Vel Armaș, ne-*

80. După afirmațiile lui I. Balășe.

81. C. *Alessandrescu*, Dicț. geogr., pg. 258.

82. După afirmațiile lui I. Balășe.

83. N. *Iorga*, *Inscripții din bis...* vol. 1, f. 1, pg. 311.

pot lui Dari Vel Log(o)ă)t, la preasfințitul Mitropolit chir Teodosie de o au închinat — metoh Sfinței Mitropolii, și Sfinția Sa au învățit-o și au făcut și casele. Iar acum în zilele prea luminatului D(o)mnu Io-Grigore Ghica Voevod, îndemnatu-s-au deci rîvna d(u)mnnezeiască Preasfințitul Mitropolit al Ungro Vlahiei, chir Ștefan de o au înfrumusețat și cu slomni (prîdvor) și cu clopotniță și cu zugrăveala pe dinlăuntru și den afară, cu ferestre și cu ușa de piatră și cu altă multe, precum să veade, făcîndu-să nou ctitor ca să fie Sfinției Sale veacinică pomenire: Septembrie 20, 7242 (1733)⁸³).

2. În pridvor este o piatră de mormînt cu această inscripție în grecește: «Aici zac robii lui Dumnezeu Hrisafa soția răposatului Teodoraki Popa Niculaie, și fiul ei Constantin».

3. Pe clopotniță, cu fața către biserică, pe o placă de marmoră albă este săpată sfera familiei Ipsilante, inițialele: «Io, Al. Ips. Vv.» și anul «1799». Aceasta înseamnă: Alexandru Ioan Ipsilante Voievod», și anul cînd a ctitorit minăstirea: 1779.

4. În sinul drept al bisericii, se găsește o piatră de mormînt pe care este săpat tot în grecește: Gh. Ipsilante, fiul lui Constantin Ipsilante» și anul: 1848. Gheorghe Ipsilante a fost feciorul lui Constantin Ipsilante, ctitorul minăstirii de la 1840.

Cu ocazia repărațiilor de la 1934, în prezența lui N. Iorga, s-a ridicat această piatră de mormînt, spre a se vede ce acoperă. Sub ea s-a găsit intrarea într-un cavou de piatră, cam de 3 m. adîncime, în mijlocul căruia este un mormînt de piatră, foarte masiv. La căpătîiul mormintului se găsește un candelabru mare de piatră. Cei 14 oameni prezenți nu au putut să ridice blocul de piatră care acoperă mormîntul. Atunci, s-a făcut o mică spărtură către picioare; s-a dat de pantofii celui îngropat și de un capăt de pantaloni cu leduncă de fir de aur. La cererea lui N. Iorga, s-a lăsat totul așa cum s-a găsit și s-a pus iar desupra piatra funerară.

5. Pe lemnăria ușii prin care se intră în pridvor este scris cu vopsea galbenă, în grecește: «în biserică binecuvîntați pe Dumnezeu», apoi în romînește, cu litere lafine: «Slavă celui de sus, mărire Tatălui. Donator Ioanis Balasis 1934».

OBIECTE VECHI

Biserica Mărcuța mai are puține obiecte vechi; se mai găsesc spre păstrare:

1. Resturi vechi de vestminte bisericești; au fost găsite în 1934, într-o firidă ascunsă în peretele din pronaos. Se crede că sînt de la 1864, de la secularizare, și citeva icoane, unele din ele cu însemnări în grecește, precum și un potir vechi.

CĂRȚI BISERICESTI

Tot aici se mai găsesc următoarele cărți de slujbă bisericească:

1. Octoih, București 1774.
2. Mineiul lunii iulie, Veneția, 1777.
3. Mineiul lunii august, Veneția, 1777 (în grecește).
4. Mineiul lunii octombrie, Veneția, 1777.

6. Mineiul lunii ianuarie, Rîmnîc, 1779.
7. Mineiul lunii februarie, Rîmnîc (rupt).
8. Mineiul lunii martie, Rîmnîc.
9. Liturghier, 1817.
10. Viețile sfinților din luna lui ianuarie, Buc. 1835.
11. Antologhion, Pesta, 1838.
12. Evhologhion, adică Molitveaniv bogat, 1847.
13. Tipic, Buc. 1851.
14. Liturghier, Sibiu, 1572 (cu o însemnare de la 1855).
15. Octoih, Buc. 1854
16. Evanghelie, Buc. 1856 (argintată).
17. Psaltirea, Buc. 1856.
18. Triod, Buc. 1856.
19. Tipic, Buc. 1859.
20. Otchetnic (Viețile sfinților), Kiev, 1873.
21. Ceaslov (rupt).
22. Triod (fără an și loc).
23. Mineiul, ianuarie (fără an și loc).
24. Cazanice (fără an și loc, rupt).

LUCIA N. GRESIANU

SFINȚENIA VIEȚII PREOTULUI

Preoția este **vocație, chemare de sus**.

Mîntuitorul — purcezînd la propovăduirea Impărăției lui Dumnezeu — și-a orînduit pe cei doisprezece Apostoli prin **chemare**.

Evanghelistul Matei relatează astfel despre înția sa chemare la apostolat: «Și umblind (Iisus) pe lângă Marea Galileii, a văzut doi frați: pe Simon, ce se numește Petru, și pe Andrei, fratele lui, aruncînd mrețele în mare, că erau pescari. Și a zis lor: **«Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni»**. **Iar ei, îndată lepădîndu-și mrețele, au mers după El**. Și de acolo mergînd mai înainte, a văzut alți doi frați: pe Iacob al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, în corabia lui Zevedeu, tatăl lor, cîrpindu-și mrețele, și **i-a chemat** și pe ei. **Iar ei, îndată lăsîndu-și corabia și pe tatăl lor, au mers după El**» (Matei IV, 18-22).

Trei lucruri esențiale se desprind din această relatare evanghelică: a) **chemarea** la apostolat a Mîntuitorului; b) **acceptarea** de către cei chemați de a-și închina viața lor întregă pentru zidirea Impărăției lui Dumnezeu pe pămînt; c) **lepădarea** de toate grijile lumii, străine de bine-vestițiile Evangheliei lui Hristos.

Așa dar, împărtășirea cu harul preoției presupune, la cei ce și-au plecat capul pentru punerea mîinilor, pe lângă răspunsul liber și deliberat la vocația launtrică, răspunsul la **chemarea** Mîntuitorului, **acceptarea** legilor de viață ale ziditorilor Impărăției lui Dumnezeu și **lepădarea** de tot ceea

Slujitorul Altarului, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni, spre cele ce privesc pe Dumnezeu...; și nimeni nu-și ia singur cinstea pentru sine, ci numai chemat de Dumnezeu, ca și Aaron» (Evreji V, 1, 4).

Vădit lucru este că preotul, chemat fiind de Hristos la apostolat, și «pus pentru oameni spre cele ce privesc pe Dumnezeu», el va sluji oamenilor în Duh și Adevăr, numai dacă prin viața lui va mărturisi statornic că viețuiește după modul lui Hristos, care l-a chemat. Căci, zice Apostolul Petru: «**După Sfântul carele v-a chemat, fiți și voi sfinți în toată purtarea voastră**, întrucât scris este: **Fiți sfinți, precum sfânt sînt Eu**» (I Petru I, 15-16).

Sfințenia vieții preotului este «sufletul apostolatului» său. Chemat — prin chemare de Sus — să sfințească sufletele și să le călăuzească spre viața cea pururea fiitoare, preotul e dator să se îngrijească în primul rînd de sfințenia sa lăuntrică și de sfințenia cea din afară, fără de care nu-și poate împlini sacra lui misiune. Numai această sfințenie îi dă preotului «măsura deplinătății lui Hristos» și a chemării sale divine: de om, despovărat de «făptura veche» și îmbrăcat în «omul cel nou», care nu năzuiește decît spre bunurile cerești și se străduiește necurmat spre sădirea în păstoritii săi a acelorași dumnezeiești răzuițe.

S-a spus pe drept cuvînt: «Trebuie să fii tu însuți lumină ca să poți lumina pe alții; trebuie să fii tu însuți curat ca să poți curăți pe alții» (Sf. Grigorie Teologul); trebuie să fii tu însuși sfînt sau să tinzi spre sfințenie, ca să poți sfinți pe alții.

Necesitatea sfințeniei pentru preot este arătată în chip deosebit de Mîntuitorul prin **exemplul Său și prin învățătura Sa**. El — Cel dintru început «plin de har și de adevăr» — a voit să se supună, cu omenitatea Sa, legii firești a creșterii și sporirii întru toate: «Iisus — ne spune Evangelistul Luca — sporește cu înțelepciunea, cu vârsta și cu harul la Dumnezeu și la oameni» (II, 52). De-a lungul a treizeci de ani, El s-a pregătit pentru ieșirea la propovăduirea Împărăției lui Dumnezeu, prin osîndu-îtoare muncă, prin rugăciune statornică, prin smerenie, prin ascultare. La doisprezece ani, venind la Ierusalim cu mama Lui și cu Iosif, «a fost aflat în templu șezînd în mijlocul **dascălilor**, ascultînd la ei și punîndu-le întrebări. Și se mirau toți care-L auzeau de priceperea și de răspunsurile Lui» (Luca II, 46-47). Așa dar, «Pruncul (Iisus) creștea și se întărea cu duhul, umplîndu-se de înțelepciune, și darul lui Dumnezeu era peste El» (Luca II, 40). Și, de asemenea, spre a da tărie cuvîntului Său despre modul creștin de viață și despre virtuțile creștine, El a pilduit prin însăși trăirea Sa, prin practicarea virtuților pe care le propovăduia altora: «**Iisus a început a face și a învăța**» (Fapte I, 1). Deci, mai întîi propovăduirea **prin faptă**, apoi propovăduirea prin cuvînt. Ceea ce Mîntuitorul a spus despre Sine cu privire la blîndețe și smerenie — «**învățați de la Mine, că sînt blînd și smerit cu inima**» (Matei XI, 29) — ar fi putut spune cu privire la toate virtuțile creștine, căci a fost plîmitor al tuturor. Iar spre sfîrșitul vieții Sale pămîntești — în rugăciunea către Tatăl, pentru Sine și pentru Apostolii Săi (decî și pentru succesorii Apostolilor, ierarhi și preoți) arată că se sfințește și se jertfește pe Sine, pentru ca și aceștia să se sfințească în tot adevărul: «**Sfințește-i în adevărul Tău...**, **căci pentru ei Mă sfințesc pe Mine însumi, ca și ei să fie sfințiți în adevăr**» (Ioan XVII, 17, 19). Sfîntul Apostol Pavel, voind să arate slujitorilor lui Dumnezeu ce reprezintă ei în economia mîntuirii, a spus: «**Noi ne înfăți-**

șăm în locul lui Hristos, ca și cum Dumnezeu s-ar ruga prin noi» (II Cor. V, 20). Așa dar, evident lucru este că cel ce înfățișează pe Hristos în mijlocul obștei credincioase, trebuie să năzuiască neîncetat spre sfințenia la care îl cheamă Mîntuitorul și pe care e dator s-o împărtășească păstoriiților săi. Căci, precum Hristos-Domnul a pilduit tuturor prin viața Sa, tot asemenea și preotul trebuie să fie pildă de sfințenie prin trăirea sa.

«Hristos este centrul Impărăției lui Dumnezeu. El este Impăratul, iar în jurul Său este Impărăția».

Preotul este centrul parohiei sale; el înfățișează pe Hristos în sînul obștei Sale credincioase; el reprezintă legea morală a noii împărății; el învață norodul care este voia lui Dumnezeu, iar prin viața sa arată cum poate fi împlinită voia lui Dumnezeu; el este scara lui Iacob, întoarsă spre cer, pe care credincioșii urcă spre desăvîrșirea vieții veșnice.

Fericitul Augustin a spus: «Legea a fost dată, pentru ca omul să poată cere harul; iar harul a fost dat, pentru ca Legea să poată fi plinită».

Preotul — în funcția lui de învățător — reprezintă Legea Impărăției lui Dumnezeu; iar prin administrarea Sfințelor Taine și prin exemplul vieții sale, reprezintă harul izbăvitor al lui Hristos, care ajută la plinirea Legii Impărăției lui Hristos.

Propovăduirea preotului, oricît de savantă ar fi ea, fără pilda vieții lui, este — ca să folosim comparația Sfîntului Apostol Pavel (II Cor. III, 6) — asemenea «lîterei» căreia îi lipsește «duhul»; dar știut este că numai «duhul» face viu.

Hristos este lumina care luminează viața tuturor fiilor Impărăției Sale.

Preotul, în sînul obștei sale, este de asemenea lumina care luminează căile izbăvirii fiilor săi duhovnicești.

Legea morală a noii Impărății a lui Hristos arată caracterul cetățenilor acestei Impărății.

Preotul trebuie să fie modelul clasic al caracterului cetățenilor noii Impărății, după arhetipul care e Hristos.

Caracterul uman al Domnului a corespuns permanent cu tipul de desăvîrșire pe care l-a propovăduit. Exemplul viu al vieții Mîntuitorului a stat mereu alături de învățătura Sa, sau chiar a precedat această învățătură.

Aprecierea vredniciei noastre în fața lui Dumnezeu depinde de aceasta: cît de asemenea sîntem sau cît de asemenea am devenit caracterului lui Hristos?

Preotul e cel dintîi chemat să întrupeze caracterul lui Hristos. Credincioșii privesc la el ca la un model al caracterului lui Hristos. De aceea Mîntuitorul a spus Apostolilor și urmașilor lor: «Voi sînteți lumina lumii..., sarea pămîntului, cetate pe vîrf de munte...».

Axîndu-și viața în Dumnezeu și trăind-o neîncetat sub specie aeternitatis, preotul zidește viața credincioșilor pe temelia nepieritoare a adevărului lui Dumnezeu.

Dar precum din exemplul Mîntuitorului tot asemenea și din învățătura Lui rezultă lămurit necesitatea sfințeniei în viața preotului, sau a năzuinței statornice a preotului spre sfințenie. În toți cei trei ani de activitate publică, preocuparea esențială a Domnului a fost **formarea celor doisprezece Apostoli**, pentru marea lor misiune de binevestitori ai Legămîntului celui Nou, de crainici și ziditori ai Impărăției lui Dumnezeu în lume. Predicarea Mîntuitorului asupra legii morale a noii Impărății s-a adresat fără

îndoială, tuturor credincioșilor care tind spre desăvârșire, dar în primul rînd ea a fost îndreptată către Sfinții Apostoli și urmașii lor direcți, chemați să vestească neamurilor Legea cea Nouă, Legea slobozeniei și a plinirii duhovnicești, din veac așteptată și acum adusă pentru toți oamenii de Hristos-Domnul.

Un șir întreg din învățăturile Mîntuitorului au fost adresate în mod direct și explicit Apostolilor, ca de pildă: Predica de pe munte, îndemnu-rile către cei 12 și către cei 72 cînd i-a trimis la propovăduire, ca și cuvîntul de la Cina cea de taină, etc.

În legătură cu predica de pe munte, relatarea evanghelică sună astfel: «Si văzînd Iisus mulțimile, s-a suit pe munte și șezînd au venit la El ucenicii Lui. Și deschizîndu-și gura îi învăța pe ei...» (Matei V, 1-2). Despre acest text, marele teolog anglican Charles Gore, spune: «Mîntuitorul s-a suit pe munte spre a se desprinde de mulțimile (ce-L urmau pretutindeni). Acolo a fost însoțit de Apostoli, cărora le-a și adresat Predica. Ea a fost deci îndreptată către Biserica (învățătoare), nu către lume; dar — întrucît se pare că și «mulțimile au ascultat-o» (Matei VII, 28) — putem susține că ea a fost rostită în urechea Bisericii, însă auzită și de lume».

Predica de pe munte, adresată așadar în primul rînd Apostolilor și urmașilor lor, «este legea morală a noii Impărății, Impărăția Cerurilor. Impărăția lui Mesia», Impărăția lui Hristos, căreia aceștia îi aparțin și pe care ei sînt datori s-o zidească în inima lumii.

Apostolilor celor «întîi chemați» și tuturor urmașilor acestora pînă la sfîrșitul veacurilor, li s-a adresat Mîntuitorul cu poruncitoarele îndemnuri:

«Voi sînteți sarea pămîntului...» Precum sarea dă gust bucatelor, tot asemenea preotul, prin sarea duhovnicească a vieții lui, dă obștei sale credincioase gustul Impărăției lui Dumnezeu, gustul trăirii în Hristos, gustul vieții celei pururea fiitoare. «Dar dacă sarea se va strica, cu ce se va săra?». Dacă sarea spirituală a comunității creștine — trăirea preotului — se va strica, cu ce-și vor săra credincioșii bucatele duhovnicești ale trăirii lor după modul lui Hristos? Sarea stricată strică toate bucatele. Viața preotului este «sarea» binecuvîntată, care dă vieții creștine din parohie gustul prea dulce al viețuirii în Dumnezeu. Credinciosul își îndulcește inima pentru Hristos cu sarea duhovnicească a vieții preotului. Și această sare nu trebuie să se strice niciodată.

«Voi sînteți lumina lumii...». Preotul este «lumină», nu atît prin știința lui de carte — de care, toluși, nu poate fi lipsit —, cît prin strălucirea duhovnicească a vieții lui celei în Hristos-Dumnezeu. Trăind în lumina «Răsăritului celui de Sus», preotul nu va umbla în întuneric, ci, cu lumina primită de la Hristos, va fi lumină tuturorora. Purtător de Hristos, preotul nu poate fi decît lumină din lumina lui Hristos. Sălășluitoar în Hristos, preotul «dator este, precum a umblat Acela, și el așa să umble» (I Ioan II, 6). Căci, zice Domnul: «Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru cel din Ceruri».

Spre a fi lumină a lui Hristos, preotul trebuie să umble precum a umblat Hristos, să făptuiască precum a făptuit Hristos, să iubească precum a iubit Hristos, să fie om cu oamenii după chipul Fiului Omului, să fie sfînt, precum sfînt a fost El, sau, cel puțin, să străduiască cu osîrdie către sfințenie.

«Cuvîntul vostru: da să fie da, nu să fie nu». În raporturile sale cu credincioșii, preotul trebuie să se bucure de un prestigiu neștirbit. Solicitat de aceștia nu numai în problemele lor duhovnicești, ci și în multiplele și complexe probleme ale vieții cotidiene, preotul e dator să aibă o prezență activă, îndemnurile, sfaturile și povățuirile sale fiind statornic nimbate de aureola adevărului care funcționează fără greș și care nu poate fi de nimeni desmînjit. El nu poate avea niciodată două atitudini în aceeași problemă, cătînd la «chipul omului» ce-i stă în față. Pentru el toți oamenii sînt «fiii lui Dumnezeu» și fiii săi duhovnicești, cumpănindu-i în mod egal cu cumpăna adevărului cel pururea stătător. Nimeni și nimic nu trebuie să-l clatine de pe poziția de granit spiritual al Căii, Adevărului și Vieții. Făcînd astfel, cuvîntul lui: **da** va fi pururea da, iar **nu**, va fi pururea nu.

«Cînd te rogi, să nu fii ca fățarnicii...». Rugăciunea preotului — în serviciul liturgic, la Taine și Ierurgii — să porceadă din lăuntru în care sălășuiește Hristos și Harul Său sfințitor. Ostentația vocală cu care păcătuiesc cei mai mulți slujitori ai Altarului, vrînd să-și etaleze «darul» muzical, trebuie îngrădită cu duiosia evlaviei. Recitativul liturgic, potolit, solemn, sacral să le fie dreptar negreșnic de cucernicie. E groaznică împietatea preotului care, din grabă, elimină texte, mănîncă cuvinte, devine «morișcă indiană» de rugăciuni. Și tot atît de gravă pentru devoțiunea credincioșilor este ținuta exagerat «cucernică» a preotului, care își dă ochii peste cap, lăcrămează cu rost și fără rost. În oficiu, ținuta preotului este solemnă în grai, atitudine, gest, mișcare. Ținuta preotului trebuie să fie ținuta lui Hristos pe care-L reprezintă în toate slujirile sale. Spre a nu greși în ținuta sa, preotul trebuie să aibă în fața ochilor săi duhovnicești, ținuta lui Hristos. Și nu va cădea nici în păcatul superficialității, nici în cel al fățarniciei. Sfințenia se va vădi luminoasă din tot ansamblul hristoformic al rugăciunii sale.

«Cînd postiți, să nu fiți triști ca cei fățarnici...». Postul pentru preot — după cuvîntul Mîntuitorului adresat Apostolilor — constituie o poruncă imperativă. Textul evanghelic este limpede. Mîntuitorul nu a spus: «Să postiți». Indatorirea aceasta o presupunea cunoscută. El ne arată numai cum trebuie să postim spre a nu părea fățarnici. Așadar, posturile orînduite de Biserică sînt și pentru preot, nu numai pentru credincioși. E greu, de altfel, de conceput, cum va putea vorbi preotul credincioșilor despre post, dacă el însuși nu postește. Un preot care nu ține posturile, nu cunoaște cumpătarea și asceza, anevoie își va putea îndeplini chemarea lui sacerdotală. Nepostul, necumpătarea, neasceza, neconsumarea în frămîntări duhovnicești, duc în mod sigur la îmbrăcarea unui chip de opulență sfidătoare. Un preot ușor în agonisita spirituală cu înfățișare athletică, dar neatlet în sporurile lui Hristos, și debil în cele duhovnicești, nu va putea culege prea bogată roadă duhovnicească în parohia sa. Căci de unde va lua forța morală de a propovădui postul, cînd zdrăvenia sa corporală, vorbesc despre nepoștirea lui? De unde îndrăzneala netemerii de a auzi pe vreun credincios, zicînd: «Doctore, vindecă-te pe tine însuși!». Exemplul rău al preotului este rău propovăduitor al idealurilor lui Hristos. Postul, cumpătarea și asceza sînt auxiliari de temelie ai misiunii mîntuitoare și sfințitoare a slujitorului lui Hristos.

«Nu vă adunați comori pe pămînt... Căci unde vă este comoara voastră, acolo va fi și înima voastră... Nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona». Nimic nu descumpănește mai grav viața preotului ca arhivo-

filia. Goana după avere, după ban, după agonisită bogată sărăcește trăirea duhovnicească a sacerdotului, îi seacă inima, îi pustiește lăuntrurile spirituale. În cugetul să-ăşluit de Mamona nu mai rămâne loc pentru Hristos.

«De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bîrna din ochiul tău nu o iei în seamă?». Aceste cuvinte determină raporturile preotului cu credincioşii şi raporturile preoţilor întreolaltă. Ele vorbesc pentru de-a pururea despre forţa şi obligaţia exemplului personal în propovăduirea învăţăturii lui Hristos. Un preot neîmpodobit cu virtuţile de cer ale trăirii în Hristos-Domnul, nu va avea niciodată autoritatea morală de a cere credincioşilor săi să îmbrace chipul lui Hristos, să vieţuiască după modul lui Hristos şi să fie plinitori ai faptelor lui Hristos. Dacă el însuşi, prin viaţa lui, nu va fi port-drapel viu şi luminos al tuturor virtuţilor creştine, dacă nu va propovădui zilnic, cu fapta mai întîi şi apoi cu cuvîntul, dacă întregul trăirii lui nu va străluci de luminiile Celui în Trei Străluciri, atunci lucrarea lui în sinul obşteii credincioase va fi operă de năimit, lupii hrăpitori pătrunzînd în turma lui, semănătorul cel de noapte aruncînd neghina în ogorul lui, buruienile şi pălămida rătăcirilor umplînd ţarina lui duhovnicească. Există o relaţie strînsă între viaţa personală a preotului şi viaţa spirituală a credincioşilor lui. În parohie se reflectă, ca într-o oglindă, toată trăirea preotului. O parohie bună vădeşte un preot bun, o parohie rea arată pe preotul rău. Căci nu în zadar zice Domnul: «După roadele lui îl veţi cunoaşte... Orice pom bun face roade bune, iar pomul cel rău face roade rele. Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune». Aşadar, viaţa preotului rodeşte în inima credincioşilor, fie grîul curat al virtuţilor lui Hristos, fie spinii şi pălămida împotrivorului cel viclean. Un preot cu viaţa curată, ca o pagină de Evanghelie, poate certa cu certare duhovnicească pe păstoriţii săi, fără teama de a-l auzi pe vreunul, zicîndu-i: «De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bîrna din ochiul tău nu o iei în seamă?». El va fi asemenea păstorului celuj bun, pe care oile îl cunosc, de al cărui glas ascultă şi al cărui drum îl urmează. Şi vor fi împreună «o turmă şi un păstor», uniţi în cugetul lui Hristos, în trăirea după chipul lui Hristos, în săvîrşirea faptelor bineplăcute lui Hristos.

Nu oricine Imi zice Mie: Doamne, Doamne —, va intra în Impărăţia Cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu, carele este în ceruri». Pentru Apostolii tuturor veacurilor, aceste cuvinte au caracterul unui divin şi sacru avertisment despre modul slujirii lui Hristos. Apostolatul lui Hristos reclamă înfinil mai mult decît o slujire «profesională» la altarul Domnului. Nici predicarea cea mai savantă, nici darul proorociei, nici chiar săvîrşirea din minuni nu sînt suficiente pentru a evita ireversibil sancţiune divină: «Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Duceţi-vă de la Mine cei ce lucraţi fărădelegea». Care sînt deci pîrghiile duhovniceşti ale adevăratului apostolat creştin? Nu le spune Mîntuitorul, cînd zice: «Oricine aude cuvintele mele şi le plineşte, asemenea-l-voi bărbatului înţelept care şi-a zidit casa pe piatră. Şi a căzut ploaie, şi au venit rîurile, şi au suflat vînturile şi au lovit în casa aceea şi nu a căzut, pentru că era întemeiată pe piatră...». «Drept aceea, după roadele lor îi veţi cunoaşte...», după «plinirea voci Tatălui Meu, carele este în Ceruri». Prin urmare, pîrghiile apostolatului creştin, acestea sînt: cunoaşterea vocii lui Dumnezeu şi împlinirea ei integrală. «Căci de vei ţine toate poruncile, dar vei căca pe cea mai mică dintre ele, vinovat vei fi faţă de toate poruncile». În slujirea lui Hristos compromisul nu este îngăduit. Divinul îndemn al Domnului adresat Apostolilor

Săi, nu lasă loc echivocului: «Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru Cel din Ceruri desăvârșit este». Calea sfințeniei și a desăvârșirii duhovnicești este singura «cale care duce la viață». Și pentru preot altă cale nu există!

Cel ce ține în mîinile sale pe Hristosul euharistic nu poate avea decît mîini curate, mîini sfinte, mîini pure ca binecuvîntarea harului pe care-l împărtășește credincioșilor.

Gura celui ce invocă milostivițiile lui Dumnezeu și care se hrănește cu Trupul și Sângele Domnului trebuie să fie neprihănită ca gura îngerilor care slavoslovesc neîncetat pe Dumnezeu.

Ochii preotului, ochii care — cu văzul credinței — privesc tainele vieții celei pururea fericitoare, nu pot fi decît senini și luminoși ca azurul cerului, blinzi și mîngîietori ca nădejdea, îndrumători și îmbătători ca o putere de Sus, duiosi și alinători ca untdelemnul samarineanului milostiv.

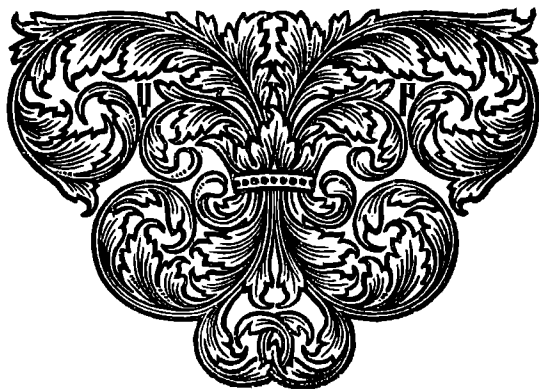
Inima preotului, în care sălășluiește Hristos, trebuie să fie altar cersc pe care se săvîrșește neînterupt liturghia dragostei de Dumnezeu, liturghia dragostei pentru toți oamenii, pentru toate fapțurile Domnului, pentru toată lumea, liturghia înfrățirii, a dreptății și a păcii.

Cugetul preotului, — îmbogățit de cugetul lui Hristos — este izvor de apă vie, care se revarsă bogat peste răsadul duhovnicesc al unei trăiri sfinte și sfințitoare.

Viața preotului este viața lui Hristos, fapta lui Hristos, dăruirea lui Hristos, Jertfa lui Hristos, biruința lui Hristos, slăvirea lui Hristos.

Dreptarul vieții preotului sînt cuvintele Apostolului Pavel: «Mie a vieții este Hristos».

Protos. EMILIAN BIRDAȘ

clasa boerească. Amintim în treacăt cazul violonistului Gheorghe Burada întâmplat în 1856, la teatrul din Iași. Boerimea când a văzut pe acest fiu de boer ieșind și cântînd pe scenă dintr-un instrument, nu s-a putut stăpîni de indignare și compătimire, pentru cel ce moralmente, căzuse atît de jos. În acest climat peste puțină vreme trebuia să apară cel care avea să ajungă mare muzician, mare profesor și mare compozitor. Dar Pronia Divină lucrează în lume și pe tulpina familiei Mandicevschi se aștepte o mlădiță nobilă, Veronica Popovici, o bună pianistă, cultivatoare a muzicii în toate genurile ei, clasic sau național.

Din colaborarea ei, preotului Vasile și a soției sale Veronica pe tărîm muzical, s-a schimbat puțin atmosfera și ambii au lăsat moștenire copiilor în afară de talent, și o bogată colecție de lucrări muzicale.

Dumnezeu binecuvîntează casa preotului Vasile, parohul din Cosmin cu opt copii. Toți au moștenit talentul muzical al părinților, dar numai trei și anume: Eusebie, Gheorghe și Ecaterina l-au cultivat și au ajuns mari muzicieni. În prezent trăiește Ecaterina Mandicevschi, ca profesoară de muzică pensionară. Are 90 de ani și locuiește la Cluj. Ea a colaborat de multe ori la prodigioasa inspirație a lui Eusebie, datorită și talentului ei poetic. Familia Pr. V. Mandicevschi a fost numită pe bună dreptate, familia Romînească «Bach». Ca și Veit Bach, răstrăbunicul lui Johann Sebastian Bach, așa a fost și parohul din Bahrineștii Bucovinei, un pasionat muzical, un diletant, și dacă în împrejurările de loc, de timp și de mediu ar fi fost așa de prielnice ca în epoca noastră, familia acestuia reunită ar fi continuat munca similară a Bachilor Turingieni, munca pe care de altel o și începuseră, după cum mărturisește Constantin Mandicevschi, frate al marelui muzician.

«Eram patru frați și patru surori, și toți făceam muzică. Eusebie cînta violina I, eu a II-a, Gheorghe viola și Erast, violoncel. Surorile cîntau toate la pian. În ziua aniversării a 70 ani a tatălui nostru Vasile, ne-am adunat toți în casa bătrînească din Cosmin-Molohgia, și am aranjat o mare serbare muzicală. Dimineața la Liturghie am cîntat Liturghia Nr. 3 în Fa Major, cîte doi la fiecare parte. După masă în casă am executat o Uvertură compusă de Eusebie special pentru această aniversare, precum și o Cantată pentru copii, intitulată «Junețele și Bătrînețele», textul de Ecaterina, iar muzica de Eusebie. Părintele nostru era podidit de lacrimi, iar noi copii, spune mai departe povestitorul, am avut un moment de nespusă înălțare sufletească, cum rar se întîmplă în viața cuiva». De sigur că tabloul descris mai sus este impresionat și plin de frumusețe familiară.

Revenind la firul vieții marelui Mandicevschi, amintim aci că părinții lui ar fi dorit să-i creieze o carieră administrativă, care să-l pună la adăpost în ce privește existența materială.

Cel care descopere talentul muzical în tînărul Eusebie, este profesorul universitar Eusebie Popovici. Acesta l-a îndemnat să urmeze odată cu liceul, și cursul de violină al societății filarmonice din Cernăuți. Cunoștințele de muzică bisericească le-a primit de la compozitorul Isidor Worobchievici, iar primele noțiuni de compoziție de la celebrul Joseph Vincent, un partizan pasionat al stilizării cromatismelor în muzică, în locul succesiunilor diatonice. Cu toate că părinții săi aveau impresia că fiul lor și-a greșit drumul în viață, ocupîndu-se de muzică. Eusebie studiază serios și odată cu bacalaureatul, era deja și autor de multe compozițiuni, melodii, coruri, dansuri și chiar începuse o operă. Aceasta se întîmpla prin 1875. Ceva mai mult, Eusebie se afișase la vîrsta de 16 ani, cînd a

Săi, nu lasă loc echivocului: «Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru Cel din Ceruri desăvârșit este». Calea sfințeniei și a desăvârșirii duhovnicești este singura «cale care duce la viață». Și pentru preot altă cale nu există!

Cel ce ține în mîinile sale pe Hristosul euharistic nu poate avea decît mîini curate, mîini sfinte, mîini pure ca binecuvîntarea harului pe care-l împărtășește credincioșilor.

Gura celui ce invocă milostivirile lui Dumnezeu și care se hrănește cu Trupul și Sângele Domnului trebuie să fie neprihănită ca gura îngerilor care slavoslovesc neîncetat pe Dumnezeu.

Ochii preotului, ochii care — cu văzul credinței — privesc tainele vieții celei pururea fericitoare, nu pot fi decît senini și luminoși ca azurul cerului, blinzi și mingîietori ca nădejdea, îndrumători și îmbătători ca o putere de Sus, duioși și alinători ca untdelemnul samarineanului milostiv.

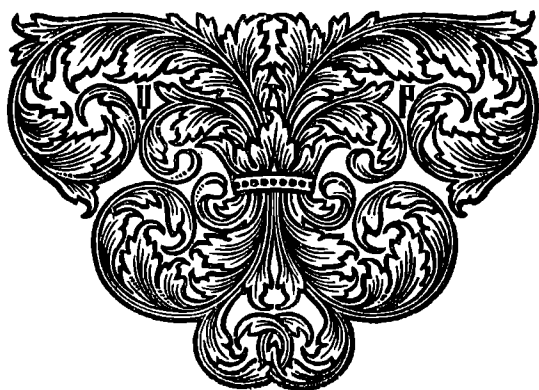
Inima preotului, în care sălășluiește Hristos, trebuie să fie altar cersc pe care se săvîrșește neînterupt liturghia dragostei de Dumnezeu, liturghia dragostei pentru toți oamenii, pentru toate făpturile Domnului, pentru toată lumea, liturghia înfrățirii, a dreptății și a păcii.

Cugetul preotului, — îmbogățit de cugetul lui Hristos — este izvor de apă vie, care se revarsă bogat peste răsadul duhovnicesc al unei trăiri sfinte și sfințitoare.

Viața preotului este viața lui Hristos, fapta lui Hristos, dăruirea lui Hristos, Jertfa lui Hristos, biruința lui Hristos, slăvirea lui Hristos.

Dreptarul vieții preotului sînt cuvintele Apostolului Pavel: «Mie a vieții este Hristos».

Protos. EMILIAN BIRDAȘ

clasa boerească. Amintim în treacăt cazul violonistului Gheorghe Burada întâmplat în 1856, la teatrul din Iași. Boerimea când a văzut pe acest fiu de boer ieșind și cîntînd pe scenă dintr-un instrument, nu s-a putut stăpîni de indignare și compătimire, pentru cel ce moralmente, căzuse atît de jos. În acest climat peste puțină vreme trebuia să apară cel care avea să ajungă mare muzician, mare profesor și mare compozitor. Dar Pronia Divină lucrează în lume și pe tulpina familiei Mandicevschi se aștește o mlădiță nobilă, Veronica Popovici, o bună pianistă, cultivatoare a muzicii în toate genurile ei, clasic sau național.

Din colaborarea preotului Vasile și a soției sale Veronica pe tărîm muzical, s-a schimbat puțin atmosfera și ambii au lăsat moștenire copiilor în afară de talent, și o bogată colecție de lucrări muzicale.

Dumnezeu binecuvîntează casa preotului Vasile, parohul din Cosmin cu opt copii. Toți au moștenit talentul muzical al părinților, dar numai trei și anume: Eusebie, Gheorghe și Terina l-au cultivat și au ajuns mari muzicieni. În prezent trăiește Mandicevschi, ca profesoară de muzică pensionară. Are 90 de ani și locuiește la Cluj. Ea a colaborat de multe ori la prodigioasa Eusebie, datorită și talentului ei poetic. Familia Pr. V. Mandicevschi a pe bună dreptate, familia Romînească «Bach» pe care a avut-o în pianicul lui Johann Sebastian Bach, așa a fost un pasionat muzical, un diletar timp și de mediu ar fi fost așa și de acestuia reunită ar fi că munca pe care de altă parte în Mandicevschi, f

«Eusebie» Eusebie cînta violoncelul și cîntau toate la pian. Eusebie ne-am adunat toți în sala de concert și aranajat o mare serbare în sala de concert a Bisericii Nr. 3 în Fa Major, cîteva zile am executat o Uvertură compusă de Eusebie și am executat o Cantată pentru copii de Eusebie, textul de Ecaterina, iar muzica de Eusebie. Eusebie a plodidit de lacrimi, iar noi copii, spune mai departe un moment de nespusă înălțare sufletească, cum răsună în viața cuiva». De sigur că tabloul descris mai sus este un tablou plin de frumusețe familiară.

Revenind la firul vieții mare muzician Mandicevschi, amintim aci că părinții lui ar fi dorit să-i creieze o carieră administrativă, care să-l pună la adăpost în ce privește existența materială.

Cel care descoperă talentul muzical în tînărul Eusebie, este profesorul universitar Eusebie Popovici. Acesta l-a îndemnat să urmeze odată cu liceul, și cursul de violină al societății filarmonice din Cernăuți. Cunoștințele de muzică bisericească le-a primit de la compozitorul Isidor Worobchievici, iar primele noțiuni de compoziție de la celebrul Joseph Vincent, un partizan pasionat al stilizării cromatismelor în muzică, în locul succesiunilor diatonice. Cu toate că părinții săi aveau impresia că fiul lor și-a greșit drumul în viață, ocupîndu-se de muzică. Eusebie studiază serios și odată cu bacalaureatul, era deja și autor de multe compozițiuni, melodii, coruri, dansuri și chiar începuse o operă. Aceasta se întîmpla prin 1875. Ceva mai mult, Eusebie se afișase la vîrsta de 16 ani, cînd a

condus personal o Cantată a sa pentru cor, soli și orchestră, compoziție distinsă cu premiul la concursul muzical din Lipsca, când i s-a acordat și o bursă din partea ministrului de instrucție vienez. În felul acesta Eusebie se stabilește definitiv la Viena. Aci și-a desăvârșit cultura, urmînd concomitent filosofia, literatura, istoria universală, istoria muzicii și istoria artelor în general. Studiile de specialitate ca: armonia, contrapunctul și fuga le-a făcut cu celebrul Gustav Nottebohm, mort în 1882.

În marele centru muzical vienez, Eusebie își concentrează întreaga activitate muzicii. Trăia izolat și singurătatea vieții nu-i dă nici o satisfacție. Viața solitară o socotea chiar ca o piedică în privința creației muzicale. Și după puțină vreme, în urma unei legături sufletești, se căsătorește cu Albina, născută «de Vest», o reputată cîntăreață și profesoară de muzică în Viena. Tovarășa de viață îi va fi mai tîrziu inspiratoarea în concepțiile sale compoziționale. De aici înainte, drumul lui se deschide definitiv pentru glorie. Întreprinde o mișcare muzicală, organizează un cor din elementele cele mai bune ale soției sale, și-l conduce 20 ani.

În viața socială îndeplinește funcția modestă de arhivar și bibliotecar al reuniunii «Amicii Muziceii», din Viena, unde are posibilitatea să cerceteze și să studieze numeroase opere muzicale. După un stagiu la bagheta orchestrală, i se încredințează catedra de istoria muzicii, instrumentologia, armonia și contrapunctul la Conservatorul din Viena, instituție devenită mai tîrziu în anul 1909, Academia de Muzică și Artă Dramatică.

Dintre studenții romîni, au avut fericirea de a-l avea ca profesor, Ioan Scărlătescu și Marțian Negrea.

Prin acest titlu și prin opera de mai tîrziu, Mandicevschi își cinstește neamul românesc, înscriindu-și numele în marea galerie a muzicienilor romîni, apreciat și onorat de muzicienii de pretutindenea. În postul de profesor s-a bucurat de mare cinste din partea Inaltei Instituții Muzicale a frumosului oraș al muzicii și nemuritoarelor valsuri.

Personalitatea lui E. Mandicevschi nu poate fi conturată într-un articol de revistă, ci asupra lui este nevoie de un studiu special.

Articolul de față, cît și tot ceea ce s-a scris despre el, este departe de a-i fixa locul binemeritat în istoria noastră muzicală.

Cele de mai sus, sînt considerațiuni sumare asupra vieții marelui compozitor și muzician. Trecînd peste ceea ce ar trebui de completat, ne vom opri puțin asupra operii sale, după cît ne va fi cu putință.

M-am folosit în acest articol de diferite reviste muzicale, manuale școlare, dicționare muzicale, și în deosebi de valoroasa lucrare «Istoria Muzicii la Romîni» a lui Mihail Gr. Poslușnicu.

Opera lui E. Mandicevschi este vastă. Cîmpreinde peste 800 piese muzicale. Istoria muzicii o grupează astfel: 1. Compozițiuni cu caracter universal pentru voci și instrumente de tot felul. 2. Studii critice și arheologice pe terenul clasicismului muzical medieval. 3. Publicațiuni de opere inedite ale marilor maestri clasici. 4. Produsul carierei sale didactice. 5. Produsul muzicalității sale romînești.

Enumerarea operelor ar umple pagini întregi în această revistă. Voi menționa mai jos cîteva din cele cuprinse în produsul muzicalității sale romînești, fie că au caracter laic, religios etc.

Iată cîteva titluri: Pădurea doarme; Noapte bună; Nani Nani; Seara; Rugăciune; Ruga; Dungă lungă; Baba și Moșneagu!; Revedere; Moș Crăciun; Colinde; Sequidila; Lăcrămioare, etc.

Am amintit mai sus că în cele religioase a fost îndrumat de compozitorul Isidor Worobch'evici. Sub influența acestuia, Mandicevski a consacrat o mare parte din activitatea sa muzicală, muzicii religioase. În lucrările religioase este predominant de spiritul ortodox. A scris mult în acest domeniu, și s-a luptat pentru introducerea cîntului coral în biserică. Are numeroase liturghii mixte și bărbăești, pe două, trei, patru voci, cu soli. Pe lângă cele 12 Liturghii, a mai scris și diverse concerte și chionice ca: La rîful Vavilonului, pentru cor bărbătesc, Doamne, Doamne, pentru cor mixt, etc.

Patru din Liturghii au fost tipărite de Fondul Bisericesc din Bucovina chiar în anul morții sale, adică în 1929.

Celelalte se află în posesia moștenitorilor legali.

Țin să precizez aci că datorită amabilității moștenitorilor Mandicevski, mi s-a pus la dispoziție liturghiile bărbăești nr. 2, 5, și 8, și nădăjduesc ca în stagiunea următoare să pun în lucru cu Corala Preoților din Capitală, câteva fragmente liturgice sau chionice diferite, ca un omagiu adus mare-lui muzician, născut din familia noastră preoțească.

Pentru creația sa multiplă, pentru activitatea sa didactică și artistică oficială, Eusebie Mandicevski a fost distins și cîstit cu multe însărcinări oficiale. Oriunde s-a aflat, s-a impus prin pregătirea și seriozitatea sa. A fost ales membru în Comisiunea pentru promovarea artelor în Curatoriul Fundațiunii «Schwester Fröliche Stiftung»; a fost ales în juriul instituit de societățile «Amicii Muzicii» din Viena și Beethovenhaus, pentru decernarea priorității celor mai bune compoziții; a fost ales în comisia drepturilor de autor și membru în comisia oficială pentru cîntece populare.

Ca membru cu distincție onorifică, el figurează și în societatea muzicală «Bach» din Lipsca, oraș care i-a acordat din partea Universității sale, titlul de Doctor Honoris Causa.

În Viena i s-a conferit titlul de Consilier Guvernial.

A fost membru de onoare al multor societăți muzicale din Viena, Bonn, Londra, Cernăuți, Suceava etc.

Eusebie Mandicevski deși a trăit departe de Patrie, sufletul lui a fost mereu alături de tot ce este românesc și inima lui a bătut pentru ortodoxismul și cîntul națiunii romîne, din care a luat ființă, pînă în clipa plecării spre cele veșnice.

Eusebie Mandicevski, de la a cărui naștere se împlinește în vara acestui an un veac, va trăi mereu prin opera sa nemuritoare.

Fie ca rîndurile de mai sus, să trezească în cititorii acestei reviste, adevăratele sentimente de prețuire ce se cuvin marilor noștri înaintași.

Preot ALEXANDRU DELCEA

INTIUL DECENIU CULTURAL AL PRIMEI TIPOGRAFII DIN EPISCOPIA BUZĂULUI, 1691 — 1701

Avut-a Episcopia de Buzău în trecut ca și azi ierarhi de mare preț, episcopi cu rîvnă de cele sfinte, iubitori de patrie, renumiți meșteri în arta tiparului. S-a împlinit un sfert de mileniu (250 ani) de la tipărirea în romînește a primelor cărți bisericești la tipografia Episcopiei din Buzău.

Cade-se cu adevărat, a ne împrosăta amintirea acelor vremi de bogată și harnică activitate cărțurărească, pe care și noi azi să o urmărim și s-o preamărim.

Cea dintâi tipografie la Buzău este legată de persoana Episcopului Mitrofan.

Meritul cel mare este, că s-a servit de această tiparniță, a cărei literă nouă o cumpărase cu 600 lei, dăruiți acești bani de Mitropolitul Moldovei, Dosofteiu, spre a tipări și împrăștia cărți bisericești în limba țării.

Mitrofan fu ales episcop la Buzău în 1691, iunie 10. După instalarea sa ca episcop, Mitrofan a și introdus în teascurile tipografiei la 1691 manuscrisul intitulat «Pravoslavnică Mărturisire», tradusă de învățatul cărțurar Radu Greceanu și care cuprinde dogmele religiei creștine.

În 1693 se tipări tot aici o Evanghelie greco-romină. Un exemplar din această sfântă carte am găsit la biserica parohială din comuna Mărăcineni, raionul Buzău, și în calitate de paroh am păstrat-o cu multă grijă și sfințenie, în timpul războiului 1916-1918. Evanghelia, îmbrăcată în aur și argint, a fost dăruiată de logofățul Mărăcineanu. Ar fi de dorit și opinez ca acest prețios și sfânt odor să se păstreze în muzeul național. Acolo ar fi în siguranță mai mare și admirat de vizitatori.

Dar opera cea mai de preț prin care Mitrofan se face nemuritor este tipărirea Mineiului în 12 volume, ce conțin serviciile dumnezeiești ale sărbătorilor domnești și ale sfinților din fiecare zi. Pe românește s-au tipărit doar sinaxarele (descrierea vieții sfinților) pe când celelalte rugăciuni sînt în slavonește. Cum se explică faptul că Mitrofan n-a tipărit în întregime, pe românește? Explicarea ar fi, că, sau n-a avut la îndemînă un traducător de ispravă, sau i-a fost teamă de vreo dojană, așa cum i s-a întîmplat mitropolitului Teodosie al Moldovei, care tipărind Tipicul pe românește a fost muștrat de Patriarhul Dositeiu. Insuși episcopul Mitrofan a fost tipograful Mineiilor, în 1698-99.

În 1700 apare prin rîvna lui deosebită și ardoarea nestinsă, prima carte în întregime pe românește «Octoihul», sau cele opt glasuri.

În același an se dădu la iveală și Triodul, carte ce conține serviciile dumnezeiești din Postul cel mare.

Ultima carte pe care a tipărit-o mîinile harnice ale lui Mitrofan, așezînd literă lîngă literă, cu o răbdare de fier, este Penticostarul cu rînduiala serviciilor dumnezeiești de la Duminica Sf. Paști pînă la Duminica tuturor Sfinților ¹⁾.

Mitrofan păstori la Buzău pînă în 1703, cînd încetă din viață. Fac următoarea remarcă, că Episcopia de Buzău a fost în acest timp unul dintre cele mai însemnate centre de cultură ale Țării Românești.

Episcopia continuă și azi a fi centru de cultură, cu școală de cîntăreți de strană, cu seminar, cu o bogată activitate religioasă și economică.

Pr. IOAN IONESCU
Profesor-pensionar, Buzău

VIAȚA BISERICESCĂ ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

SERBAREA DE SFÎRȘIT DE AN LA ȘCOALA DE CÎNTĂREȚI BISERICEȘTI ȘI SEMINARUL TEOLOGIC DIN CURTEA DE ARGHEȘ

Sîmbătă 29 iunie 1957, dîmineața, la Școala de Cîntăreți Bisericești și Seminarul Teologic din Curtea de Argeș, a avut loc serbarea de sfîrșit de an.

Solemnitatea aceasta, atît de importantă pentru viața sufletească a elevilor și a corpului didactic, s-a desfășurat după un program bine chibzuit.

Fiind și praznicul Sf. Apostoli Petru și Pavel, înainte de începerea propriu zisă a serbării, elevii, profesorii, personalul administrativ, cu toții, au participat la slujba sfîntei Liturghii, în frumosul paraclis al sfîntei Mînăstiri, în incinta căreia funcționează școala noastră, spre a mulțumi lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să ajungem iarăși la sfîrșitul unui nou an școlar.

Oficierea sfîntei Liturghii a fost făcută de un sobor de distinși slujitori al altarului, în frunte cu P. S. Episcop Pavel Șerpe, starețul mînăstirii. Dintre profesorii școlii noastre, au făcut parte din sobor PP. CC. Arhimandriți Nicodim Sachelarie și Gerontie Ghenoiu.

Răspunsurile sf. Liturghii au fost date de corul întregii școli, dirijat de D-1 Profesor Ioan Gh. Cristescu, titularul catedrelor de Muzică.

După terminarea Sf. Liturghii, a urmat desfășurarea serbării de sfîrșit de an. Serbarea a avut loc în una din sălile de curs ale școlii, gătită anume pentru sărbătoare.

Au participat la marea solemnitate întregul personal al școlii: profesorii, în frunte cu P. C. Păintele Director, Dr. Nicolae Ciudin.

funcționarii din serviciul administrativ, personalul de serviciu, întregul sobor al sfintei mînăstiri, în frunte cu P. S. Episcop Pavel Șerpe, starețul mînăstirii, părinți și rude ale elevilor, lume din localitate, precum și vizitatori.

Serbarea s-a deschis cu Imnul de Stat al R.P.R., după care a urmat bogatul program artistic-muzical, executat de corul Seminarului Teologic, dirijat de D-l Profesor Ioan Gh. Cristescu.

Programul artistic a fost alcătuit din cîntece religioase, cîntece laice și recitări.

Dintre piesele muzicale religioase, menționăm: «Deschideți mari a Cerului porți» de Glück; «Patria mea» de Gevaert; «Clopotele» din repertoriul muzical clasic rus; «Taina creștinătății», de I. Popescu-Pasărea; «De sus, din Cer», ș. a. Dintre piesele muzicale laice, menționăm: «Marș de primăvară», de I. Popescu-Pasărea; «Mama», de Ion Chirescu; «Foaie verde bob secară», de Mihail Jora; «De cînd badea a plecat», de Gh. Dima; «Grînele vara se coc», de Ion Vidu, ș. a., în total 17 piese muzicale. Cîțiva din elevii talentați au executat cîntece populare din fluier, voce și muzicuță. S-au recitat poezii de George Coșbuc, Anton Pann și alții.

Un loc însemnat în programul serbării l-a ocupat substanțiala, vibranta și instructiva cuvîntare ocazională, rostită de P. C. Pr. Dr. Nicolae Ciudin, Directorul școlii, pe care, pentru valoarea ei, o reproducem în întregime:

Prea Sfințite Părinte Episcop,
Preacuvioși și preacucernici Părinți,
Doamnelor, Domnilor, Domnilor colegi, dragi elevi,

Ne-am bucurat, ne-am veselit, ne-am săltat inimile de cîntări vibrante, ce mișcă sufletul pînă în cele mai adînci simțăminte, cum rar se întîmplă în viața omului. Acum, rog să-mi dați voie să ne coborîm de pe culmile mărețe ale bucuriilor, la realitățile vieții, ale vieții celei de toate zilele, așa cum este, cum o întîlnim și cum o trăim. Știm cu toții că în viața de toate zilele, orice lucru își are clipa lui potrivită. Astăzi, pentru noi e vremea socotelilor școlare. A sosit vremea, cînd din nou trebuie să ne dăm seama de ceea ce am lucrat un întreg an școlar.

După munca depusă de noi și voi, dragi elevi, iată cum stăm acum, în prag de sfîrșit de an:

Elevi înscriși			Retrași	Promo- vați	Corijenți	Repe- tenți	Concediu medical	Eliminați
An	I	40	—	36	3	1	—	—
»	II	37	1	28	5	1	1	1
»	III	36	2	25	8	1	—	—
»	IV	29	—	20	5	4	—	—
»	V	21	—	16	2	2	1	—
Total			3	125	25	9	2	1

La examenul de diplomă pentru ciclul I al Școlii de Cîntăreți s-au înscris 28 dintre elevii anului II, plus 5 cu aprobări speciale, total 33 de candidați, dintre care 2 neprezenți; prezenți 31. Au promovat 26, au rămas corijenți 3 și au fost respinși 2.

Deasemenea, la examenul de diplomă pentru Seminarul Teologic, s-au prezentat 16 candidați, proveniți din elevii anului V, au promovat 13, iar 3 au rămas corijenți.

Acesta este rezultatul muncii pe care am depus-o laolaltă.

Dragi elevi,

Mă adresez în mod special vouă, căci cu voi am mai mult de vorbă; iar asistența să fie îngăduită ca martor și judecător între noi și voi.

Eu personal, ca Director și profesor al vostru, nu pot fi străin de gândurile și simțămintele părinților voștri dragi și nici de ale dascălilor voștri, care s-au străduit să vă lumineze din făclia dascăliei lor.

Anul acesta, ca și anul trecut, nu toți s-au făcut vrednici de plata cea bună pentru munca școlară, fiindcă nu toți au depus muncă stăruitoare. Unii dintre voi s-au străduit mai mult la studii și au primit plata mai mare, alții, mai puțin și au primit plata mai mică, iar alții nu s-au trudit deloc și n-au primit nimic.

Pentru cei dinții, cinste lor că și-au meritat plata cea bună, potrivită cu ostenele lor, pentru cei din urmă, n-am acum cuvinte de dojană că n-au ascultat povețele părinților lor și n-au luat seama de învățăturile profesorilor lor! Pe asemenea elevi neascultători și lipsiți de interesul școlar, i-am dojenit și noi, dar mai ales părinții lor, tot timpul anului.

Dragii mei elevi! Voi nu veți rămânea în starea în care vă găsiți acum: veți crește, veți progresa la învățătură. Dar odată cu creșterea și progresul vostru la învățătură, ascultați care vă sînt datoriile voastre de împlinit față de părinții voștri, datorii pe care Sf. Scriptură învață pe fiii oamenilor de mii de ani. Din străfunduri de veacuri, ea strigă: «fiilor, ascultați de la mine, care este dreptul tatălui și purtați-vă astfel ca să vă mîntuiți, fiindcă Domnul a hotărît ca tatăl să fie cinstit de fecior și a întărit asupra fiilor, puterea mamelor... Cu fapta și cu cuvîntul, cinstește pe tatăl tău, ca binecuvîntarea lui să vină asupra ta. Căci binecuvîntarea tatălui întărește casele fiilor, iar blestemul mamei le dărimă pînă în temelie. (Is. Sir. Cap. 3, 1-16...). Fiul meu, după cum fagurele este dulce în cerul gurii tale, tot așa este și știința și înțelepciunea pentru sufletul tău. Dacă tu o agonisești, vei fi mulțumit în viitor și nădejdea ta nu va rămîne zadarnică. (Prov. 24, 13-14). Dacă inima ta este plină de înțelepciune, inima părinților tăi se veselește. Prov. 23-15). Ascultă fiule, pe tatăl tău care te-a născut și nu disprețui pe maica ta bătrînă. Cumpără adevăr și nu-l vinde, înțelepciune și învățătură și iscusință. Tatăl celui drept tresaltă de bucurie și cel care a născut un înțelept se bucură de el. Să se bucure tatăl tău și maica ta, și să tresalte de bucurie cea care te-a născut. (Prov. 23, 22-25). Omul cuminte agonisește știință și urechea celor înțelepți năzuiește după iscusință. (Prov. 18-15). Cine ține seamă de povețe, ajunge înțelept, și de e cu minte, știința e ușoară. Pe calea hărnciei și a cuminenței, se află viața, iar calea lenei și a nebuniilor duce la moarte».

Dragii mei, mulți sînt chemați, însă puțini sînt cei aleși, care, auzind cuvîntul Domnului, să-l împlinească așa cum trebuie.

Iată, peste cîteva ore intrați în vacanța de vară, vacanța petrecerilor, bucuriilor și veselilor tinerești. Nimic nu-i mai plăcut decît să vezi pe tinăr vesel, însă și cuviincios. Și cine, cu adevărat, are dreptul la o vacanță veselă? Desigur toți școlarii care și-au făcut datoria cu prisosință. Aceștora, și Sf. Scriptură le zice: «veselește-te tinere de vîrsta ta și fie-ți inima plină

de voie bună în zilele tinerețelor tale și mergi în căile inimii tale și după povața ochilor tăi, dar să știi că pentru toate acestea, Dumnezeu te va aduce la judecată». (Eccl. 11, 9). Da, nici Scripturile nu opresc pe tânăr de la bucurii, însă acestea să aibă măsura cumpătării. Tânărul trebuie să se bucure în tinerețea sa; el nu trebuie să-și ducă cel mai frumos timp al vieții sale în întristare, în viață posomorită, în melancolie. Tânărul este croit de la Dumnezeu să aibă inima deschisă pentru bucurii, să fie vesel, să aibă păreri bune despre viața frumoasă ce i se așterne în față. Tinerețea este viața pură, viața clocotindă care se revarsă cu generozitate. De aceea, tânărul privește totul în perspectiva unor idealuri noi. Niciodată ca în tinerețe, omul nu e atât de capabil să se entuziasmeze pentru cauze nobile și înalte, niciodată ca în tinerețe, omul nu e atât de capabil să se dăruiască cu atîta frenezie, cu atîta uitare de sine, cu atîta elan, pentru un ideal. Tinerețea tinde spre acțiune, e mișcare neobosită. Ea tinde spre faptă, dar nu spre orice fel de faptă, ci spre fapte mari, spre fapte eroice, care răstoarnă veacuri și ctitoresc așezări noi. De aceea, tinerețea este cea mai frumoasă perioadă a vieții. Ea este vis și jertfelnicie, ideal și dărnicie, entuziasm și fapte. Și dacă toată viața noastră este umbrită de nostalgia tinereții, este din pricina aceasta: ca și primăvara, tinerețea are cerul mai senin, lumina mai curată, căldura mai rodnică, vestmintul pomilor mai fraged, florile mai frumoase, suvoaiile mai furtunoase. Totul este altfel. În adevăr, toate anotimpurile își au frumusețea lor, dar nici unul nu se poate compara cu frumusețea neprihănită a primăverii. Ea poartă ceva deosebit din frăgezimea naturii cea dintru început, așa cum a ieșit din mîna Creatorului, par-că e o reînviere neconținută a paradisiului. Și de care, trei lucruri ne amintesc fericirile și bucuriile din el: frăgezimea frunzelor de primăvară, ciripitul drăgălaș al păsărilor și inima tinereții omului. Căci tinerețea omului este asemenea frunzelor de primăvară, e primăvara însăși, desigur o primăvară sgomotoasă chiar turbulentă dacă vrei dar nu mai puțin primăvară. De aceea înțeleptul Solomon, care cunoștea firea tinerețului, însemnătatea și urmările bucuriilor tinereții, zice: «Veselește-te tînărul în tinerețe, desfătează-ți inima cu cele bune... Căci inima veselă înseamnă fața, iar inima mîhnită descumpănește duhul». (Prov. 1v, 13).

În adevăr, bucuriile și plăcerile sînt nu numai naturale tinereții; ele sînt totodată și folositoare și chiar necesare. În tinerețe omul se pregătește pentru o viață mai serioasă și o activitate mai încordată. Din pricina aceasta, din tinerețe omul trebuie să-și oțelească puterile. Prin ce s-ar putea oțeli puterile trupului? Printr-o folosire moderată a veselii și a petrecerilor îngăduite. Iar vioiciunea spiritului, cum s-ar putea păstra mai bine? Și aceasta numai dacă facem o variație înțeleaptă între muncă și odihnă, împreunînd încordarea spirituală cu recreația. Spiritul are nevoie de recreație de veselie și distracție nevinovată, dacă vrem să nu obosească prea de timpuriu în mișcările sale.

Bucuriile și plăcerile iertate contribuiesc la înobilarea sentimentelor. Priveți un tânăr vesel care este nedespărțit de bucuriile și plăcerile iertate. El vrea să vadă în jurul său numai oameni veseli și fericiți. Contribuie din toate puterile sale să facă și pe alții veseli și mulțumiți. Inima lui este deschisă pentru compătimirea celor în necazuri și cu iubirea sa îmbrățișează pe toți oamenii. Însă, luați seama și la un tânăr posomorît, posac și melancolic și închis în sine: acestuia nu-i place să vadă în jurul său oa-

meni veseli, cu voie bună; veselie altora îi este nesuferită; inima lui este plină de egoism orb și desconsideră cu totul binele comun.

Dragi elevi am zis că bucuriile și plăcerile sînt naturale, necesare și folositoare pentru tinerete. Dar să știți că ele au și un punct negru și o piclă întunecoasă pe care nu o pot trece cu vederea. Bucuriile și plăcerile pot fi și periculoase pentru tineret. Dece? Iată deci: În nici o fază a vieții, poftele, dorințele și îmboldirile nu sînt atât de puternice și vioase ca în vîrsta iragedă a tineretii. În nici o altă parte a vieții, ele nu se pot prefăce mai cu ușurință în porniri rele, în patimi dominante care sugrumă gîsul conștiinței și al înțelepciunii, ca în tinerete. De aceea, cum să nu-ți fie tînarului mult mai greu decît omului în vîrstă, în lupta pentru învingerea acestor porniri de patimi? Ba, în cele mai multe cazuri, nefericite, cade învins în luptă. Și aceasta din pricină că tînarul nu este încă deprins la o astfel de luptă și nu și-a căpătat puterile necesare pentru a putea rezista. El se trezește deodată cu dorul fierbinte pentru libertate, dar îi lipsește puterea de a zăgăzui pornirea spre păcat, mai ales dacă îi promite false bucurii. El nu cunoaște încă lumea și cursele ce i se întind; el n-are destulă experiență, și din nenorocire, numai atunci recunoaște urmările triste și înfricoșate, cînd este prea târziu. Deci, «tineret, dacă ai greșit, nu mai spori în greșalele tale... Fugi cît mai este vreme dinaintea păcatului... căci dinții lui sînt ca dinții de leu și sfîșie sufletele oamenilor. Orice fără de lege este ca o sabie cu două tăișuri; rana ei nu are vindecare». (Sirah, 21, 1-3).

Dragii mei elevi, tinerii îmbătați de bucuriile vieții, își uită prea repede de adevărata lor însemnătate, de adevărata lor menire. Ei, în loc să privească bucuriile și plăcerile drept un mijloc subordonat, le privesc drept scop, tinerii răpiți de plăcerile năstrușnice, iau plăcerile ca scop, le țin și le privesc drept centrul silinței și lucrărilor lor, drept centrul tuturor frămîntărilor și preocupărilor lor. Apoi, să ne mai prindă mirarea, că astfel de tineri, care ne-au dat destulă bătaie de cap, chiar în școala noastră, își neglijează cele mai scumpe și mai sfinte datorii, numai ca să-și poată satisface poftele și dorințele lor cele mai de rînd? Nu! Din cauza aceasta, înțeleptul Solomon zice: «Veselește-te, tînarule în tineretea ta dar nu uita că pentru toate acestea, Dumnezeu te va aduce la judecată». Dumnezeu trage la răspundere pe cel păcătos și-l judecă. Viciul este urmat de pedepse grozave. Natura însăși se răsbună în mod aspru față de acei care calcă legile ei. Gîndiți-vă deci, dragii mei, cînd sînteți în tolu bucuriilor și al plăcerilor, ce urmări ar putea avea, dacă le treceți măsura, gîndiți-vă dacă nu cumva vă pot arunca în mizerie sau vă pot face nefericiți pentru totdeauna. Gîndiți-vă dacă bucuriile destinate ca să fie pentru voi un izvor de veselie, de liniște și de voie bună, se pot prefăce la un moment dat într-un izvor de chin și pot să vă ruineze trupul și sufletul.

Dragii mei elevi, vai de tînarul care în timpul cînd ar trebui să semene, cînd ar trebui să se desăvîrșească, să se cultive, își risipește puterile fizice și spirituale în desmierdări, în plăcerile joșnice și excesive. Un atare tînar ajunge într-o stare sufletească de plîns, devine o golătate spirituală, un slăbit de nervi, plin de amărăciune și de dispreț apăsător, în anii cînd ar trebui să secere; devine un moșneag pe care nu anii l-au îmbătrînit, ci păcatele și viciile. Vai de tînarul care risipește în veselii și plăceri ușuratece, ceea ce pîrinții lui au agonisit cu multă trudă, jertfindu-se chiar pe ei înșiși. «Vai de cei ce dis de dimineață aleargă după desfătări cu băuturi îmbătătoare și zăbovesc pînă noaptea târziu, înfierbîntați de vin. Și la mesele cătorora răsună chitara, harfa, toba și flautul, dar faptele Domnului nu le iau

în seamă și lucrările mâinilor nu le văd». (Sirah. 5, 11-12). Vai de tînărul care nu muncește pentru a se cultiva, care nu învață cum să folosească în mod înțelept bunurile pămîntești și nu tinde spre a-și însuși virtuțile unei chiverniseli și economii înțelepte. O, vor veni anii, cînd va duce lipsă, fiindcă a trăit în îmbuibare și risipă; vor veni anii cînd își va vedea ruinată fericirea casnică, fiindcă în tinerețe n-a muncit, n-a învățat. O, cît de apăsătoare și supărăcioasă trebuie să fie aducerea aminte de timpul din tinerețe, risipit fără rost, unui astfel de om nenorocit. Cît de chinuitor și plin de caznă trebuie să-i fie cugetul, cînd vede ce a devenit și ce poate deveni. De aceea, gîndiți-vă dragii mei mereu, mereu la urmările veseliiilor și plăcerilor, folosite fără înțelepciune și chibzuală, gîndiți-vă la necazurile și pedepsele ce vin asupra omului, care duce în tinerețe o viață rea. Întoarceți privirile spre cer în tinerețea voastră și rugați pe atotputernicul Dumnezeu Tatăl să vă împodobească cu înțelepciune, căci «în ea se află un duh de înțelegere sfînt, fără pereche, cu multe laturi, nepămîntesc, ager, pătrunzător, neîntinat, preaînțelept, fără de patimă, iubitor de bine, ascuțit, neștiutor de opreală, binefăcător, iubitor de oameni, neclintit, temeinic, neturburat, atotputernic, atotprevăzător și răsbătînd prin toate duhurile». (Înțelepciunea lui Solomon, 7, 22-23). Pe aceasta nu încetați să o cereți de la Dumnezeu în rugăcuniile voastre, pentru că: «Ea este mai frumoasă decît soarele și decît toată orînduirea stelelor; dacă o pui alături cu lumina, înțelepciunea o întrece. Fiindcă după lumină urmează noaptea, pe cînd înțelepciunea rămîne nebiruită în fața rătăției». (Înțelepciunea lui Solomon, 7, 29-30).

Dragi elevi, o parte din voi, absolvenții Școlii de Cîntăreți și absolvenții Seminarului Teologic încheie astăzi viața școlară. Astăzi își realizează scopul pentru care au venit la această școală, bine înțeles că unii mai puțin, după puterile și sirguința desfășurată în această privință. Și, după cum omul despărțindu-se de viața aceasta, mai trăește în amintirea celor rămași după el, tot așa și voi, plecînd din această școală, veți trăi întru noi prin aducerea aminte. Și să dea Dumnezeu ca aceasta să fie susținută cu onoare și cu bucurie între membrii acestei școli, între profesori și între conșcolarii voștri. Exemplul cel bun ce l-ați dat multor conșcolari de ai voștri, nu se va da uitării, ci el a influența asupra lor și după ce nu veți mai fi între noi. Exemplul vostru va servi pentru alții, de îndemn spre același țel și pentru aceeași activitate. Și, precum încetarea vieții pămîntești nu este sfîrșitul vieții noastre, ci numai trecerea la o viață mai înaltă, tot așa și plecarea voastră din această școală, nu însemnează încetarea vieții școlare, nu însemnează încetarea activității spirituale/de pînă acum, ci numai punctul de trecere la o altă activitate mai însemnată, mai înaltă.

Unii din voi vor fi introduși în sînul înaltelor științe teologice, la Institutele Teologice de grad universitar, în ale căror anticamere ați fost pînă acum. Viața noastră de pînă acum, petrecerea în acest Seminar Teologic a fost numai o pregătire pentru scara înaltă a vieții și a studiilor ce le veți mai face de acum încolo. Și, fericiți veți fi, dragii mei elevi, dacă viața voastră, dacă petrecerea voastră în acest Seminar, ați privit-o astfel. Dacă astfel ați privit-o, apoi este cu neputință ca ziua în care părăsiți această școală, să nu fie pentru voi o zi de mare însemnătate, este cu neputință ca să n-o petreceți cu înduioșare, fără ca să fiți mișcați de dife-

rite sentimente. Și care sînt sentimentele de care să fiți pătrunși în aceste momente însemnate, de despărțire a voastră?

Cel dintii și mai natural sentiment de care sînteți cuprinși, este bucuria. Și cine v-ar putea lua aceasta în nume de rău? Ori în ce parte a vieții voastre ați privi: în trecut, în prezent, sau în viitor, peste tot veți găsi motive și cauze pentru bucurie. Dar, dragii mei elevi, precum bucuria oamenilor, rareori este curată și netulburată, tot astfel, se vor găsi și în paharul bucuriei voastre, amestecate unele picături de amărăciune.

Priviți îndărăt spre trecutul vostru: unul sau altul va trebui să simtă și rușine și căință, care micșorează și restrînge sentimentul de bucurie. De aceea, clipa aceasta de despărțire de școală, trebuie să vă îndemne la o serioasă examinare de conștiință. Voi, dragi elevi, n-aveți să vă bucurați numai că v-ați ajuns scopul, ci trebuie să vă întrebați și cum l-ați ajuns. Ați ajuns scopul în adevăr așa cum vă era cu puțină, după puterile de care dispuneți? Ați privit darurile pe care vi le-a dat Dumnezeu ca pe niște talanți scumpi, cu care să lucrați și să aduceți sporuri bogate în ogorul spiritual al Domnului? Ați ascultat voi totdeauna de sfaturile folositoare ale dascăliilor și duhovnicilor voștri? N-ați pierdut oare timpul, în plăceri meiertate și dăunătoare sufletului?

Ați căutat să nimiciți sămînța răului din lăuntrul vostru și să lucrați cu temei la îmbunătățirea voastră morală și să deveniți mai buni și mai evlavioși? V-ați făcut examenul de conștiință, să vedeți de sînteți vrednici de harul de a sluji Domnului la Altar? Aceasta, și alte întrebări de felul acestora, trebuie să vă puneți astăzi, în ziua despărțirii.

Priviți acum în prezent: e momentul cînd vă cuprind mișcări sufletești înduioșătoare și de întristare; este ora despărțirii! Peste cîteva clipe, veți pleca fiecare întru ale sale și nu vă veți mai vedea cu anii, sau chiar deloc, în tot restul vieții! Părăsiți săliile, de care — dacă nu vă leagă altă legătură mai intimă, mai strînsă — totuși, vă leagă obiceiul și deprinderea cu ordinea a cărei putere liniștită, pe cele grele le ușurează, pe cele amare le îndulcește, pe cele supărătoare le face suportabile, și care vă va face plăcută și dragă petrecerea în școala aceasta, care v-a pregătit pentru viață. Aveți să vă despărțiți de profesorii care v-au îndrumat și cultivat și pentru care — cel puțin așa cred eu — veți simți și voi o delicată afecțiune! Trebuie să vă despărțiți de prieteni, în vîrsta în care inima este mai ușor primitoare pentru prietenie, cînd legăturile de prietenie sînt mai durabile, cînd odată rupte, cu anevoie se mai pot relua. Va veni timpul, și acum este cînd vă veți despărți de rudenie, de părinți și de frați, și chiar veți părăsi pentru totdeauna vatra părintească. Inima aceleora dintre voi, dragii mei elevi, care se află în poziția aceasta va fi mișcată de sentimente contrare bucuriei, și oricît de mare ar fi bucuria pentru succesul obținut la studii, durerea despărțirii va înfrîna bucuria.

Priviți, în cele din urmă, acum în prag de despărțire de școala noastră, și spre viitor: și aici aflați destule motive care înfrîneză bucuria. Ce stă ascuns sub vălul întunecos al viitorului? Ce — pentru voi, ce pentru alții, pe care acum trebuie să-i părăsiți și vă sînt dragi? Vă despărțiți de aici, plini de încredere și bucurie, dar îi vețiafia la întoarcere, cîndva, pe toți prietenii pe care acum îi lăsați și pe toți acei care vă erau scumpi inimii voastre? Știu, tineretul — pentru astfel de presimțiri și temeri — nu este încă accesibil! El nu a făcut experiența în astfel de durere, sau mai bine zis, n-a primit o impresie adîncă. Abia mai tîrziu, în vîrstă mai îna-

intată, cînd ajung pe om astfel de lovituri ale nefericirii, devine impresia mai puternică, rana mai adîncă, și poate nu se cicatrizează niciodată. Abia atunci, temerile și mîhnirea devin pentru viitor mai active și pășesc cu deosebire în momente serioase înaintea inimii și o cuprind cu putere. Anii voștri nu cunosc astfel de griji, și departe de mine de a voi să vi le deșept. Soarta voastră, a tuturor, se află în mîinile lui Dumnezeu. Toate, cu umilință și cu supunere, trebuie să le încredințăm Providenței Lui. Gîndiți-vă la viitorul vostru propriu, la viața în care intrați, și care e plină de obstacole și pericole. De azi înainte, veți fi lipsiți de conducerea profesorilor, duhovnicilor, și chiar de a propriilor voștri părinți. Să nu vă poticniți pe cărarea pe care nu vă mai sprijină și conduce mîna iubitoare. Pășiți cu încredere îndrăzneată; dar gîndul acesta să nu vă arunce cu totul în brațele bucuriei fără frîu.

Dragi elevi,

Dar nu numai aceste sentimente trebuie să emoționeze în momentul de despărțire piepturile voastre, ci încă și un alt sentiment: al recunoștinței! Pieptul vostru, în momentul de despărțire, trebuie să fie plin de sentimentul recunoștinței adevărate și sincere. Recunoștința este un sentiment frumos, mareț și în adevăr mișcător. Ea este semnul unei inimi nobile, al unui simț fin, care se manifestă spontan pentru binefacerile și bunurile primite. Cine nu este capabil de recunoștință, dovedește că inima lui nu cunoaște adevărata generozitate, adevărata noblețe a sufletelor.

Nădăduiesc, dragii mei, că nimeni dintre voi nu se va face vinovat vreodată de nerecunoștință frivolă. Din contră, îmi place să cred, că voi toți, veți fi cuprinși de sentimentele cele mai nobile ale recunoștinței față de oblăduitorii acestei școli: Prea Fericitul Patriarh Justinian, Patriarhul Romniei și Prea Sfințitul Iosif, Episcopul Rîmnicului și Argeșului, care s-au ostenit pentru susținerea și creșterea voastră în această școală; față de profesorii voștri, cărora le datorati întreaga cultură și educație, și mai presus de toate, recunoștință față de Dumnezeu, Părintele Atotputernic, Atotbun și Milostiv.

Dacă truda noastră n-a fost zadarniă, atunci binecuvîntarea Atotbunului Părinte Ceresc a fost aceea care a plutit asupra voastră. El v-a dat sănătate și viață, ca să puteți ajunge pînă aici. El v-a dat putere ca să învingeți obstacolele, greutățile și să nu obosiți în mijlocul drumului școlar ce l-ați parcurs cu atîta străduință. Luați deci, hotărîrea ca în viața voastră să dovediți cu prisosință, prin faptele voastre, că recunoștința față de Tatăl Cel Ceresc a prins rădăcini adînci și locuiește în inimile voastre pînă la sfîrșitul vieții. Și dacă, așa va fi, atunci această oră va fi o oră binecuvîntată: binecuvîntată pentru voi, fiindcă veți afla în viața adevărata fericire și liniște sufletească, binecuvîntată pentru noi profesorii și educatorii voștri pe care ne veți cinsti prin calitatea voastră de buni slujitori ai altarului Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, binecuvîntată pentru cei dragi ai voștri, pe care îi veți bucura, binecuvîntată pentru națiunea ai cărei fii sînteți, binecuvîntată pentru Patrie și Biserică, pe care le veți sluji pînă la jertfirea propriei voastre vieți! Doamne, așa să fii!».

După cuvîntarea P. C. Părinte Director, răsplătită cu îndelungi și repetate aplauze, a vorbit proaspătul absolvent al Seminarului, **Negroiu Ștefan**, care — în cîteva cuvinte — a exprimat, în numele colegilor săi din

anul V, mulțumiri și recunoștință pentru multa și adevărata părintească purtare de grijă a Prea Fericitului Patriarh Justinian și a Prea Sfințitului Episcop Iosif al Rîmnicului și Argeșului, în timpul celor cinci ani de studii, cât au fost elevii școlii noastre.

Clipe solemne și emoționante a trăit întreaga asistența din sală, cînd s-a procedat la răsplătrea elevilor sîrguincioși la purtare și învățatură, cărora li s-au acordat premii de cărți de literatură romînă și streină.

Au fost premiați următorii elevi:

- Anul I:** Premiul I: Vișoiu Ion și Popescu Laurențiu, media 9,36,
 „ II: Moldoveanu Nicu, media 9,32,
 „ III: Popescu N. Dumitru, media 9,14,
Anul II: Premiul I: Șerban I. Gheorghe, media 9,52,
 „ II: Mihai Grigore, media 9,15,
 „ III: Preda Nicolae, media 8,88,
Anul III: Premiul I: Dima Dumitru, media 9,58,
 „ II: Neagu Ion, media 9,04,
 „ III: Rădună Dumitru, media 8,92,
Anul IV: Premiul I: Vizitiu Iordache, media 9,86, (premiat de onoare).
 „ II: Voinea Ion, media 9,67,
 „ III: Simion Constantin, media 9,50
Anul V: Premiul I: Negroiu Ștefan, media 9,70,
 „ II: Gican Gheorghe, media 9,40,
 „ III: David Petre și Iliescu Valeriu, media 9,30.

La premiile în cărți oferite de școală s-au adăogat micile premii oferite de P.S. Episcop Pavel în numele sfintei mînăstiri, care a dăruit susnumiților elevi cîte un album-ghid al mînăstirii Curtea de Argeș.

Decernarea premiilor s-a făcut de către P.C. Părinte Director, secundat de profesorul de limba romînă.

Serbarea s-a încheiat cu «Marșul Gloriei», din opera «Aida», de G. Verdi, după care P. S. Pavel a felicitat printr-o mică alocuțiune, pe elevii premiați și a îndemnat și pe ceilalți elevi să le urmeze frumosul lor exemplu, sîrguindu-se tot mai mult la învățatură și purtare.

După terminarea serbării, a urmat o masă comună, afară în curte, la care au participat corpul didactic împreună cu P.C. Părinte Director, elevii școlii, personalul administrativ și de serviciu. La această masă obștească a fost invitat și P.S. Episcop Pavel Șerpe, din partea sfintei mînăstiri. În timpul mesei, care a decurs într-o atmosferă de bucurie duhovnicească, s-a toastat în sănătatea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și a P.S. Episcop Iosif al Rîmnicului și Argeșului, purtătorii de grijă ai școlii noastre.

Prof. ADRIAN V. POPESCU

SĂRBĂTORIREA DE LA INSTITUTUL TEOLOGIC A COMPOZITORULUI BISERICESC GHEORGHE POPESCU-BRĂNEȘTI

Cu binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Patriarh, Corala Sfintei Patriarhii, sub conducerea Domnului Profesor Nicolae Lungu a sărbătorit, duminică 16 iunie, a. c. în amfiteatrul Institutului Teologic Universitar din Capitală, 60 de ani de activitate în slujba Bisericii strămoșești a compozitorului Gheorghe Popescu-Brănești.

Prezentînd un adevărat «medalion muzical», Corala Sfintei Patriarhii a înscris în programul concertului său festiv cele mai reprezentative compoziții ale creației artistice a lui Gheorghe Popescu-Brănești.

Prima parte a programului s-a deschis cu «Priveghiați și vă rugați». Bine cunoscuta artistă, D-na Maria Voloșescu, a susținut partea solistică a acestei compoziții caracteristice a lui Gheorghe Popescu-Brănești. Cîntecul talentatei soliste, mișcător pînă la duioșie, a fost răsplătit cu îndelungate aplauze.

După acest mic prolog sonor, care a reușit să stabilească o atmosferă caldă de evocare, Dl. Gheorghe Alexe a rostit un document cuvînt omagial despre viața și creația artistică a compozitorului bisericesc Gheorghe Popescu-Brănești.

Dăm mai jos textul acestei cuvîntări:

«Programul concertului de astăzi ne prilejuiește un fericit popas în jurul creației artistice a compozitorului bisericesc Gheorghe Popescu-Brănești.

Fără să facă o comemorare în sensul strict al cuvîntului, Corala Sfintei Patriarhii ține să prezinte onoratului auditor cîteva piese din repertoriul coral al unui compozitor talentat care și-a închinat întreaga sa viață în slujba Bisericii strămoșești și care, dacă ar fi prezent printre noi, la această manifestație de dragoste și de prețuire, s-ar simți poate stingherit în modestia sa creștină și, desigur, s-ar sfi de laudele noastre.

La vîrsta venerabilă de 82 de ani puțini oameni se mai gîndesc la gloria acestei lumi. De fapt, Gheorghe Popescu-Brănești nu s-a gîndit niciodată la această glorie trecătoare, legată de pumnul de țărîină din alcătuirea ființei noastre. Cu o discreție înduioșătoare s-a ferit totdeauna de aprecierile meritate ale prietenilor și a privit cu aceeași seninătate ingratitudinea contemporanilor și nepăsarea oficialităților timpului său. Neîncurajat de nimeni, Gheorghe Popescu-Brănești a fost mistuit toată viața de jarul celorlalte glorii netrecătoare, a spiritului a cărei jertfă este pentru artistul creștin o pururea logodire de taină între fiorul artistic și fiorul sacru al adorării lui Dumnezeu.

Experiența vieții sale — model mirean de desăvîrșire creștină — este plină de învățăminte și pildă pentru noi. De asemenea, apariția sa culturală nu este lipsită de interes, deoarece în dezvoltarea muzicii corale bisericești, Gheorghe Popescu-Brănești ocupă un capitol aparte și original. Faptul că la vremea sa a fost prea puțin cunoscut, nu se datorește lui, ci unor cauze mai adînci, care privesc direct epoca manifestării plenitudinii puterilor sale creatoare. De aceea, pentru înțelegerea vieții și a operei sale trebuie să ținem seama mereu de condițiile favorabile sau nefavorabile ale timpului său creator.

Se obișnuiește, uneori, pentru obținerea unor efecte de moment, să se creeze în jurul marilor compozitori și artiști biografii romanțate și de multe ori fanteziste. Acoperită cu un văl transparent de legendă și de mister, opera artistică a acestora pare să fie mai degrabă rezultatul unor semne și întâmplări miraculoase decât rodul unei munci istovitoare și ordonate. Renunțăm la un asemenea procedeu ca fiind cu totul nesatisfăcător și irelevant.

Scara vieții compozitorului bisericesc Gheorghe Popescu-Brănești este simplă și aspră. Treptele ei au fost urcate cu nenumărate jertfe și renunțări, cu felurite piedici și greutăți, cu nemiloase poticniri și înălțări. Vlăstar de preot, Gheorghe Popescu-Brănești s-a născut la 18 aprilie 1876, în comuna Brănești, a fostului județ Ilfov. Școala primară a făcut-o în satul său natal.

Între anii 1890-1894 urmează cursurile seminarului teologic «Nifon Mitropolitul» unde se distinge în chip deosebit la muzica bisericească și vocală. Neuitații și vestiții săi profesori Ștefanache Popescu și Brătianu își dau seama de talentul tânărului elev seminarist, îl stimulează și îl încurajează să se înscrie la Conservator.

În anul 1899 este numit cu «carte chiriarhicească» în postul de cântăreț bisericesc al parohiei Brănești. În același an se căsătorește cu fiica preotului Alexandru Duhovnicu din comuna Slobozia-Clinceni și se transferă la București în postul de cântăreț II la biserica Sfântul Gheorghe-Nou.

Între anii 1900-1904, urmînd dorinței profesorilor săi de muzică de la seminar și îmboldului său sufletesc se înscrie la Conservator, unde, pe vremea aceea, era director cunoscutul Eduard Wachmann. Aci studiază cu râvnă și se impune prin modestie și perseverență colegilor și profesorilor săi, fiind răsplătit pe merit cu premiul I la Principii și premiul III la Armonie. Elev apreciat al lui Dimitrie Kiriac și al lui Paul Ciuntu, Gheorghe Popescu-Brănești face primii pași în muzică chiar din timpul anilor de conservator ca dirijor talentat de cor bisericesc la biserica «Silvestru» și dirijor al corului «Cercul Cultural» al societății Gutenberg.

Între anii 1904-1906 părăsește Capitala ducîndu-se la Craiova unde este angajat cântăreț bisericesc la renumita biserică «Madona-Dudu». Nu poate rămîne însă prea mult în orașul banilor craioveni. Așa se face că în anul 1907 îl găsim iarăși în Capitală, de astă dată cântăreț la biserica «Iancu-Vechi», unde funcționează numai cîteva luni, deoarece între anii 1907-1911 îl întîlnim, tot la strană, la biserica «Manea Brutaru».

Desigur pelerinajul lui Gheorghe Popescu-Brănești de cântăreț bisericesc pe la diferite biserici bucureștene nu se sfîrșește aci. Alături de muzica bisericească el cultivă cu egală dragoste și muzica profană, în special cea popular-romînească. În anul 1907 societatea corală «Doina» îl alege dirijor, iar în anul 1908 este profesor de muzică la școala societății «Unirea» a «Lucrătorilor constructori romîni».

Dar numai cu muzica el nu putea să se întrețină pe sine și familia sa. De aceea, este nevoit în anul 1913 să intre ca funcționar în ministerul de atunci al Cătelor și Instrucțiunii, în serviciul care avea în grijă sa administrația Casei Bisericii. O nouă perioadă de muncă încordată pentru asigurarea existenței sale și a familiei îi va răpi fără milă, cu lucrări birocratice plictisitoare, timpul său de creație. Fără să-și părăsească strana lui dragă, Gheorghe Popescu-Brănești trece prin toată filiera muncii birocratice de la simplu copist și pînă la gradul de șef de birou clasa I-a. Este

cu adevărat impresionantă răbdarea acestui om. Copist 1913; împieगत clasa II-a în 1914; subșef de birou clasa II-a în 1918; subșef de birou clasa I-a în 1920; șef de birou clasa I-a în 1921; detașat cu același grad la cancelaria Eforiei Bisericii Ortodoxe Române în 1927; iarăși șef de birou clasa I-a în minister, la direcția învățămîntului secundar în 1930; pînă cînd dă Dumnezeu și se pensionează în anul 1936.

În tot acest timp, Gheorghe Popescu-Brănești nu și-a părăsit nicio clipă preocupările sale muzicale și prietenii săi vizitîndu-l la minister, surprindeau printre hîrțile de birou partituri cu creații originale notate în fuga inspirației de blajinul șef de birou furat mai totdeauna, am putea spune, în imperiul divinelor armonii.

Așa cum am mai spus, anii de birou și de luptă acerbă cu existența nu l-au depărtat de Biserică. Reluînd firul peregrinărilor sale pe la bisericile bucureștene, ca dirijor de cor sau cîntăreț bisericesc, îl vom găsi între anii 1911-1919 cîntăreț la biserică «Crețulescu»; între anii 1919-1923, cîntăreț și dirijor la biserică «Sfînta Vinerea-Nouă»; între anii 1923-1931, dirijor la biserică «Sfîntul Pantelimon»; și, în sfîrșit, între anii 1931-1936, tot dirijor, la biserică «Brezoianu».

De sigur, timpul prea scurt nu ne permite să insistăm asupra amănuntelor vieții sale. Am înșirat această cronologie a vieții lui Gheorghe Popescu-Brănești numai pentru a scoate în evidență, cu ajutorul cifrelor nemincinoase, existența sbuciumată și plină de jertfă a unui om minunat, care a găsit totuși timpul necesar să ne lase moștenire o bogată și interesantă creație artistică pe care vom analiza-o imediat.

Intr-adevăr, stăm și ne întrebăm: care au fost resorturile intime ale creației lui Gheorghe Popescu-Brănești? Din ce izvor tainic au purces nestăvilite energiile sale creatoare?

La prima întrebare răspunsul stă în deviza vieții sale întregi mărturisită totdeauna cu smerenie și revelatoare pentru arta sa: «Tot ce am lucrat, am lucrat pentru Dumnezeu și pentru Biserică». La a doua întrebare trebuie să căutăm izvorul tainic al creației sale în sufletul său creștin, profund ortodox. Numai ținînd seamă de aceste coordonate ale creației artistice a lui Gheorghe Popescu-Brănești vom putea înfățișa în adevărata ei lumină originalitatea operei sale.

Pe vremea cînd tînărul seminarist din Brănești își încerca timid glasul său frumos la strana bisericii unde tatăl său slujea ca preot, pe vremea aceea răsuna în bisericile bucureștene, la sfînta Liturghie, acordurile unei muzici în totală discordanță cu duhul și evlavia creștinilor noștri ortodocși.

Datorită marilor protopsalți Macarie Ieromonahul, Anton Pann, Mitropolitul Iosif Naniescu, Neagu Ionescu, D. Suceveanu, Ștefanache Popescu și Ion Popescu-Pasărea, muzica psaltică fusese salvată de turcismele nesuferite și de ifosurile țarigrădene și intrase pe făgașuri sănătoase. Ruptă de muzica psaltică tradițională, cîntarea corală profană din Biserică — adesea de origine străină —, ajunsese un compromis scandalos între cîntarea decadentă de operă și cîntarea laică, de lume. De la 1830 la 1902, și chiar pînă mai aproape de noi, cîntarea corală bisericească a fost bătută fără milă de vînturile celor mai diferite influențe. Astfel influențele muzicii corale rusești (viciată de influențele operei italiene decadente de la sfîrșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX) s-au făcut simțite prin arhimandritul Visarion, Ion Kart, dar mai ales prin Muzicescu; influențele muzicii corale profane apusene s-au făcut simțite prin Wachmann, Flechten-

macher, Caudella ș. a.; și chiar influența stilului popular, în special în Ardeal, s-a remarcat prin Gh. Dima, Ion Vidu și Timotei Popovici. De sigur, această cântare nu se prindea de sufletele credincioșilor și nu avea nimic comun cu starea lor de religiozitate.

Încă de pe când studia la «Schola cantorum» din Paris, D. G. Kiriac își dă seama cât de incapabilă este cântarea corală existentă în Biserica strămoșească de crearea unei atmosfere de piozitate, care să stimuleze sentimentul religios al credinciosului și care să-l îndemne la rugăciune și reculegere sufletească. Pentru a remedia acest rău, Kiriac se întoarce la vechile motive tradiționale bisericești, la cântarea psaltică de la străună, prozodică, simplă și plină de frumusețe, care scoate în relief și textul și melodia.

În anul 1901, D. Gh. Kiriac experimenta la biserica «Radu Vodă» de la Internatul Teologic, împreună cu elevii de la Seminarul «Central» și «Nifon» și cu studenți de la Facultatea de Teologie și Conservator, o liturghie psaltică tradițională pentru cor bărbătesc.

La aceste repetiții lua parte și tânărul elev de conservator Gheorghe Popescu-Brănești. Seminaristii de la «Nifon» când îl văd, plini de bucurie, îi fac semne și-l cheamă ca pe unul mai mare de al lor să cînte cu ei la bas, de oarece își aduceau aminte că în seminar Gheorghe Popescu-Brănești posedă o prea frumoasă voce de bariton. Spre uimirea lor, însă, Gheorghe Popescu-Brănești, cărui a se transformase vocea între timp, trece să cînte — sub bagheta profesorului său — la partida tenorului.

Poate de la aceste repetiții, din discuțiile avute cu D. G. Kiriac, dar și mai sigur, poate, din întuirea personală ca dirijor de cor bisericesc a tristei realități a acestei cântări corale străine de spiritul bisericesc, Gheorghe Popescu-Brănești se va fi hotărît să purceadă fără zăbavă la crearea unui repertoriu coral bazat pe muzica bisericească, tradițională, românească.

Inițiativa curajoasă a lui Kiriac nu a fost zadarnică. Rezolvarea problemei muzicii corale în Biserica noastră ortodoxă stătea în armonizarea melodiilor psaltice tradiționale intrate de mult în simțirea și evlavia credincioșilor noștri. Esențialul era ca melodia psaltică să nu fie umbrită de îmbrăcămintea armonică, ci dimpotrivă, să-i dea posibilitatea să valorifice și mai mult înțelesurile adânci ale textului liturgic sau imnografic.

Alături de Kiriac, compozitori ca T. Teodorescu-Iași, Gh. Cucu, N. Lungu, I. Croitoru, I. D. Chirescu și alții, s-au străduit și se străduiesc ca prin «Transcrieri și armonizări potrivite să definitiveze adevăratul stil al cântării corale bisericești», care, după cum spunea Dl. Profesor N. Lungu, nu poate fi altul decît acela rezultat din «armonizarea melodiilor bisericești cunoscute și cântate de popor și Biserică». De aceea, fără a îngredi sau exclude spiritul de creație al compozitorilor, aceștia vor ține seamă în creațiile lor personale de stilul muzicii psaltice, care este cel mai apropiat și mai înțeles de popor.

Gheorghe Popescu-Brănești, deși nevoit de lupta cu existența să peregrineze, ca dascăl de străună sau dirijor de cor, din biserică în biserică, — și în loc să se dăruiască total creației și muzicii, să-și îrosească timpul cu scriptele de contabilitate ale ministerului —, a intuit și el totuși adevărul muzicii corale în biserică și s-a străduit după puterile sale să-l realizeze de unul singur. Neajutorat și neîncurajat de nimeni, a propovăduit și el ani de-a rândul, cu mijloacele sale modeste, ideea unui repertoriu li-

turgic coral românesc potrivit cu atmosfera și specificul Bisericii noastre strămoșești.

Pentru realizarea unei bune cîntări corale în Biserică, Gheorghe Popescu-Brănești a plecat, ca și Dimitrie Kiriac, tot de la muzica psaltică, reușind să-și creeze un stil al său, aparte, cu totul original și profund religios. Se poate observa cu ușurință în unele din compozițiile sale stilul psaltic și se poate constata în general că Gheorghe Popescu-Brănești a evitat cu desăvîrșire profanul, rămînînd totdeauna în limitele religiosului.

Este interesant de subliniat că, printre primele sale încercări de formare a unui repertoriu potrivit pentru Biserica noastră ortodoxă, figurează un **Caiet de cîntări liturgice pe o singură voce**, pe coperta căruia Gheorghe Popescu-Brănești a scris: «muzică de cîntat la strană simplificată și aranjată». Acest caiet cuprinde, printre alte cîntări psaltice, antifonale I și II pe glas VIII, un Heruvic, compus de el, Răspunsurile Marii de mitropolitul Iosif Naniescu, de asemenea simplificate de el, mai mulți «Pre Tine Te laudăm» pe glas VIII și V, diferite tropare și un «Iubi-te-voi Doamne». Acest caiet de cîntări psaltice și liturgice constituie în mic dezvoltarea operei sale componistice de mai tîrziu.

Cu mîgăla de mare miniaturist, Gheorghe Popescu-Brănești supune melodia psaltică a textului liturgic sau imnografic unei adevărate operații de ajustare și de simplificare, căutînd totdeauna liniile melodice cele mai expresive. Această operație l-a ajutat să-și creeze, desigur, un stil personal, care fără să fie în întregime psaltic, reușește să fie profund religios, capabil să trezească adînci rezonanțe sufletești.

E greu de caracterizat în cîteva cuvinte creația artistică a lui Gheorghe Popescu-Brănești. La el textul cîntării nu este un pretext pentru obținerea unor efecte sonore de scurtă durată, ci, dimpotrivă, un mijloc de relevare a sensurilor dogmatice, de gîndire și de meditație cerebrală, de experiență religioasă. La el trece totul și prin minte și prin inimă. Gheorghe Popescu-Brănești nu se oprește la suprafața textului ci îl cuprinde în toată adîncimea lui. Nu litera îl interesează, ci duhul care dă viață, pe acesta caută să-l scoată în evidență. Emoția artistică depășește tiparele estetice și se sublimază în fiorul sacru pe care numai marii trăitori îl presimt în preajma lui Dumnezeu. De aceea, la Gheorghe Popescu-Brănești se poate risca afirmația că el este un tip de profund mistic în accepțiunea cea mai nobilă a cuvîntului, sau în orice caz un mare liric îndrăgostit de frumusețea fără seamăn a melosului Ortodoxiei noastre strămoșești.

O caracteristică a marilor artiști și a lui Gheorghe Popescu-Brănești, este continua și mîgăloasa desăvîrșire a operelor lor creatoare. Desăvîrșirea unei partituri durează la Gheorghe Popescu-Brănești ani de zile, uneori chiar decenii. Luînd la întîmplare ultima variantă a cunoscutei piese «Privegheați și vă rugați» vom observa scris pe colțul din dreapta sus, următoarea însemnare: compusă în anul 1937, revăzută, după un șir întreg de alte variante, în 1947 și definitivată în anul 1949. Și acesta este doar un singur caz. S-ar putea face un adevărat studiu al variantelor la diferitele lucrări ale lui Gheorghe Popescu-Brănești. Această muncă de continuă îmbunătățire a operei, de revenire constantă asupra ei, de meditare și de adîncire, de redare cît mai corectă a înțelesului textului prin formulele melodice cele mai potrivite, prin cadențele cele mai firești și prin suprapunerile sonore cele mai fericite, l-a urmărit pe Gheorghe Popescu-

Brănești, cu o adevărată obosesie transformată în pasiune, o viață întreagă. Unele din piesele corale, care formează programul concertului de astăzi, au trecut prin numeroase stadii pînă au ajuns în forma lor ultimă.

Gheorghe Popescu-Brănești caută pentru compozițiile sale textele cele mai expresive, cele mai bogate în conținut, cele mai concentrate, cele care subliniază în mod deosebit o învățătură dogmatică sau un moment caracteristic din viața Mîntuitorului. Odată textul ales, începe pentru autorul nostru un întreg proces rațional de înțelegere și aprofundare a textului, de relevare a sensurilor, de încadrarea lucrării în contextul liturgic sau în atmosfera și ambianța bisericească. El smulge textului ales toate posibilitățile sale prozodice, străduindu-se să-l expună în formele muzicale cele mai adecvate. Acest proces interesant de creație poate fi urmărit mai ales în executarea pieselor sale. Îndoilele compozitorului pot fi recunoscute în sonoritățile disonante, eforturile sale de pătrunderea textului, în pasagiile dramatice, liniștea sufletească pricinuită de aflarea adevărului și de redarea lui, în acordurile odihnitoare largi și luminoase.

Timpul nu ne permite să insistăm cu amănunte asupra tuturor lucrărilor sale. De aceea le enumerăm cu speranța că vom reveni altă dată — poate într-un studiu special — asupra lor.

Moștenirea sa artistică numără o Liturghie pentru cor bărbătesc, o Liturghie pentru cor mixt — cea mai cunoscută și mai răspîdită, precum și mai multe concerte religioase și colinde armonizate. Piesele liturgice principale ca: «Imnul Heruvimilor», «Pre Tine Te laudăm», «Tatăl nostru», diferite «Axioane» sînt scrise nu numai în mai multe variante deosebite, dar și de sine stătătoare, cu structuri melodice aparte. Merită să fie reținut pentru noutatea construcției axionul «De tine se bucură» scris pe muzică bizantină și recitativ slav.

Din concertele sale, reținem: «Dintru adîncuri am strigat», «Spune, Doamne, spune nouă, cînd va fi sfîrșitul veacului», «Priveghiați și vă rugați», «Veniți la mine», «Ghetsimani», «De ziua aceea nimeni nu știe», «Doamne femeia cea păcătoasă», «Să tacă tot trupul» și oratoriul «Patimile Domnului» scris și pentru orgă și pian în cazul cînd va fi executat la Ateneu.

Gheorghe Popescu-Brănești a mai scris și «Cîntece pentru copii» pe una și două voci, «Cîntece pentru adulți» și «Cîntece populare» pentru voce și pian. Dintre colindele culese și armonizate de el, însemnăm aici: «Colinde, Doamne colinde», Colinda alergării cailor la Bobotează și Sînt Teodor», «Vîjje vîntu!», și «Colindul lui Dumnezeu» pe care-l vom asculta în concertul ce va urma.

O culegere din lucrările lui Gheorghe Popescu-Brănești, din repertoriul său coral religios și popular, făcută și revăzută de un compozitor cu dragoste și trager de inimă față de muzica bisericească și populară, dacă ar vedea lumina tiparului, ar avea asentimentul tuturor și ar îmbogăți, fără îndoială literatura romînească de specialitate atît de săracă la acest capitol.

Această culegere ar stabili și mai bine locul de cinste ce i se cuvine lui Gheorghe Popescu-Brănești în dezvoltarea muzicii corale bisericești din prima jumătate a secolului nostru și ar constitui în același timp un meritat omagiu adus acestui om minunat, care și-a închinat întreaga sa viață Bisericii noastre strămoșești.

Intr-adevăr, Gheorghe Popescu-Brănești a fost un adevărat apostol al cîntării corale bisericești romînești în Biserica noastră. Prietenii coro și

vizitau în modesta sa locuință, pilită în spatele bisericii «Popa Nan», aveau plăcerea de a asculta adevărate concerte din creațiile religioase ale maestrului. Tatăl acompania la orgă și cânta la tenor, soția cânta la alto, fiul, Nicu Popescu, la bariton și fiica, Marilena Popescu, pe atunci cântăreață la operă — astăzi membră devotată a Coralei Sfintei Patriarhii, la sopran.

Înceind această introducere la concertul Coralei Sfintei Patriarhii, voi aminti că orice artă adevărată trebuie să fie și revelatoare de sensuri. Artistul adevărat trebuie să descopere aceste sensuri și să le facă sensibile înțelegerii contemporanilor și urmașilor. Fiecare mare creator are crezul său artistic, mesajul său artistic pe care-l transmite omenirii prin intermediul artei sale.

Ca fiu de preot, ca elev seminarist, ca dascăl de strană, compozitor și dirijor de cor bisericesc, mesajul lui Gheorghe Popescu-Brănești este un mesaj creștin, cuprins în deviza vieții sale întregi: «Tot ce am lucrat, am lucrat pentru Dumnezeu și pentru Biserică».

*

În continuare, Corala Sfintei Patriarhii a interpretat o serie de cântări liturgice și concerte religioase din repertoriul coral bisericesc al lui Gheorghe Popescu-Brănești. Astfel, au putut fi ascultate: «Sfinte Dumnezeule», în re minor; «Imnul Heruvimilor» și «Ca pre Împăratul», scrise în aceeași tonalitate, cu multe acorduri disonante, ceea ce dovedește erudiție muzicală și tehnică armonică deosebită; «Răspunsurile mari», în re major, lucrare de mare amploare și întindere vocală; «Pre Tine te laudăm» în mi bemol major, cântare plină de profunzime, creatoare de momente emoționale de înaltă tensiune spirituală; și axioanele «Cuvine-se cu adevărat» și «Axionul Învierii» scrise în stil cult psaltic.

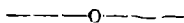
Partea ultimă a concertului festiv închinat creației artistice a compozitorului bisericesc Gheorghe Popescu-Brănești: a cuprins: concertul religios «Veniți la mine», — partea solistică fiind susținută de baritonul Constantin Geman, care cu această ocazie și-a făcut debutul ca solist al Coralei Sfintei Patriarhii; «Colindul lui Dumnezeu», colind cu un bogat conținut dogmatic popular, cules și armonizat de compozitorul sărbătorit.

Concertul Coralei Sfintei Patriarhii s-a încheiat cu «Ghetsimani», compoziție de adâncă meditație asupra ultimelor momente din viața Mântuitorului pe Crucea Golgotei. Tenorul Constantin Bulancea a susținut partea solistică a acestei impresionante evocări.

Inițiativa Coralei Sfintei Patriarhii de a sărbători astfel pe un valoros compozitor bisericesc de talia și renumele lui Gheorghe Popescu-Brănești a fost întâmpinată de credincioșii bisericilor bucureștene cu multă satisfacție și bucurie sufletească.

Așteptăm și pe viitor din partea primei Corale a Sfintei Patriarhii și alte asemenea «medalioane muzicale» închinată și altor compozitori religioși din Biserica noastră.

CRONICAR MUZICAL

„TRECUT-AU ANII CA NORI LUNGI PE ȘESURI!“

Cîteva note despre o reîntîlnire colegială.

La 13 iunie a.c. s-au reîntîlnit în București, la Institutul Teologic de grad universitar, absolvenții fostului seminar Central din București, promoția 1927. Este, desigur, un fapt divers, care n-are nici o semnificație în curgerea vremii. Și totuși... pentru cei 32 colegi de clasă de acum trei decenii, care au răspuns la apelul orei de reîmprospătare a atmosferei școlare, a fost un eveniment de proporții sufletești nebanuite.

Sfîrșit de cireșar, 1927. Cei 41 de proaspeți absolvenți ai seminarului trăiau momente de înaltă tensiune emotivă: se desprindeau singuratici, dintr-un mediu de intimitate familiară, în care-și petrecuseră 8 din cei mai frumoși ani ai adolescenței, și porneau cu un optimism tineresc pe căi noi, cu multe semne de întrebare. Erau bucuroși că au încheiat etapa vieții orînduită de sunetele clopoțelului și de dispozițiile unui regulament cu multe lacune pedagogice, uitînd însă, în clipele acelea, că în decursul celor 8 ani viața lor s-a împletit pe firul trăirii comune, împodobit cu toate florile primăverii lor.

E adevărat că vechile seminarii teologice lăsau oarecum de dorit în privința educației — constatare subliniată și de Prea Fericitul Patriarh Justinian, într-o cuvîntare ținută preoților cursiști la Curtea de Argeș, în toamna anului 1951; însă tot atît de adevărat este că ele se deosebeau mult de cele descrise de N. G. Pomialovschi, Gr. Petrov și Leon Donici, în care elevii erau deformați atît fizicește, cît și moralicește, fapt care a determinat pe cunoscutul scriitor Potapenco să descrie un nou tip de păstor dorit, în romanul său «In slujbă adevărată».

Nu se poate spune că seminariile noastre din trecut n-aveau și foarte multe părți bune; pe lîngă însușirea cunoștințelor teologice de bază și o temeinică îndrumare în asimilarea limbilor clasice, elevii mai găseau acolo și o atmosferă colegială întru nimic deosebită de cea frățească, din propriile lor familii. Intimitatea dintre seminaristi, cu zburdălniciile inerente vârstei și mediului, cu șotiile și peripețiile școlărești nu vor dispărea niciodată din amintirea lor.

Sfîrșit de cireșar, 1927. De atunci «trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri», — cum spune Eminescu —, «și niciodată n-or să vie iară». Și «cît de repede zboară anii!» («Fugaces labuntur anni!» — Horațiu, *Ode*, II, 14, 1). Și «quantum mutatis ab illo!» (Virgiliu, *Eneida*, II, 274). Cît de mult s-au schimbat țării de acum 30 de ani, care porneau pe căile necunoscute ale vremii!

Cu cît trec anii, cu atît amintirile îi leagănă mai puternic în valurile lor, căci

Un dor purtat în suflet, o vreme 'ndelungată,
Oricît l-ar paște moartea, nu moare niciodată.

(Victor Eftimiu, *Cocoșul negru*, I, 1).

Sub farmecul amintirilor, în curgerea vremii, ei sînt cuprinși de o nostalgie din ce în ce mai puternică.

Cînd amintirile-n trecut

Incearcă să mă cheme,

Pe drumul lung și cunoscut

Mai trec din vreme-n vreme.

(Eminescu, *Cînd amintirile...*).

Ciți dintre foștii elevi nu și-au recunoscut în aceste versuri propriile lor ocoluri pe lângă școala în care au trăit și au învățat? Și ciți dintre ei n-au constatat apoi, nostalgic, ca și Eminescu:

Și aceeași pomi în floare
Crengi întind peste zaplaz,
Numai zilele trecute
Nu le fac să fie azi.

(Eminescu, **Pe aceeași ulicioară**).

*

În iunie a.c., foștii elevi ai seriei 1919-1927 de la fostul seminar Central din Capitală au re-trăit intens viața lor școlărească de odinioară, concentrată într-o zi.

Cu câteva săptămâni mai înainte, câțiva colegi din București îi înștiințaseră pe toți, printr-o chemare colegială, că «redeschiderea cursurilor» va fi în ziua de 13 iunie, ora 8 dimineața, la Institutul Teologic, rugându-i să nu absenteze și, totodată, să nu vină cu lecția neînvățată, spre a nu face o impresie neplăcută, după o vacanță atât de lungă. Au răspuns aproape toți, mulți dintre ei exprimându-și nemărginita lor bucurie prin scrisori de un lirism emoționant.

Și astfel, joi 13 iunie 1957, a început ziua de școală, cu săvârșirea Sfintei Liturghii, în biserica fostei mănăstiri «Sf. Ecaterina», din fața Institutului Teologic. Zi de școală, dar și zi de mare sărbătoare pentru foștii elevi din 1919-1927 ai seminarului Central și pentru foștii lor profesori! De aceea, și-au îndreptat primii pași spre biserică, spre a aduce mulțumire lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra lor, rugându-L totodată pentru sănătatea și mîntuirea tuturor, pentru pacea a toată lumea și pentru odihna sufletelor celor răposați.

Slujba a fost săvârșită de un sobor colegial, format din preoții: Clement Popescu, Haralambie Cojocaru, Sergiu Nicolescu, Ion Georgescu, Alexandru Lazăr, Ion Cristache, Ion Oprea și diaconul Vasile Popescu, iar răspunsurile au fost date de corul «clasei», dirijat de Constantin Dobre; «Crezul» n-a mai fost însă rostit, de data aceasta, de un «elev», ci de însuși profesorul lor de «practica liturgică», venerabilul preot Grigore Costea.

Au fost momente de adîncă reculegere, impresionante pînă la lacrimi, mai ales cînd se pomeneau în rugăciuni numele celor adormiți întru Domnul, colegi și profesori: Solir Badea preotul, Alexandru Georgescu, Ioan Mihăescu, Sebastian Penescu, Ioan T. Popescu preotul și Ioan Tănăsescu preotul, colegi; Gherasim Agapie arhimandritul, Alexandru Andronic, Nicolae Cartoian, Ion Dianu, Toma Dicescu, Ioan Dinulescu, Radu Dobrescu, Mihail Galbenu, Petre Girboviceanu, Șerban Ionescu, Ioan Iordăchescu preotul, Alexandru Mirsoș, Mihail Moldovan, Sofronie Nedeci preotul, Constantin Niculescu-Slavă, Victor Opreșcu, Cezar Papacoștea, Petre Partenie preotul, Gheorghe Păunescu preotul, Alexandru Popescu, Constantin Popescu preotul, Ioan Popescu-Pasărea, Victor Popescu preotul, Francisc Reit, Pantelimon Romanescu preotul, Nicolae Rusu, Iuliu Scriban arhimandritul, Iulian Ștefănescu, Gheorghe Stoenescu, Gheorghe Sălcescu preotul, Dumitru Teodorescu și Ion Țincu, profesori; Ilie Ene, secretar; Radu Georgescu și Stan Pistol preotul, pedagogi. Pentru toți aceștia

s-a făcut slujbă de pomenire, cu colivă și luminări, după rînduială (parastas).

Iar pentru cei în viață, s-au înălțat rugăciuni pentru sănătatea și îndelunga lor viațuire (polihron).

«A sunat, apoi, clopoțelul», pentru «intrarea în clasă». «Elevii» și-au reluat locurile în bănci. Dar, acum ei nu mai erau singuri, ci cu tovarășele lor de dincolo de școală, cu care s-au însoțit după rînduirea firii, potrivit învățăturii Sfîntului Apostol Pavel: «Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl și pe mama sa și se va alipi de femeia sa și vor fi amîndoi un trup» (Efeseni, V, 31). În aceeași clasă în care, cu treizeci de ani în urmă, soții în devenire făceau «practică pedagogică» sub îndrumarea profesorului Petre Gîrboviceanu, soțiile s-au împărtășit din nemărginita bucurie a reîntîlnirii lor, fiind stăpînite de aceleași sentimente de nostalgie ca și ei.

Au intrat și foștii profesori: Pr. Grigore Coslea, care, în calitate de fost subdirector, prezidează «ora de clasă», în lipsa foștilor directori, mutați din lumea aceasta; Gh. Preoțescu, maestru de gimnastică, veteran al corpului didactic, Andrei Marin, de limba greacă, Emil Cociu, de agricultură, D. Murărașu, de limba franceză, Teodor M. Popescu, de științe religioase, astăzi decanul corpului didactic al Institutului Teologic de grad universitar din București, Dan Simoneșcu, de limba romînă, Constantin Lăzărescu, de limba franceză, Pr. Alex. N. Constantinescu, de științe religioase și G. Georgescu Breazul, profesorul de muzică vocală.

N-au lipsit nici ceilalți membri ai «familiei duhovnicești» de altădată: Pr. Nicon Popescu, fost spiritual, prof. univ. dr. Corneliu Constantinescu, Directorul Institutului de Pediatrie, fost pedagog infirmier, prof. univ. Pr. Ioan G. Coman, Rectorul Institutului Teologic de grad universitar din București, fost pedagog, conf. univ. Nicolae Lungu, de la Institutul Teologic, sub bagheta căruia au cîntat prima oară foștii elevi ai clasa I-a din 1919-1920, colegi de școală integrați sufletește în atmosfera clasei (Const. Bercuș, Zamfir Ionescu, Dragomir Vasilescu ș. a.), mecanicul Gh. Suicescu, portarul Gheorghe Rusu.

După ce «elevul» Pr. Marcel Tulinescu rostește rugăciunea, părintele Gr. Costea strigă catalogul: Apostolescu S. Ioan — prezent (preot în orașul Constanța); Badea M. Sotir — decedat, preot; Bărcănescu S. Temistocle — absent (profesor secundar, în Timișoara); Chirea P. Petre — absent (salarîat de stat); Cojocarul I. Haralambie — prezent (preot în București); Cristache I. Ion — prezent (preot într-o suburbă a orașului Tîrgoviște); Dobre M. Constantin — prezent (salarîat de stat, dirijor de cor bisericesc); Dobre I. Marin — prezent (preot în regiunea București); Dobrescu C. Marin — absent motivat (preot în regiunea București); Dumitrache I. Mițache — absent (preot în regiunea București); Fănuică Gh. Ilie — prezent (profesor secundar în orașul Pitești); Georgescu I. Alexandru — decedat; Georgescu St. Ion — prezent (preot în regiunea Craiova); Ioan V. Gheorghe (astăzi Ionescu V. Gheorghe) — prezent (preot în regiunea Pitești); Lazăr C. Alexandru — prezent (preot în regiunea Ploești); Levu H. Nicolae — prezent (preot în regiunea București); Lică Șt. Constantin — absent (preot în regiunea Pitești); Manolache N. Teodor prezent (bibliotecar la Institutul Teologic de grad universitar din București); Mihăescu D. Ioan — decedat; Mihăescu C. Vasile — absent, din motive necunoscute (preot); Mihăilescu D. Constantin — prezent (preot în regiunea București); Mircea A. Ioan —

prezent (preot în București); Negoită S. Tănase — absent motivat (preot în București); Nicolae P. Sergiu (astăzi Nicolescu P. Sergiu) — prezent (preot în București); Nicolescu S. Cristea — absent (preot în regiunea București); Nicolescu N. Iordan — prezent (arhidiacon la Catedrala Patriarhiei, secretar al Secției Culturale a Arhiepiscopiei Bucureștilor); Nițescu I. Alexandru — prezent (preot în regiunea Ploești); Oprea V. Ioan — prezent (preot în regiunea Ploești); Penescu I. Sebastian — decedat; Popescu N. Constantin — prezent (preot în regiunea București); Popescu I. Clement — prezent (preot în București); Popescu C. David — prezent (profesor secundar în București); Popescu Gh. Emanoil — prezent (preot în regiunea Ploești); Popescu C. Ilie — absent (profesor secundar în București); Popescu B. Ioan — prezent (corist la Teatrul de Operă și Balet din București); Popescu T. Ioan — decedat, preot; Popescu C. Silvestru — prezent (preot în regiunea Ploești); Popescu M. Stan — prezent (salariat de stat); Popescu H. Vasile — prezent (diacon în București); Prițescu N. Ștefan — prezent (salariat de stat în Orașul Stalin); Radocea A. Nicolae — absent (preot în regiunea București); Rădoi N. Gheorghe — absent motivat (preot în regiunea București); Stănescu Constantin — prezent (preot în regiunea Ploești); Stănescu S. Mihai — absent (preot în Turnu Măgurele); Spirescu A. Pantelimon — prezent (profesor secundar în București); Stoenscu I. Ioan — absent (salariat de stat); Tănăsescu A. Ioan — decedat, preot; Teodorescu A. Petre — prezent (salariat al Bisericii); Tulinescu I. Marcel — prezent (preot în regiunea Ploești); Truță S. Constantin — prezent (preot în regiunea Pitești); Vasilescu F. Mihai — prezent (preot în regiunea București).

Din cei 51 «elevi», au lipsit la apel 19, dintre care: 3 motivat, 10 nemotivat și 6 decedați. Pe bănci, în locurile celor adormiți întru Domnul au fost puse buchete de flori naturale, iar când au fost strigați la catalog, toți cei prezenți s-au ridicat în picioare, păstrînd un minut de tăcere, în memoria lor.

«Elevul» Manolache N. Teodor a prezentat două cereri de motivare: una din partea colegului Dobrescu C. Marin și alta din partea colegului Negoită S. Tănase. «Fiind suferind — spunea Dobrescu Marin în telegrama sa — nu pot lua parte. Socotiți-mă împreună cu voi și faceți-mă părtaș la bucuria voastră. Cele mai respectuoase sentimente pentru profesorii noștri, iar vouă, cele mai calde îmbrățișări». Iar Negoită Tănase, scria, printre altele: «Cu o deosebită strîngere de inimă îmi exprim regretul profund că nu pot fi în mijlocul vostru, azi, cînd comemorați unul din cele mai luminoase popasuri ale vieții acesteia pămîntene. Din cauza unor impedimente familiare, mă văd forțat să rămîn departe de aceia de care mă simt legat sufletește, ca de proprii mei frați. Anii petrecuți împreună, sub acoperămintul Seminarului Central, au dat naștere unui simțămînt de dragoste fraternală... Cu multă simpatie aș fi dorit să mă așez, astăzi, alături de voi, pe băncile fostei, dar mult iubitei noastre școale, și cu adîncă emoție să fi ascultat apelul făcut de vreunul din dragii noștri profesori supraviețuitori! Cît de mult țineam să-mi văd foștii mei colegi!... Vă doresc pe toți, iar în duh, vă strîng la pieptu-mi, sărutîndu-vă pe fiecare în parte și pe toți laolaltă. Sărut, cu toată afecțiunea sufletului meu, și pe distinșii noștri profesori, cîți mai sînt astăzi printre noi, care s-au străduit să ne dea **lumină din lumină...**». Simțămintele exprimate de «seminaristul» Negoită Tănase vibrau în unison cu ale tuturor celor

prezenți, ca și cu ale celor care, ca și el, au fost împiedicați să participe la marea bucurie a reîntâlnirii pe băncile școalei lor dragi.

Incepe lecția. E oră de limba română și «profesorul» Dan Simonescu vorbește «elevilor» despre stadiul înaintat în care se găsește astăzi literatura română față de acum trei decenii. Lecția a fost destul de interesantă, cu o bogată documentare, și de aceea n-a mai rămas timp pentru «ascultare»; de altfel, «elevii» nu prea se temeau, căci au avut timp îndelungat pentru pregătire.

A trecut ora propriu zisă de școală și din visul ei s-au trezit apoi toți la realitate. Șeful clasei de altădată, David Popescu, a exprimat, într-o emoționantă cuvîntare, nemărginita bucurie de care se simt stăpîniți foștii colegi cu prilejul reîntâlnirii după 30 de ani de la absolvirea seminarului, aducînd încă odată mulțumiri foștilor profesori și conducători, care s-au străduit să-i îndrumeze spre căile luminate ale vieții. Că munca lor n-a fost zadarnică, se poate constata acum din plin. De aceea, satisfacțiile și bucuriile de astăzi ale foștilor elevi, sînt și ale foștilor lor profesori.

În continuarea desfășurării programului, Teodor N. Manolache a înfățișat cîteva aspecte generale ale situației seriei, în trecut și astăzi, spunînd, printre altele: «Din cei 56 de elevi, cîți eram în toamna anului 1919 în clasa I-a, numai 32 au urmat integral toate cele 8 clase... Pe parcursul celor 8 ani am prins din urmă sau ne-au venit prin transferări alți colegi. Dintre aceștia, 9 s-au integrat în comunitatea noastră, pînă la sfîrșit, ajungîndu-se astfel la finele anului școlar 1927 la un număr de 41 absolvenți ai promoției noastre. Dar, în timpul anilor de seminar, suferitele celor care au trăit în aceeași comunitate s-au contopit într-o unitate de mezdruncinat, încît nu pot fi încadrate în formule statistice străine de gîndurile și sentimentele noastre. De aceea, noi ne socotim colegi egali întru totul ai seriei 1919-1927 toți cei care am intrat în seminar în 1919 și am absolvit cursurile acestei școli în 1927 sau, datorită împrejurărilor, cu un an sau chiar cu doi mai devreme, sau, eventual, mai tîrziu; orice altă interpretare ar împieta asupra integrității atmosferei de intimitate colegială de odinioară, în baza căreia revendicăm și pe cei care, deși despărțiți formal de ziduri convenționale de clase, au fost nelipsiți din sufletul nostru, din dragostea noastră, și noi dintr-a lor. Din cei 79 de elevi care s-au perindat în decursul a 8 ani prin clasa noastră, familia colegială ar trebui să numere astăzi 51 de membri; 6 dintre noi au trecut însă din viața aceasta în cea fără de sfîrșit, iar alții au fost împiedicați de diferite împrejurări să participe la bucuria noastră de astăzi. După absolvirea seminarului, marea majoritate dintre noi și-au continuat studiile la Universitate, îmbrățișînd între timp cariera preoției... Nu sîntem cîtuși de puțin afectați că din mijlocul nostru nu s-au ridicat elemente care să îmbrățișeze cariere și funcții laice de prestigiu, pentru motivul că avem marea satisfacție de a constata că sămînța semănată de dascălii noștri a căzut într-un pămînt foarte propice pentru recolta care se urmărea. Din cei 45 cîți sînt astăzi în viață dintre colegii noștri, 33 sînt clerici (31 preoți și 2 diaconi), 5 profesori secundari, 6 funcționari; cu studii superioare, specializați în diferite ramuri, și un corist de operă. Din cei 41 de absolvenți ai Seminarului Central din promoția 1927, 26 sînt clerici (25 preoți și un diacon), 3 profesori secundari, 5 funcționari cu studii superioare, un corist de operă, iar 6 au trecut în lumea drepților. În decursul celor 8 ani de seminar am avut 66 profesori, titulari sau suplinitori, dintre care jumătate — stim sigur despre 32 — au trecut hotarele

lumii acesteia... Ne aducem cu duioșie aminte de toți marii noștri profesori care ne-au deschis cărări de lumină pe drumurile întortochiate ale vieții; a fost și este o cinste pentru noi să spunem că am fost elevii unor profesori ca Cezar Papacostea, Nicolae Cartoian, Iulian Ștefănescu, Ion Dianu, Dumitru Teodorescu, Constantin Niculescu-Slave, Ioan Popescu-Pasărea, arhimandritul Iuliu Scriban, preotul Constantin Popescu și mulți alții, pentru odihna sufletelor căroră ne rugăm neîncetat lui Dumnezeu. Avem însă deosebita bucurie de a vedea astăzi în mijlocul nostru un strălucit buchet dintre foștii noștri profesori și îndrumători, care au făcut cinste școlii prin prestața și prestigiul lor, prin vastitatea cunoștințelor lor din care ne-au împărtășit fără rezerve și cu multă dragoste, ca niște adevărați părinți sufletești. Le aducem încă odată mulțumirile noastre, le mărturisim recunoștința noastră și-i asigurăm că nu-i vom uita niciodată, rugînd neîncetat pe Dumnezeu pentru sănătatea lor, întru mulți și fericiți ani». Foștii seminariști n-au uitat și nu vor uita niciodată să pună în practică învățătura Sfîntului Apostol Pavel: «Și vă rugăm, fraților, să cinstiți pe cei ce se ostenesc între voi și care sînt mai mari ai voștri întru Domnul și vă povățuiesc, și să aveți față de ei covîrșitoare dragoste pentru lucrul lor» (I Tesaloniceni, V, 12-13).

A vorbit, apoi, părintele Grigore Costea, care, mulțumind pentru sentimentele de dragoste și recunoștință ce i-au fost exprimate de către foștii săi elevi și fii de duhovnicie, a arătat că firea și atitudinea sa în viață le datorește mediului în care s-a născut și străduințelor continue de a învinge toate obstacolele pe care le-a întîmpinat pînă a ajuns la ceea ce a fost și este: un vrednic slujitor al lui Hristos și pentru Hristos.

Pr. Nicon Popescu a evocat amintiri din scurta vreme cînd a fost spiritual al elevilor pe care i-a găsit în clasa a VIII-a la venirea sa la seminarul Central, prof. univ. dr. Corneliu Constantinescu, fost elev al seminarului «Nifon Mitropolitul», pedagog infirmier și apoi profesor la seminarul Central, a subliniat rolul seminariilor teologice în formarea caracterelor și implicit a personalității, iar părintele rector Ioan Gh. Coman a făcut un minunat elogiu colegialității și prieteniei, invocînd mărturie patristice.

Prof. Andrei Marin a făcut o impresionantă și evocatoare surpriză, prezentînd un album biblic pe care-l primise în dar spre amintire, în ultima oră de limba greacă, cu elevii reîntîlniți acum, după 30 de ani; pe prima filă era scrisă o dedicație omagială, iar pe ultima, catalogul seriei, cu adresele tuturor elevilor, scris de semnatarul acestor rînduri.

În aplauzele tuturor, David Popescu a dat citire următoarei telegrame, adresată Prea Fericitului Părinte Justinian, Patriarhul Romîniei:

Absolvenții Seminarului Central promoția 1927; întruniți la Institutul Teologic din București pentru sărbătorirea celor 30 de ani de la absolvirea studiilor seminareale, își îndreaptă gîndul către Prea Fericirea Voastră, urîndu-Vă să trăiți întru mulți și fericiți ani, spre binele Bisericii și Patriei».

Ora festivă s-a încheiat cu Rugăciunea, rostită de «elevul» Teodorescu A. Petre.

Pentru amintirea acestei reîntîlniri, s-a făcut o fotografie, cu întreaga asistență, care a participat apoi la agapa colegială, în sufrageria Institutului Teologic.

S-a cîntat mai întîi, ca și altădată în zilele festive din școală, rugăciunea «Mîncă-vor săracii... și vor lăuda pe Domnul». După ce s-a servit masa, într-un cadru destul de pitoresc, datorit bunei orînduirii, florilor na-

turale și ghirlandelor de verdeață ce împodobeau șala și după ce s-a făcut rugăciunea de mulțumire, s-a ajuns pe nesimțite la atmosfera colegială din anii de demult, reactualizată prin câteva caracterizări și momente prezentate sub formă de epigrame de Emanoil Popescu, prin amintirile de elev mai în vârstă ale lui Alexandru Lazăr, prin hazlia povestire a lui Ilie Fănuică despre parcela semănată cu «golomăț», cu care avea să ia notă la «practica agricolă», prin corurile din repertoriul de odinioară, cântate sub conducerea lui Clement Popescu, prin ariile cîntate de Constantin Dobre, prin amintirile evocate de Haralambie Cojocaru, Marcel Tulinescu și mulți alții, dar mai ales de «Ghică» (Ioan V. Gheorghe, astăzi preotul Gheorghe V. Ionescu), supranumit Creangă al seriei, care, povestind cu un minunat talent natural, a creat o atmosferă de deosebită delectare sufletească.

În afară de Creangă, nimeni n-a mai încercat să scrie vreo carte de amintiri din școalele noastre teologice. Schița «Belfer la seminar» din volumul «De azi și de demult» al scriitorului Ioachim Botez, profesor fără de voie pentru un an la seminarul Central în timpul războiului trecut, nu oglindește adevărata atmosferă a seminarului, ci numai câteva ramuri uscate sau veștejite din încântătoarea verdeață a mărețului codru de amintiri, iar schița D-lui Victor Brătulescu: «Seminariștii la operă» (din volumul «Nu sînt eu, e frate-meu»), ai cărei eroi sînt chiar trei elevi (Ioan Georgescu, Alexandru Lazăr și Petre Chirea) din cei reîntîlniți acum, este departe de a fi la înălțimea celor pe care le-ar putea reda fostul seminarist Ioan V. Gheorghe, dacă pe lîngă talentul de desăvîrșit povestitor, ar avea și pe cel de scriitor. Ce minunat volum de amintiri din seminar s-ar fi putut realiza dacă s-ar fi înregistrat pe bandă de magnetofon cele povestite de el cu atîta talent și haz, la agapa colegială de la Institutul Teologic!

Puternice ecouri au trezit în sufletele tuturor toasturile și cuvîntările rostite la agapa colegială de foștii profesori Teodor M. Popescu, D. Murrărașu și Dan Simonescu, de fostul pedagog Ioan Gh. Coman, părintele rector de astăzi al Institutului Teologic, de maestrul Nicolae Lungu, de prietenul cel mai intim al «clasei» Constantin Bercuș, de foștii elevi Iordan Nicolescu și David Popescu, prin care s-au reîmprospătat amintiri, s-au verificat realități și s-au cimentat legăturile de strînsă comuniune sufletească, de acum și de totdeauna.

După 14 ore de împreună-viețuire, foștii profesori și elevi au trecut iarăși prin clipele emotive ale despărțirii, atenuate însă de un «La revedere în 1967», scris cu litere înfiorate pe carton alb, pe unul dintre pereții sufragerei.

Așa s-a desfășurat reuniunea colegială, după 30 de ani, a seriei de elevi din 1919-1927 de la Seminarul Central din București.

Privitor la modul cum s-a realizat și reușita ei, redăm aci unul dintre puternicele ecouri pe care le-a avut în sufletele participanților: «Sînt încă sub impresia puternică a «zilei noastre» din iunie 1957! — mărturisirea colegul preot Ioan Georgescu, printr-o scrisoare din 24 iunie a.c. — Și-ți scriu aceste puține rînduri ca să-ți mulțumesc și pe această cale pentru prilejul minunat pe care — să fim drepti — ți-ai dat seriei noastre «1927», tu și cu fratele scump multora și deci și mie, colegul Iordan. Dacă s-a trăit într-atîta intensitate de profesori și de noi un trecut drag, comoară aleasă a noastră, s-a datorat prea frumoasei și scrupuloasei puneri la punct a acestei zile, de către voi».

Intr-o apreciabilă măsură, reușita acestei serbări s-a datorat și personalului Institutului Teologic, căruia i se cuvine toată grațitudinea noastră. Iar noi, colegul arhidiacon Iordan Nicolescu și semnatarii acestor rânduri, potrivit învățăturii Sfintului Apostol Pavel, nu ne vom lăuda decât numai întru neputințele noastre. (II Corinteni, XII, 5).

TEODOR N. MANOLACHE

50 DE ANI CÎNTĂREȚ LA ACEEAȘI BISERICĂ

D-l Ion Bălan, în vîrstă de 70 de ani, a împlinit anul acesta 50 de ani de serviciu la strana bisericii «Mihai Vodă» din Capitală, cazul ieșind din comun, preotul bisericii, **Em. Păsculescu-Orlea**, de acord cu parohul, **Pr. Clement Filimon**, a inițiat sărbătorirea cîntărețului Bălan, și solemnitatea s-a desfășurat duminică 26 mai 1957, într-un cadru festiv.

După săvîrșirea Sfintei Liturghii, în asistența credincioșilor enoriei, s-a oficiat un Te-Deum de mulțumire, de un sobor sporit de preoți, în frunte cu **P. C. Protoiereu Constantin Nițescu**, fiind prezenți și numeroși cîntăreți bisericești din București, care au dat răspunsurile.

Cuvîntul sărbătorec a fost rostit, impresionant, de **P. C. Protoiereu Nițescu**:

«Am cercetat întreaga arhivă a bisericii — a afirmat **P. C. Sa** — și n-am găsit măcar o notiță, un cuvînt undeva, că Ion Bălan ar fi nerpătumit cumva, pe preoți sau pe enoriași, în cei 50 de ani de slujire la strana bisericii «Mihai Vodă». Modest, ascultător, nepretențios, priceput pe deplin în ale psaltichiei și în tipic, devotat și credincios cu sinceritate întru împlinirea datoriei de dascăl de strană în Casa Domnului, iată neschimbatul fond sufletesc al cîntărețului sărbătorit, Ion Bălan. Nu este exagerat să spunem că Biserica se poate mîndri cu asemenea cîntăreți de strană, colaboratori jertfelnci ai preoților, mîna dreaptă a lor. Noi îl dăm ca exemplu de statornicie și devotament în slujba Bisericii, și îndemnăm pe colegii săi de strană să se străduiască cu tot atîta vrednicie, spre a merita și mai entuziaste sărbătoriri, la rîndu-le.

Prea Fericioarea Sa Părintele Patriarh Justinian îi trimite, prin mine, cîntărețului Ion Bălan, înalta Sa binecuvîntare, iar noi rugăm pe Dumnezeu să-i dăruiască sănătate și întru tot bună sporire, spre a cinsti încă ani mulți, strana acestei sfinte biserici.

Pr. Em. Păsculescu-Orlea a adus laude și mulțumiri lui «nenea Ionică Bălan», pentru talentul lui de cîntăreț de strană și devotat, colaborator al slujitorilor sfintului altar al bisericii «Mihai Vodă». «Timp de o jumătate de veac — a accentuat **P. C. Sa** — cîntărețul Bălan a slujit cu credință tare și pricepere deosebită, biserica aceasta «fără venituri», trăind prea modest și cumînte din micul lui salariu, fără cîrtire, deși a avut multe solicitări să se transfere la alte biserici mai înstărite.

La strana acestei sfinte biserici, «nenea Ionică Bălan și-a înălțat o viață întreagă, putem zice, sufletul lui evlavios, pe aripile cîntării, către

Atotputernicul, s-a rugat și a muncit alături de slujitorii sfântului altar și ne-a bucurat totdeauna, pe noi și pe enoriași cu purtarea sa de adevărat om al Bisericii. Noi, preoții bisericii «Mihai Vodă» îi urăm din toată inima cîntărețului Ion Bălan, deplină sănătate, păstrîndu-ni-l Dumnezeu încă mulți an la strana bisericii noastre».

Pr. Mihail Bulacu, fost paroh al bisericii «Mihai Vodă» a scos în frumos relief talentul de cîntăreț psaltic al lui Ion Bălan. «Asemenea privighetoarei — a poetizat P. C. Sa — micuță, modestă în înfățișare, ascunzîndu-se prin tufișuri cînd își respiră îngerestile-i triluri, «nenea Ionică» te mirai de unde scotea atît de frumoasă voce, avîntîndu-se în dezvoltarea melodică a stihirilor din sfintele cărți bisericești. L-am prețuit și l-am cinstit pe «nenea Ionică Bălan» și pentru talentul lui de cîntăreț, cît și pentru atașamentul deosebit față de biserică și respectul față de preoți și enoriași. De aceea, mă asociez cu plăcere la acest moment de solemnă sărbătorire pentru cei 50 de ani de slujire pricepută numai a acestei biserici, a cîntărețului Ion Bălan. Dumnezeu să-l ție sănătos și în putere încă mulți ani!».

Răspunzînd, sărbătoritul cîntăreț, **Ion Bălan**, a adus, emoționat, adînci mulțumiri, înții lui Dumnezeu, că l-a păzit sănătos în toți acești ani de slujire, apoi, Prea Fericirii Sale Părintelui Patriarh Justinian, pentru Înalta-I binecuvîntare; P. C. Părinte Protoiereu Constantin Nițescu, pentru curata-i bunăvoință și osteneala de a sta în fruntea acestei festivități, cum și pentru mișcătoarea-i cuvîntare rostită aci; P.P. C.C. Preoți ai bisericii «Mihai Vodă», pentru aprecierile mărturisite și celorlalți Preoți participanți la sărbătorire, fraților cîntăreți din Capitală, care l-au cinstit cu prezența lor și i-au cîntat «Mulți ani trăiască», și tuturor cinstiților enoriași ai bisericii «Mihai Vodă», care l-au mîngîiat duios prin răbdătoarea lor participare la sărbătorirea sa. A rugat pe Dumnezeu să-l ție sănătos cît va voi, spre a-l mai sluji cu credință pînă la sfîrșit.

Noi, cîntăreții bisericești, ne exprimăm un simțămînt de curată recunoștință față de autoritatea bisericească, pentru gestul prea frumos de a fi sărbătorit pe colegul nostru, Ion Bălan, de la biserica «Mihai Vodă» și dorim puternic să răsară cît mai mulți frați cîntăreți cu merite deosebite, spre a fi demni de cît mai multe strălucite sărbătoriri de acest fel.

Cîntăreț **MARIN I. PREDESCU**

SFINȚIREA BISERICII DIN PAROHIA „SFINȚII VOEVOZI“ COMUNA VALEA-MARE RAIONUL GĂEȘTI

Parohia Sfinții Voevozi, din satul Băsești, comuna Valea Mare, raionul Găești, numără un pumn de oameni. Aruncat peste pîrîul Potopul, care-l desparte de comună și circulația intensă a șoselei, călătorii străini ar crede că satul acesta, pitit sub niște măguri împădurite, este un sat urgisit, cu oameni întunecați în izolare lor, închîși în ei și străini de frămîntările lumii din afară.

Cei care îi cunosc însă mai de aproape și care le-au urmărit ostenele încă din anul 1945 de când s-au hotărît să-și ridice biserică în sat, le poartă o adâncă prețuire și pentru dragostea cu care au muncit la chemările de nevoie pentru ridicarea sfântului lăcaș.

Enoriașii din Băsești au simțit adânc în sufletul lor că au nevoie de Biserică și Evanghelie.

Astăzi sînt fericiți, că undeva într-un colț modest, aproape neștiut, veghează încă un lăcaș de reculegere sufletească, un lăcaș sfînt al păcii și al propovăduirilor de bună învoire între oameni.

Atît de fierbinte era dorința enoriașilor din acest sat de a trăi înălțătoarele clipe ale sfintei slujbe a tîrnosirii, încît în Duminica aceia de 16 iunie — a Tuturor Sfinților —, părea că nu se mai face ziua...

Așa că în zori, satul întreg, în haine de sărbătoare, aștepta nerăbdător la podul de peste Potop, sosirea reprezentantului Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, a Prea Sfințitului Episcop Theoctist Botoșaneanul.

De cu seară sosiseră în sat P. C. Arhidiaconi Iacobeanu și Munteanu și preoți de prin împrejurimi, care în frunte cu P. C. Protoiereu al raionului Găești Pr. Nicolae V. Popescu, au oficiat în sobor, slujba Vecerniei și a Litiei, după tipic.

În întîmpinarea Prea Sfințitului Episcop Theoctist, în afară de personalitățile amintite mai sus, au mai fost: D-I Bărbulescu, împuternicitul Departamentului Curtelor, preoții: Mihail Popescu-Valea Caselor, Traian Ionescu-Pătroaia, Tiberiu Cristescu și Lucrețiu Constantinescu-Crîngurile de sus și de jos, Teodor Vișinescu-Bădulești. Florea Popescu-Gura Foi, Eugen Bărbulescu-Strîmbu, Vasile Popescu-Frasinu, Bădoi Gheorghe-Mînaștirea, Tomescu Ioan-Cobia, Ioan Nicolescu-Picior de Munte, Petcu Gheorghe-Cobia, Chiosea-Picior de Munte, Visarion Ciolac, parohul bisericii și C. diacon Liviu Rusen de la Curtea de Argeș, epitropii, consilierii parohiali, de asemenea președintele sfatului popular Drăgoi Marin și secretarul Grigore Eftimie.

La sosirea Prea Sfințitului Episcop Theoctist, clopotele bisericii au început să sune prelung, bucuria nespusă a marelui sărbători, iar președintele sfatului popular înconjurat de toți cei prezenți, a primit pe Vlădica cu pîine și sare și cu urarea de «bine ați venit». — Copiii și tineretul satului au înmînat înaltului oaspete buchete de flori, iar poporul a făcut înaintea Prea Sfinției Sale ca și pe tot parcursul pînă la biserică, o cărare de flori și de covoare. Apoi în izbucnirea năvalnică a bucuriei și piozității, oamenii și-au scos hainele așezîndu-le pe cale și îngenunchind, așteptau binecuvîntarea arhierescă.

Înconjurat de P. C. Protoiereu Nicolae Popescu, de cei trei diaconi și soborul de preoți, Prea Sfințitul Episcop a oficiat slujba sfințirii bisericii, cu ocolirea ei, stropirea cu aghiazmă, pregătirea și așezarea Sf. Moaște și a celor patru Evangheliști pe Sf. Masă, ungerea cu Sfîntul și Marele Mir, toate săvîrșindu-se impresionant, cu fastul cuvenit unei astfel de lucrări.

Sfînta Liturghie s-a oficiat în continuare de același sobor, răspunsurile fiind date de corul format din peste 20 cîntăreți, cum și de întreașa asistență.

Predica zilei a fost rostită de către P. C. Preot Nicolescu Ioan, iar la sfîrșitul serviciului, preotul Mihail Popescu, a fost hîrotosit în rangul de «Iconom».

În curtea bisericii, în pioasa recuîlegere a credincioşilor veniţi cu mic cu mare, s-a oficiat un parastas pentru ctitori şi rugăciuni pentru donatori, ostenitori, sfinţindu-se colivele şi prinoasele aduse.

Părintele Visarion Ciolac, parohul bisericii, în darea de seamă, arată drumul anevoios şi lung pe care l-a străbătut osîrdia credincioşilor pînă ce au ajuns la înfăptuirea măreaţă de astăzi.

Uneori acest drum a avut popasuri mai lungi, dar niciodată descurajante. Aşa bunăoară din 1945, de cînd credincioşii şi-au ridicat clopotniţa cu clopotul ei şi pînă în 1949, şi-au strîns abia o parte din materiale ca să-i poată pune temelii, în luna iulie a anului acela. Apoi a urmat un popas mai scurt şi mai rodnic: doi ani, în care timp biserica a fost gata, afară de pictură şi pardoseală. De-atunci, adică din 1951 şi pînă astăzi, în ziua fericită a sfinţirii, ni se pare iarăşi un popas mai lung, (şase ani), numai pentru pictură, pardoseală, vestminte, etc.

Părintele paroh arată în continuare, că numai pictura a costat 17.000 lei, apoi pardoseala 25.000 lei, iar pentru cealaltă zestre, icoane, vestminte, cărţile de cult, materialul pentru împrejmuire şi efectuarea ei, etc., au mai trebuit încă 75.000 lei, strînşi numai din dările enoriaşilor, afară de munca lor în natură.

Cucerneţia Sa mulţumeşte Prea Fericitului Părinte Patriarh pentru grija ce-o poartă sfinţelor locaşuri, precum şi pentru faptul că a binevoit a aproba ridicarea filialei la rangul de parohie de gradul II.

Preotul Ciolac, mulţumeşte de-asemena organelor administrative locale pentru deplina înţelegere pe care-au arătat-o şi pentru sprijinul acordat în tot timpul construcţiei, menţionînd că ridicarea şi sfinţirea acestei biserici, este un bun răspuns dat celor ce pregătesc arme ucigătoare şi aţîţătorilor la un nou război.

Mulţumeşte în sfîrşit Prea Sfinţitului Episcop Theoctist pentru căldura cu care a îmbrăţişat smerenia drept-credincioşilor care l-au întîmpinat şi au asistat la slujba sfinţirii. Mulţumeşte tuturor oaspeţilor, consiliului parohial, epitropilor, remarcînd zelul şi dragostea d-lor Grigore Costache, Răducanu Matei, Lumînare, Ioan Ilie, etc., şi tuturor enoriaşilor, care, fiecare după puterea sa, au contribuit cu osîrdie creştinească şi cu dragoste la ridicarea acestui impunător şi sfinţit lăcaş.

Pomenind şi de vrednicul consilier parohial Constantin Manafu, decedat în Martie trecut, C. Sa încheie cu o caldă rugăciune pentru sufletul lui, precum şi ca Mîntuitorul nostru să ajute poporului român, constructor al păcii. Părintele paroh a amintit de-asemena de strădania de început pe care părintele Romanescu—pensionar—, a depus-o în iniţiativa zidirii bisericii şi a mulţumit călduros în numele oficiului parohial, d-lui pictor C. Niţulescu, pentru ireproşabila lucrare a picturii.

Prea Sfinţitul Episcop Theoctist Botoşăneanul, cu grai domol şi cald, arhieresc, şi pe înţelesul poporului, aminteşte că ziua aceasta este Duminica Tuturor Sfinţilor, care prin virtutea lor şi credinţa lor adevărată, au slujit cu tot sufletul lui Hristos pe pămînt.

Vrednic de luare amînte este faptul — a spus Prea Sfinţia Sa — că noi toţi în viaţa noastră de creştini şi de urmaşi ai lor sîntem oameni cum au fost şi ei: bărbaţi, femei, bătrîni, tineri, ştiutori şi neştiutori de carte, ostaşi, pescari, dar care au păstrat neştirbită credinţa şi au săvîrşit fapte creştineşti, sacrificîndu-şi chiar viaţa pentru Domnul nostru Iisus Hristos şi Evanghelia Sa, sau de a fi prieteni şi iubitori ai Lui. Mijlocitori între

noi și El și prin sfințele noastre biserici, ei ne ocrotesc pe noi și copii noștri în viață și în multe cumpene ale ei.

Iată, a spus Prea Sfinția Sa, un mănunchi de oameni au ridicat un sfânt lăcaș, impunător și trainic, ca însăși credința lor de plugari și de muncitori.

Ce dovedește aceasta? Că drept credincioșii din această parohie sînt pe urmele sfinților lui Hristos și ei pun credința strămoșilor noștri în fruntea celorlalte preocupări din viață.

Laudă lor și laudă celor care i-au îndrumat și i-au susținut ca să înfăptuiască această operă vrednică de pildă și altora mai puțin stăruitori, dar totuși cu nădejde și cu credință în Domnul nostru Iisus Hristos. Cinste lor că s-au pătruns de sînta datorie de a păstra neștirbit tezaurul strămoșilor noștri, pentru că noi, ca fii ai Bisericii, prin Sfințele Taine ce se săvîrșesc aici în Biserică, ne apropiem de sfinți și sîntem alături de ei prin rugăciunile comune făcute de preoții noștri: «Voi însă sînteți o seminție aleasă, o preoție împăratească, un neam sfînt, un popor pe care Dumnezeu și L-a cîștigat ca să fie al Lui, ca să vestiți puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa minunată» I. Petru, vers. 9.

Biserica spală întinăciunea patimilor noastre, ne ajută să luăm legătura cu Domnul nostru Iisus Hristos prin Sfînta Împărtășanie ce sălășluiește pe Sfînta Masă.

Aveți datoria, cei ce ați ridicat biserica, să nu uitați că sînteți frați sau fii a Sfinților Părinți, cu care sîntem apropiați prin credință și ocupație: măsierași, pescari, ostași, muncitori, învățați sau neînvățați.

Să ne iubim patria și pe conducătorii ei care se străduiesc să făurească o viață fericită pentru întregul nostru popor și care prin înțelepciunea lor și prin patriotismul lor luminat, ne îndrumază spre buna noastră stare și spre progres, punîndu-și toate puterile în slujba înfloririi țării noastre.

Iată secerișul este aproape și avem semne bune de rod bogat. Să ne străduim ca roada muncii noastre dintr-un an de zile să fie agonisită în stăruitoare muncă și zile bune cu pace și înțelegere între popoarele lumii.

Prea Sfinția Sa, fericită apoi pe părintele paroh, consilieri, epitropi, comitetul parohial și pe toți ostenitorii ridicării și înfrumusețării bisericii, aducînd înalta binecuvîntare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, care împărtășește bucuria tuturor credincioșilor și le prețuiește rîvna lor, cînd ei se învrednicesc să ridice sau să restaureze sfințele lor locașuri de închinare.

Ca o prețuire a muncii depuse, Cucernicul preot paroh Visarion Ciolac, a fost cinstit cu rangul de «Săchelaru».

Această înălțătoare solemnitate se încheie cu un Polihroniu pentru Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, pentru conducătorii Republicii Populare Romîne și pentru toți cei prezenți, după care întreaga asistență a luat parte la o agapă pregătită de localnici, în curtea din jurul bisericii.

În sfîrșit, credincioșii, adînc impresionați de slujba sfințirii bisericii, s-au întors la casele lor, făcîndu-se puternic ecou al acestei mărețe fapte creștinești, zămislită într-un regim de democrație populară, cu deplină libertate religioasă și trainică pace.

Arhid. ANDREI IACOBEANU

† PR. ALEXANDRU POPESCU-HĂBENI

Vineri 25 aprilie a. c., în ziua praznicului «Izvorul Tămăduirii», s-a stins din viață, după o necruțătoare suferință, venerabilul preot Alex. Popescu-Hăbeni, parohul Curții Domnești și slujitor al bisericii «Oborul Vechi» din orașul Tîrgoviște, în vîrstă de 71 ani.

Născut în comuna Colanu de lângă Tîrgoviște — printre cei opt feciori ai preotului Oprea Popescu — rămași orfani de mici — pe atunci, tînărul Alex. Popescu, în ciuda greutăților materiale ale familiei, dornic de lumina cărții, urmează cursurile gimnaziului «Enăchiță Văcărescu» din Tîrgoviște și apoi cursul superior clasic al liceului «Sf. Ap. Petru și Pavel» din orașul Ploești. Simțind chemare pentru preoție, renunță la drumul spre alte cariere laice și urmează cursurile Facultății de Teologie din București, obținînd în anul 1910, diploma de licență (cu bilă albă), cu mari laude. În 1911 este hirotonit preot pe seama bisericii din satul, Priseaca. La 1 aprilie 1912 se transferă la parohia Hăbeni, unde păstorește pînă la 1927. Aci, Pr. Alex. Popescu-Hăbeni a desfășurat o frumoasă activitate preoțească, remarcîndu-se ca unul dintre cei mai activi preoți ai județului Dîmbovița. Fiind apreciat de forurile superioare bisericești ca un element de valoare, în anul 1927 este transferat la parohia Curtea Domnească din orașul Tîrgoviște, unde a păstorit timp de 30 de ani, pînă în clipa morții.

În cei 46 ani de lucrare neistovită în ogrorul Bisericii, ca preot de sat și mai ales ca preot de oraș, Pr. Hăbeni s-a impus prin bogata sa activitate, atît pe tărîm administrativ-bisericesc, cît și pe cel pastoral-misionar; fapt pentru care, Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor l-a răsplătit cu diferite distincțiuni și ranguri bisericești.

Datorită experienței și spiritului său de bun organizator, Pr. Alex. Hăbeni a fost promovat la conducerea bisericii ca protoiereu de circumscripție și de județ, demnitate în care a funcționat timp de 18 ani, dovedind pricepere și tact deosebit, a reușit să mențină disciplina și prestigiul preoției noastre. Punctual și ordonat în lucrările de cancelarie, respectuos și deosebit de atent față de autoritatea superioară bisericească, bun coleg, frate și prieten față de cei în subordine, cumpătat și corect în toată ținuta și actele sale. Ca slujitor la biserica «Izvorul Tămăduirii», pe care a renovat-o în întregime, Pr. Alex. Hăbeni era apropiat de enoriașii săi, care l-au prețuit și stimat ca pe un adevărat părinte sufleteș.

La căpătîiul dispărutului, în biserica — monument istoric — «Curtea Domnească», unde a fost depus, au făcut de veghe cu rîndul preoții orașului, citind Sf. Evanghelie.

Credincioși din tot orașul s-au perindat în cele trei zile, depunînd lacrimi și flori, în semn de regret pentru pierderea acestui vrednic slujitor al bisericii noastre străbune.

În ziua de Duminica Tomii, 28 aprilie a. c., s-a făcut prohodirea de către un sobor de 30 preoți, din oraș și raion, în frunte cu Pr. Corvin Parnia, de la Catedrala Mitropoliei, asistînd un mare număr de credincioși. Într-o atmosferă de înaltă reculegere creștină, corala preoților din Tîrgoviște, sub conducerea Pr. I. Vătășescu, a intonat în acorduri sublime «Aliluia» și toate cîntările de la pogribanie. După terminarea slujbei, au rostit cuvîntări pentru omagierea dispărutului: Pr. Corvin Parnia, în numele Centrului Eparhial, Protoieriei raionului Tîrgoviște, preoților din orașul și raionul Tîrgoviște; Pr. Profesor pensionar Gh. Brănișteanu, ca vechi prieteni și coleg de preoție; Pr. Gh. Diculescu, de la biserica «Popa Nan»

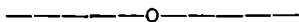
din București, ca prieten și colaborator și Pr. Veron Mușetescu, în numele Consiliului parohial și al enoriașilor bisericii «Oborul Vechi», care au ilustrat personalitatea defunctului, atât ca slujitor al lui Hristos, cât și ca îndrumător al păstoriților săi, pe tărâm social. După «Veșnica pomenire» și înconjurarea sfintei biserici, preoții și credincioșii s-au înconzonat într-un împunător cortegiu — conducând pe venerabilul Părinte Hăbeni la locul de veci din curtea bisericii «Oborul Vechi», sub umbra bătrînului brad.

Pe tot parcursul, corala preoților a cântat, în acorduri splendide, «Sfinte Dumnezeule» și «Doamne odihnește cu dreptii pe robul Tău».

Prezența pioasă a credincioșilor la trista solemnitate, a fost expresia sinceră de prețuire pentru preoție și Biserica lui Hristos.

«Iar Tu Doamne Dumnezeule veșnic, pe acesta care a lăsat lumea în care a viețuit cu cucernicie, cu dreptate și cinste, așează-l în latura celor vii, unde se revarsă rîurile desfătării spirituale și unde izvorăsc izvoarele veșniciei». Veșnică fie-i pomenirea! Amin.

ASISTENT

BUCURII SPIRITUALE

Potrivit noilor dispozițiuni regulamentare, intrarea în monahism cere din partea candidaților o pregătire intelectuală și meșteșugărească. Conform prevederilor art. 78 din Statutul Bisericii Ortodoxe Române și art. 7 din Regulamentul pentru organizarea vieții monahale și funcționarea administrativă și disciplinară a mănăstirilor, nimeni nu poate depune voturile monahale, dacă n-are ciclul II elementar, dacă nu este absolvent al școlii monahale și dacă n-are calificare într-un meșteșug.

Datorită acestor prevederi regulamentare, încă din anul 1948 s-au organizat, prin mănăstirile mai mari, cursuri pentru ciclul I și II elementar, avîndu-se pentru aceasta sprijinul și apropierea Ministerului Învățămîntului Public, prin care frații și surorile din mănăstiri au fost asimilați, cu aceleași drepturi de școlaritate, ca toți oamenii din cîmpul muncii. La mănăstirile din Arhiepiscopia Bucureștilor, au trecut examenele cursului elementar, în fața comisiilor de profesori din învățămîntul de stat, un însemnat număr de surorî și frați. Cei care au terminat aceste cursuri, cât și cei care au depășit vîrsta de școlarizare cerută de învățămîntul elementar, au fost obligați să urmeze cursurile școlilor monahale, care au o durată de trei ani. Aceste școli funcționează potrivit unei programe analitice, fixate de Sf. Sinod, cursurile ținîndu-se în fiecare zi după orele de lucru din ateliere. Obiectele de învățămînt, ca: Învățătura de credință ortodoxă, Studiul Vechiului și Noului Testament, Istoria Bisericii Universale și Istoria Bisericii Romîne, Istoria Monahismului, Tipic și Liturgică, Muzica psaltică și liniară, Administrația mănăstirească și cooperatistă cât și Noțiuni de contabilitate, dau elevilor și eleveilor — ce frecventează școlile monahale — cunoștințele necesare pentru orientarea lor în problemele fundamentale ale

învățăturii creștine, cât și perspectiva unor noi orizonturi de înțelegere și trăire duhovnicească.

În Arhiepiscopia Bucureștilor în anul școlar 1956-1957 au funcționat 11 școli monahale, la următoarele mănăstiri:

— Școala monahală din Mănăstirea Antim, cu 11 elevi. Obiectele de învățămînt au fost predate de: P. C. Arhim. Benedict Ghiuș, Arhim. Narcis Luchian, Protos. Paisie Preliceanu, Protos. Emilian Birdaș și Ierom. Simion Tatu.

— Școala monahală din Mănăstirea Cernica, cu 14 elevi, avînd ca profesori pe: P. C. Arhim. Athanasie Gladcovschi, Arhim. Nicodim Zamfirescu, Protos. Varlaam Daschevici, Ierod. Nicodim Bujor și Monahul Justinian Georgian.

— Școala monahală din Mănăstirea Căldărușani, cu 6 elevi, avînd ca profesori pe: P. C. Arhim. Benedict Ghiuș, Protos. Silvan Nistor și Ierom. Roman Stanciu.

— Școala monahală din Mănăstirea Pasărea, cu 42 eleve, unde au predat: P. C. Protos. Nifon Bărbieru, și Cuvioasele Monahii Lucia Dumbravă și Pahomia Marinescu.

— Școala monahală din Mănăstirea Țigănești cu 31 eleve, au avut profesori pe P. C. Preoți Constantin Toma și Dumitru Manolache și Cuvioasele Monahii Paraschiva Chițu și Hristantia Sporea.

— Școala monahală din Mănăstirea Ciorogîrla, cu 12 eleve, avînd profesori pe: P. C. Protos. Pimen Georgescu și Cuvioasele Monahii Magdalena Bejan, Evlampia Ghiță, Calidona Anghel și Apolinaria Ghiță.

Școala monahală din Mănăstirea Ghighiu a fost frecventată de 15 eleve, avînd ca profesori pe: P. C. Preot Mircea Gheorghiu și Cuvioasele Monahii Pelaghia Tudor și Lavrentia Zanea.

— Școala monahală din Mănăstirea Zamfira, frecventată de 14 eleve, avînd profesori pe C. Preot Mircea Ionescu și Cuvioasele Monahii Olga Pîrvulescu și Mihaela Novacovschi.

— Școala monahală din Mănăstirea Suzana, cu 6 eleve, avînd profesori pe Cuv. Ieromonah Macarie Drăghici și Cuvioasele Monahii Filareta Verzea și Nectaria Mașcă.

— Școala monahală din Mănăstirea Viforîta, cu 17 eleve, avînd ca profesori pe P. C. Preoți Gheorghe Popescu, Ion Mihai și Miron Popescu și Cuvioasa Monahie Veniamina Răducu.

— Școala monahală din Mănăstirea Nămăești, avînd ca profesori pe P. C. Protos. Iasim Neaga și Cuv. Preot Aurel Băjan.

Centralizîndu-se numărul elevilor și elevelor cît și a profesorilor, se constată că, cursurile acestor școli au fost frecventate de 141 surori și călugărițe și de 35 frați, iar obiectele de învățămînt au fost predate de 39 preparatori. Dintre aceștia 16 sînt călugări, 16 călugărițe și 7 preoți de mir.

La sfîrșitul lunii iunie și la începutul lunii iulie a. c., într-o atmosferă de bucurie duhovnicească, s-au ținut examenele de sfîrșit de an și de absolvire la școlile monahale, care funcționează în mănăstirile din Arhiepiscopia Bucureștilor. Cu prilejul acestor examene, s-a putut constata în mod concludent, că în viața mănăstirilor noastre pulsează din plin un duh nou de primenire și învioreare spirituală. Se știe că deobicei, examenele aduc îngrijorare și eforturi sporite pentru cei mai mulți. Fie că cineva este mai vîrstnic, fie că este tînăr — la vîrsta școlarității — grijile și străduințele sînt cam aceleași. Școlarii și școlărițele din mănăstirile noastre, sînt însă în marea lor majoritate — ceva mai vîrstnicii. Unii sînt de abia de 15-16

ani, iar alții au trecut vârsta de 40 ani (fratele Soricu, de la Mănăstirea Cernica, în vîrstă de 70 ani, din rivnă și dragoste pentru a cunoaște mai bine învățătura creștină, a urmat cursurile școlii monahale, fiind un elev foarte sîrguitor).

Bucuriile spirituale, ca și străduințele unor sporuri duhovnicești, au fost însă simțite și de cei tineri ca și de cei mai în vîrstă.

La cele 11 școli monahale, care funcționează în cuprinsul Sf. Arhiepiscopiei, delegații Centrului Eparhial, care au prezidat examenele de sfîrșit de an, au constatat cu satisfacție că programul de culturalizare din mînăstiri dă roade sporite, din an în an. La început au fost unele rezerve, inerente poate lipsei de înțelegere a adevăratului rost ce-l au aceste școli monahale. Rezervele s-au împrăștiat însă astăzi. Personalul mînăstirilor noastre este dornic de a-și lumina mintea cu învățături folositoare și de a deprinde arta unui meșteșug. În deosebi, în mînăstirile de călugărițe, acest fenomen îmbucurător este vrednic de remarcat. S-a ajuns la această situație datorită purtării de grijă și îndrumărilor permanente ale Prea Fericitului Patriarh Justinian, pentru ridicarea spirituală a personalului din mînăstiri, cît și străduințelor laudabile ale preparatorilor de la aceste școli. În afară de cîteva elemente, care încă nu depun destulă sîrguință în realizarea programului de învățămînt în mînăstiri, majoritatea preparatorilor și-au făcut datoria cu prisosință și au cules frumoase roade din munca lor.

Nu putem să trecem cu vederea, în această cronică, fără să arătăm, că în fruntea școlilor monahale din Eparhie, stă școala monahală din Mînăstirea Țigănești. Atît elevele, cît și profesorii și-au făcut datoria cu deplină conștiințiozitate. Frecvență regulată, lecțiile făcute cu multă purtare de grijă și metode pedagogice adecvate puterii de percepere și asimilare a elevelor. Datorită acstor fapte, la examenul de sfîrșit de an cît și la examenul de absolvire, cele 33 de eleve au dat răspunsuri foarte frumoase, dovedind o temeinică pregătire intelectuală. În fruntea elevelor sîrguitoare, care au absolvit cursurile școlii monahale din această mînăstire se pot cita surorile: Andrei Alexandrina, cu media de absolvire 9, 95; Constantin Petruța, cu media 9, 90; Bocan Elena și Grigore Maria cu media de absolvire 9, 55.

Alături stă școala monahală din Mînăstirea Ghighiu, mînăstire de călugărițe cu viață de obște, unde au frecventat cursurile anului al II-lea 15 eleve, obținînd frumoase rezultate la sfîrșit de an. În fruntea elevelor au fost promovate surorile: Neagu Ana, cu media 9,60; Tudor Eufrosina, cu media 9,46 și Cerin Evdochia, cu media 9,10.

În cadrul serbării de sfîrșit de an de la această școală, starea mînăstirii, Maica Pelaghia Tudor spunea în cuvîntul său: «Bucuria noastră este nespusă, că școala monahală încheie doi ani de activitate în această nouă ctitorie a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian.

În această școală de lumină și de disciplină, elevele călăuzite de credință au învățat multe cunoștințe ziditoare de suflet, culegînd ca miște albine harnice nectarul învățăturii ortodoxe din paginile cărților».

Rezultate bune au cules și școlile monahale din Mînăstirile Antim, Pasărea, Cernica, Căldărușani și Zamfira. O lipsă de interes a fost din partea preparatorilor din Mînăstirea Nămăești, unde rezultatele au fost mai slabe. Peste tot însă s-a constatat un spor mai mare ca în anii an-

Pentru elevii și elevele cu rezultate bune la învățătură, Prea Fericitul Patriarh Justinian a acordat premii în diferite cărți și tipărituri, în valoare de lei 5.220.

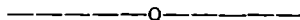
Programul de școlarizare se desfășoară alături de viața de muncă manuală din ateliere sau din gospodăria mănăstirilor. Școala și atelierul sînt realități vii în viața mănăstirilor noastre. Faptul acesta s-a constatat cu prisosință, cu ocazia examenului de absolvire al școlilor monahale de la cele trei centre școlare din Arhiepiscopia Bucureștilor: Țigănești, Viforita și Cernica.

Pe lângă probele scrise și orale cerute de Regulament, cele 54 de candidate au trecut examenul de calificare într-un meșteșug. Pentru trecerea acestui examen de calificare, fiecare candidată a fost supusă de comisia examinatoare unei probe practice. În cadrul atelierelor cooperative-lor meșteșugărești din aceste mănăstiri, surorile și frații au executat diferite lucrări. Candidatele de la Țigănești și Viforita au dat examen de calificare în arta covoarelor, a țesăturilor naționale, a stofelor de vestimentație, tricotaie sau broderie artistică. Lucrările executate de ele sînt adevărate lucruri de artă în mîini, unde execuția tehnică se întîlnește cu gustul artistic. Armonizarea culorilor întîlnită în expresia bine conturată a diferitelor flori, de la mărgăritare la spicele aurii de grâu, de la calea rădăcită a cerguțelor oltenești la coloritul din covoarele bănățene, pricepera surorilor este vrednică de admirat.

Dragostea de muncă se înfrățeste cu luminarea minții prin învățătură de carte. Duhul cel nou suflă în viața mănăstirilor noastre. Alături de prava neștirbită în împlinirea celor șapte laude, se promovează munca din ateliere, cu rezultate practice; iar lângă acestea, luminile spirituale ale cărții îndrumază spre noi orizonturi tineretului mănăstirilor noastre.

Mănăstirile au început să devină astfel faruri de lumină spirituală și centre de muncă, unde lumea monahală știe să înfrățescă, în chipul smereniei, năzuințele bucuriilor duhovnicești cu preocupările superioare ale vieții.

Arhim. J. F.

SFINȚIREA BISERICII DIN COMUNA CORNURILE DE JOS RAIONUL CRICOV

Duminică 16 iunie a. c. s-a făcut redeschiderea bisericii parohiale din satul Cornurile de Jos, comuna Ciupelnița, raionul Cricov, regiunea Ploiești.

Acest dumnezeesc locaș s-a ridicat în anul 1895, «prin unire de gânduri la fapte bune», de către locuitorii satului.

Cutremurul din 1940, a cauzat bisericii stricăciuni însemnate: zidurile crăpate, tavanul căzut, iar pictura distrusă aproape în întregime. În 1942 au fost tencuite toate părțile distruse — tavan și pereți. Rămînea însă de refăcut pictura.

În vara anului 1955, credincioșii satului, în frunte cu preotul Ioan Ștefănescu au luat hotărîrea pictării din nou a bisericii, angajînd în acest sens pe pictorul autorizat Constantin Bendea din București

Pictura s-a executat în tehnica fresco, conform devizului arobat de Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor, în vara anului 1956, prin stăruința și sub conducerea noului paroh al Bisericii, preotul Nicolae Crăcea, venit aici în octombrie 1955, din satul Petricea, raionul Cîmpina; prin transferare reciprocă cu preotul Ioan Ștefănescu.

Slujba sfințirii acestei picturi s-a săvârșit de P. C. Protoiereu al raionului Cricov, Preot Dumitru Tacea, delegatul Prea Fericitului Patriarh Justinian, împreună cu soborul preoților: Gh. Irimia-Belciug, Ioan Negură-Ciupelnîța, Gh. Diță-Drăgănești, Nic. Panaitescu-Drăgănești-Meri, Const. Ionescu-Dumbravă, Mihai Irimia-Ciorani I, Const. Popescu-Gherghița, Gh. Dumitru-Pantazi, Nic. Popescu-Ciumați, Nic. Polisciuc-Trestieni, P. C. Părinte Arhidiacon Evghenie Dascălu, de la Sf. Patriarhie; răspunsurile fiind date de corul cîntăreților, un grup de maici de la Sf. Mănăstire Țigănești, și credincioși, sub conducerea d-lui Ioan Florea din Ploești.

La sfîrșitul slujbei C. Preot Nicolae Crăcea, parohul bisericii face o succintă dare de seamă asupra lucrării, scoțînd în evidență concursul avut din partea consiliului și comitetului parohial. Cucernicia Sa arată că cheltuielile făcute înglobează suma de lei 22.340, fonduri provenite din donațiile credincioșilor satului. Protoieria Cricov a contribuit cu un ajutor de 1.000 lei, din fondul «Biserică șantier».

În continuare, Părintele Crăcea aduce mulțumiri tuturor credincioșilor care au contribuit cu obolul lor, care au dăruit obiecte, sau care s-au ostent muncind voluntar pentru împodobirea și înzestrarea acestui sînt locaș.

Își arată mulțumirea, recunoștința și devotamentul față de Prea Fericitul Patriarh Justinian, pentru grija și dragostea părintească ce o poartă fiilor săi duhovnicești, de pe întreg cuprînsul țării. Aduce mulțumiri Guvernului nostru de democrație populară, pentru înțelegerea, sprijinul și libertatea acordată Bisericii. Mulțumește apoi P. C. Protoiereu Dumitru Tacea, pentru frumoasa slujbă ce a săvârșit, sfințind pictura și dînd deslegare de funcționare acestui locaș de închinăciune, cum și P.C. Preoți pentru dragostea cu care au venit să officieze această slujbă.

Din partea credincioșilor satului a vorbit Gh. St. Dumitru, care în cuvînte calde aduce mulțumiri Patriarhului nostru, conducătorilor țării, preoților care s-au ostent și tuturor credincioșilor care au luat parte la această serbare.

Luînd cuvîntul P. C. Protoiereu Dumitru Tacea, aduce salutul și binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, care l-a delegat cu redeschiderea acestei biserici. Aduce laude Cucernicului Preot Nicolae Crăcea, pentru activitatea depusă aici, consiliului și comitetului parohial, cum și tuturor credincioșilor satului, care au fost alături de preotul lor în această acțiune. Prea Cucernicia Sa arată care sînt îndatoririle credincioșilor față de Sfînta Biserică și față de Patrie, îndemnîndu-i să le îndeplinească cu toată dragostea. Arată strădania tuturor iubitorilor de pace pentru înlăturarea unui nou război, și locul ce-l ocupă Biserica în această mișcare pentru pace și bună înțelegere între oameni și popoare, — și îndeamnă pe credincioși să apere pacea, ascultînd de glasul Bisericii și al Patriei.

Slujba s-a sfîrșit cu intonarea psalmodiei pentru Prea Fericitul Părinte Patriarh, pentru conducătorii R.P.R. și pentru toți dreptmăritorii creștini, care au luat parte la această sărbătoare.

A urmat tradiționala agapă obștească, în curtea bisericii.

ASISTENT

EPISCOPIA BUZĂULUISFINȚIRI DE BISERICI

În viața religioasă a parohiilor se desprind adesea momente de înaltă și reconfortantă trăire duhovnicească.

Calendarul vieții creștine ortodoxe este presărat în cursul unui an cu sărbători care răscolesc cele mai ascunse cute ale sufletului omenesc.

În fiecare cămin, sărbătorile Crăciunului, ale Anului Nou, ale Paștilor, Rusaliilor și ale hramurilor bisericesti, cu datinile, obiceiurile coînzecile și cîntările religioase și măreția slujbelor divine, aduc mîngîieri și bucurii duhovnicești de neuitat.

Totuși, pe lângă aceste momente, periodice, în viața religioasă a parohiilor și a satelor se mai ivesc și alte priejuri de răscolire a vieții și trăirii creștine, acestea sînt sfințirile și redeschiderile de biserici.

Obștea credincioșilor parohiei Colibași, raionul R. Sărat, așezată la șapte km. de orașul R. Sărat pe malul rîului cu acelaș nume în partea cîmpului, a trăit asemenea clipe de aleasă bucurie sufletească în ziua de 3 martie 1957.

În această zi, a avut loc redeschiderea bisericii parohiale, căreia prin osîrdia preotului paroh Vasile Radu și jertfelnicia credincioșilor de aici, i s-au făcut reparațiunile necesare la zidărie, și s-a restaurat vechea pictură, cu însemnate porțiuni de pictură nouă.

În dimineața acelei zile, cu adieri de vînt primăvăratec, sosește la biserică nou împodobită, P. S. Episcop Antim însoțit de P. C. Vicar M. Bogoiu și arhidiaconul D. Stoica de la catedrala episcopală.

La intrarea în biserică P. S. Sa este întîmpinat de P. C. Consilier Ad-tiv. T. Rotaru, P. C. Protopop Gh. Popescu și alți preoți de prin împrejurimi, intonînd cîntarea «Pre Stăpînul și Arhîereul nostru».

Slujba religioasă a decurs după rînduială, iar răspunsurile liturgice au fost date de un grup al cîntăreților bisericesti.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, preotul paroh Vasile Radu a prezentat o succintă dare de seamă asupra mersului lucrărilor de la acea biserică, aducînd smerite mulțumiri P. S. Episcop pentru dragostea manifestată față de credincioșii acelei parohii, venind în mijlocul lor și sfințindu-le lăcașul restaurat.

Cuvînt de aleasă prețuire aduce C. Sa organelor parohiale și tuturor enoriașilor acelei parohii, care deși puțini la număr și-au manifestat credința prin această lucrare ce va dăinui peste veac.

În cuvîntul său plin de miez și înțelepciune, P. C. Protopop Gh. Popescu, arată vrednicia preoților rîmniceeni, care toți sînt la datorie în slujba Bisericii și a Patriei și scoate în evidență meritele pastorale ale C. Preot Vasile Radu, care a reușit să cîștige încrederea și dragostea păstoriților săi și să realizeze o lucrare frumoasă.

Luînd cuvîntul P. S. Episcop a lăudat vrednicia credincioșilor de aici, care în frunte cu tînărul paroh, au realizat această restaurare.

În continuare, P. S. Sa vorbește despre însemnătatea postului în viața creștinului și dă prețioase îndemnuri părintești preoților și credincioșilor pentru o viață curată și bine plăcută lui Dumnezeu, sfătuiînd pe cei dintîi să fie cu adevărat lumina lumii și sarea pămîntului, stînd pururea la îndemîna credincioșilor, iar pe aceștia să asculte și să respecte pe slujitorii

sf. altar, ca cei ce sînt persoane sfințite, care se roagă și se străduiesc pentru binele și fericirea lor.

Mai departe P. S. Sa îndeamnă pe credincioși să-și lucreze ogoarele la timp și în bune condițiuni și să urmeze întru totul îndemnul autorităților și să fie luptători activi pentru cauza păcii.

În ziua de 31 martie 1957, duminica IV din Post, a avut loc, într-un cadru solemn, redeschiderea bisericii parohiale Costieni, raionul Liești, Reg. Galați, de către P. S. Episcop Antim, înconjurat de un impunător sobor de preoți și anume: PP. CC. M. Bogoiu, Vicarul Sf. Episcopii, R. Ardeleanu și Teodor Rotaru, consilieri ad-tivi. M. Negulescu, inspector eparhial, V. Frinculescu-secretar eparhial, Gh. Dumitrescu-Liești, G. Iftode-Șerbănești, P. Armencea Lungociu, C. Vede Nămoaloasa Tîrg, D. Gorgiuc-Fundeni și Diaconii D. Stoica și F. Jianu de la catedrala episcopală.

Neîncăpătoare a fost mareața biserică îmbrăcată acum în haină de sărbătoare prin noua podoabă picturală pentru mulțimea credincioșilor localnici și aceia ai satelor vecine, veniți cu mic și mare spre a asista la această pioasă manifestare și a primi arhierasca binecuvîntare a P. S. Episcop eparhiot.

Momentele solenne desprinse din actul sfințirii și anume: înconjurul Sf. locaș și stropirea cu apă sfințită, așezarea cu ritualul cuvenit a sf. evangheliști în cele patru laturi ale Sf. Prestol, sfințirea picturii prin apă sfințită și prin ungerea cu Sf. și Manele Mir, precum și trecerea tuturor credincioșilor, fără deosebire de sex și vîrstă prin fața Sf. Prestol și sărutarea Sf. antimis și dreapta sfințitoare a P. S. Episcop, au impresionat în mod deosebit obștea credincioșilor adunați la această mareață sărbătoare.

Răspunsurile liturgice au fost date de corul parohiei Nămoaloasa-Sat condus de preotul Ioan Guguianu, vrednic păstor venit de curînd în acele părți.

După otpustul Sf. Liturghii, P. C. Preot paroh Asanache Șarpe, Protopopul Raionului Liești, a prezentat o frumoasă dare de seamă asupra mersului lucrărilor, scoțînd în evidență dragostea și atașamentul credincioșilor față de Sf. Biserică, exemplificată prin această operă creștină. P. C. Sa aduce mulțumiri, pline de recunoștință P. S. Episcop Antim, pentru ajutorul acordat din partea eparhiei în valoare de 10.000 lei și pentru osteneala ce și-a luat de a oficia slujba redeschiderii acestei biserici.

De asemenea, aduce mulțumiri parohiilor din cuprinsul protopopiatului pentru ajutorul bănesc acordat la vreme.

Un cuvînt de aleasă prețuire, exprimă P. C. Sa tuturor enoriașilor și organelor parohiale, care prin munca și obolul lor au contribuit la desăvîrșirea lucrării de față.

În încheiere, P. C. Paroh arată că va fi la înălțimea chemării de bun păstor și că împreună cu păstoriții săi, nu vor fi nepăsători față de eforturile unanime ale poporului, pentru făurirea dreptății sociale actuale, pentru înfăptuirea vieții de pace și progres în Patria noastră scumpă.

Luînd cuvîntul, P. S. Episcop Antim își exprimă deosebita bucurie de a se afla în mijlocul credincioșilor din aceste părți ale Eparhiei, unde pulsează din plin viața creștină ortodoxă, spre a binecuvînta rodul ostenețelor lor și a le sfinți această pictură nouă, menită a contribui la întărirea sentimentului religios.

În continuare, P. S. Sa vorbește despre unitatea credinței, și despre foloasele pe care le pot avea cei ce stau în corabia mîntuirii noastre — Bi-

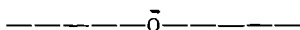
serița Ortodoxă —. Mai departe, P. S. Sa, insistă asupra simbolismului picturii bisericești, explicînd împărțirea iconografică, care pe drept cuvînt coboară raiul pe pămînt. În ultima parte a cuvîntării P. S. Sa îndeamnă pe credincioși să urmeze regulat la Sf. Biserică, să asculte de preoți și să fie buni și loiali cetățeni ai Patriei, rugîndu-se și luptînd pentru pace. În încheiere, P. S. Sa aduce mulțumiri părintelui paroh, care pentru meritele sale deosebite a fost chemat în funcția de Protopop, pentru marea operă realizată și pentru lucrarea preoțească ce o desfășoară aci.

De asemenea, aduce mulțumiri cu arhieriești binecuvîntări, organelor parohiale și tuturor enoriașilor acelei parohii, care prin strădania lor au realizat această lucrare bisericească, spunînd între altele: «Să vă păstrați credința curată, cum am primit-o de la părinții și strămoșii noștri. Să fim recunoscători conducătorilor Republicii Populare Romîne, pentru larga libertate acordată și pentru climatul vieții de pace în care putem să ne desfășurăm activitatea noastră bisericească. Rugați-vă pentru pace, fiți buni cetățeni ai Patriei noastre, căci aceasta este voia lui Dumnezeu». Pentru meritele sale deosebite, cîștigate în cîmpul vieții pastorale în cei 20 ani de activitate, Prea Sfințitul Episcop a gratificat cu rangul de iconom pe vrednicul paroh, Șarpe Asanache.

Solemnitatea sfințirii Bisericii de la Costieni a luat sfîrșit la orele 14.

După agapa frățească ce a avut loc la domiciliul preotului paroh, P. S. Episcop și însoțitorii săi au plecat spre reședința Episcopală de la Buzău, păstrînd fiecare în suflet, duioșia unei clipe de înaltă semnificație creștină.

Preot TH. ROTARU

EPISCOPIA DUNĂRII DE JOS

CONFERINȚE INTERCONFESIONALE

Protoieria raionului Tulcea:

În ziua de 6 iunie 1957, a avut loc la Reședința Protoieriei o consfătuire interconfesională în cadrul luptei pentru pace.

În prezidiu au luat parte: P. C. Protoieru I. Grădinaru, P. C. Protoieru Misionar N. Lazăr, P. C. Insp. Bis. Gh. Cărnaru, Dl. Secăreanu Președintele Sfatului Popular Raional, Dl. Gh. Rădulescu, Imputernicitul regiunii Constanța, Dl. Dușu Imputernicit raional, P. C. Pr. Horațiu Ionescu, Protoierul raionului Istria, Pr. Anton Söhn din partea cultului Romano-Catolic, Pr. Teodor Cerevotov din partea cultului lipovenesc.

Deasemene, au mai luat parte în prezidiu și reprezentanții cultului baptist și adventist.

P. C. Protoieru salută prezența delegațiilor Sf. Episcopiei, a autorităților raionale, a reprezentanților Departamentului de Culte, și pe reprezentanții cultelor din raion, care participă la consfătuire.

Arată în scurte cuvinte aportul și colaborarea loială a tuturor deservenților de culte în problema luptei pentru pace și în toate acțiunile inițiate de conducerea de Stat, pentru binele, progresul și fericirea poporului nostru muncitor.

După acest cuvânt introductiv, P. C. Protoiereu I. Grădinaru, tratează subiectul: «Protestul popoarelor împotriva experiențelor cu arme atomice, și pregătirea cercurilor imperialiste pentru un război atomic».

La discuții iau cuvântul:

DI. Popov din partea cultului adventist spune: «Sînt profund impresionat și mă bucur, ca fiecare om cinstit, de amploarea din ce în ce mai mare pe care o ia, în lume, lupta pentru pace și de dorința manifestată din ce în ce mai puternic de popoarele lumii, că pacea va triumfa iar aștătorii la război vor fi definitiv și pentru totdeauna înfrinți. Voi însufleți pe credincioșii mei să lupte și mai îndrjiți pentru apărarea păcii».

Pr. Anton Söhn din partea cultului romano-catolic, spune printre altele: «Numai profitorii de pe urma războaielor, imperialiștii, nu doresc pacea pentru că sînt cu totul străini de iubirea de om, condiția adevăratei păci».

Din partea cultului ortodox i-au cuvîntul la discuții următorii C. Preoți: Gh. Costandache, V. Capus, Nicolae Ionescu, Gh. Spînu, A. Martinescu, A. Mitache, I. Donescu, Gh. Encica, Protoiereu H. Ionescu, și pr. I. Mazilu, care printre altele au spus: «datoria noastră a slujitorilor lui Hristos este de a imprima în conștiința credincioșilor că războiul este anti-creștin și inuman».

Să creștem o forță morală puternică care să fie opusă politiceii de forță dusă de imperialiști.

O contribuție la apărarea păcii este și ridicarea nivelului de trai al oamenilor și aceasta se poate realiza prin socializarea agriculturii, la care am colaborat cinstit alături de toți oamenii de bine. Am stimulat pe credincioși la realizarea planului în campania agricolă la îngrijirea culturilor, achitarea cotelor, impozitelor, autoimpunerii, etc.

Ne luăm angajamentul, ca și pe viitor, să ducem aceeași muncă cu puteri înzecite, apărînd cauza sfîntă a păcii și colaborînd cu organele puterii de Stat pentru binele obșteesc».

DI. Secăreanu, președintele Sfatului Popular raional, subliniază aportul adus de clerici în lupta pentru apărarea păcii, care este problema cea mai arăzătoare a zilelor noastre. Deasemenea mulțumește din suflet preoților care alături de organele locale au colaborat sincer la socializarea agriculturii».

La sfîrșit P. C. Protoiereu, citește celor de față o moțiune de protest împotriva experimentărilor cu bombe nucleare și de solidarizare a credincioșilor și deservenților de culte cu toți luptătorii de pace din țara noastră și din lumea întregă.

Protoieria raionului Galați:

În ziua de 12 iunie a. c., a avut loc în sala de conferințe a protoieriei o consfătuire interconfesională cu reprezentanții cultelor religioase din oraș.

Conferința este deschisă de C. P. I. Diaconescu, care după ce arată scopul întîlnirii dă cuvîntul P. C. Protopop T. Stănescu, care citește teza: «Pentru interzicerea experiențelor nucleare și înlăturarea primejdiei unui război atomic».

P. C. Pr. Teofan Stănescu spune în introducerea referatului său că la conferința din Bermunde a șefilor guvernelor Statelor Unite ale Americii și Angliei s-a hotărît ca anumite puteri occidentale europene să fie înzestrate cu arme atomice și cu hidrogen — deci puterile occidentale pregătesc războiul atomic.

Sfidînd protestele opiniei publice mondiale, puterile care fac parte din pactul agresiv al Atlanticului de Nord, în frunte cu Anglia și Statele Unite, continuă atît experiențele cît și propaganda pentru declanșarea războiului cu arma nucleară.

Pericolul pe care îl reprezintă experiențele cu arma nucleară a fost arătat în mod deschis de toți savanții cinstiți de pe glob, care unindu-și glasul cu cel al luptătorilor din Consiliul Mondial al Păcii, cer ca Guvernele să înceteze atît experiențele primejdioase cu arma atomică cît și interzicerea folosirii armelor nucleare într-un eventual conflict armat.

În continuare, arată că în ședințele subcomitetului O.N.U.-ului pentru dezarmare, de la Londra, s-a văzut cine este pentru pace și cine este împotriva ei.

Uniunea Sovietică a prezentat propuneri concrete pentru reducerea și controlul armamentelor, pentru interzicerea totală a oricăror fabricații de arme nucleare, în timp ce puterile imperialiste n-au fost în stare să prezinte nici un program concret de încetinire a cursei înarmărilor, fapt ce dovedește că acestea nu vor în fond să renunțe la gîndul deslănțuirii unui nou război.

Totuși, faptele dovedesc că dacă prima bombă atomică de distrugere a fost lansată la Hiroșima de un avion american, omenirea știe astăzi că prima centrală atomică construită în scopul pașnic a luat ființă în Uniunea Sovietică.

Mai departe conferențiarul informează asistența asupra modului cum se desfășoară mișcarea mondială pentru încetarea experiențelor cu arma nucleară și pentru interzicerea armelor atomice și cu hidrogen.

Solii milioanei de oameni din R. P. R. duc departe ecoul dorinței fierbinte a poporului român pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru pace, pentru întrebuintarea energiei atomice în scopuri pașnice.

La discuții iau parte: Pr. N. Iacob reprezentantul cultului R. Catholic, care constată că reprezentanții cultelor din orașul Galați, duc o activă luptă pentru pace.

Cultul catolic se alătură cu tot sufletul în campania luptei pentru pace și pentru eliminarea pericolului unui război atomic. Actualele experiențe cu armele nucleare constituie totuși un pericol real împotriva omenirii.

Noi, ca reprezentanți de culte, ne asociem cu toți luptătorii pentru pace, cu toți acei care apără viața în lume împotriva celor ce voiesc să o distrugă prin arme. Imi exprim toată nădejdea în rezoluțiile sesiunii Consiliului Mondial al Păcii de la Colombo».

Din partea cultului ortodox iau cuvîntul următorii preoți: T. Trandafir, I. Baltă, B. Dumănescu, și N. Grosu, care printre altele au spus: «oricît s-ar vorbi în această chestiune, nu se poate arăta în deajuns pericolul pe care îl reprezintă experiențele și exploziile cu armele atomice.

Datoria noastră este de a duce muncă de lămurire în mijlocul credincioșilor și de a le arăta pericolul pe care îl reprezintă experiențele și exploziile cu armele atomice.

Datoria noastră este de a face pe toți să înțeleagă că nu există primejdie mai mare nu numai pentru omenire ci și pentru întreaga planetă

decît primejdia armelor atomice. Folosirea armei atomice constituie un atentat atît împotriva vieţii pămînteşti cît şi împotriva lui Dumnezeu care este Creatorul vieţii».

Rabinul I. Margulies spune: «În ziua de 1 iunie — ziua internaţională a copilului am vorbit la slujbă despre datoria de a apăra viaţa şi dreptul tuturor oamenilor de a smulge din mîinile atentatorilor arma ucigaşă care urmăreşte distrugerea vieţii».

Salvînd copii, de la distrugere, salvăm viaţa, protestînd împotriva experienţelor cu armele atomice ne afirmăm dreptul la viaţă».

P. C. Proiereu T. Stănescu spune: «Ştiinţa fără conştiinţă nu poate să aducă niciodată rezultate bune pentru omenire, iar în cazul luptei pentru interzicerea experimentării şi folosirii armelor nucleare, trebuie să pregătăm conştiinţele oamenilor în așa fel încît rezultatele ce le vom obţine să fie demne de scopul urmărit».

Sesiunea de la Colombo a Consiliului Mondial al Păcii, va adopta fără îndoială rezoluţii normative pentru lupta ce trebuie să o ducem în acest sens».

Conferinţa s-a terminat la orele 12,30 prin cuvîntul C. Pr. I. Diaconescu care mulţumeşte tuturor participanţilor.

Protoieria raionului Brăila:

În ziua de 13 iunie 1957, slujitorii tuturor cultelor din oraşul şi raionul Brăila, la iniţiativa Comitetului de luptă pentru pace al oraşului Brăila, s-au întrunit în consfătuire, în sala Protoieriei Brăila.

Au luat parte reprezentanţi ai următoarelor culte: ortodox, romano-catolic, creştin de rit vechi, adventist de ziua 7-a, baptist, pentecostal, armean şi mozaic.

Deasemenea au mai luat parte d-na Lucia Suteanu, secretara Comitetului oraşenesc de luptă pentru pace şi dl. Cristian Marinescu împuternicitul Departamentului Cultelor.

Consfătuirea a fost prezidată de P. C. Protoiereu Ştefan Căşaru.

Deschizînd şedinţa P. C. Sa a spus printre altele: «Lucrările conferinţei de astăzi stau în strînsă legătură cu uriaşa acţiune cu caracter mondial pentru curmarea experienţelor nucleare şi a pregătirilor unui război atomic. Parlamente, organizaţii internaţionale, culturale, ştiinţifice şi sociale, savanţi, personalităţi politice de mare prestigiu internaţional, partide politice, profesori, muncitori, o lume imensă s-a ridicat ca un om protestînd împotriva experienţelor atomice şi cerînd încetarea lor imediată».

Protestul lor, este însăşi protestul vieţii care nu vrea să fie stinsă, nici sugrumată şi nici terorizată».

Acest fenomen de splendidă afirmare a vieţii şi păcii se petrece şi în ţara noastră. Muncitori, savanţi, intelectuali, organizaţii de masă, scriitori, artişti, mame şi copii, toţi conştienţi de pericolul pe care îl reprezintă pentru viaţa şi sănătatea lor, experienţele nucleare şi pregătirile unui război atomic, unindu-şi glasul cu acela al sutelor de milioane de oameni din întreaga lume, cer să se pună imediat capăt acestor experienţe şi pregătiri».

Culte religioase din R.P.R., dintru început sprijinoare active şi devotate ale luptei pentru pace şi de data aceasta ele înţeleg să fie alături cu mare a experienţelor nucleare şi a pregătirilor unui război atomic».

Nădejdea lor este îndreptată cu ardoare spre sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Colombo, unde reprezentanți a 74 țări vor da cea mai elocventă expresie revoitei popoarelor împotriva acestor experiențe și voinței lor hotărâte de a le pune capăt.

Despre această uriașă acțiune mondială, despre importanța și obiectivul ei ne va vorbi Pr. V. Manolescu.

C. Pr. V. Manolescu, dezvoltă subiectul: «Pentru încetarea experiențelor nucleare și înlăturarea primejdiei unui război atomic».

Conferențiarul arată cum guvernările țărilor occidentale au intensificat cursa înarmărilor atomice, experimentarea feluritelor tipuri de arme atomice, creierea de baze atomice și uneltirile lor împotriva păcii mondiale.

În același timp însă, lagărul păcii, în frunte cu Uniunea Sovietică depun eforturi prin acțiuni diplomatice, inițiative, demersuri, măsuri concrete de dezarmare, spre a anihila uneltirile imperialiștilor. Un război atomic înseamnă distrugerea a sute de milioane de oameni și a tot ceea ce au creat ei de-a lungul veacurilor.

În continuare, se subliniază importanța interviului d-lui Hrusciov apelul savanților din S.U.A. și R.F. Germană, protestul maselor populare din Anglia, Italia, Franța, Japonia, etc., declarațiile unor oameni politici de mare prestigiu internațional, protestele cultelor religioase, asociațiilor culturale, sociale, toate cu unicul țel de a se opri experimentarea bombelor atomice.

În încheiere conferențiarul înfățișează aportul cultelor religioase din țara noastră, care au dat curs tuturor apelurilor forurilor interne și internaționale în legătură cu lupta pentru pace, participând activ la toate marile acțiuni inițiate pe plan mondial pentru consolidarea păcii și a colaborării între State.

La discuții i-au parte: Dl. Vasile Zamfir din partea cultului adventist, care spune: «masa credincioșilor cultului adventist sprijină lupta pentru pace, condamnă experimentarea bombelor atomice și alături de celelalte culte, cere oprirea acestor experiențe».

Voi stăruii mult asupra unei cât mai depline lămuriri a credincioșilor în privința îndatoririlor lor, față de pacea lumii și întărirea patriei».

Dl. Davidson, reprezentantul cultului mozaic, spune: «închinătorii cultului mozaic, sînt sinceri apărători ai păcii și cer alături de milioanele de oameni interzicerea experiențelor nucleare și a folosirii armelor atomice».

Dl. Vasile Asiu reprezentantul cultului baptist spune: «mă alătur de cei ce luptă pentru interzicerea armelor atomice cu convingerea că forțele care acționează în această privință, vor birui».

Armele atomice sînt o mare primejdie, chiar și pentru cei care amenință cu folosirea lor.

Propunerile concrete ale Uniunii Sovietice și ale întregului lagăr al păcii, privind dezarmarea și realizarea unui acord internațional pentru interzicerea armelor atomice, sînt lucruri care însuflă optimism și asigură biruința cauzei păcii».

Din partea cultului ortodox au luat cuvîntul C. C. Preoți: Gheorghe Andronescu, N. Constantin, și Alex. Spînu, care printre altele au spus: «condamnăm experiențele nucleare și cerem imediata lor încetare. Recentele propuneri ale Uniunii Sovietice pot constitui o serioasă și sigură bază de discuții între marile puteri pentru înfăptuirea unui acord asupra dezarmării, asupra interzicerii armelor atomice și asupra mijloacelor pașnice de rezolvare a litigiilor internaționale».

La fiecare uneltire împotriva păcii, opinia publică mondială reacționează prompt și viguros, înlăturînd primejdia războiului. Ne luăm angajamentul să popularizăm acțiunea pentru interzicerea experiențelor nucleare astfel ca toți credincioșii să cunoască această acțiune și să o sprijine».

P. C. Protoiereu Șt. Cașaru, după ce mulțumește celor ce au participat la conferință și la discuții spune în concluzie: «faptul că ne-am adunat aici, faptul că în toată țara și pe tot globul, oamenii de toate categoriile și de toate convingerile religioase se adună și discută despre lucruri esențiale care-i unesc pe deasupra a ceea ce îi separă în particular, e dovada cea mai elocventă și unica în istorie, că lumea nu-i bolnavă, că omenirea nu-i atinsă de microbul urii și al indiferenței față de viața și viitorul ei.

Felul cum ea reacționează de fiecare dată la uneltirile imperialiștilor războinici în numele sfînt al vieții, al păcii și al civilizației, indică lucrul sublim, că omenirea niciodată n-a fost mai conștientă, mai hotărîită și mai înflăcărată în a-și apăra viața, patrimoniul spiritual și material, de cum e azi.

Cîtă pasiune, cîtă forță, cîtă frumusețe transfigurată care fascinează în această grijă a omenirii pentru viața ei, pentru munca ei, pentru viitorul ei.

Ea vorbește răspicat și luptă îndîrjit pentru ceea ce este etern, vital și comun tuturor.

De aceea lupta pentru pace, e lupta tuturor. E lupta creștinilor, a musulmanilor, a budiștilor, etc.

Lupta pentru pace, nu cunoaște granițe, nici deosebiri religioase, nici politice, nici rasiale, nici social-politice, nici profesionale, nici de sex, nici de cultură.

Ea nu este apanajul vreunui sistem politic sau religios.

Ea este apanajul tuturor sistemelor, religiilor și convingerilor filosofice care vor să conviețuiască în mod pașnic.

Garantul luptei pentru pace în aceste condiții, este Consiliul Mondial al Păcii, căci el nu este înfeudat, nici unui sistem politic, nici unei religii, nici unei filosofii, nici unei anumite concepții despre viață și despre lume. El este consacrat numai ideii nobile a păcii, a prieteniei și dragostei între popoare, ideii nobile a colaborării cinstitute între state și națiuni. El este pentru soluționarea pe cale pașnică a tuturor litigiilor internaționale. De aceea în momentul de față miloane de oameni, indiferent de ceea ce îi deosebesc, urmăresc cu cel mai viu interes și cu o mistuitoare nerăbdare, lucrările Sesiunii Consiliului Mondial al Păcii de la Colombo, de la care se așteaptă hotărîri atît de importante, încît să determine un curs al evenimentelor internaționale, cu totul favorabil păcii.

Sigur, este explicabil, de ce se acordă un astfel de interes Sesiunii de la Colombo. E vorba despre cea mai mare primejdie care a amenințat vreodată viața, și civilizația omenirii: arma atomică.

Descoperirea energiei atomice creează perspective uriașe științei și tehnicii, fiind în stare să revoluționeze complet condițiile de viață și de muncă ale oamenilor, dar ea, folosită în mod criminal poate să cauzeze omenirii cele mai teribile distrugerii și nenorociri.

În această problemă, poziția popoarelor, a lagărului socialist în frunte cu Uniunea Sovietică este știută și este constantă și anume pentru dezarmare, pentru interzicerea armelor atomice și pentru încheierea unui acord internațional privind un control al energiei atomice.

Poziția aceasta, care este cea mai justă, cea mai sănătoasă și cea mai conformă cu interesele popoarelor și ale păcii, constituie temeiul uriașei acțiuni cu caracter mondial ce se desfășoară în momentul de față pentru interzicerea experiențelor nucleare și curmarea cursei înarmărilor atomice.

Pericolul pe care îl reprezintă exploziile atomice pentru viață, și sănătatea oamenilor, este confirmat de apelul celor 2.000 de savanți americani și de apelul celor 11 savanți vest-germani, apeluri care au determinat un curent excepțional de favorabil: păcii și acțiunii de interzicere a acestor explozii.

Fiți siguri că forțele păcii care susțin aceste acțiuni, vor birui, fiindcă în fruntea lor se află cel mai puternic și mai iubitor de pace Stat din lume, Uniunea Sovietică.

În fața pericolului grav pe care-l reprezintă experiențele nucleare și cursa înarmărilor atomice, noi slujitorii cultelor, trebuie să ne ridicăm solidar și energic, să ne alăturăm valului de revoltă al sutelor de milioane de oameni din întreaga lume și să cerem încetarea lor neîntârziată și încheierea unui acord între statele deținătoare de energie atomică pentru ca ea să fie folosită numai în scopuri pașnice.

Să intensificăm lupta pentru pace, să sprijinim comitetele de cartier, prin organizarea a cât mai multe sfaturi ale păcii, prin abonamente la rev. «Orizonturi», prin vizite pastorale și convorbiri ocazionale cu credincioșii, prin toate mijloacele foarte multe, variate și eficiente pe care le avem la îndemână ca preoți.

Sînt sigur că tot ceea ce s-a discutat și hotărît la această consfătuire se va transforma în fapte ziditoare de pace acolo în parohii, în mijlocul credincioșilor noștri.»

D-na Lucia Suteanu, Secretara Comitetului orășenesc de luptă pentru pace, făcînd considerațiuni asupra desfășurării lucrărilor conferinței, relevă că ele s-au purtat la un nivel înalt, că au o conștiință corespunzătoare cerințelor și idealurilor mărețe ale vremii de față, și că slujitorii cultelor își îndeplinesc cu cinste îndatoririle lor față de cauza păcii și față de patria Noastră scumpă Republica Populară Romînă.

Consfătuirea s-a încheiat, cu citirea și aprobarea unei moțiuni adresată Comitetului Național de luptă pentru pace.

Protoieria raionului Constanța.

În sala clubului S. N. C. din orașul Constanța, s-a ținut în ziua de 18 iunie a. c., o consfătuire interconfesională, la care au participat reprezentanții tuturor cultelor din regiunea Constanța.

La această consfătuire ținută în cadrul luptei pentru pace, au participat pe lângă cei 200 deservenți ai cultelor și d-nii T. Vasilescu, Inspector General din partea Departamentului Cultelor, Gh. Rădulescu — Imputernicit regional, I. Privache — imputernicit adjunct, I. Bădulescu, secretar al Consiliului Regional A.R.L.U.S. și N. Țăranu, secretar al Comitetului de luptă pentru pace orășenesc, etc.

Consfătuirea a fost prezidată de dl. Muțiu Iacob Mehmet, șeful cultului musulman și membru în Comitetul Național pentru apărarea păcii.

P. C. Pr. I. Dragomir, protoierul raionului N. Vodă, a susținut teza: «pentru interzicerea armelor nucleare, pentru interzicerea unui război atomic, pentru dezarmare».

Teza susținută a avut conținutul necesar și a justificat în expunerea documentată, caracterul amenințător pentru pacea lumii a experiențelor cu arme nucleare, arătând necesitatea întăririi luptei pentru pace și pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice constructive.

Amintind de ultimile propuneri ale Uniunii Sovietice pentru dezarmare și pentru încetarea experiențelor cu armele nucleare, conferențiarul a redat cuvintele d-lui N. Hrusciiov, care a făcut ocolul lumii într-un cadru de justă orientare politică: «să urnim din punctul mort, viața politică».

A înmprospătat în fața auditorilor protestul oamenilor de știință din Germania Federală, Italia, Japonia, etc., pentru încetarea experiențelor cu armele nucleare și pentru dezarmare.

De asemenea, s-a arătat că sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Colombo, a canalizat sistematic lupta pentru pace, în actualul stadiu al vieții politice internaționale și apărătorii păcii, inclusiv deservenții cultelor din R.P.R., au datoriat să sprijine și să popularizeze documentele acestei sesiuni, pentru triumful deplin al forțelor păcii.

La discuții au luat parte: P. C. Pr. Pavel Cobîlaș protoiereul raionului Medgidia, care a spus: «în numele preoților din raion, îmi iau angajamentul să susțin toate acțiunile sociale care duc la întărirea Patriei Noastre și care sînt în același timp acțiunile păcii. Să ne atașăm organelor locale și să ducem la îndeplinire sarcinile pentru depășirea planului de Stat».

În același sens au vorbit și C. C. Preoți: N. Cănanău, M. Verban, M. Buric, Gh. Brătășanu, H. Ionescu, L. Chiriță, Ioan Negrea, Ștefan Dușu, I. Grădinaru, și M. Tiței din partea cultului ortodox.

Halil Cadr-hoge, printre altele a spus: «Noi cetățenii musulmani din R.P.R., în climatul de libertate asigurat de regimul nostru democrat popular, vom munci pe ogoarele patriei ca și în fabrici și uzine, alături de toți cetățenii cinstiți, pentru întărirea economică și socială a țării».

Vom lupta pentru apărarea păcii și cerem interzicerea armelor nucleare și a experiențelor cu aceste arme distrugătoare».

Dl. Fănică Caraivan din partea cultului adventist, printre altele a spus: «considerăm că ajutorul cel mare vine de la Dumnezeu, pe care în rugăciunile noastre să-L rugăm să zădărnicească planurile războinice ale imperialismului».

Dl. Dumitru Ștefan din partea cultului baptist, spune: «lupta pentru pace, se sprijină pe ideile nobile care sînt principiile fundamentale ale religiei creștine. Protestăm contra celor ce pregătesc războiul experimentînd arma atomică și cerem dezarmarea generală».

Pr. V. Barunian din partea cultului armean, face următoarea declarație: «cine nu înțelege bunurile pe care ni le oferă pacea, și liniștea între popoare, nu este om. Vom susține pacea, căci aceasta este misiunea noastră. Vom antrena credincioșii în lupta pentru apărarea păcii și vom munci pentru întărirea patriei noastre».

Luînd cuvîntul Dl. N. Țaranu din partea Comitetului de luptă pentru pace-orășenesc, a spus: «apreciez aportul adus de deservenții cultelor din regiune, în lupta pentru pace. Discuțiile purtate în jurul conferinței susținute pentru frămîntarea problemelor din viața internațională, sînt dovada interesului cu care deservenții cultelor s-au angajat în lupta pentru apărarea păcii. Urez celor prezenți, mari succese în activitatea socială și în acțiunile legate de problema păcii».

În încheiere luînd cuvîntul Dl. Muftiu Iacob Mehmet a spus: «în frămîntările omenirii din momentul de față, Uniunea Sovietică este factorul

important pentru menținerea și apărarea păcii. Fără această putere uriașă, soarta lumii ar fi amenințată. Noi, plecați de aici, să popularizăm documentele păcii de la Colombo, făcând din ele instrumentele cu care vom sluji mai departe cauza păcii. Vom demasca în mijlocul credincioșilor noștri, intențiile războinice ale puterilor reacționare. Să plecăm cu convingerea că în adevăr cauza sfântă a păcii va învinge. Să susținem alături de masa credincioșilor noștri campaniile agricole și toate acțiunile de folos obștești».

În încheiere deservenții cultelor întocmesc o moțiune de protest împotriva experiențelor cu armele nucleare și pentru dezarmare generală, care s-a expedit: Comitetului Național pentru apărarea păcii din R.P.R., Departamentului Cultelor și Președinției Consiliului de Miniștri.

Protoieria raionului Medgidia.

În ziua de 26 iunie 1957, o altă consfătuire interconfesională s-a ținut cu slujitorii cultelor din raionul Medgidia, sub președenția P. C. Protoieru P. Cobilaș.

Cuvîntul de deschidere este rostit de P. C. Protoieru, care aduce un cald salut tuturor participanților și după ce urează spor la muncă pentru buna reușită a consfătuirii, dă cuvîntul C. Pr. Apostol Marin, care dă citire referatului: «pentru dezarmare, pentru interzicerea experiențelor cu bombe nucleare».

La discuții iau cuvîntul din partea cultului ortodox următorii C. C. Preoți: I. Vasiliu și Filip Dediu care printre altele au spus: «referatul a arătat în mod clar cum puterile imperialiste intenționează să pună energia atomică în slujba războiului și cum Uniunea Sovietică deja a pus în funcție prima centrală atomică în apropierea Moscovei, care centrală va ajuta poporul să-și ușureze munca și să-și sporească posibilitățile unui trai mai bun.

Consfătuirea interconfesională în care ne găsim astăzi, are ca țintă să permanentizeze colaborarea noastră pe altarul sfînt al păcii. Acest adevăr trebuie să ne unească pe toți în același cuget, să facem din credincioșii noștri indiferent de credința lor religioasă, prieteni între ei și apoi vrednici muncitori și apărători ai păcii.

Ne angajăm să colaborăm cu organele locale pentru îndeplinirea planului de Stat prin educarea credincioșilor, în spiritul de conștientă supunere față de tot ceea ce regimul inițiază pentru binele și fericirea poporului, pentru instaurarea păcii în lumea întreagă».

Dl. Feuzi-profesor la Seminarul Musulman începe cuvîntul său cu un text din Coran «fratele ajutat de frate este ca o cetate tare» și trage concluzia că unde există sinceritate între frați, acolo există progresul și că numai în acest regim, această unitate s-a putut înfăptui, iar dovadă elocventă sînt aceste întruniri confesionale.

Ca angajament, îmi propun ca și de acum înainte, să fiu același luptător dîrz pentru cauza sfîntă a păcii».

Dl. Tudor Ioan, din partea cultului adventist, spune: «animat de testamentul sfînt, al Mîntuitorului «pacea mea las vouă»... și îngrozit de urmările celui de al doilea război mondial, îmi iau angajamentul ca alături de credincioșii mei să lupt zi de zi pentru apărarea păcii, pentru interzicerea experiențelor cu armele nucleare, pentru binele, progresul și fericirea poporului».

Dl. Sadîc Duagi-hatip, din partea cultului musulman, spune: «cine dorește ca într-o secundă să se năruiască tot ce omenirea an cu an a clădit? Ce mamă ar dori ca să-și vadă copiii sfîrtecați de explozia bombeii? Războiul este o nenorocire, este o născocire a minților bolnave, care nu cunosc mila, nici durerea dar știu și doresc înrobirea. Noi ne simțim mîndri și puternici la gîndul că aceștia sînt puțini, iar numărul celor care doresc pacea, viața și fericirea, crește din zi în zi.

Credincioșii cultului musulman, luptă și muncesc fiecare la locul său de muncă, pentru apărarea cauzei sfinte a păcii».

La sfîrșit, P. C. Protoiereu P. Cobîlaș, mulțumește tuturor participanților și face îndemn clericilor ca documentele Sesiunii Consiliului Mondial al Păcii de la Colombo, să fie popularizate în masa credincioșilor, să întărească credința în rîndul enoriașilor că pacea va birui războiul așa cum lumina biruiește întunerecul!

Îndeamnă preoțimea să colaboreze alături de organele Statului în munca de lămurire a credincioșilor în campania recoltatului desmiriștitului, treierîșului, întreținerii culturilor, predarea cotelor restante, a ceralelor contractate, impozite, autoimpunerii, etc.

Protoieria raionului Călmățui.

În ziua de 4 iulie 1957, din inițiativa P. C. Protoiereu P. Copcea și în colaborare cu Comitetul raional de luptă pentru pace, s-a ținut în localul Căminului Cultural «N. Bălcescu», o consfătuire interconfesională în cadrul luptei pentru pace.

Din prezidiu au făcut parte: Dl. Judecător Tătaru, P. C. Protoiereu Copcea, Dr. Traian Neață, Secretarul Căminului Raional de luptă pentru pace, D-na Virginia Enciu, inspector cultural și Pr. I. Angelescu, ca secretar.

Ședința este deschisă de Dl. Judecător Tătaru, care după ce arată scopul acelei întruniri, dă cuvîntul C. Pr. C. Agapi, care dezvoltă teza: «Pentru interzicerea experiențelor nucleare și înlăturarea primejdiei unui război atomic».

După aceea, s-au prelucrat documentele elaborate de sesiunea Consiliului Mondial al păcii de la Colombo de către C. Pr. N. Sîrbu.

La discuții i-au cuvîntul din partea cultului ortodox, următorii preoți: Alexe Ioan, Marin Marin, și Grigore Palade, care printre altele au spus: «Din teza și documentele prelucrate, reiese că lupta pentru apărarea păcii devine din ce în ce mai dirză iar masele largi ale doritorilor de pace și progres, fac front de nezdruncinat în jurul bastionului păcii, Uniunea Sovietică.

Vom fi alături de organele puterii de Stat, vom colabora cinstit cu ele și vom îndruma pe credincioșii Bisericii noastre să-și îndeplinească cu toată dragostea datoriile către Biserică și către patrie, arătînd prin aceasta că sînt fii bunji al Bisericii lui Hristos, Domnul Păcii și cetățeni loiali ai Patriei.

Dl. Dr. Tr. Neață, președintele Comitetului de luptă pentru pace, spune: «armele atomice sînt extrem de periculoase și ca medic cunoscut efectele distrugătoare ale acestor arme pentru viața omenirii cît și pentru floră și faună.

Energia atomică folosită în scopuri pașnice, așa cum se face în Uniunea Sovietică este spre binele întregii omeniri, ceea ce nu convine agresorilor, întrucît de pe urma înarmărilor, au mari profituri.

Noi intelectualii, medici, învățători, preoți, etc., avem marea datorie să lămurim pe cei neștiutori de primejdia unui nou război și să insuflăm dragostea pentru pace».

Prof. Diac. Mototolea spune: «mă declar mulțumit de felul cum au fost prelucrate documentele, care au făcut subiectul conferinței de astăzi și de angajamentele luate de antevorbitorii mei. Imi i-au angajamentul că voi lupta pentru cauza păcii alături de toți oamenii cinștiți din lumea întreagă».

Dl. Păun, șeful difuzării presei, spune: «îmi i-au angajamentul că voi lupta pentru triumful cauzei nobile a păcii și voi ține și conferințe în acest fel, când voi fi solicitat. Voi pune la dispoziția Comitetelor conferințe și material privind lupta pentru pace».

Dl. Petrescu, din partea cultului baptist spune: «mă simt foarte mulțumit când i-au parte la asemenea conferințe. Noi slujitorii cultelor avem menirea de a educa poporul în spiritul cinstei, muncii, dragostei de aproapele și de patrie. Dumnezeu să dea gând bun conducătorilor, ca ei ajungând la înțelegere și noi să trăim în pace bucurându-ne întru totul de roadele muncii noastre».

D-na Prof. Olga Mototolea spune: «femeile se alătură tuturor luptătorilor pentru pace și luptă pentru traducerea în viață a documentelor elaborate de sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Colombo».

Ne dăm seama, că agresiunea apusenilor este din ce în ce mai mîrșavă și la dorința lor de război, noi să arătăm dorința noastră de pace, dorința pentru un trai mai bun, mai fericit, alături de toate popoarele lumii în frunte cu Uniunea Sovietică, care luptă pentru triumful păcii».

P. C. Protoiereu, spune: «documentele apărute la Colombo au destinația de a merge în mijlocul maselor și a fi popularizate».

Aceasta este o sarcină și a noastră a preoțimii.

Pe lângă munca de popularizare a documentelor și a diferitelor inițiative în cadrul luptei pentru pace, este necesar cum știm fiecare, să întărim capacitatea de apărare și întărire a patriei și socialismului prin sprijinirea difeditelor campanii și inițiative.

Avem în vedere că sîntem în plină campanie a recoltatului, când sîntem solicitați să dăm concursul nostru în toate împrejurările.

Vom sprijini deasemenea toate acțiunile de interes obștească».

În încheiere, Dl. Președinte al Comitetului de luptă pentru pace, mulțumește participanților și roagă ca documentele de la Colombo să fie difuzate în rîndul credincioșilor.

Dorind tuturor spor la muncă, încheie spunînd: «trăiască lupta pentru pace a tuturor popoarelor».

Preot M. BLĂNARU

OFICIALE – ADMINISTRATIVE

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

PAROHII VACANTE

Se publică pentru cunoștința preoților din Eparhia Bucureștilor, spre a fi ocupate cu noi titulari, următoarele posturi de preoți, cu termen pentru depunerea cererilor și actelor, 30 zile, de la data apariției numărului prezent al revistei: «Glasul Bisericii»:

1. Postul nebugetar de preot paroh de la parohia Curtea Domnească orașul Tîrgoviște, cu slujirea la biserica Izvorul Tămăduirii-Tîrgoviște; parohie de categ. I-a cu 395 familii.
2. Postul II de preot nebugetar de la parohia Poroschia, raionul Alexandria; parohie de categ. I-a cu 720 familii.
3. Postul de preot paroh bugetar de la parohia Capul Piscului, raionul Muscel; parohie de categ. II-a.
4. Postul nebugetar de preot II de la parohia Bordușani, raionul Fetești; parohie de categ. II-a.
5. Postul nebugetar de preot II de la parohia Făcăeni, raionul Fetești; parohie de categ. I-a.
6. Postul de preot paroh bugetar de la parohia Sf. Spiridon din orașul Ploești.

Cererile și actele se vor depune în termen la Protoieria raionului respectiv.

Cererile depuse pe altă cale sau cu acte lipsă, cum și cele nedepuse în termen, nu vor fi luate în considerație.

Pe lângă actele cerute cu circulara nr. 8512/954, candidații vor depune procesele verbale tip de inspecție, pe anii 1955 și 1956 și memoriul de activitate pe acești ani.

MIȘCAREA PERSONALULUI**I. TRANSFERARI.****a) Preoți.**

1. Temei nr. 2456/957. Preotul Stanca Sisoe de la parohia Lucieni, raionul Muscel se transferă, în postul de preot paroh la parohia Boteni, același raion pe data de 1 aprilie 1957.

2. Temei nr. 4035, 4820/957. Diaconul Osiescu Ioan, de la parohia Sf. Gheorghe Nou din Capitală, se transferă cu îmbrășicirea la Biserica Bucur din Capitală pe data de 15 aprilie 1957.

3. Temei nr. 4035, 4820/957. Diaconul Buda Gheorghe, de la parohia Oțetari din Capitală, se transferă la parohia Sf. Gheorghe Nou, tot din Capitală, și se încadrează în postul de diacon de la această parohie pe data de 15 aprilie 1957.

4. Temei nr. 4856, 5155/957. Preotul Dumitru Dumbravă, de la parohia Măicăneasa raionul Stalin, se transferă la parohia Vovidenia, raionul Lenin, pe data de 1 aprilie 1957.

5. Temei nr. 4856, 5155/957. Preotul Cerempei Andrei, de la parohia Riurenii, raionul R. Vâlcea, se transferă la parohia Măicăneasa, raionul Stalin din Capitală, pe data de 1 aprilie 1957.

6. Temei nr. 5298/957. Preoții Marin Popescu, de la parohia Poiana de Sus și Mihail Ostapu, de la parohia Cămărașu raionul Răcari, se transferă reciproc, pe data de 1 mai 1957.

7. Temei nr. 5298/957. Preoții Mihail Ostap, de la parohia Poiana de Sus și Ioan Gobjilă, de la parohia Joița, raionul Răcari, se transferă reciproc, pe data de 1 mai 1957.

8. Temei nr. 7428/957. Preotul Ilarie Goleșteanu, de la parohia Burdea raionul Costești, se transferă reciproc cu preotul Stelian Tănăsescu de la parohia Cucuieți, raionul Roșiorii de Vede, pe data de 1 mai 1957.

9. Temei nr. 9497/957. Preoții Vadim Somneanu, de la parohia Grădiștea, raionul Vidra și Arsenie Stan, de la parohia Vidra, același raion, se transferă reciproc, pe data de 1 iulie 1957.

10. Temei nr. 9507/957. Preotul Ioan G. Șerban, de la parohia Teiul din Vale, raionul Topoloveni, se transferă în postul de preot paroh la parohia Bogata, raionul Călărași, pe data de 1 aprilie 1957.

11. Temei nr. 7033/957. Preotul Aurel Ciocoiu, de la parohia Tintava raionul Domnești, se transferă la parohia Vatra Luminoasă din Capitală pe data de 1 mai 1957.

b) Cîntăreți.

1. Temei nr. 6770/957. Cîntărețul Const. Mincă, de la parohia Ionești, raionul Găești se transferă, în postul I de cîntăreț la parohia Gheorghiești, același raion, pe data de 15 mai 1957.

2. Temei nr. 9024/957. Cîntărețul Boldescu Gheorghe, de la parohia Sf. Nicolae din orașul Buzău se transferă în post de cîntăreț la parohia Floreasca, raionul Stalin din Capitală pe data de 1 iunie 1957.

3. Temei nr. 10707/957. Cîntăreții D-tru Poșircă, de la parohia Brătășani, și Anghel Poșircă de la parohia Trivalea Moșteni, raionul Olteni, se transferă reciproc, pe data de 1 aug. 1957.

4. Temei nr. 10895/957. Cîntărețul Bold Nicolae, de la parohia Izvoarele, fl. Mînjina, raionul Tirgoviște se transferă în post de cîntăreț la parohia Gura Bărbulețului, raionul Pucioasa, pe data de 1 iulie 1957.

II. NUMIRI, HIROTONII ȘI INCADRARI.**a) Preoți.**

1. Temei nr. 5825/957. Diaconul Ilie Spiridon, de la parohia Sf. Nicolae-Broșteni, raionul N. Bălcescu din Capitală, se încadrează în postul II de preot la această parohie pe data de 1 aprilie 1957.

2. Temei nr. 5946/957. Preotul Marin Iliescu, din com. Teiul Va'le raionul Topoloveni, se încadrează în postul de preot paroh de la parohia Mavrodolu, com. Ciupa, raionul Găești, pe data de 1 mai 1957.

3. Temei nr. 7097/957. Preotul Petre Mitican, se încadrează în postul II de preot la parohia Sîrna, raionul Ploești, pe data de 1 mai 1957.

4. Temei nr. 8755/957. Ierom. Macarie Marinoiu se numește în postul de preot la Schitul Peștera Ialomicioarei pe data de 1 iunie 1957.

b) Cîntăreți.

1. Temei nr. 4923/957. Dl. Chiril Popescu, se numește în postul I de cîntăreț la parohia Adîncea, raionul Tîrgoviște, pe data de 1 martie 1957.

2. Temei nr. 5254/957. Dl. Alecu C. Dumitru se numește în postul I de cîntăreț, la parohia Dragomirești, raionul Tîrgoviște, pe data de 1 ian. 1957.

3. Temei nr. 6417/957. Dl. D-tru Burcea, se numește în postul de cîntăreț la parohia Adamești, raionul Alexandria pe data de 1 mai 1957.

4. Temei nr. 8758/957. Dl. Dragomir F. Vasilescu se numește în post de cîntăreț la Biserica Batiște, raionul Stăin, din Capitală, pe data de 1 aprilie 1957.

5. Temei nr. 9060/957. Dl. Neacșu Aurel se numește în postul I de cîntăreț la parohia Drăcșani, raionul Roșiorii de Vede, pe data de 1 mai 1957.

6. Temei nr. 9060/957. Dl. Vasîlache Marin se numește în postul II de cîntăreț la parohia Ciurari, raionul Roșiorii de Vede, pe data de 1 iunie 1957.

7. Temei nr. 9508/957. Dl. Costache N. Gheorghe se numește în postul de cîntăreț la parohia Sf. Vineri-Colentina, raionul I Mai din Capitală, pe data de 1 iunie 1957.

c) Personal administrativ și de îngrijire.

1. Temei nr. 7822/957. Monahia Veniamina Răducu se numește în postul de stareță a Sf. Mînăstiri Țigănești, raionul Snagov, pe data de 1 iunie 1957.

2. Temei nr. 8681/957. Monahia Maftidia Grancea se numește în postul de stareță a Sf. Mînăstiri Vîforița, raionul Tîrgoviște, pe data de 1 iunie 1957.

3. Temei nr. 8120/957. Dl. Berlescu Alexandru se numește în postul de conducător auto la Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor, pe data de 1 iunie 1957.

4. Temei nr. 8752/957. Dl. Nicolau Ioan se numește în postul de contabil la Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor pe data de 1 aprilie 1957.

III. SCHIMBARI IN CONDUCEREA OFICIULUI PAROHIAL.

1. Temei nr. 8028/957. Preotul Sachelarie Ioan se numește în funcția de paroh la parohia Delea Nouă, raionul T. Vladimirescu din Capitală, pe data de 20 mai 1957.

2. Temei nr. 8195/957. Oficiul parohial al parohiei Rîncăciuv, raionul Tîrgoviște, se încredințează preotului Gh. Olteanu, pe data de 1 iunie 1957.

3. Temei nr. 9792/957. Oficiul parohial al parohiei Comișani, raionul Tîrgoviște, se încredințează preotului Gh. Olteanu, pe data de 1 iunie 1957.

IV. DECESE.

1. Temei nr. 6541/957. Preotul Dumitru Georgescu-Dușumea de la Biserica Sf. Nicolae Buzești din Capitală a încetat din viață, pe data de 25 aprilie 1957.

2. Temei nr. 6723/957. Preotul Al. Popescu-Hăbeni, de la parohia Curtea Domnească din orașul Tîrgoviște a încetat din viață pe data de 26 aprilie 1957.

3. Temei nr. 7064/957. Cîntărețul Ilie Borcan, de la parohia Gorganu de Jos, raionul Topoloveni, a încetat din viață pe data de 16 aprilie 1957.

V. HIROTESII.

Următorii preoți au fost hirotesiiți în duhovnic, de către P. S. Episcop Theotist Botoșăneanu-Vicar Patriarhal, la data specificată în dreptul fiecăruia:

1. Temei nr. 4260/957. Preotul Const. Rîmbu, de la biserica Sf. Nicolae-Catedrală Sf. Nicolae-Călbărași hirotesit duhovnic la data de 7 aprilie 1957.

2. Temei nr. 4692/957. Preotul Const. N. Popescu, de la parohia Gura Ocnitei, raionul Tîrgoviște, hirotosit duhovnic la data de 5 aprilie 1957.
3. Temei nr. 4876/957. Preotul Const. Stoenescu, de la parohia Rădulești, raionul Urziceni, hirotosit duhovnic la data de 8 aprilie 1957.
4. Temei nr. 4963/957. Preotul Ilarion Popescu, de la parohia Orbeasca de Jos, raionul Olteni hirotosit duhovnic la data de 12 aprilie 1957.
5. Temei nr. 5853/957. Preotul Petre Gr. Mușat, de la parohia Brînceni, raionul Alexandria, hirotosit duhovnic la data de 12 aprilie 1957.
6. Temei nr. 6416/957. Preotul Mihail Vișa, de la parohia Mehedința, raionul Cricov, hirotosit duhovnic la data de 15 mai 1957.

VI. INFIINȚĂRI DE POSTURI DE PREOȚI ȘI PAROHII.

3. Temei nr. 10904/957. La cererea credincioșilor se înființează, pe data de 1 iulie 1957, parohia Băsești, raionul Găești, prin ridicarea la rangul de parohie a filialei Băsești, pendinte de parohia Valea Mare, raionul Găești.

-----0-----

EPISCOPIA BUZĂULUI

MIȘCAREA PERSONALULUI

I. ANGAJARI CU SALARIU BUGETAR.

a) Preoți.

1. Temei nr. 2355/957. Preotul Geavlete Ștefan de la parohia Florica, raionul Pogoanele, regiunea Ploesti, se angajează pe data de 1 martie 1957.
2. Temei nr. 4291/957, Preotul Hăstru Ilie de la parohia Mărășești, raionul Panciu reg. Galați, se angajează pe data de 1 mai 1957.

II. ANGAJARI CU SALARIU DIN FONDURI PROPRII.

a) Cîntăreți.

1. Temei nr. 2222/957. Dl. Mihalache Vasile, absolvent al școlii de cîntăreți bisericești, se numește pe data de 1 noiembrie 1956 în postul II de cîntăreț de la parohia Mărășești, raionul Panciu.
2. Temei nr. 2608/957. Dl. Burghiu C-tin, absolvent al Școlii de cîntăreți bisericești, se numește pe data de 1 ian. 1957 în postul de cîntăreț de la parohia Di-echeni, raionul Lăești, reg. Galați.
3. Temei nr. 3738/957. Dl. Trușcă Dumitru absolvent al școlii de cîntăreți bisericești, se numește pe data de 1 ian. 1957 în postul II de cîntăreț de la parohia Sf. Ioan orașul Focșani.
4. Temei nr. 4169/957. Dl Obreja Gheorghe, absolvent al școlii de cîntăreți bisericești, se numește pe data de 1 ian. 1957, în postul II de cîntăreț de la parohia Sf. Ilie, orașul Tecuci.
5. Temei nr. 4285/957. Dl. Popoiu Gheorghe, absolvent al școlii de cîntăreți bisericești se numește pe data de 1 ian. 1957 în postul de cîntăreț de la parohia Dealul Neicu, raionul Panciu.
6. Temei nr. 4168/957. Dl. Robe Mihalache, absolvent al școlii de cîntăreți bisericești se numește pe data de 1 ian. 1957, în postul I de cîntăreț de la parohia Cotatcu, raionul R. Sărat.

b) Personal monahal.

1. Temei nr. 2221/957. Monahia Evsevia Costin de la Sf. M-re Buciumeni, raionul Tecuci, se numește pe data de 1 febr. 1957, în postul de stareță a acelei Sf. Mânăstiri.

c) Personalul de serviciu.

1 Temei nr. 3186/957, Dl. Crăciun Gheorghe se numește pe data de 1 ian. 1957 în postul de îngrijitor la Sf. M-re Ciolanu, raionul Buzău.

Idem Dl. Nicolae Stan, Dl. Dumitru Matei se numește în postul de maistru olar.

III. TRANSFERARI.

a) Preoți.

1. Temei nr. 2605/957. Preotul Gheorghe Roznovanu de la parohia Arcanu, raionul Pogoanele, reg. Ploești, se transferă pe data de 1 aprilie 1957 în postul de preot paroh al parohiei Vilcelele, raionul R. Sărat.

2. Idem Preotul Agapiescu Romulus, de la parohia Trestioara, raionul Beceni, se transferă pe data de 1 aprilie 1957 la parohia Brăești, raionul Cislău, reg. Ploești.

3. Temei nr. 3187/957. Preotul Baniță Grigore de la parohia Tislău de Sus, raionul Buzău, se transferă pe data de 1 aprilie 1957 în postul de preot paroh al parohiei Cioldiru, raionul Mizil, reg. Ploești.

b) Cîntăreți.

1. Temei nr. 3742/957. Cîntărețul Costăchescu Mircea de la parohia Munteni II, raionul Tecuci, se transferă pe data de 1 martie 1957, în postul II de cîntăreț de la parohia Precista din orașul Focșani.

IV. DECESE.

a) Preoți.

1. Temei nr. 4163/957. Preotul Gh. Bacalu de la parohia Movilița, raionul Panciu, reg. Galați, a încetat din viață la 4 aprilie 1957.

V. SCHIMBARI DE NUME DE PAROHII

1. Temei nr. 2146/957. Parohia Livezeni, raionul Vrancea reg. Galați și-a schimbat denumirea în aceea de «Găuri».

VI. INFIINȚARI DE PAROHII.

Temei nr. 3568/957. Se înființează pe data de 1 martie 1957, parohia «Sf. M. M. Dimitrie» în orașul Buzău, formată din enoria II-a de la parohia Broșteni din acel oraș și trecerea preotului împreună slujitor, Theodor Rotaru, în postul de paroh extrabugetar.

PAROHII VACANTE.

a) Bugetare.

Tircov, Tisăul de Sus, și Isvoranul toate în cuprinsul raionului Buzău; Trestioara, raionul Beceni; Pinu, raionul Cislău; Arcanu raionul Pogoanele; Movilița, raionul Panciu; Poiana, raionul Vrancea.

b) Nebugetare.

Salcia Tudor, raionul Liești, reg. Galați.

MULTUMIRI PUBLICE.

Temei nr. 2909/957, P. S. Episcop Antim al Buzăului aduce pe această cale mulțumiri, cu arhieresti binecuvântări enoriașilor parohiei Potoceni raionul Buzău, care din îndemnul preotului paroh Aurel Dobrescu, au donat pentru sf. biserică următoarele:

Un rînd de veșminte preotești în valoare de lei 2350.

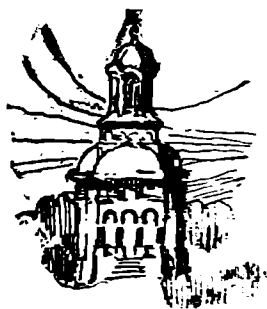
Un rînd de procovețe pentru sfintele vase de lei 550.

Una față de masă pentru Sf. Prestol în val. de lei 250.

Treizeci de preșuri de lînă și cirpe în valoare de 350 lei.

Două candel, două fețe de masă, două prosoape și argintatul icoanei Maicii Domnului.

Temei nr. 4726/957. Idem se aduce mulțumiri, cu arhieresti binecuvântări, organelor parohiale, credincioșilor și tuturor donatorilor parohiei Vilcele, raionul Buzău care din îndemnul preotului paroh Leonida Tanasiev, au reconstruit din temelie și au pictat din nou biserica parohială, în timp de 9 luni de zile, înzestrînd-o cu obiectele de cult și mobilierul necesar.

A APĂRUT

I. I. BUJOR

FR. CHIRIAC

GRAMATICA
LIMBII LATINE

MANUAL PENTRU SEMINARIILE
ȘI
INSTITUTELE TEOLOGICE

TIPĂRITĂ CU APROBAREA
ȘI BINECUVÎNTAREA PEA FERICITULUI
JUSTINIAN
PATRIARHUL ROMÂNIEI

14,20 lei exemplarul

BUCUREȘTI
EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC DE MIȘIUNE ORTODOXĂ
1 9 5 7

A APĂRUT

CARTE
DE
RUGĂCIUNI

PENTRU TOT CREȘTINUL

CUPRINZÎND RUGĂCIUNILE DE TREBUIŢĂ,
SFÎNTA LITURGHIE, ÎNSEMNĂRI DIN TIPIC
ŞI FELURITE POVĂŢURI DE FOLOS OBŞTESC

TIPĂRITĂ CU BINECVÎNTAREA
PREA FERICITULUI
JUSTINIAN
PATRIARHUL ROMÎNIEI

EDITURA
CENTRULUI MITROPOLITAN AL UNGRO-VLAHIEI
1957

A APĂRUT

MINEIUL
LUNII
FEBRUARIE

TIPĂRIT ÎN ZILELE PĂSTORIEI
PREA FERICITULUI
JUSTINIAN
PATRIARHUL ROMÂNIEI

CU APROBAREA SFÎNTULUI SINOD
AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE
ORTODOXE ROMÎNE

BUCUREȘTI
EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXA
1957

A APĂRUT

NICOLAE LUNGU
CONFERENȚIAR LA INSTITUTUL TEOLOGIC DIN BUCUREȘTI
DIRECTOR AL CORALEI SFINTEI PATRIARHII

LITURGHIA PSALTICA

VECHILE MELODII BISERICEȘTI TRADIȚIONALE
TRANSCRISE PE NOTAȚIA LINIARĂ
ȘI ARMONIZATE PENTRU COR MIXT

TIPĂRITĂ CU APROBAREA SFÎNTULUI SINOD
ȘI CU BINECUVÎNTAREA PREA FERICITULUI

JUSTINIAN
PATRIARHUL ROMÂNIEI

BUCUREȘTI
EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXA
1 9 5 7

CUPRINSUL

Pagina

Pr. Stan C. Dimancea, Intru mulți ani, Stăpîne!	347
Prea Fericitul Patriarh Justinian, Pastorală	349

INDRUMARI PASTORALE

Pr. I. Rămureanu, La înălțarea Domnului	353
Prof. Toma Culcea, La Schimbarea la față a Domnului Iisus	357
Pr. I. Rămureanu, La duminica IX-a după Rusali	361
Diac. Prof. Emilian Vasilescu, Meditații	366
Prof. N. Chișescu, Meditație la duminica a șaptea după Paști	374

IN APĂRAREA PACII

Pr. Ioan Berbeceanu, Pentru interzicerea experiențelor nucleare și înlăturarea primejdiei unui război atomic	385
Redacția, Etape noi în lupta pentru pace	398
Pr. Vasile Constantinescu, Lidice	405

STUDII

I. D. Ștefănescu, Monumente de artă religioasă, din București	410
L. N. Greaianu, Monografia minăstirii Mărcuța	416
Protos. Emilian Birdaș, Sfințenia vieții preotului	430

COMEMORARI

Prof. Pamfil Georgian, Ștefan cel Mare, apărător al creștinătății răsăritene	433
Pr. Alexandru Delcea, Un veac de la nașterea marelui muzician Eusebie Mandlicevski	442
Pr. Ioan Ionescu, Intiul deceniu cultural al primei tipografii din Episcopia Buzăului	445

VIAȚA BISERICESCĂ ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI

Arhiepiscopia Bucureștilor

Prof. Adrian Popescu, Serbarea de sfîrșit de an la Școala de cîntăreți bisericești și Seminarul Teologic din Curtea de Argeș	447
Cronica muzicală, Sărbătorirea de la Institutul Teologic a compozitorului bisericesc Gheorghe Popescu-Brănești	456
Teodor N. Manolache, «Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri!» Cîteva note despre o reîntîlnire colegială	463
Marin I. Predescu, 50 de ani cîntăreț la aceeași biserică	470
Arhid. Andrei Iacobeanu, Sfințirea bisericii din parohia «Sf. Voevozi» com. Valea Mare, Raionul Găești	471
Asistent, † Pr. Alexandru Popescu-Hăbeni	475
Arhim. J. F., Bucurii spirituale	476
Asistent, Sfințirea bisericii din com. Cornurile de Jos, Raionul Cricov	479

Episcopia Buzăului

Preot Th. Rotaru, Sfințiri de biserici	481
--	-----

Episcopia Dunării de Jos

Preot M. Blănuș, Conferințe interconfesionale	483
---	-----

OFICIALE ADMINISTRATIVE

Arhiepiscopia Bucureștilor

Parohii vacante	494
Mișcarea personalului	495

Episcopia Buzăului

Mișcarea personalului	497
-----------------------	-----

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MIȘIUNE ORTODOXĂ
1 9 5 7